

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola

PEDAGÓGIAI PROGRAM

INTÉZMÉNY MEGNEVEZÉSE:	Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola
SZÉKHELY:	4266 Fülöp, Kossuth u. 30.
ADÓSZÁM:	18753370-2-09
AZ INTÉZMÉNY KÉPVISELETÉRE JOGOSULT SZEMÉLY:	Popovics Ferencné
a továbbiakban:	Intézmény

Fenntartói jóváhagyás

A Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola Pedagógiai Programját 2025. szeptember 1-jei hatállyal jóváhagyom.

Debrecen, 2025. augusztus 29.

Palánki Ferenc
megyéspüspök

TARTALOM

BEVEZETŐ.....	6
1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR.....	6
2. AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSÉNEK TÖRVÉNYI ALAPJA: AZ ALAPÍTÓ OKIRAT.....	6
3. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	7
4. AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSE, KÜLDETÉSNYILATKOZAT.....	8
AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA	9
5. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	9
5.1. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI.....	9
5.1.1. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI	9
5.1.2. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ÉRTÉKEI	10
5.2. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI	19
5.3. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	21
6. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	23
6.1. FEJLESZTÉSI TERÜLETEK – NEVELÉSI CÉLOK	24
7. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	30
7.1. ALAPELVE, CÉLJA.....	30
7.2. TERÜLETEI.....	31
7.3. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS SZÍNTEREI	32
7.4. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSÁBAN RÉSZTVEVŐK.....	32
7.5. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	33
8. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS, AZ ISKOLAI ÉLET SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE	38
8.1. A TANÍTÁSI ÓRÁN MEGVALÓSÍTHATÓ KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATOK.....	38
8.2. AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATAI.....	39
8.3. A DIÁKÖNKORMÁNYZATI MUNKA KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSI FELADATAI.....	39
8.4. A SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATAI	40
8.4.1. CSODASZARVAS ISKOLAI KÖZÖSSÉGI PROGRAM	40
8.4.2. LÁZÁR ERVIN PROGRAM.....	41
8.5. ISKOLAI HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK	42
8.6. AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR, MINT A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS SZÍNTERE	43
8.7. TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK, A KIRÁNDULÁSOK CÉLJA ÉS SZERVEZÉSI ELVEI.....	44
8.8. TÁBOROK.....	44
9. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	44
9.1. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI	44
9.2. AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	45
10. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG.....	46
10.1. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK SEGÍTÉSE	47
10.2. A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL KÜZDŐK SEGÍTÉSE	52
10.3. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	53
10.4. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM	53
10.5. AZ IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA	55
10.6. HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK - A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG.....	57
10.7. TARTÓS GYÓGYKEZELÉS ALATT ÁLLÓ TANULÓ	58
11. A TANULÓK RÉSZVÉTELI JOGÁNAK ÉRVÉNYESÜLÉSE AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATOKBAN.....	59
12. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	61

12.1 A VIZSGASZABÁLYZAT HATÁLYA, CÉLJA	61
12.2 A VIZSGÁK ÉRTÉKELÉSÉNEK RENDJE, IDEJE, A VIZSGÁK FORMÁJA	62
12.3 AZ ÍRÁSBELI, SZÓBELI ÉS GYAKORLATI VIZSGÁK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI.....	64
12.4 A VIZSGATÁRGYAK RÉSZEI, KÖVETELMÉNYEI	65
13. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	66
13.1 A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE, TÍPUSAI	66
13.2 AZ ISKOLA TANTÁRGYI RENDSZERE, ÓRATERVEI.....	66
14. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA.....	72
15. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK.....	74
16. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV FEJLESZTŐ FORMÁI.....	75
17. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE.....	79
17.1 AZ ÉRDEMJEKGYEK TANULMÁNYI RENDSZERBEN VALÓ RÖGZÍTÉSE.....	81
18. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI.....	83
19. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSI ELVEI	87
20. ROMA NEMZETISÉGI NEVELÉS - MULTIKULTURÁLIS TARTALMAK	87
21. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	89
21.1 EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK.....	89
21.2 A KÖRNYEZETI NEVELÉS.....	89
21.2.1 A KÖRNYEZETI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI.....	90
21.2.2 A KÖRNYEZETI NEVELÉS SZÍNTEREI.....	91
21.2.3 A KÖRNYEZETI NEVELÉSÜNKET SZOLGÁLÓ MÓDSZEREK.....	91
21.2.4 A KÖRNYEZETI NEVELÉSÉBEN RÉSZTVEVŐK	92
22. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	92
23.1 ENABLE PROGRAM	93
23.2 ERZSÉBET TÁBOR	94
24. A JUTALMAZÁS, FEGYELMEZÉS ISKOLAI ELVEI.....	94
24.1 A JUTALMAZÁS ISKOLAI ELVEI.....	94
24.2 A TANULÓI FEGYELMEZÉS ISKOLAI ELVEI.....	95
25. ISKOLAVÁLTÁS, AZ ISKOLÁBA VALÓ FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL SZABÁLYAI	96
25.1 AZ ÉRDEMJEKGYEK NYILVÁNTARTÁSA	98
25.2 A HIÁNYZÁSOK NYILVÁNTARTÁSA.....	98
26. ÁLKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK	98
26.1 SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK A NAT-BÓL	99
26.2 PROJEKTOKTATÁS	100
26.3 TÉMAHETEK	103
27. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA	105
28. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI	106
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	109
MELLÉKLETEK.....	110
1. SZÁMÚ MELLÉKLET – EGYÉNI TANREND SZABÁLYZATA.....	110
2. SZÁMÚ MELLÉKLET – SNI TANULÓK FEJLESZTŐ PROGRAMJA.....	110
3. SZÁMÚ MELLÉKLET – A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI	110

BEVEZETŐ

1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X.8) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 110/2012.(VI.4.) Korm. Rendelet a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. tv. (Púétv.)
- A Púétv. végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet (Púétv. Vhr.)

2. AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSÉNEK TÖRVÉNYI ALAPJA: AZ ALAPÍTÓ OKIRAT

<u>Az intézmény neve:</u>	Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola
<u>Az intézmény székhelye:</u>	4266 Fülöp, Kossuth u. 30.
<u>Az intézmény OM azonosító száma:</u>	031 148
<u>Az intézmény feladat ellátási és telephelye:</u>	4266 Fülöp, Kossuth u. 30.
<u>Az intézmény alapítója, székhelye:</u>	Debrecen- Nyíregyházi Egyházmegye 4024 Debrecen, Varga u. 4.
<u>Az intézmény alapítási éve:</u>	2016. május 31.
<u>Az intézmény fenntartója és székhelye:</u>	Debrecen- Nyíregyházi Egyházmegye 4024 Debrecen, Varga u. 4.
<u>Felügyeleti szerve:</u>	Szakmai és törvényességi felügyeletet a <i>fenntartó</i> , a fenntartói tevékenység törvényességi ellenőrzését a Hajdú-Bihar Megye Kormányhivatala látja el.
<u>Az intézmény jogállása:</u>	Önálló jogi személy
<u>Az intézmény típusa:</u>	Köznevelési intézmény – általános iskola

Az intézmény alapfeladatai:

- általános iskolai nevelés-oktatás
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása

Az intézménybe felvehető tanulók :

- általános Iskola nevelés-oktatás (nappali rendszerű iskolai oktatás) – 140 fő
- a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható SNI-s tanulók iskolai nevelése, oktatása - 30 fő

Az intézmény munkarendje és az évfolyamok száma:

- munkarend: nappali rendszerű iskolai oktatás
- évfolyamok: általános iskola - 8 évfolyam

Az intézmény jogállása és gazdálkodása: Önállóan működő és gazdálkodó intézmény
Az iskola Alapító Okiratát 2025. tavaszán módosítottuk.

AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

Az intézmény jellege, szellemi előzményei

Fülöp község Debrecentől 40 km-re, a román határnál, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye találkozásánál található, 2023. 01. 01-jén 1551 fő lélekszám alatti kis település. A lakosságszám az utóbbi években ~200 fővel csökkent. A község többszörösen is hátrányos helyzetű, peremtelepülés, annak minden hátrányával.

Intézményünk elődje a Fülöpi Általános Iskola.

A beiskolázási körzetünkben élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete egymástól nagymértékben eltér, ezért nevelő és oktató munkánk ehhez a helyzethez igazodik: tanórán és tanórán kívül megpróbáljuk segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is.

A társadalom, a pedagógusok és a szülők célja azonos: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldogulni tudó embereket szeretnénk nevelni. Iskolánk hosszú múltja alatt többször változtak az iskola falai, épületei, de nem változott a bennük munkálkodó pedagógusok fő célja: emberséget és tudást adni a felcseperedő fülöpi fiataloknak! E célok megvalósítását egyházi iskolaként hatékonyabban tudjuk majd szolgálni.

Iskolánk az általános emberi értékek, a kulturális-tudományos eredmények magas szintű továbbadása mellett legfontosabb feladatának diákjaink hitének elmélyítését, a keresztény életforma elsajátítását, a becsületes munkára nevelést tekinti.

Intézményünk elsősorban a fülöpi családok gyermekeit szólítja meg: őket hívja a családban megnevezett és folytatott nevelőmunka iskolai kiteljesítésére, de mint katolikus oktatási intézmény vallva az egyházon belül betöltött missziós szerepünket is: szívesen fogadunk minden olyan diákot, aki érdeklődve fordul a keresztény hit és értékek felé és ebben családjá is háttérrel nyújt neki.

Az intézmény adottságai

A diákok

Intézményünkbe olyan fiatalok nyernek felvételt, akik többnyire keresztény családok gyermekei. Sokan elég nehéz anyagi körülmények között élnek (72,5 %-a gyermekvédelmi támogatásra jogosult – forrás: 2024. 10. 01-i statisztika.) Az ismereteink szerint szegényebb gyerekeket (illetve rajtuk keresztül a családjukat) igyekszünk a lehetőségek szerint szociális támogatásban részesíteni (pl. alapítványi támogatás, pályázati forrás stb.). Az iskola nem tesz semmilyen elvi különbséget a különböző társadalmi rétegekből származó diákjai között, felvállaljuk a hátrányos helyzetben élő családok gyermekeit is.

A tanulócsoportok összetétele igen heterogén. Ebből adódóan a magatartás, és tanuláshoz való viszony területén nagy eltérések adódnak. Az önzetlen segítőkészségtől az agresszivitásig, a megyei és országos versenyeken elért jó eredményektől a több tantárgyból történő bukás szélsőségein keresztül minden megtalálható az osztályokban.

A családok egy része nem elkötelezetten vallásos, de tudatosan választják intézményünket, mert úgy gondolják, hogy nálunk biztosított a gyermek lelki, erkölcsi, szellemi fejlődése.

Minden gyermekben van érték, van tehetség, a pedagógus feladata, hogy ezt észrevegye, fejlessze, segítse képességei kibontakoztatását.

A nevelőtestület

Intézményünk lelki vezetője római katolikus pap. A pedagógus pálya iránt elhivatottságot érző pedagógusok foglalkoznak a diákokkal, akik törekednek arra, hogy igényes, eredményes, megbízható szakmai munkát végezzenek. Érzékenyek, fogékonyak az újra, a másra, igyekeznek nemcsak szakmai, de módszertani tudásukat is fejleszteni, gyarapítani. Szívesen vesznek részt továbbképzéseken.

3. AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSE, KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Intézményünk vállalja a 6-14 éves diákok keresztény szellemen való nevelését-oktatását.

Az általános emberi értékek, a kulturális és tudományos eredmények magas szintű továbbadása mellett legfontosabb feladatunknak diákjaink katolikus hitének elmélyítését, a keresztény életforma elsajátíttatását tekintjük.

Legfőbb célkitűzéseink a keresztény életformára való felkészítés, a hit nemes hagyományainak továbbadása, az általános műveltség bővítése.

Oktató-nevelő munkánkban elsődleges a nevelés. Pedagógiai munkánkat illetően nyitottak vagyunk a változásokra, a hatékony, eredményes, minőségi munka végzésére törekszünk.

Munkánk során alapvető célkitűzésünk, hogy diákjaink

- ❖ elsajátítsák a keresztény életforma alapvető elveit és elemeit, megismerjék a katolikus hitet és hitéletet (szentmise, ünnepek, szentségek), a személyiségük fejlődését biztosító alapvető lelki lehetőségeket, továbbá az ezt segítő intézményes egyházi formákat (imádság, gyónás, lelki vezetés, lelkigyakorlat);
- ❖ sajátítsák el azokat a szemléleti sajátosságokat, amelyek biztosítják emocionális egészségüket és fejlődésüket (család- és hazaszeretet, az egyház által képviselt alapelvek és ajánlások elfogadása, párválasztás és gyermeknevelés szempontjai);
- ❖ tanuljanak meg tanulni, hisz nem az információk birtoklása, hanem az információk folyamatos megszerzésének, újra csoportosításának képessége jelenti a mai világ legfontosabb és legértékesebb tudását; szerezzék meg a kitartó és önálló munkára való képességet;
- ❖ képesek legyenek a különböző megmérettetéseken a tőlük telhető legjobb eredményeket elérni;
- ❖ egy olyan új generáció tagjai legyenek, akik az elmúlt időszak szellemi-lelki hanyatlásával szemben a kereszténység által vallott alapértékek mentén képesek személyes életük irányítására, egyházi hivatás elfogadására vagy családalapításra, a szűkebb és tágabb társadalmi környezetük értékes alakítására, példamutató életvitelre;
- ❖ öntudatosan szemléljék önmagukat és világukat, legyen életük folyamatos része az önreflexió;

Végző célunk az emberi értékekre nyitott, a keresztény alapelvekben és élethivatásukban magabiztos tanulók nevelése.

„Ez a szolgálat a legmagasztosabb,
hiszen a test és lélek együttes üdvözítésének szenteli magát.
A legnemesebb, minthogy az őrzőangyalok által végzett isteni és angyali munkába
segítőként az embereket is bevonja.
Ez a szolgálat a legszükségesebb,
minthogy a rossz szokások és a bűn uralma tartja rabságban a neveletlen gyermekeket.
A legtermészetesebb minden ember számára,
akik természetesen szeretik, ha gyermekeik jól neveltek.
A legörömtelibb annak számára,
aki hivatva lesz arra, hogy ebben a szőlőskertben dolgozzék, és ily nagy aratásban
munkálkodjék.”
/Kalazanci Szent József: Memoriale/

AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

5. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

5.1. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI

5.1.1. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI

Intézményünk a katolikus egyház hagyományai alapján, annak értékrendjéhez, nevelési elveihez igazodva, a fenntartó elvárásainak megfelelően alakította ki pedagógiai programját. Ennek alapján szervezzük a tanórákat és az azt követő szabadidős foglalkozásokat.

Fontos alapelvünk a gyermekközpontúság. Pedagógiai munkánk célja és értelme, hogy a gyakorlatban is megvalósítsuk azt az elvet, hogy az iskola a tanulókért van.

Iskolánk nevelő-oktató munkáját a humanista értékrendre építjük.

Nevelő-oktató munkánk a közös nemzeti értékeket is alapnak tekinti, mert fontos szerepet szán a hagyományoknak, valamint a nemzeti azonosságtudat megerősítésének.

A diák személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különleges felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra. „a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása legnagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik.”¹

A nevelésben (különösen a kezdeti periódusokban) fokozott szerepe van a szokásautomatizmusoknak: a rendszerességnek, a napi, heti éves ritmus kialakításának. Ezek kialakítására kitüntetett figyelmet kell szentelni, az erre fordított energia sokszorosan megtérül.

Lehetőleg a dicséretet helyezzük előtérbe. Arra kell törekednünk, hogy az valóban mindig indokolt legyen.

Döntő a követelmények belátáson alapuló belső igénnyé váló betartása, és a pontosság, a fegyelem, az önfegyelem gyakorlása. Ez a pedagógiai folyamatban részt vevő diákokra és pedagógusokra egyaránt vonatkozik.

¹ A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 78. oldal

Alapvető jelentőségű a kulcskompetenciák, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek kialakítása. A kulcskompetenciák elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk irányításához. Az átalakuló mai társadalomban látva életünk és környezetünk állandó változását, hisszük azt, hogy csak az egész életen át tartó tanulás készségével, motivációjával és képességével rendelkező ember tud megfelelni az új kihívásoknak.

A minden ember számára nélkülözhetetlen általános műveltség alapjait sajátíttatjuk el, felkészítve diákjainkat arra, hogy majd önállóan, a kreativitásukra és a folyamatos cselekvőképességükre építve a megszerzett ismereteiket bővíthessék.

Az intézményünkben folyó munka alapja a bizalom és az együttműködés. A gyermeknek elsősorban biztonságra van szüksége, ezért különösen fontos a szülők és az intézmény nevelési elvárásainak egysége.

5.1.2. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ÉRTÉKEI

A Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola vezetése, nevelői és alkalmazotti közössége felelősséget vállal a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért, a tanulói közösség fejlődéséért. Ennek érdekében együttműködünk a szülőkkel, a szülők közösségével.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos **alábbi értékeket** tanulóink elsajátítsák, ezek képviselte váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

- ❖ Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
- ❖ Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
- ❖ Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
- ❖ Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- ❖ A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- ❖ Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- ❖ A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
- ❖ A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak,

jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.

- ❖ A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
- ❖ Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.
- ❖ A katolikus iskolában kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás. Ennek elsődleges célja a hit ébresztése, a diákok személyes Istenkapcsolatra vezetése. Hisz a megtanult hittételek csak megalapozott Istenkapcsolatban nyernek életet és értelmet.

Ezért a hitoktatás *"alapvetően különbözik a többi tantárgy oktatásától, mert nemcsak az a célja, hogy az értelmet elvezesse a vallási igazságokhoz, hanem az egész embert Krisztus tanítványává tegye."* (Kat. Isk. 50.) Ezt csak személyes példaadással, imával és türelemmel lehet elérni. Mindig tekintettel kell lenni a gyermekek életkorára és eddigi vallási műveltségükre. *"A katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása legnagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik."*²

AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA CÉLJAI

Iskolánk pedagógiai munkájának célja:

- ❖ A diákokat segítse abban a folyamatban, hogy a keresztény értékekre építve művelt emberré, gazdag (szentre, szépre, jóra, igazra fogékony) személyiséggé, Istent és embertársait szerető, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.
- ❖ A gyerekek, szülők, partnerek, környezet elégedettségére törekedjék, ezen belül: a hitéletbeli fejlődés, a tudás, a fegyelem, a továbbtanulásra való felkészítés fontosságát hangsúlyozza.
- ❖ A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, kognitív és kommunikációs képességeinek, a tudás, mint érték igényének megalapozása.
- ❖ A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen.
- ❖ Megalapozott, érvényes és személyes értékrendet alakítson ki, illetve segítse azt elő.
- ❖ A kudarc- és sikertűrés készségeit fejlessze.
- ❖ Az önálló, felelős állásfoglalás, cselekvés alapjait és (életkornak, fejlettségi foknak, saját személyiségjegyeknek megfelelő) készségeit kimunkálja.
- ❖ Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel és hatékony szakmai munkával fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességét, készségét és a kreativitást.
- ❖ A liturgiába való aktív bekapcsolódásra ösztönözze tanítványainkat.

2 A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 78. oldal

- ❖ Magyarságunk gyökereinek megismertetése (nyelv, történelem, magyarságtudat).
- ❖ Hagyományaink, ünnepeink megismertetése, átörökítése, élővé tétele.
- ❖ A kulturált szórakozás igényének kialakítása.
- ❖ Integrált nevelés keretében biztosítani a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztését.

Célok az alapfokú oktatás alsó tagozatára: /1-4. évfolyam/

Az 1-4. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk célja, hogy:

- Óvja és fejlessze tovább az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot.
- Vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Tegye fogékonnyá a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a magasabb társadalmi értékeik iránt.
- Az iskola adjon teret a gyermek játék- és mozgás iránti vágyának.
- Az iskola segítse a gyermek természetes fejlődését, érését.
- Az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen.

Célok az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatára / 5-8. évfolyam/

Az 5-8. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk célja, hogy:

- Folytassa az első szakasz nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában vegye figyelembe, hogy ez az egységes rendszert képező szakasz két, pedagógiaileg elkülöníthető periódusra tagolódik. Vegye figyelembe, hogy a 10-12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelésútján szerzett tapasztalatokhoz.
- Vegye figyelembe, hogy a 13-14 éves kortól /serdülőkor kezdete/ a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás. A különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú, gyermekeket együtt neveljük.
- A tanulókat érdeklődésüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a továbbtanulásra.
- A tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a társadalomba való majdani beilleszkedésre.
- Alapozza meg a felkészítést a jogok és köteleességek törvényes gyakorlására.
- Magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását.
- A tanítási - tanulási folyamat strukturált tudást közvetítsen: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás és magasabb művelleti szintű alkalmazás képességének kialakításával.
- Tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítse meg a humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat, és a gyermekjellemét formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését.
- Segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak.
- A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a tevékenységre nevelés /tanulás, munka,

közéleti- és szabadidős tevékenységek/, a képességek fejlesztése /értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos, a történeti, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei/ és a szükségletek alakítása képezze.

- Fejlessze a tanulóknak azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek.
- A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Másság elfogadása kiemelt feladatunk egyike, hiszen ha szétnézünk magunk körül, számos olyan embert találunk, akik mások valamiben, mint mi. Ez a másság sokszor olyan mértékű, hogy közülünk sokan nem tudják tolerálni, nem tudják elfogadni, pedig senki sem elhanyagolható, másodrendű, egyszerűen csak más. A másság fogalma takarja a szellemi fogyatékosokat, hajléktalanokat, kábítószereseket, rokkantakat, bizonyos vallási hovatartozásúakat, más nemzetiségűeket. De takarja a zseniket is, akik valamennyien eltérnek az adott társadalomban elfogadott normáktól. Ezért a tanuló legyen tisztában azzal, hogy minden ember egy egyedi és megismételhetetlen csoda. Fogadja el mások vallási és nemzetiségi hovatartozását, szellemi és testi fogyatékoságát. Ismerje fel, hogy minden gyerek érték a közösség és a család számára és egyenrangú tagja a társadalomnak.
- A nevelési folyamat gyakorlati módon igazolja a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét.
- Jellemezze munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.
- A pedagógiai munka középpontjában tehát a személyre szóló fejlesztés álljon.
- A tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja.
- A gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága.
- A "tanulás tanulása" és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása minden gyermek számára elérhetővé váljon.
- Az informatika alkalmazása és az idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is járuljon hozzá az alapkultúra kialakításához.

Célunk továbbá a tanulók képességeinek és **kulcskompetenciáinak** – lehetőség szerinti – egyénre szabott fejlesztése a NAT által meghatározott területeken.

- ❖ A tanulás kompetenciái
- ❖ Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- ❖ A digitális kompetenciák
- ❖ A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- ❖ A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- ❖ A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- ❖ Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve a hatékony gazdálkodást az idővel és az információval, saját szükségleteinek és lehetőségeinek, a tanulás folyamatnak a

megismerése. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót:

- előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását, készségeit tudja alkalmazni a tanulási és képzési folyamataiban, otthon, a munkában,
- eleme a motiváció.

A hatékony és önálló tanulás feltétele:

- a tanuló ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait,
- képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatásokat, támogatásokat.

Az ismeretek elsajátításához szükséges alapvető ismeretek:

- írás, olvasás, számolás, valamint az IKT-eszközök használata, a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése, képesség a közös munkára és arra, hogy tudását másokkal megossza, saját munkáját tárgyilagosan értékelje,

Pozitív attitűd: a tanulás iránti belső motiváltság.

Várható eredmények:

- a tanulói teljesítmény javulása
- a hátrányok csökkentése, felzárkózás
- a tehetség felismerése,
- az iskolai hiányzások csökkenése
- pedagógusok szerepének megváltozása

Kommunikációs kompetenciák

a) Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények, vélemények kifejezését és értelmezését, megőrzését és közvetítését szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás szóban és írásban), valamint a helyes, öntudatos és alkotó nyelvhasználatot az oktatásban és képzésben, a társadalmi és kulturális tevékenységek során, a családi és a társas életben, a munkában és a szabadidős tevékenységekben, a társas valóság formálásában.

Az anyanyelvi kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete. Ez felöleli a szóbeli és írásbeli kapcsolattartás fő típusainak, az irodalmi és nem irodalmi szövegek egész sorának, a különböző nyelvi stílusok sajátosságainak, valamint a különféle helyzetekben a nyelv és a kommunikáció változásainak ismeretét.

Az anyanyelvi kommunikáció elsajátításával a tanuló képes a nyelvhasználat útján ismereteket szerezni és ismereteit gazdagítani, illetve új ismereteket, tudást létrehozni.

Képes megkülönböztetni és felhasználni különböző típusú szövegeket, továbbá információkat keresni, gyűjteni, feldolgozni és közvetíteni.

Képes és tud segédeszközöket használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelően, etikusan és meggyőzően kifejezni.

b) Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az alapvető nyelvi készségekre épül: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése idegen nyelven különböző tevékenységi formákban.

- A kommunikatív nyelvi kompetencia lexikális, funkcionális, grammatikai és szövegalkotási ismereteket, valamint szocio- és interkulturális készségeket feltételez.
- Az élethosszig tartó tanuláshoz a nyelvhasználónak el kell sajátítania az önálló tanulás stratégiáit és az ehhez szükséges eszközök használatát.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- funkcionális nyelvtan
- nyelvi stílusok ismerete
- szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete
- az idegen nyelv nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása

Matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia kialakításához elengedhetetlen a matematikai gondolkodás, az elvonatkoztatás és a logikus következtetés. A matematikai ismeretek magukban foglalják a számok, mértékek, struktúrák, az alpműveletek és az alapvető matematikai fogalmak, jelölések és összefüggések készség szinten alkalmazható tudását.

- A matematikai kompetencia során a tanulók felismerik az alapvető matematikai elveket, törvényszerűségeket a hétköznapi helyzetekben, elősegítve a problémák megoldását a mindennapokban, otthon és a munkahelyen.
- Lehetővé teszi a törvényszerűségek felismerését a természetben, és alkalmassá tesz az érvek láncolatának követésére, a matematika nyelvén megfogalmazott törvények megértésére.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő segédeszközök használata
- az igazság tisztelete
- a dolgok logikus okának (kauzalitás) és érvényességének megkeresése
- mindennapokban használható tudás
- problémamegoldó készség
- lényeglátás
- kíváncsiság
- egyénileg, társsal és csoportban való munkálkodás
- kreativitásanalízis - szintézis
- matematikai fogalmak ismerete

- alapvető törvényszerűségek nyomon követése: az egyes elméleti modellek igazolása a mindennapi életből merített empirikus tapasztalatok útján;
- összefüggések felismerése
- tudjon érvelni, követni és értékelni tudja az érvelése folyamatát
- meg tudja megindokolni matematikai úton az eredményeket
- bizonyítások megértése
- matematikai eszköztudás szerepe a természettudományi és műszaki életpályára való szocializálás terén;
- matematikai kommunikációs készség

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén.

Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul:

- az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje;
- digitális tartalomalkotás és -megosztás, továbbá kommunikációs együttműködés az Interneten keresztül.
- a digitális kompetencia magába foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolás és kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) – a szabadidő, az információ-megosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás, a művészetek és a kutatás terén.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- eszközök megismerése, használata
- szövegszerkesztési ismeretek
- információkeresés és kezelés
- kritikai gondolkodás az innováció területén
- kreativitás
- munka világában való eligazodás
- élethosszig tartó tanulás

A tanulónak értenie kell:

- miként segíti az IKT a kreativitást és az innovációt,
- ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, ezek kiszűrésére használatos alapvető technikákat,
- az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, az etikai elveket, a szerzői jogból és a szoftver-tulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi kereteket,
- a szükséges készségek magukba foglalják - az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését,
- a digitális kompetencia fejlődését segítheti az aktív részvétel a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban.

A pedagógiai célok kijelölése a digitális pedagógia területén

A következő célokat tűzzük ki:

- A tanítási órák legalább 1/3-ában használjanak a pedagógusok IKT eszközt
- A tanulók megismerjék a modern eszközöket, azokat célszerűen és funkciójuknak megfelelően tudják használni, ezáltal ismereteiket bővíteni.
- A pedagógusok megismerjék és rutinosan, a céljuknak megfelelően használják az interaktív válaszadó rendszereket, melyek segítségével könnyen meg tudnak győződni a tanulók felkészültségéről
- A tanulók megismertetése a válaszadó rendszerekkel, amellyel a hétköznapi élet során is találkozhatnak
- Élményalapú oktatás biztosítása a tanulók számára, mely által motiváltabbak lesznek, többet készülnek a tanórákra
- Természettudományos kísérletek támogatása, bemutatása digitális eszközökkel
- Az iskolai lemorzsolódás csökkentése
- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése

Az esetleges szombati munkanap ledolgozása digitális oktatás keretében is megvalósulhat.

Személyes és társas kapcsolati kompetencia

A személyes, értékalapú, személyek és kultúrák közötti párbeszédre nyitott szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel, valamint a közösségi beilleszkedés feltételei.

Az állampolgári kompetencia:

- a demokrácia, az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismeretén alapul,
- a kompetencia magába foglalja az aktuális események, a nemzeti, az európai és a világtörténelem főbb eseményeinek és tendenciáinak, a társadalmi és politikai mozgalmak valós céljainak, értékeinek és törekvéseinek az ismeretét (az európai integráció és az EU struktúráinak, főbb célkitűzéseinek és értékeinek az ismerete, az európai sokféleség és a kulturális azonosságtudat fontosságának tudatosítása).
- a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés, a megoldásuk során tanúsított szolidaritás.
- a közösségi tevékenységek és a különböző – helyi, nemzeti és európai – szinteken hozott döntések kritikus és kreatív elemzése, a részvételt a döntéshozatalban (elsősorban szavazás útján).

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartása, a településhez, az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz, az Európához való tartozás tudata,
- a felelősségérzetnek és a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeknek, a demokratikus elvek elfogadásának és tiszteletben tartásának kinyilvánítása.
- A személyes és szociális jólét megköveteli, hogy az egyén rendelkezzen a saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel és alkalmazza is őket.

- a kiegyensúlyozott kapcsolatok, a normatudat és az általánosan elfogadott magatartási szabályok elsajátítása.
- az egyénnel, a csoporttal, a munkaszervezettel, a nemek közti egyenlőséggel, a megkülönböztetés-mentességgel, a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos alapvető fogalmak ismerete.
- a nemzeti öntudat helyes értelmezése, mely a más népekkel, elsősorban a vallási-nyelvi etnikumokkal, nemzetiségekkel is toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló magatartást magába foglalja;
- az egyén cselekvési lehetőségei a diktatúra, az elnyomás kényszerpályáján: az etikailag vállalhatatlan, megalkuvó magatartás soha el nem évülő bűn nemzetünk és emberségünk ellen;

E kompetencia alapja:

- az a sokféle képességre épülő készség, hogy az ember különféle területeken tud hatékonyan kommunikálni,
- figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük.
- a személyes előítéletek leküzdése és a törekvés a kompromisszumra,
- a stressz és a frusztráció megfelelő kezelése, a változások iránti fogékonyság.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetencia segíti az embert, hogy igyekezzék megismerni tágabb környezetét, és ismeretei birtokában képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására.

Ez tudást, kreativitást, újításra való törekvést és kockázatvállalást jelent, valamint azt, hogy az egyén céljai érdekében terveket készít és valósít meg. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek, készségeknek és magatartásformáknak, amelyekre a mindennapi életben, a társadalomban és a munkahelyen szükség van.

A szükséges ismeretek:

- az ember személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerése, értelmezése, a gazdaság működésének átfogóbb megértése, a pénz világát érintő magabiztos tájékozódás.

Szükséges készségek, képességek:

- a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítélőképesség, a tapasztalatok értékelése, a kockázatfelmérés és -vállalás, a munkavégzés egyénileg és csapatban, az etikus magatartás.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság magában foglalja az esztétikai megismerést, illetve az elképzelések, képzetek, élmények és érzések kreatív kifejezésének elismerését, befogadását mind a hagyományos művészetek nyelvén, a média segítségével, az irodalomban, a zenében, a táncban, a drámában, a bábjátékban, a vizuális művészetekben, a tárgyak, épületek, terek kultúrájában, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép segítségével.

Képességek és készségek:

a művészi önkifejezés, a művészi érzék, a műalkotások és előadások értelmezése és elemzése, a saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása, az általános életminőség javítása.

Pozitív attitűdök:

- a művészet szeretete, a művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság és az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóság.
- a nyitottság, az érdeklődés, kulturális életben való részvétel révén gazdagodjon az állampolgárok önismerete, emberi kapcsolatrendszerre és eligazodó készsége a világban.

További releváns kompetenciaterületek

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő **nevelési területek fejlesztése** áll pedagógiai munkánk középpontjában:

1. Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá szervesen magába foglalja az egészségmegőrzést is
2. Környezettudatos magatartásra nevelés, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrálna
3. Társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása
4. Tanulásirányítás – önálló tanulásra való nevelés
5. Szabadidő szervezése a környezeti nevelés követelmények figyelembe vételével
6. Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), melynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás
7. Értékközpontú, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák) elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája
8. Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok (pl. zsidóság) diszkriminációjára.

5.2. AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI

A katolikus iskolának kötelessége vállalni a tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását: „ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom e téren nem teszi meg, ami rajta áll.”³

Ezért iskolánk feladata:

- ❖ Segítse elő az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló (lelkigyakorlat, zárandoklat, stb.) programokban, az órai

³ A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 45. oldal

- munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: tanulószoba, szakkörök, kirándulás, táborok stb. Fejlessze a tanulók problémamegoldó gondolkodását, az összefüggések felismerését, a morális kérdések megítélését osztályfőnöki órák, közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.
- ❖ Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogassa az egyéni képességek kibontakozását.
 - ❖ A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és ezáltal motivált munkában fejlessze a diákokban a felelősségudatot, a kitartás képességét, és mozgítsa elő érzelemlátásának gazdagodását.
 - ❖ Teremtsen a diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket.
 - ❖ Mutassa fel szentek, ismert egyházi és elismert személyiségek által követésre méltó példákat.
 - ❖ Segítse elő a személyes meggyőződés, keresztény világszemlélet és világkép kialakítását és érzelmi-szellemi megerősítését, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.
 - ❖ Hozzon létre konstruktív, tartalmas és felelős, alkotó (kis) közösségeket, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejlessze önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
 - ❖ Tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket, erősítse meg a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
 - ❖ Segítse elő a problémamegoldás képességének alakítását, hatékony kommunikációs és kifejezőképesség kialakítását, kreatív gondolkodásmód létrehozását.
 - ❖ Törekedjen azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.
 - ❖ A gyermekek teljes személyiségének fejlesztése, valamint korszerű ismeretek átadásával képességeik fejlesztése, készségeik kialakítása és bővítése. A tanulók kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről.
 - ❖ Alapozza meg a gyermekek műveltségét, keresztény világszemléletét az emberre, a társadalomra, a természetre, a művészetekre, a technikára vonatkozó korszerű ismeretek átadásával, segítse eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.
 - ❖ Szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen, hogy diákjaink testileg és lelkileg is egészségesek legyenek.
 - ❖ Fontos feladatunknak tekintjük, hogy intézményünk folyamatosan részt vegyen lakóhelyünk életében. Ennek érdekében:
 - Rendszeres kapcsolatot tartunk a szülőkkel, családokkal.
 - Igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy intézményünk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint községünk érdeklődő polgárai.
 - Képviseltetjük magunkat a községi rendezvényeken, illetve műsorral járunk hozzá rendezvények lebonyolításához (pl. március 15-én, anyák napján, idősök estjén, karácsonykor)

Az alsó tagozat feladatai a Nat szerint:

- ❖ első két évében ösztönözni az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését.
- ❖ Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán erőteljesebbé - a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá - válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A Nat feladataiból, céljaiból következő motiválás és a tanulásszervezés folyamata a Nat fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladatai a Nat szerint:

- ❖ elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.
- ❖ A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

5.3 AZ INTÉZMÉNYI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Nevelő-oktató munkánk eljárásainak, eszközeinek igazodnia kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a pedagógusok személyiségéhez, felkészültségéhez.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja.

Kiemelten fontosnak tartjuk a nevelő-oktató munka eljárásai során:

- ❖ a pozitívumokra való támaszkodást;
- ❖ a gyermekek okozatos átvezetését az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- ❖ a mintaadást az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, annak érdekében, hogy megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- ❖ az egészséges életvitel kialakításához a gyakorlati tapasztalatszerzés lehetőségét megadjuk;
- ❖ az önismeret kialakítását, az önértékelés képességének fejlesztését, az együttműködés értékének tudatosítását a családban, a társas kapcsolatokban;
- ❖ a tanulási stratégiák megválasztásakor az életkori jellemzők figyelembevételét, az ismeretek tapasztalati megalapozását;
- ❖ a kreativitás fejlesztését, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvést, a tanulók egészséges terhelését, személyre szóló, fejlesztő értékelésük megvalósítását;
- ❖ a kortárs kapcsolatok megerősítését, elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtását;
- ❖ a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat kialakítását, az önálló tanulás és az önművelés alapozását;
- ❖ az ismeretek tapasztalati megalapozását, a felfedezés lehetőségét, a kreativitás fejlesztését, a differenciált fejlesztést;
- ❖ az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat,
- ❖ a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát /megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazását: anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték...;
- ❖ a diagnosztikus, a formatív és szummatív mérések, értékelések elvégzését.

Nevelési-oktatási eljárások pedagógiai eszközei:

- ❖ A meggyőzés, tudatosítás módszerei (meggyőzés, minta, példakép, példakövetés, eszménykép, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita,

beszámoló...)

- ❖ A tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás..)
- ❖ a magatartásra ható módszerek:
 - ösztönző módszerek (ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret, pl.: szóbeli dicséret) nyilvános formái: - osztályfőnöki órán, osztályközösség előtt, iskolai összejöveteleken (tanévzáró ünnepély, ballagás..)
 - kényszerítő módszerek: Felszólítás, követelés, parancs, büntetés, áthelyezés másik iskolába, kivételes esetben tanuló kizárása az iskolából
 - gátlást kiváltó módszerek: ezek a módszerek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák, a negatív viselkedés kialakulását próbálják megakadályozni: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, fenyegetés, tilalom, ártterelés, elmarasztalás....
- ❖ A jutalmazás célja minden esetben a helyes magatartás, kiemelkedő teljesítmény megerősítése, honorálása. Nagy motiváló erő, ezért helyes mértékkel és jó időben kell alkalmazni.
- ❖ Formái: szóbeli dicséret, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalomkönyv, tárgyi jutalom, táborozás, ösztöndíj.
- ❖ A büntetés akkor hatékony, ha szakszerű, ha célja a nem kívánt viselkedés belsővé válásának megakadályozása és a diák helyes irányba terelése.
- ❖ Formái: szóbeli figyelmeztetés (észrevétel, dorgálás, határozott rendreutasítás, osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, rovás, igazgatói figyelmeztetés, intés, rovás, nevelőtestület elé idézés, szigorú megrovás, fegyelmi eljárás...

A nevelési módszerek különböző formáit, változatait is eszközöknek nevezik, ezek a következők lehetnek:

Nyelvi /verbális/ eszközök: az információközlés azon módja, amikor közleményeinket a nyelv segítségével továbbítjuk – beszéd, beszélgetés – a nevelés egyik nagyon fontos eszköze, amelyben mindkét fél aktívan részt vesz, tartalmát tekintve lehet: szabad beszélgetés vagy irányított beszélgetés, szervezethez alapján lehet: spontán vagy tervezett, formája alapján: egyéni vagy csoportos, interjú.

Nem nyelvi /non verbális/ eszközök: az információközlés azon módja, amikor közleményeinket nyelven kívüli eszközökkel fejezzük ki, a nem nyelvi eszközök kísérik /beszélgetést kísérő gesztikulálás/, nyomatékosíthatják /dicsérő szavakat kísérő mosolyt/ vagy helyettesíthetik /fenyegető mutatoujj, korholás/ közleményeinket – arckifejezés / mimika/, szemmozgás, tekintet, testközelség, térközsabályozás, testhelyzet, testtartás, mozdulatok /gesztusok/, kulturális jelzések.

Szociális technikák: ezeket a technikákat a tanulók a felnőttektől tanulják el, kezdetben, a családban /gyermekkori beidegződés/ majd az iskolai közösségben, ezért nagyon fontos, hogy a diákok milyen mintát kapnak otthon és az iskolában,

Technikák az ön- és emberismeret fejlesztéséhez: ezek olyan eszközök, technikák, amelyeknek lényeges eleme, hogy a világra vonatkozó ismeretek mellett, azokkal szinkronban fejlesszük a tanulók belső, pszichés világát, társas kapcsolatait, egyedi tulajdonságait,

készségeit – fejlesztő interjú, fejlesztő beszélgetés,

Szociális készségfejlesztő technikák: a tanulók problémamegoldó és konfliktuskezelő készségeinek fejlesztése, illetve a meglévők erősítése – minta- és modellnyújtás, megerősítés /buzdítás, dicséret, jutalmazás/, szerepjáték, dramatizáló tevékenység, stb.

Alkalmazható szervezeti keretek:

- Tanítási órák
- Csoportbontással megszervezett tanítási órák
- Külső helyszíneken megtartott tanórák, foglalkozások
- Lelkigyakorlatok, zárandokutak, lelki napok
- Tanórán kívüli foglalkozások, szakkörök, sportkörök
- Iskolagyűlés
- Versenyek, pályázatok
- Táborok
- Téma napok, témahetek
- Differenciált foglalkozás, egyéni fejlesztés
- Pályaismertető, fórumok
- Könyvtár, internetes hozzáférés biztosítása
- Napközis és tanulószobai foglalkozások

6. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉssel KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármassága: szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magamat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz az igazra, a jóra és a szépre.

Fiataljaink számára igazi útravaló a küldetésstudat kialakulása: „Ti vagytok a világ világossága.” (Mt 5,14)

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjú korig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek. A nevelőhöz való viszony is sokat változik a kezdeti feltétlen elfogadástól a tagadáson át az egyenrangú baráti kapcsolatig.

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek, és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Be kell mutatnunk, hogyan lehetnek az általános emberi értékek életük részévé.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos további feladataink:

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást.

Nevelési programunk összeállításánál ezért elsődlegesek az alábbi feladatok:

- A színes, sokoldalú iskolai élet, hitélet, tanulás, játék, munka.
- A fenti lehetőségek a tanulók önismeretét, keresztényi gondolkodás képességét, együttműködési készségét fejlesztik, eddék akaratukat.
- Járuljanak hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Kialakítandó személyiségjegyek:

- A helyes önértékelés.
- Az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük.
- Józan, megfontolt ítélőképesség.
- A mások felé való nyitottság, befogadóképesség.
- A saját akaratunkról való lemondás mások érdekében.
- A szelídség, az alázat, a türelem.
- Alaposság kialakítása.
- A mértékletesség.
- A bűnbánatra való készség.
- A belső csendre, elmélyülésre való igény.
- Felelősség magunk, mások és a teremtet világ iránt.

Elvárásaink tanítványainktól a következők:

- Részvétel az egyházi programokban.
- Tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt.
- Mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása.
- Alapos, rendszeres és pontos munka.
- A rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése.
- A házirend felelős betartása.
- Általában értéket védő, humánus magatartás, felelősségvállalás.
- Tisztelet tanúsítása a szülők, nagyszülők iránt, családi hagyományok ápolása, az önzés leküzdése.
- Kulturáltság a viselkedésben, a kommunikációban, udvariasság, segítőkészség, a durvaság elutasítása felnőtt jelenléte nélkül is. Törekvés a megismerésre, igény az önművelésre, fogékonyság az esztétikum iránt. A mindennapi munka szorgalmas, rendszeres, kötelességtudattal történő elvégzése.

6.1. FEJLESZTÉSI TERÜLETEK – NEVELÉSI CÉLOK

Célkitűzéseink alapján az alábbi nevelési területek köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

Hitéleti nevelés területén elvégzendő feladatok:

- A hitre nevelés szője át az intézmény mindennapi életét.
- A hitéleti nevelés személyre szabott legyen, alkalmazkodjon a gyermek hitéleti múltjához

Hitéleti nevelésünk szinterei:

- A tanévet közös ünnepélyes szentmisével kezdjük és fejezzük be (Veni Sancte, Te Deum)
- Napi ima: a tanítás kezdetén és végén a tanulók az éppen azt az órát tanító pedagógussal közösen imádkoznak.
- Osztálymise: az iskola melletti római katolikus templomban alkalmanként kerül rá sor.
- Esetenként a szülői értekezleten a lelki vezető szól a szülőkhöz a vallásos neveléssel kapcsolatos feladatokról, nevelési elvekről.
- Étkezések előtt és után közös ima az ebédeltető nevelővel.
- Leleki percek – hetente egy alkalommal (daltanulás, tanulságos történetekről elmélkedés)
- Egyházi kiadású könyvek vásárlásával is bővítjük az iskola könyvtárát.

- Az osztályfőnöki órák szervezése a katolikus kerettanterv szerint történik.
- Néri Szent Fülöp nap (vetélkedők, játékok)
- Családi nap, gyermeknap
- Jelentős egyházi ünnepekhez kapcsolódó hitéleti programok pl.:
 - Adventi gyertyagyújtások
 - Szent Miklós napja
 - Lelki nap a pedagógusoknak a nyírtelekiekkel és a geszterédiekkel együtt.
 - Karácsonyi ünnepség/ misztérium játék
 - Vízkereszt
 - Gyertyaszentelő boldogasszony ünnepe
 - Hamvazószerda
 - Nagyböjtkor lelki nap

Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok:

- Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- A megismerés képességének fejlesztése.
- Az önismeret, a céltudatosság kialakítása.
- A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.

Az erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladatok:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.
- Az akarati tulajdonságok fejlesztése: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat.

Erkölcsi elvárások a tanároktól

A diákok nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, önfegyellemmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Istent és embertársat szerető emberekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük. Hiszen „a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik.” /Kat. Isk. 78./ Nyitott kell legyen minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe és nevelő-oktató munkájába. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, elmélyülés a kultúra szépségeiben, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához. Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, de ugyanakkor a pedagógusnak vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, korlátait is. A hívő pedagógus számára nélkülözhetetlen a folyamatos elmélyült imaélet, amely segítségével erőt meríthet munkájához, hálát adhat sikereiért, és hordozhatja a reá bízottakat. A nem hívő pedagógusokat is a diákok szeretetéből fakadó humánus kell, hogy vezérelje.

A gyerekek nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az adás vágya és az empátia nélkül. Meg kell érezni, melyik diáknak van éppen szüksége szerető személyes beszélgetésre, és melyiknek határozott szigorra. A megalázást viszont minden esetben kerülni kell. Ezt a munkát csak a gyermek és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen elvégezni.

A pedagógus minden pillanatban értéket közvetít. Ezért kerülnie kell mindent, amely értéktelen, amely az aktuális fogyasztói divatot képviseli, ami csak szórakoztat, de nem nevel, ami üres tudást ad, de személyiséget nem fejleszt. Mindezt úgy kell tegye, hogy

igazodjon a gyerekek jogos igényeihez, életkori sajátosságaikhoz, hogy ne elriasszon, hanem magával hívjon.

A tanár élete összhangban kell álljon az általa és az iskola által képviselt értékekkel. Ezért fontos, hogy minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen. Ígéreteit megtartsa a diákok és a kollegák felé is. Konfliktusait emberi módon kezelje. Tudjon megbocsátani. Családi háttere rendezett legyen. Ezt a munkát csak magasan kvalifikált, a gyerekeket szerető és értő pedagógusok tudják ellátni. A pedagógus szavai és tettei mindig összhangban kell legyenek, hiszen mindennél nagyobb veszélyt jelent a gyerek számára a hamis tanúságtétel.

Az iskolában minden olyan pedagógus taníthat, aki elfogadja annak katolikus voltát, nem dolgozik a hitvallásos nevelés ellen. Alaposan tanulmányozza a keresztény tanítást és munkája közben nem tesz elmarasztaló, sértő megjegyzést az egyházra és tanítására, hiszen ez a diákokban meghasonlást idézhet elő. Az iskola katolikus volta, jó hírneve csak ebben az esetben biztosítható.

A keresztény szellem, a tanúságtétel, az iskola lelki élete szervezése szempontjából elengedhetetlen, hogy minél több hitvalló pedagógus legyen a tanári karban. A fejlődés előfeltétele, hogy számarányuk növekedjék. Ez sohasem jelentheti azonban azt, hogy az egyszínűsége kell törekedni, mert a diákok akkor tanulnak igazán sokat nevelőiktől, ha azok a világ sokszínűségét tudják képviselni.

Az iskola a tanárokat fejlődésük érdekében szakmai továbbképzésekre küldi előre meghatározott rend szerint. Nevelési értekezleteket és lelki programokat szervez és lehetőségeihez képest mindent megtesz, hogy jó hangulatban, örömmel és megfelelő felszereltséggel magas szakmai színvonalon dolgozhassanak.

Erkölcsei elvárások a diákoktól

A mai magyar társadalom nagyon sokrétű. Így a gyermekek is sokféle hatásnak vannak kitéve. Egy-egy iskola tanulóiifjúsága különböző társadalmi rétegekből, családi háttérből, egyházból gyűlik egybe. Éppen ezért egységes erkölcsi elvárások nehezen adhatóak meg feléjük. Alapvető, hogy elfogadják és befogadják az iskola üdvösségre és felelős tudásra irányuló tevékenységét és ezt tudatosan ne akadályozzák. Tartsák be az emberi kapcsolatok szabályait.

Csak az a fiatal lesz képes ellenállni a fogyasztói társadalom csábításainak, csak az veszi észre a média által reklámozott tárgyak, célok silányságát, aki találkozott az élő Istennel. Ehhez segíthetjük hozzá a fiatalt, ha megszerettetjük vele a csendes szemlélődést a természetben, értékes irodalmat, műalkotást, zeneművet adunk a kezébe.

Az iskola a diákok nevelését a tanórákon túlmenően különböző szakkörökkel, tanulmányi kirándulásokkal, sport- és kulturális események szervezésével biztosítja. Ezen a diákoknak erejükhez mértén részt kell venniük. Az iskola diákszervezete ehhez ajánlást készíthet.

Erkölcsei ajánlások a szülőknek

Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők társadalma igazolja. A szülők joga és kötelessége, hogy hitüknek megfelelő iskolába járassák gyermeküket, illetve ennek hiányában igyekezzenek ilyen iskolát alapítani. Az iskola igazán egyházi szelleme csak akkor születhet meg, ha szülők is közösséget alkotnak. Ez hatalmas garancia arra, hogy a gyerekeket az iskola után nem sodorja el az élet sokszínű áramlata.

Az iskola a szülőktől is elvárja, hogy elfogadják az iskola katolikus jellegét, ne neveljenek, tegyenek az iskola ellen, hanem erkölcsileg, lehetőségeikhez mértén anyagilag is támogassák. Iskolával kapcsolatos problémáikat az érintettekkel beszéljék

meg. Az iskola feladata, hogy jogos problémák esetén a szülőkkel együtt megkeresse azok mindenki számára megnyugtató megoldását.

Az iskola a szülőkkel igyekszik mindjobban megismertetni szellemiségét, nevelési alapelveit. Ezt a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartással igyekszik elérni. Ennek formái a szülői értekezletek, szülői lelki napok, ahol egy-egy témát a nevelők és a szülők közösen megvitathatnak és természetesen a személyes beszélgetés. Az iskola elvárja, hogy a szülők ezeken aktívan részt vegyenek, hogy maguk is fejlődjenek hitben és tudásban ezzel példát mutatva gyermekeiknek.

NEVELÉSI CÉLOK A NAT ALAPJÁN

Az erkölcsi nevelés

- A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése,
- A cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése,
- Igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése,
- Az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése

Az erkölcsi nevelés legyen életszerű:

- Az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra való felkészítés,
- A tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira a helyes megoldáskeresés,
- lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására,
- A kötelesség tudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tiszteltetés, a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás megtanulása,
- A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelműtől, képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig - hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeit, nehézségeit és ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákat.
- Ismeretek, egyéni és közösségi tevékenységek elsajátítása, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
- Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége.
- Ismerjék meg Európa történelmét, sokszínű kultúráját.
- A tanulók tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között.

- A cselekvő állampolgári magatartásra, a törvénytiszteletre, az együttélés szabályainak betartására,
- Az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletére, az erőszakmentesség, a méltányosságra nevelésre,
- A tanulók megismerjék meg a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a honvédelmi nevelést biztosítása.
- A közügyekben részvétel megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését,
- A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítása, a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások megismerésére.
- Az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- Az önismeret fejlesztése, mint a társas kapcsolati kultúra alapja – a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség.
- A tanuló kedvező szellemi fejlődésének, készségeinek, tudásának és kompetenciáinak kifejtése.
- A tanulók képessé válnak az érzelmeiknek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, a kölcsönös elfogadásra.
- A tanuló énképének kialakítása, hogy a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani.
- A megalapozott önismeret kialakításával a tanulóknak fejlődjön ki a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához szükséges képesség.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretet kapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére.

A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata:

- a harmonikus családi minták közvetítése,
- a családi közösségek megbecsülésére nevelés,
- felkészítés a családi életre,
- a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésére nevelés,
- a szexuális kultúra kérdései.

A testi és lelki egészségre nevelés

- Az egészséges életmódra, a testi, lelki egészségre nevelés,
- A helyes táplálkozásra, a mozgás megszerettetésére, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására nevelés,

- Láttatni kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a fitness – a test egészsége és jóléte – elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket. A testi és a lelki egészség harmonikusan együttható fejlesztése és megőrzése a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját szolgálja, melyhez szorosan kapcsolódik a tehetséggondozás és a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztés is. Az egészségfejlesztés és -megőrzés ösztönző erővel kell, hogy bírjon az egészségközpontú tevékenységrendszerek tudatos kialakítására és fenntartására. A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására.
- A lelki egyensúly megővésére, társas viselkedések szabályozására, a konfliktusok kezelésére nevelés,
- A családdal együttműködve a tanulók felkészítése az önállóságra, a betegség megelőzésére, a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében,
- A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére nevelés, motiválással, példamutatással.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóban, saját élményű tanuláson keresztül.
- A segítő magatartás képességeinek fejlesztése, az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A felnővekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában.
- A tanulók az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességeikre tekintettel használják.
- A tanulók számára a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá.
- A környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására nevelés.
- A tanulók megismerjék a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő,
- Kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének meg-őrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

- A tanulók életkorához igazodva átfogó képet kell nyújtani a munka világról.
- Tevékenységeken keresztül kell lehetőséget biztosítani arra, hogy a diákok kipróbálhassák képességeiket, elmélyülhessenek az érdeklődésüknek megfelelő

területeken, megtalálhassák hivatásukat, kiválaszthassák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát,

- Képesse váljanak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
- Fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról.
- A tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa, a fogyasztás területén,
- Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát,
- Lássák a rövid és hosszú távú céljaik, az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát,
- A köznevelési intézmény biztosítsa a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

- A tanulók nevelése az új és a hagyományos médiumok nyelvének megértésére,
- A médiatudatosságra nevelés, az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása, a médiumoktól befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására,
- A tanulók megismertetése a média működésével és hatásmechanizmusaival,
- A média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal,
- A valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával,
- A különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

7. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgáló, az intézményi közösséghez tartozók közös akaratát összegző cselekvési program, melynek közvetlen és közvetett célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása, olyan új közösségi problémakezelési módszer, amely az érintettek aktív részvételére épít.

7.1 ALAPELVE, CÉLJA

- ❖ Segítse a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- ❖ Fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- ❖ Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- ❖ Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- ❖ Valósítsa meg a mindennapi testedzést a tanulók számára.
- ❖ Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

- ❖ A diákok értsék meg, így a saját életükben is tudják alkalmazni az elsajátítottakat.

KIEMELT FELADATOK:

- A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
 - o egészséges táplálkozásra nevelés,
 - o az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
 - o a családi és kortárskapcsolatok,
 - o a környezet védelme,
 - o az aktív életmód, a sport,
 - o az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
 - o a személyes higiénia,
 - o az elsősegély-nyújtás alapismeretei,
 - o a szexuális fejlődés,
 - o betegségmegelőzés,
 - o biztonságra nevelés (balesetek megelőzése, kockázatok, veszélyhelyzetek felismerése, helyes döntések)
 - o viselkedési függőségek,
 - o a szenvedélybetegségekhez vezethető szerfogyasztás,
 - o bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
 - o korszerű fogyasztási szokások kialakítása (reklámok, média hatása) területén.

Egészségfejlesztő feladatok: a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek, valamint a sporttevékenység alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése és a lemorzsolódás csökkentése a cél.

7.2 TERÜLETEI

Egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:

- Az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység;
- Egészséges táplálkozásra nevelés. Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében - Az étrend kialakításában figyelembe vesszük az egyházi előírásokat;
- Öltözködés;
- Személyes higiénia, tisztálkodás;
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta) megelőzése a tanórai és a tanórán kívüli nevelésben;
- Lelki egészség fejlesztése
- Ésszerű napirend kialakítása.

Szűrővizsgálatok:

- fogászat, szemészet, hallás, gerinc, stb.

Külön programok szervezése:

- Egészség nap, verseny szervezése

7.3 AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS SZÍNTEREI

Minden tanulót egyformán érintő elemek:

- Példamutató iskolai hatás: termék, folyosók, udvar, élő sarok kialakítása;
- A pedagógusok, a dolgozók példamutatása;
- Ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: pl.: reggeli elfogyasztása, az évszaknak megfelelő öltözködés, egészséges tízórai ... stb.,
- Az iskola által biztosított étkezés étrendjére való odafigyelés;
- "Egészségnapok" (felvilágosító-preventív előadásokkal)

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelés óra, biológiaóra, természetismeret óra, környezetismeret óra.

A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek:

- Szakkörök
- Egészségnevelési akciók
- Nyári táborok
- Téma napok (pl. Víz világnapja, Föld napja...)
- Előadások
- Egészséges környezetben (pl.: hegyekben) végzett túrák, kirándulások.

7.4 AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSÁBAN RÉSZTVEVŐK

Belső (iskolai) résztvevők: pedagógusok, hitoktatók, osztályfőnökök, iskolaorvos, védőnő.

- **Orvosi ellátás:** a hatályos jogszabályok értelmében minden tanévben a házi orvos orvos látja el az iskolaorvosi teendőket.
- **Feladata:** általános szűrői vizsgálatok, látás-, hallás-, ortopédvizsgálat, meghatározott évfolyamon a tanulók általános vizsgálata, szükség esetén szakorvosi vizsgálat kérése, az ÁNTSZ által előírt oltások beadása, adott esetben akut ellátás.
- **Fogorvosi ellátás** az iskolafogászaton, minden évfolyam szűrővizsgálata alkalom szerinti időegyeztetés alapján történik.
- **Szakorvosi ellátás** komolyabb esetekben - orvosi javaslatra - a Klinikákon vagy a kórházban történik.

Külső partnerek: Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő szervezetek, Nevelési Tanácsadó, CSFSE, szakrendelők.

Sikerkritériumok

A tanulók az egészségfejlesztés terén szerzett ismereteik, készségeik és jártasságaik birtokában felismerik a kiegyensúlyozott életmód és életvitel jelentőségét.

Tisztában vannak azzal, hogy a mindennapi életvezetés, az életmódbeli szokások fogják döntő mértékben meghatározni későbbi egészségi állapotukat, életkilátásaikat.

A mindennapi mozgás belső igénnyé válik számukra.

Rendelkezik olyan kommunikációs készségekkel, amelyek segítik őket az egészségüket támogató döntések meghozatalában, konfliktusaik kezelésében.

7.5 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

1-4. évfolyamon:

Feladat	Felelős	Határidő
Alapvető higiéniai követelmények kialakítása	Osztályfőnökök/ Osztálytanítók	folyamatos
Öltözködés az évszaknak megfelelően.	Körny. tanító/ osztályfőnökök	folyamatos
Helyes fog-és testápolás.	Körny. tanító/ osztályfőnökök	1. évfolyam
Érzékszervek védelme.	Körny. tanító/ osztályfőnökök	1. évfolyam
Helyes táplálkozási szokás. Terítés, szalvéta, evőeszköz használata. Az ételkészítés higiénia jelentőségének felismerése.	Osztályfőnökök/ Osztálytanítók	2. évfolyam
Egészséges táplálkozás (salátakészítés).	Osztálytanítók	1-4. évfolyam
Balesetmegelőzés. Segélykérés, mentők értesítése.	Osztályfőnökök, környezetismeret tanító	4. évfolyam
A betegségek okai, tünetei. A fertőző betegségek megelőzése.	Környezetismeret tanító	4. évfolyam
Mindennapos testnevelés	Testnevelést tanítók	folyamatosan
Fejlesztő játékok beépítése a szabadidős tevékenységbe.	Szabad foglalkozások vezetői	folyamatosan
Egészség órjárat	Éves munkatervben megjelölt felelős	folyamatosan
Kerékpártúra, természetjárás	Osztályfőnökök	időszakosan
Lelki egészség	A játék, a művészetek, a sport segítségével a társas kapcsolati készségek fejlesztése	időszakosan

Részletes tevékenység az 5-8. évfolyamon:

5. évfolyam:	
Téma	Követelmény
Ki vagyok én?	Az "énkeresés" önmagunk megismerésének szükségessége. A pozitív énkép megalapozása. Érték, egyediség, személyiség, önbecsülés. Az osztálytársak találják meg egymásban a pozitív tulajdonságokat, becsülik meg egymás értékes jellemvonásait.
Az egészség értéke életünkben	Egészséges életmód. Stresszoldás. Testi, lelki és szociális harmóniák védelme. Az érzelmi feszültségek és fizikai állapotunk, egészségünk közti összefüggések.

Hogyan élhetek egészségesen?	Az egészséges életmódra vonatkozó hosszú távú döntések motiválása. Testi és lelki mentálhigiéné. Az egészséges fizikum megővésének módjai. Az egészségkárosító cselekedetek rontják életesélyeinket.
Az egészséges táplálkozásról	Egészséges étrend kialakítása. Hogyan táplálkozunk? Mi a táplálkozás célja? Mit és mennyit együnk? Ismerkedés a legfontosabb tápanyagokkal, vitaminokkal, ételekkel.
A sport és a testmozgás	Mi a testkultúra? A testi és lelki egészség megővése. Helyes napirend, tisztálkodás. A sport szerepe életünkben. A rendszeres testmozgás megővja egészségünket.
Veszélyes anyagok	A drog fogalma, gyógyszerek, dohányzás hatásai. Rázkodás veszélyei.
A védőnő előadása a serdülőkori problémákról	A serdülőkor testi, lelki problémái. Tisztálkodási szokások. Egymás iránti egészséges érdeklődés.
Lelki egészség	A játék, a művészetek, a sport segítségével a társas kapcsolati készségek fejlesztése
Pszichológus előadása	A serdülőkor testi, lelki problémái. Tisztálkodási szokások. Egymás iránti egészséges érdeklődés.

6. évfolyam	
Téma	Követelmények
Az emberi test felépítése és működése Életrend, életritmus	A napi- és életrend kialakításának szükségessége. A rövid és hosszú távú döntések összetevői és hatásuk az egészségre. Az életkorral járó testi változások.
Az egészséges és a beteg ember	Egészségünk megővése alapvető érdekünk és feladatunk. Folyamatosan eddük testünket és lelkünket! Egészséges életmód. Mi a teendőbetegség esetén?
Hogyan tudok visszautasítani?	A visszautasítás gyakorlása. Hogyan tudok visszautasítani, ellenállni egy csoporton belül? Csábítás, kísértés, önfegyelem. Véleményalkotás.
A szabadidő helyes eltöltése	Helyes napirend kialakítása - tervezzük meg a szabadidőnket. Menjünk minél többet a szabadba! A kulturált szórakozás, olvasás, zenehallgatás.
Lelki egészség	A játék, a művészetek, a sport segítségével a társas kapcsolati készségek fejlesztése
A védőnő előadása a serdülés problémáiról	A serdülőkor testi, lelki problémái. Higiénés szokások. Önismeret.
A pszichológus előadása a tanulási nehézségekről és a lelki problémákról	A tanulási kötelezettségből adódó felelősség, a stressz egészségügyi, lelki problémái. A választás felelőssége. A különböző képességekből adódó feszültségek kezelése, egymás segítése.

7. évfolyam	
Téma	Követelmények
Mit tegyek? Problémamegoldás	Az emberi kapcsolatok természetes velejárója a konfliktus. Megismerjük azokat a technikákat, amelyekkel kezelni tudjuk a konfliktusokat, csökkenteni a stresszes állapotot. A problémamegoldás.
Az egyén, a médiák, a drogok A reklám hatása	A szokások szerepe életünkben. A rossz szokástól kellő motiváció, önnevelés, akaraterő segítségével megszabadulhatunk. A médiák negatívan és pozitívan is befolyásolhatják a fiatalokat. A droghasználat következményei. Kritikus gondolkodás.
Kritikus helyzetek és döntések Visszautasítási technikák	A próbálkozás, a kudarc, a célok felvállalása a döntés velejárója. Tudni kell újra kezdeni. A baráti és családi segítség. Jellemünket állandóan erősíteni, nevelni kell. Ellenállási és visszautasítási készség fejlesztése.
Menjünk a szabadba!	Az egészséges életmód nélkülözhetetlen velejárója a jó levegő, a testmozgás. Kirándulás, túrázás, sportolás. Magyarország természeti kincseinek megismerése.
Kirándulás, túrázás, sportolás. Magyarország természeti kincseinek megismerése.	Testünk működése. A serdüléssel járó változások. A személyi higiénia, a testi és lelki egészség megóvása. "Divathóbortok", rossz szokások az öltözködésben, táplálkozásban. Beszélgetés a dohányzás és az alkohol káros hatásairól.
A védőnő előadása a serdülésről	A serdülőkor testi, lelki problémái.
Pszichológus előadása	Párkapcsolatok, önismeret.
Szerelem	A barátság és a szerelem fogalma. A nemi érés. A serdülés biológiai és pszichikai változásai. A hűség, bizalom, felelősségtudat a szerelemben.
Lelki egészség	A művészetek, a sport segítségével a társas kapcsolati készségek fejlesztése
Szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás	Kisfilmek megnézése, átbeszélése

8. évfolyam	
Téma	Követelmények
Az én életösvényem	A jövővel kapcsolatos bizonytalanságok, kétségek természetes volta. Fogadják el saját felelősségüket életminőségük alakításában.
Teendőim a teljes életért	A célkitűzés az életvezetés fontos eleme! Önépítés kudarcokból, sikerekből. Egészséges kockázatvállaló magatartás.
Veszélyek és a társadalom	A szenvedélybetegségek kialakulása hátterében álló egyéni és közösségi befolyásoló tényezők felismerése.

	A szervezett segítségnyújtás lehetőségeinek igénybevétele.
Vigyázok magamra, vigyázok rámm.	Fedezzék fel a közösségi támogatásban rejlő erőket, a személyes példamutatás jelentőségét.
Hová fordulhatok, kik segíthetnek?	A helyi közösség és a nemzeti keretekben nyújtott segítség különböző szervezeti formái.
Nemet mondani Határozott ellenállás, alkotó gondolkodás	A visszautasítási készség fejlesztése, a kapcsolatok megőrzésének lehetősége. Negatív nyomás, pozitív hatás. Passzivitás. Agresszivitás.
A védőnő előadása	Család szerepe az egyén és a társadalom életében. A korai szexuális élet veszélyei. Szexuális felelősség.
Szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás	Kisfilmek megnézése, átbeszélése; Külsős előadó hívása
Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése	ENABLE program; Filmnézés – tanulságok megbeszélése; Helyzet dramatizálása

Szakórákon:

6. évfolyam: Testi- és lelki egészségünk – Természetismeret tantárgy keretében	
Téma	Követelmények
A kullancs okozta betegségek.	A kullancs okozta betegségek tüneteinek felismerése, a megelőzés módjai
Az emberi test és változásai	Az emberi szervezet életszakaszokban bekövetkező változásai. A változás mértékét befolyásoló külső, belső körülmények. Önismeret, elfogadás.
A táplálkozás, mint életszükséglet	Tudatos, korszerű, egészséges táplálkozás. Mit, mennyit és mikor együnk. A tápcsatorna jellemzői 11-12 éves korban. Fogápolás.
Mozgás és higiéné	A mozgásszerv-rendszer fejlődése, problémák. Ajánlott mozgásformák. A fejlődő szervezet higiénája.
Biztonság, kockázat	A veszélyhelyzetek, viselkedési módok. Veszélyforrások és azok megelőzése. Az elsősegélynyújtás tennivalói.
Veszélyes anyagok	Nikotin, alkohol, drog és a szervezet. Következmények. Szenvedélybetegség. Drog nélkül felnőni. A szerek hatása az emberi kapcsolatokra.
Emberi szexualitás	A serdülő szervezet változásai. Személyiségek, fiúk, lányok. A szaporító szervrendszer egészsége.
Családi élet	A családi közösség régen és ma. A gyermek helye a családban. Jól működő kapcsolatok feltételei.
Lelki egészség	A művészetek, a sport segítségével a társas kapcsolati készségek fejlesztése
Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése	ENABLE program; Filmnézés – tanulságok megbeszélése; Helyzet dramatizálása

8. évfolyam - biológia	
Téma	Követelmény
Az emberi szervezet felépítése és működése	Szerveződési szintek. A bőr sérülései, bőrápolás. A rendszeres mozgás fontossága, a mozgásszegény életmód következményei. A táplálkozás. A légzőszervekre ható környezeti ártalmak, a dohányzás káros hatásai. A szív és érrendszeri betegségek megelőzése. Védekezés a kórokozók ellen. Nemi úton terjedő betegségek.
Az ember egyedfejlődése	A fejlődési szakaszok főbb egészségügyi problémái.
Lelki egészség	A művészetek, a sport segítségével a társas kapcsolati készségek fejlesztése
Idegi és hormonális szabályozás	Kockázatok és veszélyek felismerése, kivédése.

Iskolai szintű tevékenységek:

Feladatok	Felelős	Határidő
Fogászati szűrés	Fogorvos – beosztás szerint	Évente egy alkalommal
Iskola-egészségügyi szűrővizsgálatok	Védőnő és háziorvos	Az egészségügyi ellátás éves munkaterve szerint
Egészségnap	munkaközösségek vezetői	Évente egy alkalommal
Kerékpártúra	7. és 8. o. osztályfőnökei	Évente egy alkalommal
Táborozás	igazgató	Évente egy alkalommal
Előadások: „Fiatalok az élet küszöbén” „Ne csak együnk, táplálkozzunk” „Szerelem és felelősség” „Az egészséges társadalom alapja a fiatalkortól megőrzött egészség”	Külső előadók: védőnő pszichológus élelmészvezető	alkalmanként, évente 1-2 alkalommal

A testi egészség mellett az iskola fő feladata a lelki és mentális egészség lehetőségeinek megteremtése, fenntartása. A tanulók egészséges testi és lelki egészségének fenntartása a nevelők mindennapi feladatához tartozik.

A lelki egészség fenntartásának eszközei, pedagógiai módszerei:

- egyéni beszélgetések,
- körbeszélgetések,
- szakemberek bevonása,
- Enable foglalkozások,
- oktató filmek,
- közös filmnézés után közös beszélgetés,
- kreatív foglalkozások, művészetek, a sport segítségével a társas kapcsolati készségek fejlesztése;
- drámapedagógia

- dramatizálás....

Amennyiben ezek minőségében romlást, negatív változást látnak, azt jelezni kell a diák szüleinek, illetve az ezzel foglalkozó intézményeknek.

Az egészséges életmódra vonatkozó támogató intézményi munkarendben és házirendben előírt szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező. Intézményünk közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha az intézmény a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség, a tanulóközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területén működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

8. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS, AZ ISKOLAI ÉLET SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a türelem, a megértés, az elfogadás.

A pedagógiai program szempontjából iskolánk keretén belül működő **közösségi nevelés területei:**

- Tanítási órák: szaktárgyi órák, hittanórák, osztályfőnöki órák
- Tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: tanulószoba, napközi, szakkörök, lelkigyakorlatok, zárándoklatok, kirándulások, táborok
- Diákönkormányzati munka
- Műsorokra való felkészülés, a műsorok előadása

A közösségfejlesztés hozzájárul:

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- a másság elfogadásához az együtt érző magatartás kialakulásához,
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Mivel az iskola nem differenciáltan, egymástól függetlenül, egymás mellett fejleszti a tanulók személyiségét, hanem közösen egymást erősítve a tanulók egyéni képességeit, beállítódását figyelembe véve kiemelten fontos, hogy megjelöljük azokat a legfontosabb, a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, amelyeket az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során.

8.1.A TANÍTÁSI ÓRÁN MEGVALÓSÍTHATÓ KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATOK

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerőköls erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével).
- A tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző, változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja. Ezért törekedni kell arra, hogy a nevelők azonos értékrendet képviseljenek, megbeszéljék egy-egy adott osztály problémáit, egységesen lépjenek fel, az eredményes és hatékony munka érdekében.

Külön ki kell emelni, hogy a közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény valamennyi dolgozója példaként áll a diákok előtt.

8.2 AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATAI

A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A lelki gyakorlatok, zárandoklatok mélyítsék el a katolikus vallás és hit megélését.
- Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére.
- Átgondolt játéktervvel és a tevékenység pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.
- A sokoldalú és változatos foglalkozások (zenei, tánc, képzőművészeti, kézműves, sport) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A séták, a kirándulások mélyítsék el a természetszeretetet és a környezet iránti felelősséget.
- Az iskolai műsorok szereplőinek több évfolyamból való összeválogatása, hozzájárul a egymás jobb megismeréséhez, közösségi szellem erősödéséhez.
- Egy-egy csoport szerveződésének fontos motiváló tényezője lehet az azonos érdeklődési kör. Ennek alapján szerveződnek a szakkörök, sportkörök. Fontos tevékenységünknek tartjuk, hogy e szervezeti keretek között ne csak a tehetséggondozásra kerüljön sor, hanem a közösségben rejlő személyiségformáló erők is maximálisan kibontakozzanak.

8.3 A DIÁKÖNKORMÁNYZATI MUNKA KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSI FELADATAI

A Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola tanulói az intézményi döntési folyamatban a saját kezdeményezésükre létrehozott diákönkormányzat útján vesznek részt. Tanulóink saját

vagy közösségeik nevében szabadon véleményt nyilváníthatnak az őket érintő kérdésekről, észrevételeket tehetnek, javaslattal élhetnek az iskolai élet egészével vagy részterületeivel kapcsolatban. A diákönkormányzat érdekeit a nevelőtestületben a diákönkormányzat felnőtt vezetője képviseli. A DÖK segítő pedagógust a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bízza meg. A diákönkormányzat képviselőit demokratikus úton választják az osztályközösségek.

A 2 fős osztály-diákbizottságok az osztályfőnökökkel együttműködve az információáramlás legfőbb forrásai. A diáktanács az osztály-diákbizottságok 2-2 tagjából és a különböző tevékenységekben együttműködő diákközösségek által választott küldöttekből áll. A 4. osztályosok megfigyelőként vesznek részt a diáktanácsban.

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.

Fejlessze a meglevő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket.

Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.

Cél, olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

8.4 A SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATAI

A pedagógus közösségfejlesztő feladatai a szabadidős tevékenység során:

- Építsen ki jó kapcsolatot az adott korosztállyal, szüleikkel, plébániával, egyházi személyiségekkel, külső szakemberekkel.
- Fejlessze a csoportokban végzett közös munka során az önismeretet, az önfegyelmet, az együttműködést.
- Segítse olyan csoportok kialakítását, amelyek az emberi kapcsolatok hitbeli, pozitív irányú elmélyítésével hatnak az egész személyiség fejlesztésére.

8.4.1. CSODASZARVAS ISKOLAI KÖZÖSSÉGI PROGRAM

A Csodaszarvas Iskolai Közösségi Program arról szól, hogy az iskola kilép az osztálytermekből, a 45 perces időkeretből és teljesen másfajta pedagógiai módszereknek nyit teret. E program kísérleti programként megvalósult iskolánkban. Azért hagytuk továbbra is a Pedagógiai Programban benne, mert sok eleme a mindennapokban a közösségfejlesztés és személyiségfejlesztés érdekében jól hasznosítható.

A programban megvalósuló tanulási alkalmak nem hagyományos iskolai tanórák: a diákok érdeklődéséhez közel álló témák szabad feldolgozására adnak lehetőséget. A pedagógusok új képzési formákat próbálhatnak ki, a tanulók pedig élményszerű közösségi alkalmakon gazdagodhatnak érdekes-értékes ismeretekkel.

Célok:

1. A kifejlesztett tartalmak és módszertan kipróbálására közösségi programok keretében került sor a köznevelési intézmények pedagógusai, tanulói és önkéntes segítői, valamint szálláshely- és programszolgáltatók bevonásával.
2. A kísérleti program megvalósításában együttműködő csoportok egy új modellprogramot hoztak létre, amely hosszú távon megalapozhatja az informális és nem formális tanulási folyamatok megjelenését és beágyazódását a formális oktatás rendszerébe.
3. Az alprojekt fejlesztései javítják a tanulók eredményességét, támogatják kompetenciáik fejlesztését, elősegítik az iskolai lemorzsolódás csökkenését és az esélykülönbségek mérséklődését.
4. Arra is törekedtek a program megvalósításában, hogy a nemzeti identitás erősítése minél hangsúlyosabb legyen ezeken a programokon, mert az élet fontos része a megélt nemzeti identitás. Rá kívánjuk irányítani a figyelmet, kik alakították a magyar történelmet, mennyire volt fontos számukra a magyarság, mennyi teljesítmény van a történelmünkben, és büszkéek lehetnek arra, hogy ennek a közösségnek a részesei.kjh
5. Fontos eleme a programnak, hogy a gyerekek együttműködnek, játékosan szereznek ismereteket, ez a tudás pedig beépül, és a későbbiekben is segíti majd a tanulást.

Célok:

- Befogadó, elfogadó és nyitott tanulási környezet megteremtése, ahol az élmény, a közösen integráltan végzett alkotói tevékenység és annak bemutatása a társadalmi együttműködést erősíti.
- Olyan tanulási módok és szervezési megoldások megvalósítása, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak fejlesztését.
- A tanulók eredményességének javítása, a kompetenciáik fejlesztésének támogatása;
- Az iskolai lemorzsolódás csökkenésének elősegítése;
- Az esélykülönbségek mérséklődése;
- Az osztályközösségek megerősödése;
- A diákok szabadidejének szervezése, a tanórán kívüli gyakorlati tapasztalatszerzés;
- A tanulás közösségi élménnyé formálása.
- Nemzeti identitás erősítése

Feladatok:

- A www.csodaszarvasprogram.hu oldal megismerése, a benne található tartalmak kreatív felhasználása a szabadidő hasznos eltöltése és a közösségfejlesztés érdekében.
- Bentlakásos és a napközis tematikus alkalmak megvalósítása.
- Felkészülés a tematikus informális és nem formális tanulási alkalmakra, az ehhez kapcsolódó módszerek és eszközök magas színvonalú alkalmazására, a hatékony tanulási környezet, az élményszerű tanulási folyamat biztosítására.
- Pedagógusaink játék- és foglalkoztatási eszköztárainak bővítése.

8.4.2. LÁZÁR ERVIN PROGRAM

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat alapján Magyarország Kormánya egyetértett azzal, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítés az állam kiemelt felelőssége. Ennek következtében az Emberi

Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkársága minden évfolyam esetében meghatározta a kulturális programok körét az alábbiak szerint:

1. évfolyam: Báb-előadás
2. évfolyam: Előadó művészeti produkció bemutatása az oktatási intézményekben
3. évfolyam: Színházi előadás bemutatása a saját játszóhelyen
4. évfolyam: Komolyzenei vagy népzenei koncert bemutatása az intézményekben vagy koncerttermekben
5. évfolyam: Színházi előadás bemutatása a saját játszóhelyen
6. évfolyam: Cirkuszművészeti előadás
7. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása az oktatási intézményekben
8. évfolyam: Színházi előadás bemutatása Budapesten

Intézményünk minden évfolyama részt vesz a Lázár Ervin Programban.

8.5 ISKOLAI HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK

Iskolánk tanulói saját osztályközösségük mellett az iskola egészének, mint nagyközösségnek is tagjai. Fontosnak tartjuk az együvé tartozás érzésének erősítését, a közösségfejlesztést.

Ennek eszközei az iskola közös rendezvényei:

- az iskolai ünnepélyek, megemlékezések:
 - Veni Sancte – tanévkezdő szentmise
 - Te Deum – tanévzáró szentmise
 - október 6-i és október 23-i megemlékezés
 - június 4-i megemlékezés
 - a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai (február 25.)
 - a magyar szabadságharcról való megemlékezés – (március 15.)
 - a holokauszt áldozatai (április 16.)
 - a magyar kultúra napja (január 22.)
 - a magyar költészet napja (április 11.)
- diákönkormányzati nap, egy szent életéről szóló témanappal egybekötve
- farsang
- tanulmányi- és sportversenyek szervezése
- gyermeknap iskolai körben, szülők bevonásával
- nyári tábor
- az iskola hagyományainak ápolása érdekében meghonosított egyéb emléknapi és nemzeti emléknapi megemlékezések - időpontjukat és a megemlékezés módját az éves munkatervben határozzuk meg.

Egyházi ünnepeink:

- Augusztus 20-a – egyházközösségünk búcsúnapja
- December: advent gyertyagyújtások, karácsony
- Január 6-a – Vízkereszt
- Február 2-a – Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepéről való megemlékezés
- Március 25-e – Gyümölcsoltó Boldogasszony
- Március, április – Nagyböjt, húsvét, olajszentelési misén való részvétel

- Május - iskolánk névadójának, Néri Szent Fülöpnek, a tiszteletére témanapot szervezünk
- Május, június - Pünkösöd

Egyházi vagy települési szinten, a község művelődési házában ünnepeljük meg a következő ünnepeket:

- Karácsony
- Advent
- Anyák napja
- Idősek estje

Iskolánk hagyományai szerint iskolai körben ünnepséget rendezünk:

- a nyolcadikosok búcsúztatása alkalmából
- a ballagás alkalmával
- tanévnyitás és tanévzárás alkalmával

Egyéb hagyományaink:

- A nyugdíjasok és más munkahelyre távozók elbúcsúztatása
- Kollégák köszöntése gyermekszülés alkalmából
- Egy csoportnyi gyereknek a debreceni adventi fények bemutatása

A fentiek mellett a közösségfejlesztést szolgálják az egyházi ünnepekről való megemlékezések, misék, az osztálymisék, a lelki gyakorlatok.

8.6 AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR, MINT A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS SZÍNTERE

A könyvtár célja

A tanuló legyen képes az információkezelés- és feldolgozás fázisainak alkalmazására (anyaggyűjtés, jegyzetelés, vázlat ...). Tudja önállóan használni a lexikonokat, szótárakat, szakkönyveket.

Az iskolai könyvtár alapos megismerése révén legyen képes önállóan tájékozódni közkönyvtárakban és más könyvtártípusokban is.

Az iskola információs központja a könyvtár, a pedagógiai munka szellemi műhelye, a művelődés és önművelés színtere tanár és diák számára egyaránt. Fontos tehát, hogy a pedagógus és a tanuló egyaránt igénybe vegye annak szolgáltatásait.

Az iskolai könyvtár feladatköre:

Könyvtári órák tartása:

Minden új tanuló ismerje meg a könyvtári rendet még év elején. A későbbiekben itt történhet a különböző iskolai órák egyes tananyagainak feldolgozása, bizonyos speciális foglalkozások anyagának feldolgozása.

A tanítási órán kívüli munka:

A könyvtár látogatásának célja lehet a házi feladat elkészítése: anyaggyűjtés a tanároktól kapott feladatokhoz, vagy önálló kiselőadáshoz, versenyre, ünnepélyekre, más foglalkozásokra... Szabadidejükben - pl. helyben olvasás a cél. Folyóiratok beszerzése is célunk a könyvtár népszerűsítése érdekében.

8.7 TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK, A KIRÁNDULÁSOK CÉLJA ÉS SZERVEZÉSI ELVEI

- ismeretszerzés, a haza megismerése - hazaszeretet (történelem, magyar irodalom)
- közösségformálás, közösség a nevelővel (of.)
- természeti környezetünk megismerése, annak szeretete, védelme (földr., bio., fiz., kém.)
- turisztika, testedzés, sport (testnevelés)
- kulturális és művészeti élményhez juttatás (rajz, ének-zene)

A kirándulásokat ezért változatosan ajánlott összeállítani, ne csak egy-egy részterületet töltsünk ki. Legyen benne városnézés, gyár vagy egyéb létesítmény megtekintése, kirándulás, játék, sport, fürdés stb.

Idővel majd több naposat tervezzünk, igyekezzünk minél több értékes élményt szerezni diákjainknak! Célszerű szállásnak plébániát, vagy másik egyházi iskolát választani, ez egyszerűsége nevel, az egyházi környezetnek fegyelmező ereje van.

Először a szűkebb környezetet, a lakóhelyhez közelebb eső vidékeket, majd az ország távolabbi pontjait kell megismerni. Ajánlatos nemcsak a Kárpát-medence országhatáron túli tájait, hanem más országokat is megismerni.

A Határtalanul Program pályzata a 7. osztályosok határon túli kirándulásra ad lehetőséget.

8.8 TÁBOROK

Nyári táboroztatást szervezünk gazdag programmal, keresztény szellemben.

Iskolánk nevelési céljai között kiemelt fontosságú a környezettudatosság, a fenntarthatóság, a testi és lelki egészségre nevelés. Ennek keretében lehetőséget biztosítunk tanulóink számára tematikus, nem helyben, hanem természeti környezetben megvalósuló táborban való részvételre. A több napos tábor a tanulók számára a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás megerősítését, valamint a fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját is szolgálja. A program célja, hogy játékos, élményalapú módszerekkel a diákok elméleti tudása mellett gyakorlati tapasztalatok révén mélyítsék ismereteiket, motiváltabbá váljanak a környezet védelmére. A tábor elősegíti a közösségfejlődést, a jó együttműködést, hosszú távon hozzájárul a felelős, tudatos aktív életmód kialakításához, közvetlen és tágabb környezetük értékeinek megőrzéséhez.

9. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskolai tantárgyfelosztáson meghatározott munkarend alapján.

A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

A pedagógusok feladatainak részletes listáját, köztük az osztályfőnökök teendőit, személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

9.1 A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- a tanuló felügyelete az intézményben: a testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás az iskolába történő belépéstől az intézmény jogszerű elhagyásáig történő időben, valamint az intézményen kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakelettárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

9.2 AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát,
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: Kréta adminisztráció vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.

- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, szükség esetén kapcsolatot tart a gyermekvédelmi szakemberrel.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

10. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Kiemelt figyelmet érdemlő gyermek, tanuló:

a) Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (SNI)
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló (BTM)
- kiemelten tehetséges tanuló,

b) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló

c) A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló

A pedagógus kötelessége, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberrel, a hátrányos helyzetű tanuló felzárkóztatását elősegítse, segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat.

A közös erőfeszítés öröme:

A közös erőfeszítés öröme, mint együttes élmény nélkül az iskola képtelen elfogadtatni magát az egyénnel, mert e nélkül egyszerűen élvezhetetlen. A tanulási nehézségekkel, magatartási problémákkal küszködő gyermeket minden közös tevékenységbe be kell vonni.

Védelmet, védettséget nyújtson:

Az iskola olyan szervezetté és közösséggé váljon, amely védelmet nyújt a magánnal szemben, a kirekesztés ellen, olykor a gyerek családjával szemben is, még ha nem hagyományos gyermekvédelmi problémáról van is szó, hanem sokkal finomabb dolgoktól, például meg nem értésről, elidegenedéstől, elkényeztetéstől vagy rejtett erőszakról /verés/, jöjjön az akár gyerektől, akár felnőttől. Az iskola olyan hely kell hogy legyen, ahol a gyermeki jogok tisztelete hatja át a tevékenységeket az emberi érintkezés minden szintjén és formájában.

A kommunikációs képesség megalapozása:

A cél, hogy mindenki meg tudja értetni magát mindenkivel, és meg tudjon érteni mindenkit. A gyerekeknek legyen mondanivalója, mert a kommunikációs képesség elsősorban tartalmi kérdés. A másik, pedig az, hogy a közlés legyen fontos valakinek vagy valaminek. Valóságos érdeklődésnek kell jelen ennie ahhoz, hogy az pontos, szabatos beszédre ösztönözzön. Iskolára vetítve ez azt jelenti, hogy ha az iskolában olyan tevékenységek vannak, amelyekben az információ pontosságának szerepe van, akkor maga a működés motivál pontos beszédre. Ne legyen bátorságra szükség a gondolatok közléséhez. A nyílt, értelmes kommunikációhoz olyan helyzet kell, amelyben nem túl kockázatos azt mondani, amit az ember gondol, mert nem kell attól tartania, hogy megtorolják, vagy, hogy kinevetik és megszégyenítik. Sok gyereknél

beszédnehézséget okoz az új helyzet, az iskolakezdés. Ezt azzal tudjuk korrigálni, ha a gyermekkel azt éreztetjük, hogy fontos, amit mond. Az önkifejezés minden eszköze egyformán fontos, hagyjuk az egész embert beszélni, ne csak a nyelvet.

A megváltozott körülményekhez sok tanuló csak nehezen tud alkalmazkodni. Fejlődésükben megtorpanás, zavar keletkezik. Az osztályban tanulók csak életkorban álltak közel egymáshoz, viszont adottságaikban, fejlettségben, képességeikben stb. igen heterogén az összetétel. Célunk az, hogy minden gyermek sikerrel megfeleljen az iskolai követelményeknek. Mindezt az adott közösségben, integráltan kell megvalósítanunk.

10.1 A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK SEGÍTÉSE

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A Nemzeti Alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában a Nemzeti Alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek.

Intézményünk vállalja a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatását. Pedagógiai programunkban alapul vesszük, hogy az SNI-s gyermek minden más gyermekkel közös emberi tulajdonságokkal rendelkezik, hogy ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban él. Ezért felnőtté válásukhoz biztosítjuk iskolai kereteinken belül az elsajátítható tudást és a kialakítandó képességeket, szem előtt tartva egészséges személyiségfejlődésük megalapozását, fejlesztését, illetve az oktatásukhoz – nevelésükhöz nélkülözhetetlen speciális szükségleteiket, hogy felkészítésük olyan mértékűvé váljon, amivel iskolaváltás esetén egy másik iskolában folytatni tudják tanulmányaikat, és képessé válhassanak szakképzésre, illetve a társadalomba való beilleszkedésre.

A sajátos nevelési igényű tanulóink integrált nevelését-oktatását biztosító eltérő követelményrendszert, illetve a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő programot a NAT, a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve és a „Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)” alapján - helyi tantervünkbe beépítettük.

A számukra előírt speciális fejlesztési irányelveket betartva, az eltérő tanterv szerint haladó tanulóinkat önmagukhoz mérten differenciáltan értékeljük, figyelembe véve az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv által előírt követelményrendszert.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással. A helyi tantervben a bevezető szakasz időtartamának megnövelését – általában az első évfolyam tananyagának két tanévre történő elosztásával – indokoltnak tartjuk.

Az egyéni gyógypedagógiai habilitációs és rehabilitációs foglalkozások órarendjükhöz és napirendjükhöz igazodnak. A foglalkozások megszervezésének heti időkeretét a köznevelési törvény alapján biztosítjuk számukra. A tanulóink annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesznek részt, amennyi a sajátos nevelési igényükből eredő hátrányaik csökkentéséhez szükséges.

Az SNI-s tanulók részére a szakértői bizottság véleménye alapján az iskola igazgatója a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladási nevelést és oktatást engedélyezhet. Az engedélyben meg kell határozni, hogy melyik évfolyam utolsó napjáig kell a tanulónak a követelményeket teljesítenie, az egyéni továbbhaladás a negyedik évfolyam végéig tarthat.

Helyzetkép

Intézményünkben jelenleg enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral (diszlexia-diszgráfia, kevert specifikus zavar) küzdő tanulók integrált nevelése - oktatása folyik.

Célok meghatározása a „Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvek” alapján:

- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.
- A fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- Az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- A tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Integrált nevelés, oktatás:

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk).

Sikerkritériumok:

- a tanulók beilleszkedése,
- önmagához mért fejlődése,
- a többi tanulóval való együtt haladása.

Ezeknek az eléréséhez szükséges:

- a pedagógusok részvétele az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- a pedagógusok, egyéb dolgozók, gyermekek és szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani

eljárások alkalmazása.

- az egyes gyermek vagy csoport igényeihez igazodó pedagógiai – egészségügyi
- eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazása.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

Az érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékból, több fogyatékból együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.

- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

- az intézmény pedagógiai programjában,
- a helyi tantervben
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- az egyéni fejlesztési tervben.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többlétszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

Az iskola általános célkitűzései:

- A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.
- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

A részképesség-zavar gyanúja esetén a szülővel történő egyeztetés után az iskola javaslatot tesz a szakértői vizsgálatra. A Nyíradonyi Járási Szakértői Bizottság jogosult megállapítani a BTMN-et, illetve jogosult tovább küldeni SNI vizsgálatra a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságához a diákokat. A kiadott szakvélemények alapján, egyéni fejlesztő foglalkozást szervezünk, az iskolákban működő gyógypedagógus közreműködésével.

A felzárkóztató foglalkozásokat a Nkt. által biztosított időkeret terhére szervezzük. A szülőket tájékoztatjuk azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani gyermekük eredményes felkészüléséhez. A sajátos nevelési igényű tanulók képességfejlesztése, az általános műveltség alapozása az életkornak és egyéni képességeknek megfelelően történik, a tanulási zavar/akadályozottság, a fejlettség figyelembevételével.

A differenciált, szükségletekhez igazodó segítségnyújtás a képességek fejlesztése során hiányosan működő képességek korrekciója valamennyi területen és évfolyamon megtörténik. Kiemelt figyelmet fordítunk az eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése érdekében.

Az általános célkitűzések teljesülésének kritériumai:

- Eredményes, sikeres ismeretsajátítás önmaga képességeihez mérten,
- Kulturált érintkezési formák birtoklása, azonosulás a szerepeivel, írott és íratlan szabályok betartása, társas kapcsolatok fenntartása, illemszabályok elsajátítása, önuralom, a konfliktuskezelő technikák birtoklása,
- Reális önismeret, önfogadás, biztos tájékozódás a környezetben, az élő és az épített környezetünk értékeinek felismerése, környezetvédő, óvó cselekedet, viselkedés és megnyilvánulás különféle helyzetekben,
- Önmaga és a társak másságának pontos ismerete, megértése, türelem, a mások hátrányos helyzetével való visszaélés elkerülése,
- A szokások, a hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete, az erkölcsös viselkedés és megnyilvánulás a társakkal szemben, az önzetlenség, a szeretet, a segítőkészség, a szorgalom és a rend cselekedetekben történő megmutatkozása,
- A rongálás megfékezése, elítélése saját helyzettől, képességtől függően
- Részvétel az iskola közösségeinek életében, kötődés társakhoz, felnőttekhez, büszkeség az iskolai hovatartozásban, oldott viselkedés az iskolai környezetben.

Ellenőrzési formák:

- Folyamatos megfigyelés, feljegyzések készítése, beszélgetések, cselekedet, viselkedéselemzés, tesztek, felmérések, nyomon követések,
- Ellenőrzésben résztvevők: a munkaközösség-vezetők irányításával a tantestület felkért tagjai, az iskola vezetői.

Pedagógus illetékességek:

- a sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs célú foglalkoztatása: a zavar/akadályozottság típusának megfelelő gyógypedagógiai tanári végzettség.

A SNI- tanulók nevelésében oktatásában részt vevő gyógypedagógus feladatai:

- programokat, programcsomagokat állít össze,
- gyógypedagógiai véleményével, jellemzésével segíti a diagnosztikai munkát
- megfelelő pedagógiai környezetet alakít ki,
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, a segítő szakemberrel és a szülőkkel, nyomon követi a tanulók haladását, javaslatokat fogalmaz meg az egyéni fejlesztési szükségletekhez,
- közreműködik az integrált nevelés - oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációkban,

- terápiás fejlesztő foglalkozásokat végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon,
- egyéni fejlesztési tervet készít (három hónapos ciklus),
- évente legalább egyszer értékelést készít a fejlesztésben részesülő SNI tanulókkal kapcsolatos változásokról.

Az intézmény személyi és tárgyi feltételei:

- iskolánk személyi állományában lévő/megbízási szerződéssel alkalmazott gyógypedagógus végzi az SNI tanulók fejlesztését,
- minden SNI tanulóval a szakértői bizottság által meghatározott szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkozik (szükség esetén utazó gyógypedagógiai hálózat által),
- külön fejlesztő terem kialakítását tervezzük intézményünkben,
- eszközeink beszerzése folyamatosan történik a fejlesztendő területek igényéhez mérten.

Tantárgyak, tantárgyrészek minősítése alóli mentesítések:

„A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató, szülői kérelemre mentesíti:

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szóveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.”

Az egyéni fejlesztési tervet a gyógypedagógus készíti el a szakértői bizottság véleménye alapján, valamint egyéni fejlesztési naplót vezet.

A fejlesztés célja:

- az egyéni programban a felzárkóztatás megvalósítása, a tanuló legoptimálisabb fejlődésének biztosítása.
- A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken, terápiás foglalkozásokon keresztül valósul meg.

Minden szaktanártól, osztálytanítótól, osztályfőnöktől elvárjuk, hogy:

- tudjon differenciáltan nevelni-oktatni,
- semmiféle hátrányos megkülönböztetés, (diszkrimináció) nem érheti részéről a tanulót,
- értékeléskor vegye figyelembe a tanulók eltérő képességeit, a tanulót önmagához képest mérje, értékelje a fejlődést,
- a hátrányt nem jelentő képességterületen erősítse a tanuló kiemelkedési lehetőségeit, erősségeit,
- nevelje, érzékenyítse a közösséget a képességek különbözőségeinek tolerálására.
- a szülővel kiemelten figyelmesen és tapintatosan viselkedjen, foglalkozzon,

- a tanuló problémáit értse meg és értesse meg a többi pedagógussal,
- szükség esetén forduljon szakemberhez a gyermek érdekében,
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét,
- gondoskodjon a tanuló megfelelő iskolafokozatba kerüléséről, pályaválasztásáról,
- szükség esetén a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról adjon írásbeli véleményt.

Az intézmény által használt dokumentumok:

- sajátos nevelési igénnyel kapcsolatos dokumentáció (külvív, haladási napló, fejlesztési terv, szakvélemény)

10.2 A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL KÜZDŐK SEGÍTÉSE

Nagyon fontosnak tartjuk a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő és a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat. A fejlesztő munka eltér a „hagyományos” pedagógiai tevékenységtől. A fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják.

A komplexitás elvének érvényesítése szellemében a fejlesztés az alábbi területeket öleli fel:

- mozgás (nagy- és finommozgás),
- testséma,
- téri orientáció,
- percepció (vizuális, auditív, taktilis), melyekhez mindig kapcsolódik a verbális tudatosítás.

A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével és aktív támogatásával végezhető. A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

Szervezeti formái

- Egyéni fejlesztés (1-3 fő),
- Kiscsoportos fejlesztés (4- 6 fő),

a szakvéleményben illetve a szakértői véleményben rögzített óraszámok szerint.

Iskolánk feladata:

- A tanuló személyiségének és környezetének megismerése, a problémák gyökerének feltárása.
- A fejlesztő módszerek megbeszélése, egyeztetése a családdal.
- A megfelelő beilleszkedés hatékony segítése.
- A szülők segítése a családi, a nevelési konfliktusok megoldásában.

Ennek érdekében fejleszteni szükséges a gyermek önismeretét, önbizalmát, együttműködési, kapcsolatépítési képességét, szerepelni tudását, konfliktuskezelői képességét. A fejlesztés szinterei az iskolai, az osztályközösségi, a hitéleti programok. Az elérendő cél a tanulók felelősségtudatának, önfegyelmének, kezdeményezőkézségének, csoportmunkára való alkalmasságának kialakítása.

10.3 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagot messze túlhaladó tevékenységeket tud létrehozni.

Minden gyermeknek meg kell kapnia a lehetőséget és a segítséget, hogy képességének megfelelően teljesítsen. Nem képessége alatt, hiszen felelős a talentumaiért, de nem is képessége fölött, mert attól neurotikus, szorongó lehet. A pedagógus magatartásán, tapintatán múlik, megtanulja-e a jobb képességű gyermek, hogy gyengébb társát is meghallgassa, segítsen neki, a gyengébb képességű fiatal pedig érezze, hogy elfogadják és szeretik őt.

Minden diák megtapasztalja, hogy nem a teljesítményéért fontos ő nekünk, hanem saját magáért. Csak ebben a légkörben értik meg, hogy a kudarc szükséges velejárója az életnek, s a helyes önismeret szempontjából rendkívül fontos.

Kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése.

Minden pedagógus, de elsősorban a szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést tételezi fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- Differenciált, egyéni képességekhez igazodó tanórai munka
- Tehetséggondozó szakkörök
- Tanulmányi versenyek
- Levelezős versenyek
- Sportversenyek
- Vetélkedők
- Felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre
- Felkészítés középiskolai tanulmányokra
- Könyvtár
- Kulturális rendezvények látogatása (hangverseny, mozi, színház...)
- Internethasználat
- Személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről.

Az iskolánkban célul kitűzött személyiségfejlesztés magas szintje csak akkor érvényesülhet, ha megfelelő eszköz- és tevékenységrendszer áll rendelkezésünkre. A tanulóknak tanítási órákon és azon kívül szerepek sokaságát kell biztosítani ahhoz, hogy megismerhessék önmagukat, kibontakoztathassák tehetségüket.

10.4 A TANULÁSI KUDARCNAL KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

Célja: Az egyéni különbségeken alapuló differenciált foglalkoztatás megvalósítása az iskolai minimum szintű követelmények elérése érdekében.

Feladata: A szakértői vélemény illetve a nevelők által jelzett esetekben a tanulási zavarral, tanulási nehézséggel küzdő gyerekek kiszűrése. A fogalmak értelmezése.

Alkalmazás területe: a tanév eleji egyeztetés során a nyilvántartásba vett tanulási zavarral,

nehézséggel küzdő gyerekek. Sajátos nevelési igényű gyerek nevelése-oktatása.

Tanulási kudarcok lehetséges okai:

- Hiányzás magas aránya
- Értelmi képességek
- Szülők túlzott elvárása
- Magas követelményrendszer diktáló tempó
- Részképesség zavar
- Átmenet probléma
- Nagy létszámú osztály
- Nem megfelelő szociális, családi háttér
- elhanyagoló, érdektelen szülői magatartás
- túlterheltség
- helytelen időbeosztás

Feladatok:

- Elsődleges feladatunk, hogy feltárjuk a kudarc okát, s ezután kidolgozzuk a segítség módját. Erre szolgálnak az év eleji diagnosztikus felmérések és az év végi összegző mérések.
- Felzárkóztató foglalkozások szervezése.
- Egyéni fejlesztési program kidolgozása, eseti kezelés.
- Fejlesztőpedagógus, pszichológus bevonása.
- Helyes tanulási technikák elsajátíttatása a tanulókkal (tanulás tanítása)
- Rendszeres kapcsolattartás, együttműködés a szülőkkel
- Napközis foglalkozás
- Külső szakemberek bevonása: gyógypedagógus, logopédus.
- Tanórán belül differenciált foglalkoztatás, kooperatív tanulási technikák alkalmazása.
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

Alkalmazott módszerek:

- differenciált képességfejlesztés, fejlesztő feladatok
- egyénre szabott feladatok, foglalkozások
- kipróbálás, ismétlés, gyakorlás
- tájékoztatás, megbeszélés
- egyéni fejlesztés, kiscsoportos foglalkozás
- drámapedagógia

Tanulóink előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős –a lemaradók számára speciális segítség nélkül leküzdhetetlen hátrányt jelentő – különbségek, hanem a szocializáció fokában, viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében, személyi higiénia terén, a katolikus vallás szertartásainak, a vallásgyakorlás külső formáinak ismeretében.

Az esélyegyenlőtlenség csökkentése fontos feladatunk, amely speciális felzárkóztató programokkal, személyes törődéssel, beszélgetésekkel történhet.

A felzárkóztatás egy komplex, nagy körülmények között, lelkiismeretességet és áldozatosságot kívánó pedagógiai tevékenység. Jelenti a lemaradás fokának és okainak feltárását, a tanuló

helyes önismeretre és küzdőképességre való nevelését, a tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások és a tanórai differenciált foglalkoztatás megtervezését, szervezését és kivitelezését.

Arra törekszünk, hogy a tanulócsoport egységesen magasabb tudásszintje, a korábban lemaradó tanulók erőfeszítésének példája, valamint a folytonos kétirányú differenciálásra való törekvés a tanári munkában számukra is meghozza a kívánt eredményt.

E feladatnak fontos részét képezi minden iskolai szinten a felzárkóztató foglalkozások.

A pszichésen iskolaérett gyermekre mindenekelőtt az akaratlagos folyamatok dominanciája jellemző. Az ismeretlen tananyag elsajátítása is akaratlagos figyelmet és emlékezetet igényel. A szándékos emlékezet az egész személyiségfejlődést alapjaiban befolyásolja.

A felzárkóztató foglalkozások elsődleges feladata az érdeklődés, a gondolkodás, a beszéd megfelelő fejlesztése.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását nagymértékben segíti a 2024/25-ös tanévben létrehozandó fejlesztőszoba és az iskolai könyvtár használata. A TKP (Tanulást Könnyítő Program) bevezetése is ezt a célt szolgálja.

10.5 AZ IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA

Intézményünkben tudatosan kezeljük a

- hátrányos megkülönböztetés
- zaklatás
- megalázás
- a megfélemlítés előfordulását.

Iskolánk munkájának szervezésében, irányításában, működtetésében, a feladatok végrehajtásában, döntések, intézkedések meghozatalánál a gyermek mindenekfelett álló érdekeit vesszük figyelembe. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok végzése minden pedagógus feladata. Iskolánkban ezt a munkát az igazgató fogja össze és koordinálja. A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A 2020/2021-es tanévtől képzett gyermek- és ifjúságvédelmi felelősünk is van.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- Nyilvántartani a veszélyeztetett helyzetű, a hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat.
- Tájékoztatni a szülőket, tanulókat, hogy hogyan tudják problémáikat orvosolni, milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel problémáikkal.
- Egészségvédő, mentálhigiéniai és szenvedélybetegség megelőző programok szervezése
- Anyagi problémáik esetén támogatást és különböző természetbeni juttatási lehetőségeket felkutatni részükre.
- Figyelemmel kell kísérni pályaválasztásukat, továbbtanulásukat.
- Szükség esetén védő-óvó intézkedéseket kell tenni a tanulók érdekében.

A pedagógusok a megszerzett információt bizalmasan kötelesek megőrizni, a törvényi előírásoknak megfelelően felhasználni.

Minden pedagógus közreműködik az ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Lehetővé kell tenni az ifjúságvédelemmel kapcsolatos jogszabályok megismerését, mind a pedagógusok, mind a tanulók körében.

Az osztályfőnök részt vesz a veszélyeztető okok feltárásában, veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot.

A tanulóknak meg kell ismerniük a bűnmegelőzés jogi, bűnügyi, kriminalisztikai, rendvédelmi alapfogalmait.

Az iskola ifjúságvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

A diákok fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére.

Iskolánk alapvető feladatai az ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a diákok problémáit
- meg kell keresni a problémák okait
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához
- jelezni kell a felmerült problémát a megfelelő fórumon.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- gyermekjóléti szolgálattal
- családsegítő szolgálattal
- polgármesteri hivatallal
- orvossal
- ifjúságvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel
- a rendőrséggel.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják az gyermek- és ifjúságvédelem céljainak megvalósítását:

- felzárkóztató foglalkozások
- tehetséggondozó foglalkozások
- differenciált oktatás és képességfejlesztés
- pályaválasztás segítése
- személyes, egyéni tanácsadás
- egészségügyi szűrővizsgálatok
- tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások)
- tájékoztatás a segítő szolgálatokról, szolgáltatásokról
- tájékoztatás a jogszabályokról (diákok – nevelőtestület)
- felvilágosító munka (osztályfőnöki órák) a káros szenvedélyekkel kapcsolatban
- külsős szakemberek előadásai, bemutatók (bűnmegelőzési előadás)
- mediáció alkalmazása
- „kör” módszer az osztályban, csoportban
- tréning jellegű foglalkozások
- Enable program

10.6 HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK - A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Életünk kedvezőtlen alakulásában a leginkább kiszolgáltatott helyzetbe a gyermekek kerültek. A nevelés három színterén – család, iskola, társadalom – a családok nagy többsége nem tudja, vagy nem akarja elsődleges szerepét betölteni. Az iskola kénytelen ezzel a helyzettel megküzdeni, de képtelen a családi és társadalmi nevelés hiányát teljesen pótolni.

A katolikus iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket.

Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz. Megvédi őket az alkoholizmus, kábítószer, egyéb erkölcsi veszélytől.

Legnehezebb a segítségadás azokban az esetekben, amelyekben a család a gyermek számára nem biztosít megfelelő erkölcsi háttérrel, a szülők életvitele negatív példa a gyerek előtt. Ezekre a hiányosságokra sok esetben későn derül fény, amit csak a tanuló rendhagyó magatartása, megnyilatkozásai jeleznek. Az ilyen nehéz esetekben vállalnunk kell a fokozott törődést a tanulóval.

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók száma emelkedik. Ezért is indokolt, hogy a gyermek és ifjúságvédelem átfogja az iskolai élet egészét, biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvó intézkedéseket tegyen a rászorulóknak érdekében.

Az osztályfőnök családlátogatáson vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében. Kapcsolatot tart a különböző gyermekvédelmi szervezetekkel.

A szociális hátrányok enyhítését segíti az ingyenes tankönyvsomag és tanszercsomag.

Gyermekvédelmi tevékenységünk fontosabb feladatai:

- A gyerekek elemi szükségletei (élelem, ruházat, tanszer, pihenés) meglétének figyelemmel kísérése.
- Az egészséges fejlődésükhöz szükséges nevelési légkör kialakításának elősegítése a családon belül és a családon kívül.
- A tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolaorvosi szolgáltatáson keresztül és az iskolaorvosi rendeléseken.
- A tanulók intézményes ellátása, az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása igényeik szerint (ügyelet, fejlesztő foglalkozás, felzárkóztatás, étkezés, stb.).
- Segélykérelmek támogatása, és az ezzel kapcsolatos tanácsadás a család szociális és anyagi helyzetétől függően.
- A tanulók eredményeinek figyelemmel kísérése, rendszeres iskolába járásának folyamatos ellenőrzése, szükség esetén szabálysértési eljárás kezdeményezése.

A gyermeket veszélyeztető helyzetben minden pedagógusnak gyors és hatékony intézkedést kell tennie!

Meg kell vizsgálnunk,

- hogy a családi minta, törődés, érzelmi kötődés mennyire szolgálja a tanuló erkölcsi, érzelmi, értelmi fejlődését.
- hogy mennyire ellenőrzött a tevékenysége, szabad mozgása.

- hogy használ-e a tanuló egészségére káros anyagokat, szereket, folytat-e fejlődésére káros életmódot.
- hogy a tanuló szociális helyzete szükségessé teszi-e segélyek, egyéb támogatások igénybevétele.
- hogy folyamatos ellenőrzést igényel-e a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett környezetben nevelkedő gyermekek otthoni életformája, ellátása, pihenése.
- hogy szükséges-e rendszeres segítségnyújtás tanulmányai befejezéséhez, pályaválasztásához és eredményes beiskolázásához.
- hogy tudunk-e olyan érzelmi kötődést biztosítani, amelyben a gyermek őszintén feltárhatja problémáit.

A szociális hátrányok mérséklését az alábbi tevékenységi formákkal szolgáljuk:

- tehetséggondozó programok szervezése,
- napközis ellátás biztosítása,
- a tankönyvtámogatás ingyenesen,
- hozzájárulás tanulmányi kirándulásokhoz, táborozásokhoz...
- drog- és bűnmegelőzési program, bűnmegelőzési előadások szervezése,
- felvilágosító munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon.
- Segítség kérése Katolikus Karitástól, Magyar Vöröskeresztől

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik az érintett családdal, a Nevelési Tanácsadóval, a Gyermejkölési Szolgálattal, a Családsegítő Szolgálattal, a gyermekorvossal és a védőnővel.

10.7 TARTÓS GYÓGYKEZELÉS ALATT ÁLLÓ TANULÓ

Az 1. típusú diabéteszsel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált tanulók ellátása

A köznevelési intézménynek biztosítani kell a diabéteszsel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

Az intézmény igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő tanuló részére abban az időtartamban, amikor az általános iskola felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján speciális ellátást biztosít.

Az intézmény igazgatója annak a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottnak a számára, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen részt vett - és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja -, előírhatja

a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,

b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

A szülő kötelessége, hogy a nevelési-oktatói intézménnyel tanulói jogviszonyban korlátozottan cselekvőképes 1-es típusú diabéteszsel küzdő vagy a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről

a) a beiratkozással egyidejűleg, vagy

b) a diagnózis ismertté válását követően haladéktalanul

tájékoztassa a nevelési-oktatási intézményt, továbbá köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszert a gyermek, tanuló mindig tartsa magánál. Nagykorú tanuló esetén ez a nyilatkozattételi kötelezettség a tanulót terheli. A köznevelési intézmény törvényes képviselőtől vagy a nagykorú tanulótól kapott adatokat a tanuló biztonságos napközbeni ellátásának céljából legfeljebb a tanuló tanulói jogviszonya fennállásáig kezeli.

A gyógykezelés alatt álló tanuló egészségügyi ellátását biztosító egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartást a szülő közvetítésével látjuk el.

11. A TANULÓK RÉSZVÉTELI JOGÁNAK ÉRVÉNYESÜLÉSE AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATOKBAN

Az intézmény növendékeinek közösségét diákönkormányzat képviseli intézményünkben, így a diákönkormányzat által biztosítja az iskola a lehetőségét, hogy a tanulók összességét érintő ügyekben tájékozódhassanak, valamint azokban a kérdésekben, melyekben a jogszabályok erről rendelkeznek egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolhassák.

A diákönkormányzat legfelsőbb szerve a diákközséggyűlés, melyet évente egy alkalommal a diákönkormányzat kezdeményezésére össze kell hívni. A fórumon a tanulók élhetnek a jogszabályokban biztosított demokratikus jogaikkal. A közgyűlések közötti időszakban a diákönkormányzat munkáját a diákvezetőség irányítja, amelyet az osztályok diákvezetősége választ egy tanévre.

Szervezeti felépítése

Osztályközösségek által jelölt tanulók, 4-8. évfolyamonként 2-2 tanuló.

A diáktanácson belül 1-1 tanuló van megbízva, mint kapcsolattartó az 1-3. évfolyamok tanulóival.

A diáktanács elnökét és alelnökét a diáktanács tagjai választják meg demokratikus szavazással tanév elején.

A diáktanács valamennyi tagja megbízói levelet vesz át az alakuló ülésen, melyben tudomást szerez a tagsággal kapcsolatos kötelezettségeiről, és jogairól.

A megbízatás határozott időtartamra, egy évre szól.

A diákönkormányzat munkáját a tantestület által kijelölt pedagógus segíti (DMSP).

A diákönkormányzat rendezvényeinek segítése minden pedagógus fontos feladata.

A diákönkormányzat feladatköre

Az osztályközösségek, az oktatási törvényben a „tanulók közösségeire „vonatkozó döntési, véleményezési és javaslattevő jogokat a diáktanácsra, mint szervezeti egységre ruházzák át.

A diákönkormányzat feladatait a diáktanács látja el.

A diákönkormányzat feladata a problémák megfogalmazása.

A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit az igazgató bíz meg.

A diákönkormányzat döntési joga

Saját működése, munkája megszervezéséről

Saját szervezeti és működési szabályzatának megalkotásáról

Tisztségviselőinek megválasztásáról

Meglévő hatáskörei gyakorlásáról

Egy tanítás nélküli munkanap programjáról

Saját tájékoztatási rendszeréről

A diákönkormányzat véleményezési joga

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

az iskolai SzMSz jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,

a Házirend elfogadása előtt,

a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,

a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,

az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,

az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,

a könyvtár, sportlétesítmények működési rendjének kialakításához.

A diákok iskolai életét érintő minden kérdésben

A diákönkormányzat javaslattevő joga

Az iskola szabadidős programja, szakkörök

A diákönkormányzat egyetértési joga

Az iskolai szervezeti és működési szabályzat bizonyos pontjainak elfogadásakor

A házirend elfogadásakor, ill. módosításakor

A diákönkormányzat kötelessége

A diákok jogi és erkölcsi védelme

Az osztályközösségek, osztályfőnökök korrekt tájékoztatása

Évenként egyszer jelentéssel tartozik az iskola vezetőségének

Évenként munkaterv készítése

Munkarendből adódó feladatok végrehajtása

A diákok véleménynyilvánítási lehetőségei

Az osztályfőnöki órák, a diáktanács ülései. Az észrevételeket a pedagógusok, osztályfőnökök közvetítik a DÖK segítő tanárának, aki a problémákat az iskola vezetőségi ülésein közli.

A vezetőség megoldási javaslatáról munkaértekezlet során a nevelőtestület dönt. A döntésekről az érdekelteket rövid időn belül értesíteni kell.

A diáktanács elnöke a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdésekben közvetlenül az igazgatóhoz fordulhat.

A diáktanács ülésen a tagok szavazati joggal vesznek részt. A meghívottak közül az állandó meghívott tanácskozási jog illeti meg ülés valamennyi napirendi pontjához kapcsolódóan. Az ülés meghatározott napirendi pontjához kapcsolódóan illeti meg tanácskozási jog a meghívottak közül azt a személyt, akit egy napirendi ponttal kapcsolatban hívtak meg. A diáktanács vezetősége képviseli a diákközvéleményt, tartja a kapcsolatot az iskolavezetéssel, valamint a diákönkormányzatot segítő tanárral. Állást foglalhat mindazon kérdésekben, amelyet szervezeti szabályzatában a diákönkormányzat jogköreként meghatároz.

A tanulók az őket ért sérelem orvoslásáért közvetlenül az osztály-diákbizottságokhoz fordulhatnak, amelyek a diáktanácson, illetve a diáktanács vezetőségén keresztül tartják a kapcsolatot az intézmény vezetőségével. A diáktanács félévente ülésezik, de szükség esetén bármikor összehívható. A diáktanács összehívását kezdeményezheti a diáktanács vezetősége, a diákönkormányzatot segítő tanár vagy az intézmény vezetősége. Az üléseken történekről az osztály-diákbizottsági tagok az 5 napon belül tájékoztatják az osztálytársaikat. A diákközgyűlés évente legalább 1 alkalommal ülésezik. A diákközgyűlésen joga van minden diáknak megjelenni, kérdéseket feltenni, elmondani javaslatait, elsősorban a diákönkormányzat működésével, valamint a tanulói jogok érvényesülésével kapcsolatban.

Kérdéseket, javaslatokat a diákönkormányzat, illetve az intézmény vezetőségéhez egyaránt fel lehet tenni ezen a fórumon.

12. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

A tanulmányok alatti vizsgák szervezésére a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglalt szabályok az irányadók.

A tanulmányok alatti vizsga – ha azt az iskolában szervezik – vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg. Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni.

12.1 A VIZSGASZABÁLYZAT HATÁLYA, CÉLJA

A tanulmányok alatti vizsgák célja:

Azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai Programja szerint nem lehetett meghatározni, illetve a pedagógiai programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra
- javító vizsgákra
- különbözeti vizsgákra
- pótló vizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó- vagy különbözeti vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

12.2 A VIZSGÁK ÉRTÉKELÉSÉNEK RENDJE, IDEJE, A VIZSGÁK FORMÁJA

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a 250 órát vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, valamint az igazolatlan mulasztásainak a száma nem haladta meg a húsz tanórai foglalkozást és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,

Osztályozó vizsga rendje

- A tanuló egy osztályozó vizsgán – kivétel, ha engedélyezték számára, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.
- A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- A vizsgázónak az írásbeli vizsgák megválaszolásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként 45 perc.
- Szóbeli vizsga egy vizsgázónak egy vizsganapra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető.

- Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet. Ha a szabályosan megtartott osztályozó vizsga elégtelen, a tanulónak a tanévet ismételnie kell.
- Az osztályozó vizsga tartalma, követelményei megegyeznek az adott tantárgyból a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott évfolyamra vonatkozó ismeretanyagával, fejlesztési követelményeivel.
- Az osztályozó vizsgák adminisztrációját a vizsgázó osztályfőnöke végzi el.
Az osztályfőnök feladatai:
 - a) osztályozóvizsgára kötelezettek névsorának összeállítása
 - b) osztályozóvizsga jegyzőkönyvek elkészítése (megnyitása, zárása)
 - c) a kijavított dolgozatok jegyzőkönyvhöz csatolása
 - d) a megfelelő záradékok beírása a Krétába, törzslapba, bizonyítványba.

Különbözeti vizsga

- A különbözeti vizsgák időpontját az igazgató határozza meg.
- Iskolaváltoztatás feltételeként írhatja elő az Intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.
- A különbözeti vizsga tartalma, követelményei megegyeznek az adott tantárgyból a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott évfolyamra vonatkozó ismeretanyagával, fejlesztési követelményeivel.
- A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az Intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében

Javítóvizsga

- Ha a tanuló tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.
- Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. közötti időpontban szervezhető.
- A tanulót a vizsga eredményéről azonnal tájékoztatni kell.
- A javítóvizsga tartalma, követelményei megegyeznek az adott tantárgyból a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott évfolyamra vonatkozó ismeretanyagával, fejlesztési követelményeivel.

Pótló vizsga

- A vizsgázó pótló vizsgát tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.
- A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

- Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításaig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.
- A pótló vizsga tartalma, követelményei megegyeznek az adott tantárgyból a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott évfolyamra vonatkozó ismeretanyagával, fejlesztési követelményeivel.

12.3 AZ ÍRÁSBELI, SZÓBELI ÉS GYAKORLATI VIZSGÁK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

Az írásbeli vizsgák általános szabályzata

- A tanteremben minden padban csak egy diák ülhet.
- A feladatlapot az iskola pecsétjével kell ellátni, fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését, a tanuló nevét és a dátumot.
- A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő tantárgyanként hatvan perc.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg lehet növelni.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja.
- Egy vizsganapon, egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. A pótló vizsga - szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával - harmadik vizsgaként is megszervezhető.
- A vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló hozza magával.
- Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgán szabálytalanságot követ el, a felügyelő tanár e tényt jegyzőkönyvben rögzíti, és felveszeti a feladatlapra és jelenti az igazgatónak.

Az írásbeli vizsga javítása

- a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja az írásbeli dolgozatot
- ha a szaktanár arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközöket használt, rávezeti a feladatlapra és értesíti az igazgatót.

A szóbeli vizsgák általános szabályzata

- egy napon három szóbeli vizsga tehető le,
- a vizsgázónak a vizsga előtt minimum 10 perccel kötelező megjelennie,
- a vizsgáztató pedagógus a Pedagógiai Programban tantárgyanként és évfolyamonként meghatározott „A továbbhaladás feltételei” -ben leírtakat kérheti számon,
- a szóbeli vizsgán minden vizsgázó a tantárgyakhoz kapcsolódó segédeszközökkel készül az önálló feleletre,
- ha a vizsgázó teljes tudatlanságról tesz tanúbizonyságot, egy alkalommal a vizsgáztató tanár pótkérdést tesz fel neki,
- két tantárgy között a vizsgázó számára legalább tíz perc pihenőidőt kell biztosítani,
- Minden vizsgázónak tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.

A gyakorlati vizsgák általános szabályzata

- a tantárgyat tanító tanárnak kötelező a vizsgázót tájékoztatni a gyakorlati vizsga rendjéről
- a gyakorlati vizsgarész a vizsga feladatok számától függetlenül egy érdemjeggyel kell értékelni

12.4 A VIZSGATÁRGYAK RÉSZEI, KÖVETELMÉNYEI

A vizsgatárgyak követelményrendszere:

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

Vizsgatárgyak részei alsó tagozatban:

Magyar nyelv és irodalom	írásbeli és szóbeli vizsga
Magyar irodalom	írásbeli és szóbeli vizsga
Magyar nyelv	írásbeli vizsga
Matematika	írásbeli vizsga
Környezetismeret	írásbeli vizsga vagy szóbeli vizsga
Angol nyelv	szóbeli vizsga
Hittan	szóbeli vizsga
Digitáliskultúra	gyakorlati vizsga
Ének-zene	gyakorlati vizsga
Technika és tervezés	gyakorlati vizsga
Vizuális kultúra	gyakorlati vizsga
Testnevelés	gyakorlati vizsga

Vizsgatárgyak részei felső tagozatban:

Magyar irodalom	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Magyar nyelv	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Történelem	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Hon-és népismeret	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Angol nyelv	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Matematika	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Fizika	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Földrajz	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Biológia	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Kémia	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Természettudomány	írásbeli vagy szóbeli vizsga
Hittan	szóbeli vizsga
Digitális kultúra	gyakorlati vizsga
Testnevelés	gyakorlati vizsga
Ének-zene	gyakorlati vizsga
Technika és tervezés	gyakorlati vizsga
Vizuális kultúra	gyakorlati vizsga

Írásbeli vagy szóbeli vizsga a szaktanár döntése alapján.

*„Az iskola dolga, hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogyan felkeltse a tudás iránti vágyunkat,
hogyan megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömére
és az alkotás izgalmára,
hogyan megtanítsa szeretni, amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.”*

/Szentgyörgyi Albert/

13. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

13.1 A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE, TÍPUSAI

Iskolánk helyi tanterve az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosítása alapján kiadott kerettanterv alapján készült. Figyelembe vettük az iskola hagyományait és adottságait is.

Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára:

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf

Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára:

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

A hittan helyi tanterv a Szent István Társulat Hittankönyv sorozatához készült ajánlás alapján készült. Iskolánk a Katolikus Pedagógiai Intézet (KaPI) szakértői munkacsoportja által, a kiadott kerettanterv alapján, annak szükséges kiegészítésével, az eredeti forma és tartalom megtartásával elkészített „2020 NAT alapján óraterv javaslat” dokumentumot választotta.

A 110/2012. Korm. rendelet (NAT) 9. § (1) bekezdés a) pontja szerinti +1 óra hittan kötelezően választandó tantárgy.

Az iskola helyi tantervében a tantárgyak tananyagai és követelményei megegyeznek az OM által 2020-ban kiadott kerettantervben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. A tantárgyakat a fenntartó által engedélyezett heti óraszámokban tanítjuk.

Technika és tervezés tantárgyból a választható kerettantervi változatok közül, a helyi viszonyokhoz igazodva, az A változatot választottuk.

13.2 AZ ISKOLA TANTÁRGYI RENDSZERE, ÓRATERVEI

A szabadon tervezhető órakeret felosztása

A kerettanterv által biztosított szabadon tervezhető órakeret nagy részét mind a nyolc évfolyamon, a NAT-ban megfogalmazott, kötelezően elsajátítandó tudásanyag elmélyítésére, a matematikai és anyanyelvi alapkészségek és kompetenciák fejlesztésére fordítjuk. A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magas száma miatt kiemelten fontos feladatnak tartjuk a többi tantárgy tanulása, a továbbhaladás és a továbbtanulás szempontjából nélkülözhetetlen tudásanyag, alapkészségek, képességek – kompetenciák fejlesztését.

- ❖ Alsó tagozaton, évfolyamonként 1-1 szabadon tervezhető órát a sakk-logika tantárgyra fordítunk. A tanulási képesség fejlődése szempontjából nélkülözhetetlen logikai képességek fejlesztése céljából vezettük be alsó tagozaton a tantárgyat, a 2018/2019. tanévtől kezdődően felmenő rendszerben.
- ❖ A szabadon tervezhető órakeretből, minden évfolyamon 1-1 órát, összesen 8 órát, az anyanyelvi készségek fejlesztésére kívánunk fordítani. A maradék 1 szabadon tervezhető órával pedig a 8. osztályos matematika tantárgy óraszámát növeltük meg, támogatva ezzel is a továbbtanulásra, a felvételre való felkészülést.
- ❖ A hon- és népismeret tantárgyat 6. osztályban, a dráma- és színház tantárgyat 7. osztályban fogjuk tanítani.
- ❖ A magyar nyelv és irodalom tantárgy esetében is a választott kerettanterv szerint dolgozunk, 3. osztálytól kezdődően azonban, a magyar nyelvet és a magyar irodalmat külön tantárgyként kívánjuk értékelni, melyre a 20/2012. (VIII.30.) EMMI rendelet lehetőséget ad.
- ❖ Jelen helyi tantervünk felmenő rendszerben történő életbelépésével, tanulóink idegen nyelvként az angol nyelvet, 4. osztálytól kezdődően tanulják.
- ❖ Mivel a magyar nyelv és irodalom valamint a matematika tantárgy tananyagtartalmának elsajátítása, a követelmények teljesítése csak a nem kötelező tanítási órákon való részvétellel valósulhat meg, az iskolánkba történő beiratkozás a nem kötelező tanítási órákon való részvétel vállalását is jelenti. Erre a kiskorú tanuló szülőjének figyelmét a beiratkozás során felhívjuk.
- ❖ A fenntartó döntése alapján, törvényi előírásoknak megfelelően, tanulóink hit-és erkölcsstan oktatás keretében heti 2 hittanórán vesznek részt. Tanulóinknak, felekezeti hovatartozásuk szerint, lehetősége van választani római katolikus, görögkatolikus és református hitoktatáson való részvétel közül. A hittan tantárgyat a 110/2012. Korm. rendelet (NAT) 9. § (1) bekezdés a) pontja szerint a tanuló napi és heti terhelésével összefüggésben meghatározottak alkalmazásakor figyelmen kívül kell hagyni. Katolikus iskolánkban kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás, melynek elsődleges célja a hit ébresztése, a tanulók személyes Istenkapcsolatra vezetése. A megtanult hittételek csak megalapozott Istenkapcsolatban nyernek értelmet. Azért a hitoktatás *"alapvetően különbözik a többi tantárgy oktatásától, mert nemcsak az a célja, hogy az értelmet elvezesse a vallási igazságokhoz, hanem az egész embert Krisztus tanítványává tegye."* (Kat. Isk. 50.) Ezt csak személyes példaadással, imával és türelemmel lehet elérni. Mindig tekintettel kell lenni a gyermekek életkorára és eddigi vallási műveltségükre. S ha mindent megtettünk, akkor is Isten kegyelme hoz létre minden fejlődést a diákok lelkében.
- ❖ Az iskola és a pedagógus az adott tanulócsoportra igazítva határozza meg a témakörök tananyagának feldolgozásához az ismételésre és a gyakorlásra fordított időkereteket a tanmenetében.

- ❖ A közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyagrészt oktatása, a tanulók értékelése, minősítése során a miniszter által jóváhagyott elektronikus tanulmányi rendszerben e célra kifejlesztett program is használható.

Differenciálás, módszertani alapelvek

- ❖ Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását.
- ❖ Lehetőség szerint kihasználjuk a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segítjük a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítjük elő az olyan differenciáló módszerekkel, mint a minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.
- ❖ A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál pedagógusaink figyelembe veszik a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illeszkedését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

NAT 2020 - ÓRATERVI HÁLÓ
2020-2021. TANÉVTŐL FELMENŐ RENDSZERBEN (1. ÉS 5. ÉVFOLYAM)

Tantárgyak műveltségi területek szerint	Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai							
	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv, irodalom								
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1						
Magyar nyelv			2+1	2+1	2+0,5	2+0,5	1+1	1+1
Magyar irodalom			3	3	2+0,5	2+0,5	2	2
Matematika								
Matematika	4	4	4	4	4	4	3	3+1
Sakk-logika	1	1	1	1				
Történelem és állampolgári ismeretek								
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Hon- és népismeret						1		
Hit- és erkölcsstan								
Hittan	2	2	2	2	2	2	2	2
Természettudomány és földrajz								
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	2		
Kémia							1	2
Fizika							1	2
Biológia							2	1
Földrajz							2	1
Idegen nyelv								
Angol nyelv				2	3	3	3	3
Művészetek								
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Dráma és színház							1	
Technológia								
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés								
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	23	23	23	24	24	27	29	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális órakeret	25	25	25	26	29	29	31	31

Az óratermi hálóban *pirossal* jelölve a szabadon tervezhető órakeret terhére beépített tantárgy, és óraszámok.

NAT 2020 - ÓRATERMI HÁLÓ
2020-2021. TANÉVTŐL FELMENŐ RENDSZERBEN (1. ÉS 5. ÉVFOLYAM)

Tantárgyak	Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai							
	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1						
Magyar nyelv			2+1	2+1	2+0,5	2+0,5	1+1	1+1
Magyar irodalom			3	3	2+0,5	2+0,5	2	2
Matematika	4	4	4	4	4	4	3	3+1
Sakk-logika	1	1	1	1				
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Hon- és népismeret						1		
Hittan*	2	2	2	2	2	2	2	2
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	2		
Kémia							1	2
Fizika							1	2
Biológia							2	1
Földrajz							2	1
Angol nyelv				2	3	3	3	3
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Dráma és színház							1	
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	23	23	23	24	24	27	29	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális órakeret*	25	25	25	26	29	29	31	31

Az óratervi hálóban **pirossal** jelölve a szabadon tervezhető órakeret terhére beépített tantárgy és óraszámok.

* Maximális óraszám egyházi fenntartású intézményekben +1 hittanórával megemelhető az Nkt 32.§ (1) bekezdésének d, szakasza értelmében.

14. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Alapozó oktató-nevelő munkánkat a családi és az óvodai nevelés eredményeire építjük. Az iskolába kerülés után is szoros együttműködésre törekszünk a családokkal az egészséges testi, lelki és szellemi fejlesztés érdekében.

Nevelő-oktató munka feladatai:

- Vezesse be a gyermeket az iskola a tanulás világába.
- Középpontjában a személyre szóló fejlesztésre való törekvés álljon.
- Az első évfolyam első félévében a DIFER képességvizsgálat elvégzése.
- Fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, mozgítsa elő érzelmei-világuk gazdagodását.
- Alakítsa ki az alapvető magatartási szokásokat.
- Az önkiszolgálás, a taneszközök önálló használatának és rendben tartásának megtanítása.
- Humánus, szeretetteljes bánásmóddal teremtsen szorongásmentes légkört.
- Célirányosan, szervezeten fejlessze a mozgáskultúrát.
- Biztosítsa a kötetlen játékot és a szabadlevegőn szervezett mozgás lehetőségét.
- Alapozza meg az alapvető tanulási szokásokat, (önellenőrzés, hibajavítás, tanulási sorrend)
- A különböző haladási ütemű tanulók esetében biztosítani kell a tananyag alternatív feldolgozását.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Nevelő-oktató munka feladatai:

- Alapozza meg a reális önértékelést.
- Segítse felfedezni a tanulók saját belső értékeit, tanítsa saját belső értékeit, tanítsa meg a kudarcélmény feldolgozására, a tanulságok levonására.
- Segítse a helyes tanulási szokások kialakítását.
- Adjon mintákat az ismeretszerzéshez, feladat-és problémamegoldáshoz.
- Támogassa az egyéni képességek kibontakozását, segítse a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát.
- A gyermekek egyéni adottságainak széles körű feltárása, a nekik leginkább megfelelő tanulási utak, módszerek megtalálásában, önmaguk megismerésében, készségeik, képességeik fejlesztésében, a társas kapcsolatok, szokásrendek kialakításában.
- Elfogadó, bizalomteljes légkör kialakítása.
- Enyhítse azokat a hátrányokat, amelyek a gyermekek szociális-kulturális hátrányából fakadnak.
- A környezettudatos magatartásra mintával szolgáljon.
- A mozgáskultúrát folyamatosan, szervezeten fejlessze.
- Az anyanyelv igényesebb használatát szorgalmazza (kommunikációs készség fejlesztése, lényegkiemelés)

- Az önálló ismeretszerzés képességének megalapozása kiemelten a könyvtárhasználat és szöveghasználat terén.

Az első négy év során ki kell alakítanunk a gyerekekben a tanulás iránti igényt, fel kell készítenünk őket a felső tagozat elvárásainak teljesítésére. Ennek érdekében az önálló tanulás képességének megalapozása is az első négy évfolyam feladata.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A nevelő-oktató munka kiemelt fejlesztési irányai, célzott készség - képesség területei az alábbiak lehetnek:

- Folytassa az alsóbb évfolyamokon elkezdett fejlesztő tevékenységeket.
- Alapozza meg a tantárgy specifikus tanulási technikát.
- Fejlessze tovább az önellenőrzés igényét a reális önértékelés képességét.
- Az elkészített munkák, munkadarabok minősége iránti elvárás belső igényé fejlesztése.
- Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

Nevelő - oktató munka feladatai:

- Törekedjen, az egyéni képességekhez igazodva, minél alaposabb tárgyi tudást adni.
- Adjon olyan lehetőségeket, ahol a tanulók az elméletben tanultakat a gyakorlatban is kipróbálhatják.
- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával.
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.
- Tantárgy specifikus tanulási technikákat fejlessze tovább, tegye változatossá.
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- A reális továbbtanulást, pályaválasztást segítse.

- Tanítsa meg eligazodni, a megszerzett tudást felhasználni, kellőképpen reagálni a tanulókat az őket körülvevő világban a különböző külső hatások között.

15. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK

Intézményünk oktatási feladatának ellátásánál a kötelező tanórai, a kötelezően választható tanórai és a tanórán kívüli, egyéb foglalkozásokkal együttesen kell számolnunk.

Minden év május 20-ig van lehetőség írásban jelentkezni a következő tanévi napközis foglalkozásra. Kiskorú esetén a választás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát attól az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét betölti, - ha a gyermek nem cselekvőképtelen – a gyermekével közösen gyakorolhatja.

A tanórán kívüli foglalkozások (szakkör, sportkör....) a tanulók a tanév első hetében ismerhetik meg és a megadott határidőig adhatják le írásban a jelentkezéseket.

Sajnos, nincs lehetőség pedagógusválasztásra iskolánkban.

Tanórán kívüli foglalkozásokra az alábbi lehetőségeket biztosítjuk:

- Délutáni foglalkozások keretében lehetőséget adunk a bármilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatására.
- A 1-6. évfolyamokon lehetőséget biztosítunk tanulóinknak napközis foglalkozásokon való részvételre, a másnapra történő hatékonyabb felkészülés és a tanulók alapkészségeinek megszilárdítása érdekében.
- Iskolai könyvtár működik intézményünkben tanítási naponként 1-1 órában. Az iskolai könyvtár feladata a gyermek önművelődési igényeinek kiszolgálása, a házi feladat megoldásainak segítése, tájékozódás nyújtása.
- A tanórán kívüli foglalkozások egyik része a **tehetséggondozást, és a továbbtanulásra való felkészítést** szolgálja. Másik része a tanulók érdeklődését figyelembe véve kínál lehetőséget különféle **szakkörökön** való részvételre, ezáltal készségeik, képességeik fejlesztésére, ismereteik bővítésére. Tanulóink az alábbi lehetőségek közül választhatnak:
 - Tantárgyi szakkörök
 - Középiskolai felkészítők
 - Sportköri foglalkozások
 - Egyéb – A tanulók igénye, érdeklődése alapján a rendelkezésre álló órakeret terhére szervezhető más foglalkozás is (pl.: kreatív vagy kézműves szakkörök, táblajáték, néptánc....)
 - Nem rendszeres foglalkozások, programok

Jelentkezni a foglalkozásokra írásban kell, szülői beleegyezéssel. A foglalkozások látogatása tanév végéig kötelező.

- A 2018/2019. tanévtől kezdődően tanulóink zenei képzésben is részt vehetnek. Iskolánk e tanévtől kezdődően a Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és AMI telephelyeként is működik. Érdeklődő tanulóink tanulhatnak többek között zongorázni, hegedülni, gitározni, furulyázni, énekelni.

Nem rendszeres egyéb foglalkozások:

A nem rendszeres egyéb foglalkozások feltétele a szülők anyagi támogatása.

Osztálykirándulások

A tanulmányi kirándulás, az iskolai élet, a közösségek kialakításának és fejlődésének szerves, pótolhatatlan része. Ezért az iskola mindent megtesz a kirándulások igényes és egyben olcsó megszervezése és problémamentes lebonyolítása érdekében.

Az osztálykirándulások szervezési elveit, külön szabályzat tartalmazza.

Versenyekre való felkészítés

A versenyeken való részvétel a diákjaink képességeinek kialakítását és fejlesztését célozza. A tanulók intézményi, kistérségi, tankerületi és országos meghirdetésű versenyeken vehetnek részt, szaktanári felkészítést igénybe véve. A meghirdetett országos versenyekre a felkészítésért, a szervezésért, a nevezésért a munkaközösségek felelősek.

Suli-disco

Suli-disco évente maximum két alkalommal: farsangkor és igény szerint a második alkalommal a 7-8. osztályosok részvételével valósulhat meg. A rendezvények alkalmával a felügyeletet a pedagógusok végzik. A suli-disco legkésőbb 19.00 óráig tarthat.

16. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV FEJLESZTŐ FORMÁI

A követelményrendszer alapelvei

- ❖ **Tantárgyi követelmények:** ezt a NAT alapján a helyi tanterv határozza meg. A tantárgyi megmértetésnek fontos részét képezik a tantárgyi versenyek, pályázatok.
- ❖ **Magatartási követelmények:** ez az alapvető keresztény értékekre, erkölcsre épül, és konkrétan az iskola házirendje tartalmazza.
- ❖ **Szorgalmi követelmények:** ez a diákok tanulásához, munkához való viszonyát tükrözi, konkrétan az iskola házirendje tartalmazza.

A követelményrendszer betartása, betartatása szempontjából az alábbi alapelveket kell figyelembe venni:

- Csak az iskola pedagógiai programjában elfogadott tananyagot lehet megkövetelni.
- A követelmények megállapításánál figyelembe kell venni az életkori sajátságokat.
- Figyelembe kell venni a tanuló képességeit – talentumait – és a tanuláshoz való hozzáállását, ehhez jól kell ismerni a tanulót.
- Összhangot kell teremteni az egyes tantárgyak között, ne legyen egyik sem túlhangsúlyozva vagy elhanyagolva a másik tantárgy rovására.
- A pedagógus egész tanévben, óráról órára figyelemmel kíséri a tanulók fejlődését, szóban folyamatosan értékeli.
- A követelmény célja nem az elriasztás, hanem az igényesség igényének kialakítása.
- Csak az önmagával szemben is igényes tanár tud igényességre nevelni.
- A tantárgyi és tanórai követelmények legyenek világosak egyértelműek és teljesíthetőek. A tanév elején közölt elvárások ne változzanak a tanév során, a tanuló érezze a következetességet és a kiszámíthatóságot.

A tanulók folyamatos beszámoltatása, az ismeretek és azok alkalmazásának számonkérése biztosítja a pedagógus, a diák és a szülők számára azt, hogy

- figyelemmel kísérhessék a tanuló egyéni előrehaladását,
- a felmerülő problémákat időben észrevegyék,
- a jól teljesítők megerősítést nyerjenek,
- a lemaradó tanulók segítséget kaphassanak.

A beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének, értékelésének fajtái

Diagnosztikus értékelés:

- Alapvető funkciója, hogy a tanárt informálja a tanuló felkészültségéről.
- Alkalmazzuk tanítási év elején vagy egy új témakör felvétele előtt a tanulók előzetes ismereteinek felmérésére.

Formatív értékelés:

- Feladata az, hogy visszajelzést kapjon a tanuló arról, hol tart, mit tud, és mit nem tud vagyis segítse a tanuló önértékelését.

Szummatív értékelés:

- Feladata, hogy összegezze, lezárja a tanulási ciklust, tehát a folyamat végén alkalmazzuk.
- Elvei:
 - Az értékelés, minősítés mindig **előremutató legyen**, soha ne megbélyegző.
 - Lényeges feladatnak kell tekinteni a **tanulói önértékelés** rendszerének kialakítását.
 - A tantárgyi tudás értékelésébe a viselkedési problémák nem számíthatók be.

Érdemjegy

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli.

Osztályzat

A pedagógus a tanuló teljesítményét félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

Az iskola megőrzi a hagyományos értékelési kategóriákat.

Az osztályokban 5 fokú értékelő skálát alkalmazunk.

Ennek megfelelően az osztályzat akkor

Jeles (5): ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindent alkalmazni is képes. Pontosan, szabatosan fogalmaz. Lényegre mutatón definiál, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt. Tud szabadon, önállóan beszélni. Bátran mer visszakérdezni.

Jó (4): Ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Apró bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási hibákat vét, definíciói betanultak.

Közepes (3): ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, több hibával tesz eleget, többször rászorul a nevelő segítségére (javításra, kiegészítésre).

Elégséges (2): ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik.

Elégtelen (1): ha a tantervi követelményeknek a nevelő útbaigazítással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

Az értékelés gyakorlatának alapelvei

Az értékelés legyen:

- folyamatos – kiszámítható, rendszeres, aktuális, tervszerű. A nem kampányszerű ellenőrzés természetes kísérője lesz a tanulónak, a feszült légkör ezzel elkerülhető,
- sokoldalú – ne csak a szorosabb értelemben vett tantárgyi szaktudást és előrehaladást értékeljük, hanem a gyermek valamennyi pedagógiai szempontból fontos tevékenységét és ezekben elért fejlődést osztályozzuk! (emlékezeti teljesítmények, ismeretek alkalmazása, stb.)
- változatos – vizsgálja a neveltségi szinteket, vegye figyelembe az életkori sajátosságait, személyiség típusokat, alkalmazzuk a metakommunikációs jelzéseket,
- kiszámítható – segítse elő a rendszeres munkavégzés és a felelősségtudat kialakulását,
- konkrét – az értékelés legyen tárgyszerű, tárja fel a hibák okait, adjon kiküszöbölési javaslatot, támaszkodjék a pozitívumokra, serkentse további erőfeszítésekre a diákok, tartsa életben az egészséges munkakedvet,
- objektív – törekedjen igazságosságra, méltányosságra,
- kollektív – a tanulók egymás teljesítményét is értékelhetik szavakkal, esetleg érdemjegyekre tett javaslatokkal. A nevelési folyamat fontos része az értékelés szempontjainak elsajátítása, megtanulása, alkalmazásuknak, (elviselésüknek) megszokása.

Tantárgyi értékelések, minősítések

- A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen **érdemjeggyel** értékeli, félévkor és a tanítási év végén **osztályzattal** minősíti. A tanítók és szaktanárok minden tanév első óráján a tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik saját értékelési rendszerüket.
- Az érdemjegy beírása a Kréta rendszerbe a pedagógus kötelessége.
- A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A Kréta adminisztrációs rendszer bejegyzéseit az igh. havonta ellenőrzi, és az esetleges adminisztrációs elmaradásokról írásban tájékoztatja a pedagógust. Az elmaradás pótlására határidőt szab.
- A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az év végi osztályzat megállapításánál az egész évi teljesítményt kell figyelembe venni a naplóba beírt érdemjegyek alapján.
- Az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét értesíteni kell - a félévi osztályzat a Kréta rendszerben van rögzítve, de írásban is kiadjuk a szülő számára. Az év végi osztályzat is a Kréta rendszerben van rögzítve és a bizonyítványba is bekerül.
- Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha a félévi vagy év végi osztályzat eltér az érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felkéri az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg

a döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg a döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

- A félévi és év végi osztályzat megállapítása a tanuló érdemjegyeinek átlaga alapján történik, 0,6-tól felfelé kerekítve.
- Az online feladatmegoldó oldalakon, feleltető rendszereken létrehozott dolgozatok, kisdolgozatok, témazárók íratása is elfogadott intézményünkben. A pedagógus adhat rá érdemjegyet.
- **Érdemjegyek számának meghatározása:**
 - 1 órás tantárgy: tanulmányi félévenként minimum 3 érdemjegy
 - 2-3 órás tantárgy: havonta 1 jegy, félévente minimum 5 érdemjegy
 - 4-több órás tantárgy: havonta 2 jegy, félévente minimum 8 érdemjegy

Szöveges értékelés

Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük a Kréta rendszerbe feltöltött mondatbank segítségével. A tanuló félévi eredményeit papír alapon is eljuttatjuk a szülők részére. Ezeken az évfolyamokon a szülők tájékoztatása gyermekeik előrehaladásáról negyedévenként is megtörténik az osztályfőnökök által a Kréta rendszerben.

A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- *kiválóan teljesített*
- *jól teljesített*
- *megfelelően teljesített*
- *felzárkóztatásra szorul*

A sakk-logika, a hon-és népismeret, digitális kultúra (3. o.), a dráma- és színház és az állampolgári ismeretek tantárgyakat félévkor és év végén szövegesen értékeljük. Az értékelés *megfelelt* vagy *kiválóan megfelelt* lehet.

Angol nyelvből 4. évfolyamon, a nyelvtanulás 1. évében, félévkor szövegesen, év végén osztályzattal értékelünk. A félévi szöveges minősítés megegyezik az 1-2. osztályban alkalmazott szöveges értékeléssel.

Az írásbeli számonkérés értékelése:

- Az írásbeli számonkérés érdemjegyei egyenértékűek, beleértve a témazáró dolgozatokat is.
- A 2020/2021. tanévtől kezdődően, témazáró dolgozatok, év eleji és év végi felmérések értékelésekor az alábbiak szerint adjuk az érdemjegyeket:

0 - 29%	1	(elégtelen)
30 - 49%	2	(elégséges)
50 - 74%	3	(közepes)
75 - 89%	4	(jó)
90 - 100%	5	(jeles)

A témazáró dolgozat értékelése után a nevelő az egyéni bánásmód elvét alkalmazva adhat javítási lehetőséget.

- Első osztályban és második osztály 1. félévében a szöveges értékeléshez kapcsolódóan a felmérések %-os értékelése a következőképpen alakul:

0 - 41%	Felzárkóztatásra szorul
42 - 75%	Megfelelően teljesített
76 - 89%	Jól teljesített
90 - 100%	Kiválóan teljesített

Egyéni tanrend szerint haladó tanuló értékelése:

- Amennyiben a tanulót felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól félévkor és év végén tudásáról osztályozó vizsgán kell, hogy számot adjon.
- A tanuló, ha a szülő kérelme alapján - az OH határozatával - egyéni tanrend szerint halad, az osztályozó vizsgára történő felkészülésről a szülőnek kell gondoskodnia. Az igazgató előzetes engedélyével részt vehet a tanórai és egyéb foglalkozásokon.
- Ha a tanuló a szakértői bizottság véleménye vagy szakorvosi vélemény alapján magántanuló, az osztályozó vizsgára történő felkészítésről az iskolának kell gondoskodnia.
- Ha az év végi osztályozó vizsgán a tanuló számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik javító vizsgát tehet. Javító vizsga letételére augusztus 15. és augusztus 31. közötti időszakban kerülhet sor.

17. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE

A beszámoltatás, számonkérés alkalmazott formái:

Szóbeli felelet: Az előző tanítási órán feldolgozott ismeretanyag rendszeres ellenőrzése, önálló feleletek és kérdésekre adott válaszok alapján.

- szóbeli felelet (Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók a magán- és a közéletben egyaránt képesek legyenek igényesen kifejezni gondolataikat. Ezért törekszünk a rendszeres szóbeli számonkérésre.)
- kiselőadás, beszámoló, gyűjtőmunka (Több alkalommal lehetőséget biztosítunk kiselőadások tartására, hogy a tanulók képessé váljanak egy-egy téma önálló feldolgozására, a lényeges összefüggések kiemelésére, önálló véleményalkotásra.)
- memoriter (Nem hanyagolható el, hogy az emberi kultúra verbális kincseinek (versek, prózai részletek, nép- és műdal szövegek) szószerinti megtanításával fejlesszük diákjaink szókincsét, emlékezőtehetségét. A nyelvoktatás sajátos módszere idegen nyelvű szövegek könyvnélküli megtanítása, mely készség szintre emeli az idegen nyelv fordulatának és nyelvtani szerkezeiteinek használatát.)

Szóbeli értékelés:

- a tanítási órákon, ahol a tanár folyamatosan megerősít, korrigál, segít, tanácsot ad
- a szaktanárok által az évközi érdemjegyek és az osztályzatok megállapításakor
- a fogadó órákon – a szülői értekezleten az osztályfőnökök által

- az osztályfőnök az osztályban tanító tanárok véleményét is közvetíti a magatartás- és szorgalom jegyek kapcsán
- az iskola által szervezett programok értékelésekor (kirándulás, színházlátogatás, iskolai műsorok, vetélkedők stb. kapcsán) a tantestület előtt
- az igazgató vagy az igazgatóhelyettes által (kiemelkedő eredmények, illetve fegyelmi vétségek kapcsán)

Írásbeli beszámoltatás:

Egy adott témakörben szerzett tudás mérése önálló feladatok megoldásán keresztül.

Az írásbeli számonkérés a tanulók tudásának mérésére szolgáló leggyakoribb mérési eljárás, mellyel a tanár ellenőrzi a tanulók elméleti és gyakorlati felkészültségét, feladatmegoldásban való jártasságát, problémamegoldó képességét.

A tanuló írásbeli beszámoltatásának formáit, az értékelés módját az alábbi táblázat mutatja:

	Megnevezés	Jellemzők	Értékelés	Korlátozások
1.	Röpdolgozat/ egyéb dolgozat	A szóbeli feleltetést helyettesíti, általában egy-egy feladattípussal Kisebb tananyag részhez kapcsolódik Nem kell előre bejelenteni Az egyértelmű feladat-meghatározás miatt kötelező a kérdéseket lediktálni. Megfelelő időt kell biztosítani a megoldásra	1–5 -ig Vagy a tanár által előre jelzett és rögzített +/- rendszerben	Nincs korlátozva
2.	Témazáró	Átfogó ismeretellenőrzés, többféle feladattípussal Nagyobb tananyag lezárását követi Előre be kell jelenteni, s ekkor meg kell határozni a számon kérendő tananyag mennyiségét, a források helyét (tk., füzet, stb.), a kiegészítő anyagot mindig jól elérhető/olvasható formában kell a diákok részére átadni. A témazáró előtti hiányzás esetén biztosítani kell egy másik időpontot, a hiányzás pótlása miatt; hiányzás miatt a gyermeket nem érheti hátrány. A kérdéseket megfelelő és világos formában kell a diákkal közölni. Megfelelő időt kell biztosítani a megoldásra. A témazáró érdemjegy beírása a naplóba piros tollal történik.	1–5-ig	Napi 2 témazárónál több nem íratható. A bejelentés időpontja határozza meg a sorrendet.
3.	Javító dolgozat	A tanár – ha szakmailag indokoltnak tartja – az adott témából, problémakörből kiegészítő számonkérést tarthat. A kérdéseket megfelelő és világos formában kell a diákkal közölni. Megfelelő időt kell biztosítani a megoldásra.	1–5-ig Javítás esetén mindig a jobb jegyet kell megadni	Tanári ajánlás szerint

4.	Felmérő dolgozat	Készség tantárgyak kivételével a tanév elején az ismétlést követően, év végén az összefoglalást követően írhatja meg a szaktanár;	1-5-ig	Napi 2 felmérőnél több nem íratható.
----	------------------	---	--------	--------------------------------------

- Egy napon kettőnél több témazáró dolgozatot nem írhatnak a diákok;
- Egyéb dolgozat írását a szaktanár legkésőbb az előző tanítási órán bejelenti, a dolgozatot öt tanítási napon belül belül kijavítja;
- A röpdolgozatot íratását nem köteles a pedagógus előzőleg bejelenteni;
- A szaktanár egy tantárgyból nem írat újabb témazáró dolgozatot mindaddig, amíg az előző dolgozatot kijavítva ki nem adta a tanulóknak.

17.1 AZ ÉRDEMJEGYEK TANULMÁNYI RENDSZERBEN VALÓ RÖGZÍTÉSE

A KRÉTA rendszer Elektronikus Napló modulja (továbbiakban KRÉTA) olyan integrált alkalmazás, amelynek felhasználásával lehetővé válik az intézmény tanügy-igazgatási, adminisztratív és oktatásmenedzsment feladatainak hatékony ellátása. Elsődleges célja, hogy kiváltsa a papíralapú napló használatát, leegyszerűsítse azokat a - gyakran nagyon összetett és bonyolult - adminisztrációs folyamatokat, melyekkel a szaktanárok, az osztályfőnökök találkoznak, továbbá világos, áttekinthető felületet adjon ezeknek a feladatoknak a gyors és hatékony végrehajtásához. Az ellenőrző modul alkalmazásával, megteremtjük a feltételét annak, hogy naprakész információkkal rendelkezzenek a szülők és gondviselők gyermekük iskolai előmenetelével kapcsolatban.

- Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A Kréta adminisztrációs rendszer bejegyzéseit az igh. havonta ellenőrzi, és az esetleges adminisztrációs elmaradásokról írásban tájékoztatja a pedagógust. Az elmaradás pótlására határidőt szab.
- Témazáró dolgozat íratását a szaktanár legkésőbb egy héttel a dolgozatírás előtt bejelenti (a Kréta tanulmányi rendszerben is rögzíti), a dolgozatot tíz tanítási napon belül kijavítja, a javítás napján a jegyeket a Krétába beírja.
- Egyéb dolgozat írását a szaktanár legkésőbb az előző tanítási órán bejelenti, a dolgozatot öt tanítási napon belül kijavítja és kijavítás napján a Kréta rendszerben rögzíti a kapott érdemjegyet.
- Szóbeli felelet és a készségtárgyak órán kapott érdemjegyeket az adott napon rögzíteni szükséges a Kréta rendszerben.
- A pedagógusok a házi feladatot a Kréta rendszerben rögzíteni kötelesek.
- A tanulók havonta a KRÉTA rendszerébe írt magatartás és szorgalom értékelést kapnak. A magatartás és a szorgalom megítélése külön-külön kialakított kritériumrendszeren nyugszik,

- A szülők saját gyermekük naplóbejegyzéseihez kapnak hozzáférési (olvasási) jogot. Az interneten keresztül történő hozzáférés igényét az osztályfőnöknél jelzik év elején és az intézményi adminisztrátor gondoskodik a hozzáférés elkészítéséről, valamint a szülő e-mailben történő értesítéséről.

Gyakorlati számonkérés:

Leginkább a testnevelés, vizuális kultúra, technika és tervezés, digitális kultúra tantárgyaknál jellemző számonkérési forma.

- sportteljesítmény, a tanulók fizikai állapotának mérése;
- C-dúr skálán történő kottaírás;
- rajzos feladat;
- vetületi ábrázolás;
- műszaki rajz;
- munkadarab elkészítése, gyűjtőmunka;
- szövegszerkesztése, táblázatkezelés, prezentáció, adatbázis kezelés....
- Az órai munkába való bekapcsolódás, órai munkavégzés minősége;
- Versenyeken való eredményes részvétel;
- Online felületeken, feleltető rendszereken keresztül íratott dolgozatok, kisdolgozatok, témazárók;

17.2 A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

A tanulók fizikai állapotának, edzettségének mérésére a magyar iskolarendszerben – így intézményünkben is - 2014 októbere óta az egységesen működtethető, egészségközpontú fittség mérési-értékelési rendszer, a **NETFIT**, vagyis a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt alapján történik. A tanulók fizikai fittségi mérésének rendszerét, ennek tartalmi kereteit jogszabály szabályozza. A **NETFIT®** rendszer segítségével méri fel a testnevelő a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában.

A **NETFIT** 4 fittségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei tesztől függően két illetve három zónába kerülhetnek. Egészségzónába, fejlesztési zónába, fokozott fejlesztési zónába.

A **NETFIT** szoftveres alkalmazása olyan személyre szabott értékelési lehetőséget kínál minden tanuló számára, amely vizuálisan is szemlélteti a fittségi állapotot, valamint konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztés érdekében.

A tanulók fizikai állapotának mérésére a munkatervben meghatározott időintervallumban kerül sor. A mérést a testnevelő tanár végzi a felső tagozatban. Az alsó tagozatban pedig a testnevelést tanító pedagógus.

17.3 A BELÉPŐ ELSŐ OSZTÁLYOSOK DIAGNOSZTIKUS MÉRÉSE (DIFER), ÉRTÉKELÉSE

Az eredményes, hatékony nevelő-és oktató munka, a kompetencia alapú kritériumorientált pedagógiai gyakorlat feltétele az iskolánkba érkező gyermekek minél sokoldalúbb megismerése. Ennek érdekében történik az 1. osztályosok diagnosztikus mérése is.

A diagnosztikus értékelés célja:

- a valóságos helyzet feltárása,
- analitikus, globális diagnosztikus kép a készségek fejlettségéről,
- fejlettségi szinthez igazodó készségfejlesztés feladatainak meghatározása.

E célra a DIFER diagnosztikus fejlettségvizsgáló rendszer rövidített változatát használjuk. A diagnosztikus mérés eredménye, az egyéni fejlődési mutató segíti a kritikus elemi alapkészségek egyéni fejlettségi szinthez igazodó fejlesztésének tudatos tervezését.

A vizsgálat tartalma:

- Írásmozgás koordináció
- Beszédhanghallás
- Reláció szókincs
- Elemi számolás
- Tapasztalati következtetés
- Tapasztalati összefüggés megértés
- Szocialitás

Az iskola a tanórai foglalkozások mellett a tanulók érdeklődése, igényei, szükségletei (a szülők igénye alapján és egyetértésükkel), valamint az intézmény lehetőségeinek figyelembevételével tanórán kívüli egyéb (felzárkóztató, tehetséggondozó, napközis, középiskolára felkészítő) foglalkozásokat szervez. A foglalkozások helyét és időtartamát az igazgatóhelyettes rögzíti az órarendben, terembeosztással együtt. A foglalkozásokat a Kréta rendszerben adminisztrálni kell.

Az egyéb foglalkozások formáiról a tantestület dönt az alábbi szempontok szerint:

- a tanulói (szülői) igények ismeretében (felmérés az előző év végén),
- a rendelkezésre álló szakemberek körét számba véve,
- az anyagi, pályázati lehetőségek figyelembe vételével,
- a tanulói leterheltséget mérlegelve.

18. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

Tanulóink magatartását és szorgalmát szöveges értékeléssel minősítjük.

Magatartás: példás - jó - változó - rossz

Szorgalom: példás – jó - változó - hanyag

Osztályok szintjén indokolt a magatartási és szorgalmi előmenetel egyeztetése. Az évközi értékelés az osztályfőnök javaslata alapján az osztályban tanítók, a tanórán kívül a gyermekkel kapcsolatban állók, valamint az osztályközösség javaslatai alapján történik.

A tanulók havonta a KRÉTA rendszerébe írt magatartás és szorgalom értékelést kapnak. A magatartás és a szorgalom megítélése külön-külön kialakított kritériumrendszeren nyugszik.

18.1 MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSE

Példás:

- az a tanuló, aki a rábízott vagy önként vállalt feladatokat szívesen, képességeihez mértén maradéktalanul elvégezi,

- az osztály- és iskolai közösségben kezdeményező, segítőkész,
- az iskolai házirendet maradéktalanul betartja és a tanulótársaival is betartatni igyekszik,
- viselkedése példamutató, tanulótársaival és a felnőttekkel szemben udvarias, tanulótársaira jó hatással van, kerüli a durvaságot, a trágár kifejezéseket.
- aki képes kulturáltan fellépni saját maga és szűkebb környezete érdekében
- aki öregbíti iskolája hírnevét,
- aki ügyel környezete rendjére, tisztaságára, szándékosan nem okoz kárt.

Jó:

- vigyáz iskolája, közössége vagyonára és jó hírnevére
- egy szaktanári figyelmeztetésnél súlyosabb fegyelmi büntetést nem kapott,
- akinek cselekedeteit a jóra vágyó hajlam irányítja, de időnként a körülmények hatására ettől eltér,
- aki igyekszik elkerülni a durvaságot, ám a játék, a munka hevében ez nem mindig sikerül,
- aki tiszteli a felnőtteket, társait, durva kifejezéseket nem használ,
- aki feladatait becsülettel elvégzi, de közösségért vállalt munkára önként ritkán vállalkozik,
- aki ügyel környezete rendjére, megjelenésére, ruházkodása nem kihívó,
- aki ismeri és betartja az iskola házirendjét és az illemszabályokat.

Változó:

- az a tanuló, akinek igyekezete ellenére megismétlődnek kifogásolható cselekedetei-, tanáraival, társaival szembeni magatartása nem mindig udvarias, előfordul, hogy önbíráskodik.
- indulatait nem mindig képes fékezni; hangneme, viselkedése kifogásolható; a közös programokról többször igazolatlanul távol marad,
- nem kezdeményező,
- van igazolatlan órája,
- egy osztályfőnöki figyelmeztetésnél vagy 2 szaktanári figyelmeztetésnél súlyosabb fegyelmi büntetésben nem részesült,
- aki órai munka során nem kellő figyelemmel dolgozik, időnként mással foglalkozik,
- aki a viselkedési szabályokat csupán úgy tudja betartani, ha gyakran figyelmeztetik rá.

Rossz:

- kivonja magát a közösségi feladatokból, rossz hatással van a közösségre, bomlasztja a közösséget;
- fegyelmezetlen, rendbontó magatartásával zavarja a tanítási órát (foglalkozást),
- Társaival, tanáraival szemben tiszteletlen, udvariatlan, viselkedése kifogásolható,

- igazolatlan hiányzásainak száma 2 napnál több,
- igazgatói vagy nevelőtestületi figyelmeztetésben vagy a fegyelmi büntetések valamelyik súlyosabb fokozatában részesült,
- aki nem tudja és nem is akarja betartani az iskolai házirendet és a viselkedési szabályokat,
- aki szereti, ha társai félnek tőle, visszaél fizikai fölényével,
- aki nem becsüli közössége értékeit, szándékos rongálást követ el

A magatartás elbírálásakor a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A tanuló magatartásának értékelésénél a nevelőtestület figyelembe veszi a figyelmeztetések és dicsérek számát is. Pozitív elbírálást jelent, ha a tanuló dicséreteit a figyelmeztetés után kapja.

A rendszeres templomi szolgálat illetve templomba járás a magatartás minősítését előnyösen befolyásolja.

Kisebb mértékű szabályszegés templomba menéssel jóvá tehető.

18.2 A SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE

Az értékelés meghatározó elemei:

- Reálisan ismeri-e a képességeit?
- Megfelelnek-e eredményei a képességeinek?
- Kitartó-e munkája?
- Akar-e tenni annak érdekében, hogy javítson képességein, eredményein?
- Milyen a motiváltsága, mi vezérli azt?
- Milyen az önművelő képessége, igénye?
- Részt vesz-e a pályázatokon, versenyeken?

Példás az a tanuló:

- aki tanulmányi munkáját képességeinek megfelelően, példamutatóan végzi,
- önműveléssel gyarapítja tudását, szorgalmas,
- felszereléseit rendben tartja, a szükségeseket az órákra rendszeresen magával hordja,
- aki a tanítási órákra rendszeresen, jól felkészül, s azokon aktívan közreműködik,
- aki szívesen olvas szakirodalmat, s az így szerzett plusz tudását megosztja társaival,
- aki szívesen, aktívan részt vesz a tanulmányaihoz kapcsolódó tanórán kívüli programokon,
- aki, ha alkalma adódik, jól felkészülve, versenyeken öregbíti iskolája jó hírét,

- képességeinek hiányát szorgalmával sikeresen tudja pótolni.

Jó az a tanuló:

- akinek tanulmányi eredménye megközelíti képességeit, tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz,
- akivel csak ritkán fordul elő, hogy nincs házi feladata, felszerelése,
- aki képességeihez mérten általában szorgalmas,
- aki a tanórákra rendszeresen felkészül, s azokon aktívan részt vesz,
- aki a házi feladatot rendszeresen elvégzi, esetleges mulasztás esetén pótolja,
- aki a tanulmányaihoz kapcsolódó tanórán kívüli programokon szívesen részt vesz.

Változó az a tanuló:

- akinek tanulmányi eredménye elmarad képességeitől,
- aktivitása ingadozó,
- gyakran előfordul, hogy nincs házi feladata, felszerelése,
- aki nem teljesíti kötelezettségeit mindig képességei szerint,
- aki munkájában, feladatvégzésben felületes,
- aki nem törekszik önművelésre, egyéni fejlődésére,
- aki a tanórán kívüli programokban nem szívesen vesz részt,
- aki kötelezettségeit ismételt figyelmeztetés után teljesíti csak.

Hanyag az a tanuló:

- akinek tanulmányi eredménye messze elmarad képességeitől,
- rendszeresen passzív, nem tesz eleget iskolai kötelezettségeinek,
- valamely tantárgyból nem teljesíti a minimum szintet,
- tanulmányi tevékenységét felelőtlenség, nemtörődömség, érdektelenség jellemzi.
- akinek legtöbbször nincs házi feladata, felszerelése,
- aki nagyon keveset tesz tanulmányai fejlődése érdekében,
- aki nem törődik önművelésével

A magatartás-, és szorgalom havi értékelésénél a következőket is figyelembe kell venni:

- Változó és hanyag szorgalom esetén a magatartás példás nem lehet.
- Nem lehet rossznál jobb a magatartása annak, aki igazgatói figyelmeztetésben, megrovásban részesült.
- Nem lehet változónál jobb a magatartása annak, aki osztályfőnöki figyelmeztetésben, megrovásban részesült.
- Nem lehet jónál jobb a magatartása annak, aki szaktanári figyelmeztetésben részesült.

19. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSI ELVEI

Csoportbontások

Az alacsony osztálylétszámok miatt csoportbontásra csak hittan órákon van lehetőség a felekezetek szerinti bontásban.

Az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Pedagógusaink munkájukban törekszenek a természeti környezetet megismerő, abban biztonságban mozgó, összefüggéseit felismerő gyermekek nevelésére, valamint a hátrányokkal érkező tanulók sikeres továbbtanulását, társadalmi esélyegyenlőségét segítő, a differenciált felzárkóztatás és a tehetséggondozás feladatait megvalósító nevelő-oktató munkára, melynek megvalósulási helyszínei az egyéb foglalkozások is.

A napközis foglalkozásokra az igényfelmérést az előző tanév május végéig kérjük a szülőktől annak érdekében, hogy a következő tanév tantárgyfelosztását tervezni tudjuk.

A diákok aktuális összetétele és képességeik alapján történik a felzárkóztató- és tehetséggondozó foglalkozások tervezése.

A szakkörök tervezésekor lehetőséget adunk az előző tanév végén a diákjainknak, hogy javaslataikról az osztályfőnökök által tájékoztassák az iskolavezetést. A diákok javaslatait és a rendelkezésre álló emberi erőforrásokat figyelembe véve történik meg a szakkörök beindítása a következő tanévben.

20. ROMA NEMZETISÉGI NEVELÉS - MULTIKULTURÁLIS TARTALMAK

Fülöp községben roma nemzetiséghez tartozó emberek is élnek, így intézményünkbe is járnak roma tanulók. A köznevelési törvény szerint a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére biztosítani kell a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését.

A településen élő nemzetiség népzeneje és népművészete, hagyományai beépíthetők a tantárgyak anyagába.

20.1 A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG

Az egyes osztályok osztályfőnökei és az egyes tantárgyakat tanító nevelők, az alábbi multikulturális tartalmak közül építhetnek be helyi tantervükbe, tanmenetükbe. A tantárgyankénti tartalomban a felsorolások első része inkább az alsó tagozatra, a felsorolások befejező része inkább a felső tagozatra vár megvalósításra. Ez nem jelenti azt, hogy ne lehessen egy osztályban akár mindegyik témakört feldolgozni, ha érdeklődés és igény van iránta. A pozitív tapasztalatok, egymás jobb megismerése, a közösen átélt élmények, a sikerélmény mind hozzájárul ahhoz, hogy minden gyermek – származásától függetlenül - jól érezze magát az iskolánkban.

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom

Multikulturális tartalom:

- Cigány találós kérdések, közmondások gyűjtése, értelmezése
- Cigány mondókák, kiszámolók gyűjtése, eljátszása

- Cigány mesetípusok gyűjtése (eredetmese, állatmese, ördög-mese, tündérmese, tréfás-mese), dramatizálása
- A cigány mesehős jellemzői
- Cigány mesemondási alkalmak felidézése (a szülők meghívásával)
- Cigány jókívánságok gyűjtése, dramatizálása
- Cigány köszöntőkkel való ismerkedés az év jeles napjaira, családi ünnepekre (önálló köszöntő írása, elmondása)
- Ismerkedés magukat cigánynak valló írókkal, költőkkel és műveikkel
- A cigány szereplő megjelenése az eddig tanult irodalmi művekben

Tantárgy: **Testnevelés**

Multikulturális tartalom:

- Hagyományos cigány gyermekjátékok megismerése, eljátszása
- A játékok megvalósítása lehetőleg a szabadban, a természetben történjen
- A természetben talált eszközök felhasználásával új játékok, váltóversenyek, sorversenyek kitalálása (kreativitás fejlesztése)

Tantárgy: **Ének zene**

Multikulturális tartalom:

- Cigány mondókák, kiszámolók gyűjtése, eljátszása
- Cigány népdalokkal való ismerkedés
- A cigányok tánca, népviselete
- Cigányzenészek (a Száztagú Cigányzenekar megismerése)
- Hagyományos cigány hangszerek megismerése
- Hagyományos cigány hangszerpótló eszközök megismerése, kipróbálása
- A nemzetközi cigány himnusz meghallgatása
- Cigányszereplők operákban, operettekben

Tantárgy: **Technika**

Multikulturális tartalom:

- Hagyományos cigány mesterségekkel való ismerkedés
- A hagyományos kézműves technikák megismerése, kipróbálása (vesszőfonás, csuhéfonás, kosárfonás...)
- Hagyományos cigány ételek megismerése, főzése (lehetőleg szülők bevonásával)
- A vándorló cigányok sátrainak megismerése (majd a putri megismerése) - makett építés
- A hagyományos cigány lakás berendezési tárgyai

Tantárgy: **Rajz**

Multikulturális tartalom:

- Rajzolás a homokba
- Formázás sárból, agyagból
- Mandalafestés zenehallgatás közben
- Cigány festőművész meghívása (Milák Róbert Nyíracsról)
- Ismerkedés a naiv cigány festőkkel
- Tetoválás készítése lemosható henna festékekkel (a tetoválás szerepe a cigányoknál)

Tantárgy: **Matematika**

Multikulturális tartalom:

- Praktikus, az életben is alkalmazható szöveges feladatok alkalmazása
- Gondolkodásra, fejszámolásra, logikára épülő feladatok

- Motiválás életből vett példákkal

Tantárgy: **Történelem**

Multikulturális tartalom:

- A cigányság jeles napjai, néphagyományai
- A cigányok őshazája, vándorlásaik
- A cigányok őseinek társadalmi szervezete
- A cigány nép típusai
- A cigány zászló
- Az első cigány világkongresszus
- „Ha én lennék a miniszterelnök, mit tennék a cigányság felemelkedéséért?”

Tantárgy: **Természetismeret (földrajz)**

Multikulturális tartalom:

- A cigány nép természeti tapasztalatainak összegyűjtése
- A cigányok őshazája a térképen
- A vándorlások nyomon követése a térképen
- A cigányság arányai az egyes országokban

Tantárgy: **Angol nyelv**

Multikulturális tartalom:

- A cigány nyelv érdekességei
- Egy-egy gyakran alkalmazott szó, kifejezés megtanulása cigányul (lehetőleg bevonva a szülőket)
- Magyar-cigány szavak egyeztetése (feladatlap)
- Ugyanaz a köszönés, megköszönés, megszólítás különböző nyelveken (angolul, magyarul, cigányul...)

21. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

21.1 EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Ösztönözni kell a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítik a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Az egészségnevelési alapelvek és programok megtalálhatóak a nevelési program teljeskörű egészségfejlesztést bemutató fejezetében.

21.2 A KÖRNYEZETI NEVELÉS

A környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokásalakító erejét ma már senki sem vitatja. A környezeti nevelés alapozza meg a gyerekek tapasztalatait, ami a későbbiekben, egész életre szóló tudást alakít ki náluk. A környezeti nevelés folyamatában szerzik meg a

gyermekek azokat a tapasztalatokat, amelyek később ismeretté, ismeretrendszeré, majd egész életre szóló tudássá válnak számukra és ékelődnek be, a mindennapok rutin szerűségébe.

Mindenképpen hangsúlyoznunk kell, hogy mivel az emberi társadalom alapja a család, a családban vélt, tapasztalt, látott viselkedési formák, szokások, alapvetően meghatározzák az ott nevelkedő gyermek környezeti magatartását és viselkedését.

A környezeti értékeket, már az iskoláskor előtt meg kell alapozni, amit azt követően folyamatosan fejleszteni, bővíteni, tágitani szükségeltetik, egészen a felnőtt kor eléréséig,

Minthogy az intézményes nevelés kezdetekor, az óvodában, a környezeti nevelés alapozása történik csak meg, így az iskolában kell javarészt, a gyermek környezetkultúráját kifejleszteni.

21.2.1 A KÖRNYEZETI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI

- Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, fejlesztése olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegítik a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel – pontosabban az ott lévő értékekkel – való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a természet -, és a környezetbarát magatartás alapjainak megteremtését;
- a gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése;
- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása;
- az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvilágítása a helyi sajátosságok felhasználásával;
- a környezettudatos életvitel kialakítása (az energiával; vízzel, árammal való takarékoskodás, a pazarlás elkerülése); a gyermeknek változatos tevékenységeket, tapasztalatokat kell szereznie a természeti és társadalmi környezetről, környezetből.
- az iskolai környezeti nevelés pontos feladata - a tanítók, tanárok feladatai közé tartozik – hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezete megismerését, biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre. Ezeket a gyermekek életkori jellemzői teszik lehetővé:
 - érzelmileg kötődik az őt nevelő felnőttekhez,
 - cselekedeteit mindig valamilyen érzelem motiválja, kíséri,
 - tevékeny, aktív, nyitott,
 - a körülötte lévő világot érzékszerveivel, tapasztalás útján ismeri meg.

A feladatok megvalósítása feltételezi a családdal való szoros együttműködést, ugyanakkor a családok szemlélete is alakítható a gyerekeken keresztül. Az iskolában kialakított jó szokásokat a gyerekek - egy része - hazaviszi. Pl.: egészségnap, amely az iskolánkban minden évben megrendezésre kerül.

Iskolánkban hangsúlyt fektetünk a következőkre:

1. Az iskolába belépő gyermeket fogadja harmonikus, szép környezet.

2. A családdal való együttműködés, - lehetőségekhez mérten - különféle közös programok, nálunk például egészség nap....
3. Az iskolai környezeti nevelés megvalósítása legyen sokoldalú, színes.
4. Tartsuk szem előtt, a gyerekek egészséges testi, lelki és szociális szükségleteinek kielégítését, kognitív folyamatainak, erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség stb.) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat stb.) fejlődését.
5. A környezeti nevelés tervezése során törekszünk a közös élményeket biztosító tevékenységek megteremtésére, megszervezésére:
 - az iskolások életkori sajátosságainak megfelelő munka jellegű tevékenységek gyakorlása, pl.: természeti sarok kialakítása, az osztályterem egy „zugában”, illetve amit csak lehet, természetes életkörülmények között figyeltessük meg a gyerekekkel;
 - az iskola gondozása;
 - séták, kirándulások szervezése olyan helyszínekre, élőhelyekre, ahol jól megfigyelhetők a természet változásai és az élő és élettelen környezeti tényezők közötti kölcsönhatások.
6. Fontos, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára is felhívni, a figyelmet, vízzel, árammal való takarékoskodásra, környezetkímélő tisztítószeres használatára, ha máshogyan nem, de órai keretben, a biogazdálkodás, bio életmódra felhívni környezetismeret órán, a figyelmüket.

21.2.2 A KÖRNYEZETEI NEVELÉS SZÍNTEREI

a) Minden tanulót egyformán érintő elemek

Példamutató iskolai környezet

- Tantermekben, folyosókon, udvaron élő sarok kialakítása,
- Anyag és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés,
- A pedagógusok, a dolgozók példamutatása,
- Kerékpáros és gyalogos közlekedés ösztönzése,
- Szelektív hulladékgyűjtés,

Kötelező tanórai keretben végzett környezeti nevelés

- Tantárgyakba, osztályfőnöki órákba beépített környezeti nevelés, az eltérő tanítási foglalkozásokon (erdei iskola, múzeumi, állatkerti órák, iskolai projektek).

b) A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek

- Szakkörök, táborok,
- Környezetvédelmi akciók,
- Előadások, kiállítások,
- Rendszeres természetjáró túrák,
- A környezetvédelem jeles napjainak megünneplése,
- Látogatások múzeumba, állatkertbe, botanikus kertbe, nemzeti parkba, szennyvíztisztítóba, hulladékégetőbe,
- DÖK nap.

21.2.3 A KÖRNYEZETI NEVELÉSÜNKET SZOLGÁLÓ MÓDSZEREK

- A környezeti nevelés szempontjából is jelentősége van az élményalapú, tevékenységalapú módszerek minél sokoldalúbb alkalmazásának.
- Játékok (szituációs, drámajáték, memóriafejlesztő),

- Projektek (savas eső mérése),
- Riport (kérdőíves felmérés),
- Terepgyakorlati módszerek (terepgyakorlatok, térképkészítés, célzott megfigyelések, mérések, táborok, "iskolazöldítés"),
- Aktív, kreatív munka (természetvédelmi munkák, madárvédelmi feladatok, szelektív hulladékgyűjtés, rend- és tisztasági verseny, pályázatok, versenyek, kiállítás rendezése, újságkészítése, kutatómunka),
- Művészetek (vizuális művészetek a környezeti nevelésben, irodalmi alkotások zeneművészet, népművészet, esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése)

21.2.4 A KÖRNYEZETI NEVELÉSÉBEN RÉSZTVEVŐK

- Belső (iskolai) résztvevők: osztályfőnökök, szaktanárok
- Külső résztvevők: szakemberek: környezetvédők, erdészek, művészek, intézmények

22. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A katolikus iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket. Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz. Megvédi őket az alkoholizmus, kábítószer, az internetes függőség és egyéb erkölcsi veszélytől. Legnehezebb a segítségadás azokban az esetekben, amelyekben a család a gyermek számára nem biztosít megfelelő erkölcsi háttérrel, a szülők életvitele negatív példa a gyerek előtt. Ezekre a hiányosságokra sok esetben későn derül fény, amit csak a tanuló rendhagyó magatartása, megnyilatkozásai jeleznek. Az ilyen nehéz esetekben vállalnunk kell a fokozott törődést a tanulóval. A gyermeket veszélyeztető helyzetben minden pedagógusnak gyors és hatékony intézkedést kell tennie!

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségéhez fontos feltárni

- hogy a családi minta, törődés, érzelmi kötődés mennyire szolgálja a tanuló erkölcsi, érzelmi, értelmi fejlődését
- hogy mennyire ellenőrzött a tevékenysége, szabad mozgása,
- hogy használ-e a tanuló egészségére káros anyagokat, szereket, folytat-e fejlődésére káros életmódot
- hogy a tanuló szociális helyzete szükségessé teszi-e segélyek, egyéb támogatások igénybevétele,
- hogy folyamatos ellenőrzést igényel-e a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett környezetben nevelkedő gyermekek otthoni életformája, ellátása, pihenése,
- hogy szükséges-e rendszeres segítségnyújtás tanulmányai befejezéséhez, pályaválasztásához és eredményes beiskolázásához,

A szociális hátrányok feltárása után a hátrányok csökkentésére, az esélyegyenlőség megteremtésének intézményi lehetőségei a következők.

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a napközi otthon
- a diákétkeztetés, az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek
- a felzárkóztató foglalkozások
- tehetséggondozó programok szervezése
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.

- a nevelők és a tanulók segítő személyes kapcsolatai
- a továbbtanulás irányítása, segítése
- anyagi támogatás kirándulásokhoz, táborozásokhoz
- családlátogatások
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- felvilágosító munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal, a Családsegítő Szolgálattal, a gyermekorvossal és a védőnővel annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

Ezt a tevékenységet intézményünkben az osztályfőnök látja el illetve 2020. szeptembertől az ifjúságvédelmi felelős. Folyamatos kapcsolatot tart az igazgatóval, az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével és a szaktanárokkal. Családlátogatáson vesz részt a veszélyeztetett okok feltárása érdekében. Kapcsolatot tart a különböző gyermekvédelmi szervezetekkel.

A törvény lehetőséget ad az iskoláknak a különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés- és oktatásszervezési megoldások: képességbontakoztató és integrációs felkészítés alkalmazására.

A képességbontakoztató felkészítés keretében (amennyiben az iskola e programot alkalmazza) – a tanuló egyedi helyzetéhez igazodva- biztosítja az intézmény:

- a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat;
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő programot;
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.

A képességbontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók nevelése-oktatása, tudásának értékelése a miniszter által kiadott program alkalmazásával történik.

23.1 ENABLE PROGRAM

Az ENABLE egy iskolai bántalmazás megelőzésére és csökkentésére kidolgozott antibullying program. A programot a European SchoolNet fejlesztette ki, a hazai adaptációját az Oktatási Hivatal koordinálja. A program felső tagozatos tanulók számára készült osztálytermi csoportfoglalkozások formájában. A foglalkozásokat pedagógusok tartják iskolánkban félévente legalább egy osztállyal. A programban két választható modul szerepel: az egyik az antibullying alapelvek mellett a társas érzelmi készségek fejlesztését hangsúlyosabban megcélzó modul az ún. SEL modul. Mindkét modulhoz 10 osztálytermi foglalkozás tartozik, melyet 45 perces órában lehet a tanulókkal elvégezni. A foglalkozások egyéni, páros, kiscsoportos aktivitást, demonstrációt, közös filmelemzést, rövid didaktikusabb blokkokat tartalmaznak. A két lehetséges változat közül azt választjuk, amelyik az adott osztály problémáihoz legjobban megfelel.

SEL modul (társas érzelmi intelligencia fejlesztése)	Antibullying modul.
• Segíti az empátia fejlődését, fokozza a törődést a bullying áldozatai iránt, bevonja a kívülállókat és segíthet a bántalmazóknak megváltoztatni a viselkedésüket.	• A legfontosabb témakörök ebben a modulban: Mit jelent a bullying (iskolai bántalmazás)? • Miért lesz áldozat? • Miért lesz bántalmazó?

• A SEL modul az alábbi témákat öleli fel: az érzelmi intelligencia területei, érzelmi kifejező szavak, a bántalmazás természete, érzelmek felismerése társas helyzetekben, önfelmentő stratégiák, megküzdés a rossz érzésekkel, közbelépés bullying helyzetekben, az áldozatok támogatása, a viselkedésváltozás alapjai és a folyamat értékelése.	• Tévhitek a bántalmazásról • Reakciók a bántalmazásra • Indirekt beavatkozás - pozitív társas viselkedés • direkt beavatkozás – közbelépés bullying helyzetekben; • a bántalmazás jelzése – segítségkérés • antibullying osztályszabályok
--	---

A csoportfoglalkozásokat iskolai eljárásrend, szülői tájékoztatók, nevelőtestületi tájékoztatás és állapotfelmérő-folyamatértékelő kérdőív egészíti ki és teszi komplex iskolai programmá.

23.2 ERZSÉBET TÁBOR

Jó lehetőséget ad az Erzsébet tábor a hátrányos helyzetű tanulók szabadidejének élményszerű eltöltéséhez. Választási lehetősége van a pedagógusoknak, hogy napközis Erzsébet tábort szervezzenek helyben, vagy pedig élménytáborra pályázzanak, melynek helyszíne Zánka.

24. A JUTALMAZÁS, FEGYELMEZÉS ISKOLAI ELVEI

24.1 A JUTALMAZÁS ISKOLAI ELVEI

A jutalmazás célja minden esetben a helyes magatartás, kiemelkedő teljesítmény megerősítése, honorálása. A jutalmazás akkor hatékony, ha közvetlenül a kívánatos viselkedés után alkalmazzák. A jutalmazás rendkívül nagy motiváló erő, főleg kisgyermekkorban, de később sem lebecsülendő a szerepe. Éppen ezért helyes mértékkel és jó időben kell alkalmazni.

Csődöt mond a jutalmazás,

- ha a jutalom értékét veszti
- ha a jutalom időben túl távoli
- ha a jutalom (máshonnan) megszerezhető
- ha el nem fogadható viselkedéssel is megszerezhető
- ha a jutalom elérése túl nehéz

A jutalmazás hátránya lehet, hogy a gyerek a jutalomért "hajt". Arra neveljük ezzel, hogy a jó viselkedésért ellenszolgáltatást kell kapnia. A jutalomszerzés rabjává váló gyerek számára csak a külső motiváció létezik. Nem látja értelmét annak a cselekvésnek, melyet nem jutalmaznak. A jutalmazás e torzulásának veszélye életkoronként és egyénenként változó.

Az iskola a kiemelkedő tanulmányi munkát szaktárgyi, illetve nevelőtestületi dicsérettel jutalmazza. Nevelőtestületi dicséretet tanév végén a kitűnők, és a több területen is kiemelkedő eredményt elért tanulók kaphatnak, a testület döntése alapján. A dicséretet a Kréta rendszerbe, a törzskönyvbe és a bizonyítványba is bekerülnek.

A diákok kötelezőn felüli feladataik sikeres teljesítéséért szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretben részesíthetők. A dicséretet a Kréta rendszerbe bekerülnek, és a félévi, illetve év végi magatartás vagy szorgalomjegyet is befolyásolják.

Kiemelkedő, tanórán felüli tanulmányi vagy más jellegű, az iskola hírét öregbítő teljesítményért, versenyen elért eredményért a tanulók könyv- vagy más tárgyjutalomban részesülhetnek, amelyet lehetőleg ünnepélyes körülmények között adunk át.

Külön tanulmányi feladat elvégzéséért, tanulmányi versenyen való eredményes szereplésért külön jeles érdemjegy is adható.

24.2 A TANULÓI FEGYELMEZÉS ISKOLAI ELVEI

A büntetés akkor működik, ha szakszerű, ha célja a nem kívánt viselkedés belsővé válásának megakadályozása, és a diák helyes irányba terelése.

A büntetés szabályai

- Csak a bűnt büntetjük, nem a bűnöst.
- Mindig ott kell álljon a büntetés mögött a megbocsátás, a kiengesztelődés lehetősége.
- A kimondott büntetési szabályok be nem tartása következtetlenség.
- Az egyszer már büntetett viselkedést a továbbiakban mindig büntetni kell.
- Büntetni közvetlenül a helytelenített viselkedés után kell.
- Büntetni csak kivételesen súlyos esetben szabad más gyerek jelenlétében, mert ez megszégyenítés.
- Ügyelni kell arra, hogy az egyszer büntetett viselkedés soha ne jutalmazódjon.
- Nem szabad túl súlyosan vagy túl gyakran büntetni, mert a gyerek feladja a megjavulásra irányuló próbálkozásait.
- Az enyhe büntetés nem hatékony, a túl súlyos viszont agresszivitást, erőszakot szülhet, károsítja a gyermek testi, lelki egészségét.
- A büntetésnek számos negatív hatása is lehet a gyermek fejlődésében, mégis a kisebbik rossz választásának elve alapján számos helyzetben élni kell vele. Egyes helyzetek nem oldhatók meg e nélkül. Nincs idő kivárni, amíg a helyes magatartást megérti, és az belsővé válik. Másrészt csak ezzel tudjuk felállítani a végső viselkedési korlátokat, illetve a felállított korlátokat betartatni.

A kizárólag jutalmazásra és büntetésre épülő fegyelmezés egyoldalú és személytelenné válhat. Elhidegülhet a kapcsolat a tanár és a diákok között, hiszen nem lehet szeretetteljes kapcsolatot kialakítani azzal, akitől félnek. Egy ilyen aszimmetrikus viszonylatrendszerben szükségszerűen megjelenik a rivalizálás, törleszkedés, hízélgés, képmutatás, dac, hazudozás..., illetve védekező mechanizmusokat alakítanak ki a diákok.

Ahhoz, hogy a diák fegyelmezett személlyé váljon, azonosulnia kell azzal a gondolattal, hogy számára fontos a fegyelmezetté válás. Ezt akkor tudja megtenni, ha megpróbál utánozni valakit, aki fegyelmezett, önfegyelmeiben hiteles, tekintélye tudásából, bölcsességéből származik. Az önfegyelem mintája épül be a diákba, és ennek elősegítése, kivárása rendkívül nagy türelmet igényel.

Az önfegyelem

Az önfegyelem stabil belső értékrend. Az önfegyelmmel rendelkező ember:

- tudja saját értékeit, ezért vigyáz magára
- értékesnek tartja idejét, ezért jól akarja kihasználni
- tudja saját korlátait, ezért nem vállal többet, mint amire képes
- tudja, hogy a problémák nem múlnak el maguktól, csak ha megoldja őket
- nem halogatja a megoldást
- el tudja dönteni, hogy miért tartozik felelősséggel és miért nem
- nyitott, ezért fejlődőképes

- vállalja az őszinteség kockázatát.

Az önfegyelem mintája csak szeretettel adható át.

Az alapvető viselkedési szabályok vagy a házirend ellen vétő diákok a vétek súlyának és a kihágások gyakoriságának figyelembevételével az alábbi módon büntethetők:

- szóban: szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói elbeszélgetés, figyelmeztetés; elbeszélgetés a szülőkkel, esetkonferencia összehívása, ahol az érintett pedagógusok, az érintett diák és a szülei is ott vannak
- írásban: szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi figyelmeztetés, majd megrovás.

Ezek a súlyoknak megfelelően a félévi és az év végi magatartás, illetve szorgalom jegyben is tükröződnek. Minden esetben bekerülnek a Kréta adminisztrációs rendszerbe.

Érdemjeggyel büntetni nem lehet.

A fegyelmi eljárás

Ha a tanuló vétkezen megszegi kötelességeit, a hatályos jogszabályok szerint fegyelmi eljárás indítható ellene. A fegyelmi eljárás megkezdéséről és döntéséről a szülőket időben, jogszabályban meghatározottak szerint értesíteni kell. A tantestület fegyelmi bizottságot hozhat létre az ügy kivizsgálására. Határozatai között szerepelhet az okozott kár megtérítése, eltanácsolása az iskolából vagy átirányítása másik osztályba vagy iskolába.

25. ISKOLAVÁLTÁS, AZ ISKOLÁBA VALÓ FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL SZABÁLYAI

Iskolánk a tanköteles korú, az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését igazoló gyermekek felvételi kérelmét teljesíti. Felvételi kritériumok teljesítésének igénye nélkül fogadja tanulóit – normál tanulócsoportba integrált oktatásra.

Intézményünkben biztosítjuk az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének lehetőségét. Egy tanuló iskolaváltásának lehetnek objektív és szubjektív okai.

Az objektív ok klasszikus esete a költözés. Szubjektív okoknak tekinthető, ha a tanuló (szülő) egyszerűen élni kíván – tanév közben – a szabad iskolaválasztás jogával, mert például elvárásainak az aktuális iskolája nem felel meg. Mindkét esetben a szabályokat rugalmasan, a diák javára kell alkalmazni: szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel. Az átvétel általános, ismerkedő beszélgetéssel és intézményünk követelményeinek, egyházi fenntartású sajátosságaiból fakadó elvárásainak az ismertetésével kezdődik.

Az iskola igazgatója a felvételi eljárásban a felvételtől, átvételtől tanuló jogviszonyt létesítő vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. A kérelemnek helyt adó döntést az iskola igazgatója írásban közli a tanulóval, kiskorú tanuló esetén a szülővel, továbbá átvétel esetén a döntésről értesíti az előző iskola igazgatóját. Az iskola igazgatója tanuló felvételének, átvételének megtagadásáról határozat formájában dönt.

Az iskolai beiratkozás idejéről, a kormányhivatal közleményt vagy hirdetményt tesz közzé, a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal. Az adott évben tanköteles korba lépő gyermeket a szülő március 1-je és április 30-a között – a kormányhivatal által közzétett időpontban – köteles beírtni a lakóhelye szerint illetékes vagy a választott iskola első

évfolyamára. Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a kormányhivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beírni a kijelölt iskolába.

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből – melyet az iskola fenntartója határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
3. Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek nevére kiállított személyazonosságot igazoló hatósági igazolványokat:
 - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát,
 - a szülő személyi igazolványát,
 - a gyermek lakcímkártyáját,
 - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást,
 - a gyermek egészségügyi könyvét
 - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
4. A második - nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - a tanuló anyakönyvi kivonatát,
 - a szülő személyi igazolványát,
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

A hatósági igazolványok átvételét igazolni szükséges.

A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van, kivéve, ha az általános iskolai tanuló úgy kíván iskolát váltani, hogy az az iskolatípus változtatásával is jár, abban az esetben, az átvételre a felvételre megállapított eljárás szerint kerülhet sor.

5. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembevételével az iskola igazgatója dönt.
6. Ha az átvételt kérő körzeten kívüli tanuló előző tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag vagy változó minőségű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri a tantestület véleményét.
7. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben meghatározott sorrendben kell teljesíteni.
8. Abban az esetben, ha a második vagy magasabb évfolyamra jelentkező tanuló nem tanulta a fülöpi általános iskola által oktatott valamennyi tantárgyat, vagy hosszabb ütemezéssel tanulta azt – a tanév végéig kap türelmi időt a felzárkóztatásra, hiánypótlásra.

Tanári segítséggel felkészülve, a tanév utolsó napjáig kell osztályozóvizsgát tennie az adott évfolyamon.

9. Ha az iskolánk a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, akkor először a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kérelmét kell teljesíteni. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók közül előnyben kell részesíteni azokat, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye iskolánk székhelyének településén található.

10. A kötelező felvételt biztosító iskola igazgatója a hivataltól kapott nyilvántartás alapján értesíti a hivatalt, ha a gyermeket az iskolába nem írták be. Az iskola igazgatója értesíti a hivatalt és a kötelező felvételt biztosító iskola igazgatóját, ha olyan tanköteles tanulót vett fel vagy át, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye nem a nevelési-oktatási intézmény körzetében van.

11. Az intézmény tanulói jogviszony létesítésével kapcsolatos döntése ellen a szülő fellebbezhet a köznevelési intézmény fenntartójának címezve, mely kérelmet írásban kell benyújtani a döntés közlésétől számított 15 napon belül.

25.1 AZ ÉRDEMJEK NYILVÁNTARTÁSA

Az átvétel során intézményünk szaktanára elfogadja az előző intézményben szerzett jegyeket, osztályzatokat. Az „elfogadott” jegyeket, osztályzatokat a határozat melléklete tartalmazza, hogy az „átvevő” pedagógus fel tudja őket használni. A Kréta adminisztrációs rendszerbe ezek az „átvett” jegyek, osztályzatok bekerülnek.

25.2 A HIÁNYZÁSOK NYILVÁNTARTÁSA

Mivel a hiányzásokhoz súlyos jogkövetkezmények tartoznak, a „hozott” hiányzások nem hagyhatók figyelmen kívül, különös tekintettel arra, hogy a jogszabály több helyen egyértelműen „tanítási év” alatti hiányzásokat említ. Ezért a „hozott” hiányzások mértékét az átvételről szóló határozat mellékletének tartalmaznia kell. A Kréta rendszerbe ezek az „átvett” hiányzások nem kerülnek be, hanem a fenti iktatott határozatra záradékkal hivatkozni lehet. Az „átvevő” osztályfőnöknek fokozottan kell figyelnie ezen diákok hiányzásaira.

Az átvétel dokumentációja az iskola titkárságán zajlik a 20/2012. évi EMMI rendelet 4. számú melléklet alapján az alábbi záradékkal:

1. Felvéve [átvéve, a(z) számú határozattal áthelyezve] a(z) (iskola címe) iskolába. (Bn., Kréta., TI., B.; azaz Beírási napló, Kréta, Törzslap, Bizonyítvány)

Az iskola a záradékok között nem szereplő, a tanulóval kapcsolatos közlés dokumentálásához a záradékokat megfelelően alkalmazhatja, illetve megfelelően záradékot alakíthat ki.

26. ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK

Nevelési-oktatási módszereink kiválasztásakor különösen fontosnak tartjuk tanulóink életkori sajátosságainak, és a köztük lévő egyéni különbségeknek a figyelembe vételét.

Tanulóink igényeihez, és a változó társadalmi, gazdasági elvárásokhoz való alkalmazkodás szükségessé teszi, hogy folyamatosan újítsuk, frissítsük pedagógiai módszertárunkat. Ennek érdekében nevelőink rendszeresen vesznek részt módszertani továbbképzéseken, és bővítik eszköztárukat hatékonyabb eljárásokkal.

A Tiop1.1.1 jelű pályázat és az RRF-1.2.1-2021-2021-0001, azonosítószámú pályázat az IKT alapú oktatást, az infokommunikációs eszközök oktatásban való alkalmazását segítették.

A kommunikáció korának iskolája szükségszerűen alkalmazza e kor eszközeit, él annak lehetőségeivel. Az információk korlátlan elérhetősége új feladatot ró az iskolára: segíteni a tanulókat az információ végeláthatatlan áradatában való eligazodásban, tájékozódási pontokat adni, megfelelő értékszemléletet kialakítani, fejleszteni műveltségképző képességeiket, hogy választhassanak, szelektálhassanak, képesek legyenek strukturálni, rendszerezni és célirányosan felhasználni ismereteiket. Mindez csak ezen új módszerek napi alkalmazása útján valósulhat meg.

Egyre tudatosabban és hatékonyabban alkalmazzuk a konstruktivista pedagógia eszközeit, amely arra épül, hogy a tudást mindenki maga építi fel, és ebben a gondolkodási folyamatban aktívan kell részt vennie, ehhez másokkal együtt kell működnie. Ezek a következők:

- a tevékenységközpontú módszerek,
- kooperatív technikák
- a problémaalapú tanulás,
- a differenciált tanulásszervezési eljárások,
- a kooperációra épülő tanulásszervezési módok,
- a drámapedagógia,
- pármunka és csoportmunka,
- IKT alapú oktatás,
- projektmódszer, pedagógiai projekt,
- az ellenőrzés értékelés korszerű eljárásai, amelyek jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése, a differenciált – az egyéni készségeket, képességeket figyelembe vevő értékelés.

26.1 SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK A NAT-BÓL

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 04) Kormányrendelet új, sajátos pedagógiai módszereket tartalmaz, amelyeket lehetőségünk van bevezetni, így:

- **Aktív tanulás** - a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását.
- **Az egyénre szabott tanulási lehetőségek** - Az iskola a tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával tudja a leghatékonyabban támogatni. Fontos alapelv, hogy a tanulók közti különbségeket az iskola a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érzés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintse. E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez.
- **A differenciálás speciális megvalósulása** - PL.: az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése. A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazása szükséges a különböző pedagógiai színtereken.
- **Tanulói együttműködésen alapuló tanulás** - Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.
- **Multidiszciplinális órák** – olyan foglalkozások szervezése, amelyek megvalósításakor

a tanulók egyszerre több tudományterülettel foglalkoznak, a tudnivalók integrálásával ismerkednek meg.

- **Teamtanítás** – amely a több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó órákat közös tanítás keretében valósítja meg, Elvi lehetőség van arra, hogy egy-egy órát több pedagógus egyidejűleg tarthasson.
- **A digitális technológiával támogatott oktatási módszerek** – rendszeres alkalmazása iránti igény alakuljon ki. Olyan tanulási folyamatra adnak lehetőséget, amely nemcsak a pedagógus-diák együttműködést, hanem ennek következtében a hagyományos tanulási folyamatot is jelentősen megváltoztathatja, ennek következtében új típusú szerepben jelenik meg a folyamatban mind a tanuló, mind pedig a pedagógus. Ennek gyakorlati leképezése azonban csak úgy valósulhat meg hatékonyan, ha ennek az intézmények pedagógiai gyakorlatában és szemléletmódjában is elfogadott, elismert helye és szerepe lesz.

26.2 PROJEKTOKTATÁS

A projektoktatás célja és tartalma

„A projekt olyan oktatásszervezési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja”.

A projektmódszer fő értéke a munkafolyamat: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása. A projektoktatás nélkülözhetetlen olyan komplex témakörökben, melyek célkitűzésében az összefüggések megértése, magatartásformák elsajátítása a feladat, melyek a megismerési folyamatban a konkrét tapasztalatszerzést feltételezik. A tanulás egyéni, páros, valamint csoportos formában történik. A szervezés és a kivitelezés során a hangsúly az együttes munkálkodáson, egymás segítésén, elfogadásán, a kommunikációs készségek, technikák elsajátításán van.

A projektmódszer jellemzői:

- mindig célirányos
- problémaorientált
- épít a tanulók érdeklődésére, aktív tevékenységére
- ismeretek, jártasságok, szokások elsajátítása indirekt módon
- alapvető szociális kritériumok gyakoroltatása
- demokratikus közélethez szükséges készségek elsajátítása
- a tanulás önkéntelen, örömteli tevékenység
- további célok kitűzésére, feladatok megoldására készített

A projektmódszerrel fejlesztendő kompetenciák:

- Szocializáció, másokkal való együttműködés, konfliktuskezelés.
- Nyitottság a világ dolgai iránt.
- Alkalmazható szaktárgyi ismeretek bővülése.
- Tervezési eljárások jobb megismerése, munkaszervezés, időbeosztás.
- Esztétikai érzék fejlődése a különböző produktumok előállításakor.
- A világ komplex voltának tudatosulása.
- Különböző ismeretforrások megkeresése, a kapott információk kezelése és kritikus felhasználása, kritikai gondolkodás, értő olvasás fejlődése.
- Előzetes tudás elemeinek felszínre hozása, mozgósítása.
- Tanulási technikák fejlődése, élethosszig tartó tanulás elősegítése.
- Az ismeretek különböző helyzetekben való használata,

- Alkalmazható tudás létrejöttének elősegítése.
- Problémaérzékenység, a problémamegoldással kapcsolatos tudásrendszer fejlődése.
- Kreativitás, az alkotókedv fejlődése.
- Kommunikációs kompetencia fejlődése.
- Vitakultúra elsajátítása, mások véleményének meghallgatása, tiszteletben tartása.
- Saját maga szerepének, lehetőségeinek és határainak felismerése, reális énkép kialakítása.
- Felelősségvállalás saját maga és társai iránt.

A projekt felépítése:

- ✓ A projekt alapadatai
- ✓ A projekt alapelvei
- ✓ A projekt céljai
- ✓ A projekt feladatai
- ✓ NAT kapcsolódási pontok, óraháló
- ✓ A képességfejlesztés fókuszai
- ✓ Feldolgozott tartalmak, altémák
- ✓ Alkalmazott módszerek
- ✓ Szükséges eszközök
- ✓ A projekt tervezése

A projekt, mint sajátos tanulásszervezési módszer központjában a probléma áll.

- ☐ A feladat az adott problémához szervesen kapcsolódó lehető legtöbb vonatkozás és összefüggés feltárása.
- ☐ A projekt megvalósítása során az egész oktatási folyamatra vonatkozó készségek, kompetenciák, meghatározott ismeretek elsajátítása a cél. Ezek kapcsolódnak a konkrét témához, a tantervben meghatározott általános és tantárgyi követelményekhez, az osztály-, csoport- és egyéni fejlesztési feladatokhoz.
A megválasztott célokhoz sikerkritériumokat rendelünk, amelyekkel mérhető a célok megvalósulása.
 - A célok meghatározása
 - A téma kiválasztása

A projekt megvalósítása

- A ráhangolódás időszaka
 - Ebben a szakaszban történik a projekt megvalósításának közös tervezése a tanulókkal. A pedagógus alapos előkészítő munkája segíti a ráhangolódás sikerét.
 - A projektfalon elhelyezett, projekthez kapcsolódó tanulói kérdésekkel az altémák tervezésének rendszere történik meg.
- A téma előkészítése
 - A projekt témáját hosszabb ideig érleljük. Naponta visszatérünk a témára, pontjaira, s folyamatosan bővítjük a projekthez kapcsolódó kérdések sorát a projektfalon. A témafalra felkerülnek a különböző tantárgyaknak a projekthez kapcsolható témakörei is.
 - A gyerekek is gyűjtenek előzetesen olyan anyagot, ami a témával kapcsolatos.
 - Az új munkamódszerek, tanulási technikák megismertetése, kipróbálása is az előkészítési időszakban történik.
- A munkamódszerek, tanulási technikák, tevékenységek előkészítése

- Konkrét tervezés, időterv
 - A ráhangolódás zárásaként kerül sor a végrehajtási terv közös elkészítésére. Alapját a projekt már megtervezett elemei és a ráhangolódási időszakban a tanulókkal közösen létrehozott új elemek adják.
 - Minden már meglévő témáról készül egy plakát, amelyen a feldolgozás sorrendje is megtalálható.
 - Projektnap
 - Több napos projekt
 - Több hetes projekt
 - Osztályprojekt
 - Iskolai projekt
 - Tanórai projekt
 - Tanórán kívüli projekt

A projekt dokumentálása

Projektfal

- A projektfal egyik állandó rovata a tevékenység, a felelősi rend, az időrend az esetleges változtatásokkal együtt. Ugyancsak állandó, feltűnő helyen kell tartani a különböző felhívásokat, értesítéseket, kéréseket, fontos információkat.
- Csoportonként vagy feladatonként folyamatosan felkerülnek az elkészült munkák, a témájukhoz, feladatukhoz fontosnak tartott képek, feliratok, dokumentumok. Ugyancsak ide kerülnek az egész osztály által készített anyagok, beszámolók is.
- Az egész projekt haladásáról szóló értékelő információkat, a szülők, a külső szakértők, a vendégek véleményét nyilvánossá tesszük.

Projektnapló

- Projektnapló vezetése a pedagógus számára fontos, hiszen egyrészt a különböző tevékenységet, a tanulók sokféle tevékenységben való részvételét, a történéseket nem lehet fejben tartani, másrészt a pedagógus folyamatos feljegyzései a későbbiekben is felhasználhatóvá teszik a munka tapasztalatait. Pontosabbá teszi a tanulók megismerését, és a sokrétű megfigyelés során szerzett információk a differenciált fejlesztés tervezésénél jól használhatók.
- A tanulók számára – hasonlóan a pedagógushoz – egy külön füzet vezetése ajánlott, amelyet közös döntéssel el lehet nevezni. A naplószerű vezetésből megtanulják, hogy a kutató-kísérletező munka eszköze a projektnapló, a kutatónapló, s fontos, más tantárgyakhoz, pl. a nyelvtanhoz, a fogalmazáshoz kapcsolódó tanulási technikákat is megtanulhatnak (feljegyzéskészítés, folyamatleírás, munkafázis-tervezés, eszköz-, anyag-, idő- stb. igény, összegezés, tanulságok levonása, összefoglalás stb.). Ennek tartalmi és technikai vezetését előzetesen megbeszéljük.

A projekt eredményeinek bemutatása

- Az egyes tevékenységeknek vannak eredményei, de produktumnak tekintjük a projektfalra felkerült anyagokat, a projektnaplót és bármit, ami a projekt folyamán készült: fotók, rajzok, különböző írások, meghívók, mini bemutatók.

- Másrészt elkészül az ún. záróproduktum, melynek részét képezik az előbb említettek, de készülhet bábelőadás, tárgyak, kiállítás, képeskönyv, amely a téma függvényében reprezentálja az egész projektet.
- A projektzáróra meghívjuk a szülőket vagy az iskola tanulóit, nevelőit, vezetőit, a szűkebb társadalmi környezetből a projekt témájában vagy a munkákban érdekeltet. A zárás kis projekt a projektben: e rendezvény megszervezése a meghívók készítésétől a kiállítás elkészítésén keresztül a vendégek fogadásáig.

Az értékelés

- Az értékelés, amint az egész tanulási folyamatnak, a projektnek is kulcsfontosságú része. Ez a hagyományos pedagógiától leginkább eltérő mozzanat, s ezért a pedagógustól ezen a területen szükséges a legnagyobb szemléletváltás. Amíg a többségében frontálisan irányított tanulás szinte adekvát értékelési módja az osztályozás, úgy a tanulói önállóságot, kreativitást, indirekt vagy önirányított tanulást követelő projekt értékelési stratégiája az osztályozás nélküli, folyamatos, dominánsan formáló-fejlesztő értékelés és visszajelzés.
- Az értékelés többretegű.
- A korszerű tanítási-tanulási folyamatra egyébként is jellemző értékelési módok, alkalmak:
 - az egyes tevékenységek egyéni, kiscsoportos önértékelése,
 - az egyéni és csoportban vállalt önálló feladatok értékelése,
 - az egyéni fejlődés, haladás értékelése.
 - A projektmunkával összefüggő értékelési módok és alkalmak:
 - az egész projekt haladásának folyamatos, közös értékelése,
 - értékelés az egyes projektrészek lezárásakor,
 - a záróproduktum értékelése,
 - a projekt befejezésekor aktuális záró értékelés, a projektben közreműködőkkel együtt a tartalom, a módszerek, a szervezés tanulságainak összegzése.
- Az osztályozás nélküli értékelés nem jelenti azt, hogy soha nem minősíthetünk. Természetesen, ha a projektnek vannak tantárggyal, tantárgyakkal szorosan összefüggő elemei, amelyek elsajátításának mértékét netán a célok között is meghatároztuk, akkor ez megfelelő mérőeszközökkel mérhető és minősíthető.

Szülők, szakértők bevonása

- A projektben lehetőség nyílik arra, hogy a szülő ne csak látogató legyen az osztályteremben, hanem tevélegesen részt vállalhasson a pedagógiai folyamatban. Különösen fontos ez a gyenge érdekérvényesítő képességgel rendelkező hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű szülők esetében. Ahhoz, hogy számukra és főként gyerekeik számára érték legyen a tanulás, az ő tevékenységüknek is értéket kell jelentenie az iskola számára. Ez pedig csak akkor jöhet létre, ha nemcsak a mérnök, hanem pl. a kosárfonó apuka is bemutathatja tudását a gyerekeknek.

26.3 TÉMAHETEK

Az évente országosan meghirdetett témahetek összeállításának célja, hogy a hagyományos oktatási formákon túl, élményszerű, gyakorlati tudást kapjanak a diákok. A következő témahetekbe kapcsolódhatunk be:

- a pénzügyi és vállalkozói témahéten szakemberek a pénzügyi alapismereteket adnak át;
- a digitális témahét fő üzenete a médiatudatosság és a biztonságos internethasználat növelése;
- a fenntarthatósági témahéten a fogyasztói tudatosságot és a környezetvédelem fontosságát állítják a középpontba;
- a sokszínűség hetében az iskolai bántalmazás resztoratív megoldásairól tanulhatunk interaktívan.

A tantestület az országosan szervezett témaheteken kívül saját maga is kezdeményezheti témahetek vagy témanapok szervezését bármely témában.

A témahetek megvalósításának folyamata

- I. Témahét programjának kiválasztása
- II. a) Projekt módszer
Jellemzői
A tervezés feltételei
- III. a) A megvalósítás lépései
b) A témavezető tanár feladatai
- IV. A témahét célja, várható eredményei
- V. Tapasztalatok

A témahét programja

- A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája, a témahét, amikor az adott tárgykört, témakört a diákok 3-5 tanítási napon iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos és sokszínű módszerek segítségével dolgozzák fel.
- Olyan sajátos tanulásszervezés, amelynek fókuszában valamilyen valóságos tennivaló probléma, elvégzendő tevékenység áll.
- A projekt végére a tanulócsoporttól olyan tárgyi, vagy szellemi produktumot várunk, amely széles körben feltárja az adott témát, gondolkört.
- A siker eléréséhez szükség van ismeretek megszerzésére, elrendezésére, feldolgozására.

Jellemzői

- Fontos a folyamattervezés
- A hangsúly az ismeretek megszerzésének folyamatán van.
- A siker a felelősségvállaló együttműködéstől függ.
- A közös alkotás erősíti a kohéziós erőt.
- A tanulók szembesülnek saját képességeikkel, a feladatok aktuális megoldása egyéni képességeikhez igazodik.

A tervezés feltételei:

- Akkor eredményes, ha több tantárgyból is próbáljuk megvalósítani a témahetet.
- Mindig egyetlen központi téma legyen.
- A diákok kedvük szerint választhatnak a felkínált foglalkozások között.
- A témahéten a tanárok által tartott foglalkozások a tankönyvi anyaghoz nem feltétlenül kapcsolódnak.
- A színtér ne csak az iskola legyen.

A megvalósítás lépései

Előkészítés:

- Tájékozódás a szakirodalomban az iskolai és a községi könyvtárban.
- Tájékozódás az interneten a témahét anyagáról.
- Szórólapok, prospektusok összegyűjtése
- Iskolavezetés, szülők, diákok, tanárok tájékoztatása a „Témahétről”- támogatásuk elnyerése.
- Külső előadók, szakemberek felkérése.
- Helyi koncepció kidolgozása szülők segítségével.

A témavezető tanár feladatai

- projektterv elkészítése
- csoportalakítása osztályon belül, témák iránti érdeklődés szerint. (A feldolgozandó terület „ötletroham” segítségével történik.)
- célmeghatározás
- a téma felosztása
- egyes lépések rögzítése
- időrendi tervezés
- a munkamódszer meghatározása
- a szükséges eszközök biztosítása
- ellenőrzés
- kapcsolattartás (szülőkkel, tanárokkal, diákokkal, külső előadókkal)

A témahét célja, várható eredményei

- A tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel rendelkezzenek a témahét anyagával kapcsolatban.
- Anyaggyűjtéshez szükséges technikai eszközök helyes használata
- Önálló anyaggyűjtés, tájékozódás, rendszerezés
- A HH, HHH, SNI-s tanulók bevonása a közös tevékenységekbe.
- Az önállóan végzett munka öröme, a csoportmunkák során az egymásra figyelés érzésének erősödése
- A tanulók életkoruknak megfelelő szinten- tanórai és tanórán kívül foglalkoznak a témahét anyagának ismereteivel.

27. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok a tanórán feldolgozott ismeretek elsajátítását, alkalmazásuk gyakorlását, az írásbeli és szóbeli beszámoltatások előkészítését szolgálják.

- szóbeli és írásbeli egyaránt lehet, lényeges a szóbeli és írásbeli feladatok helyes aránya
- eredményessége szempontjából szükséges az órán a megfelelő előkészítés, a kijelölt feladatok értelmezése
- a mindennapi tananyagon alapuljon, egyértelmű, önállóan megoldható legyen
- a ténye a füzetben, munkafüzetben Kréta tanulmányi rendszerben rögzítésre kerüljön
- az egységes feladatkijelölésnél az osztály átlagszintjét vesszük figyelembe, de lehetőség van képesség szerint differenciált feladatok adására is

korlátai:

- a mennyisége igazodjon a tanuló életkorának megfelelő teljesítő képességéhez
- pedagógus által ellenőrizhető legyen
- a miniszteri rendeletben foglalt szünetek előtt az utolsó munkanapon teljesíthető legyen
- hétvégére a tanulók nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot a szokásos, egyik óráról a másikra esedékes feladatokon túl

Az írásbeli házi feladatok elkészítése kötelező. A szaktanárok az írásbeli házi feladatokat ellenőrzik. Pedagógusaink törekszenek arra, hogy a tanulókat az írásbeli házi feladatok rendszeres elkészítésére ösztönözzék. Az otthoni felkészüléshez előírt szóbeli feladatok elvégzése kötelező, kivéve, ha a szaktanár a feladatot kifejezetten szorgalmi házi feladatként adja ki. A kötelező szóbeli feladatból a szaktanár a tanulót a következő tanórán beszámoltathatja, teljesítményét érdemjeggyel értékelheti

Az otthoni írásbeli feladatok

- A tanuló köteles az órai munkához kapcsolódó írásbeli házi feladatot elkészíteni, az órán azt bemutatni.
- A házi feladat el nem készítésének nem következménye az elégtelen osztályzat, annak anyaga azonban a diáktól felelet formájában számon kérhető.
- A tanulónak megfelelő idő biztosításával (2-3 hét) írásban egyszer-egyszer feladatul adható házi dolgozat elkészítése is, ennek értékelése az iskolai dolgozatokéhoz hasonlóan történhet.
- Az őszi, téli, tavaszi szünetekre nem adható a házi feladatok többszöröse.
- Nem adható indokolatlanul sok feladat még pedagógiai cézzal sem (pl. büntetésként), csak a szokásos házi feladattal arányos mértékű.
- Tantárgyanként 30 percnél lehetőleg többet ne vegyen igénybe.

Az otthoni szóbeli feladatok

- a tananyag arányos része óráról órára megtanulandó feladat a diák számára,
- nagyobb anyag egészének ismerete várható el a témazáró dolgozatonál,
- a diák önként vállalkozhat – a tantervi követelményeken felül – kisbeszámoló, előadás, prezentáció készítésére, ezt írásban is elkészítheti, de szóban, önállóan kell előadnia,
- a tanuló önként vállalkozhat tanulmányi versenyeken való részvételre, ugyancsak önkéntes az erre való írásbeli, szóbeli felkészülése.

28. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI

1. A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha a tantárgyi követelményeket minden kötelező és választott tárgyban a tanév végén legalább elégséges (2) szinten teljesítette.
2. A tanév végi elégtelen osztályzat javítóvizsgán javítható (augusztusban). Három elégtelen esetén az évfolyamot a tanuló kérésére a javító vizsgák nélkül is meg lehet ismételni.
3. Ha a tanuló hiányzása az adott tanévben meghaladja a 250 órát, valamint ha egy tanulónak egy adott tantárgyból a mulasztása a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, a tanév végén nem osztályozható. Számára a tantestület osztályozó vizsgát engedélyezhet. A sikertelen osztályozó vizsga vagy a vizsgaengedély meg nem adása, évfolyamismétlést von maga után.

4. Az egyéni tanrend szerint haladó tanuló a tanév végén minden, az adott évfolyamon oktatott kötelező tárgyból osztályozó vizsgát tesz. Az értékelés-minősítés és továbbhaladás rendje azonos a normál tanulókéval. Az egyéni tanrend szerint haladó tanuló felkészüléséhez az iskola útmutatást nyújt.
5. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

A magasabb évfolyamba lépés tantárgyankénti részletes követelményeit a pedagógiai program 3. számú melléklete tartalmazza.

A Pedagógiai program elfogadásának dokumentumai (jegyzőkönyvek, nyilatkozatok)

- Jegyzőkönyv a Pedagógiai Program nevelőtestületi elfogadásáról.
- Nyilatkozat a Pedagógiai Program szülői szervezet által történt elfogadásáról.
- Nyilatkozat a Pedagógiai Programnak a diák-önkormányzat által történt elfogadásáról.
- Nyilatkozat a Pedagógiai Program szakmai munkaközösségek által történt elfogadásáról.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. A pedagógiai program érvényességi ideje

Iskolánk oktató-nevelő munkáját – a jelen pedagógiai program alapján **2025. szeptember 1-**jétől szervezi, illetve az érvényessége a felülvizsgálati igény megjelenéséig tart.

2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint:

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
- a tanévzáró nevelési értekezlet keretén belül a nevelőtestület évente felülvizsgálja a pedagógiai programot a szakmai munkaközösségek elemzése alapján, dönt a szükséges változtatásokról, kezdeményezi a fenntartó egyetértését

3. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehetnek:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,

A tanulók a pedagógiai program módosítását a diák önkormányzati képviselők útján javasolhatják. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el a Szakmai munkaközösségek, az Iskola-egészségügyi Szolgálat és a Szülői Közösség egyetértésével, a fenntartó hagyja jóvá. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév első tanítási napjától kell bevezetni.

4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg: az iskola fenntartójánál,

- az iskola irattárában,
- az iskola igazgatójánál
- az iskola honlapján: www.neriszentfulop.webnode.hu
- az Oktatási Hivatal KIR közzétételi listájában.

A pedagógiai programmal kapcsolatosan felvilágosítást kaphatnak az intézmény igazgatójától és az igazgatóhelyettestől.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. A szakmai munkaközösségek (nevelőtestület) véleménye

A szakmai munkaközösségek nevében az intézmény 2025. szeptember 1-jétől érvénybe lépő pedagógiai programját megismertük, felülvizsgáltuk, véleményeztük és az abban foglalt tartalmakkal egyetértünk.

Fülöp, 2025. augusztus 28.

A szakmai munkaközösségek vezetői:

.....
az alsós munkaközösség vezetője

.....
a felsős munkaközösség vezetője

2. A Szülői Közösség véleményező nyilatkozata

A Szülői Közösség az intézmény pedagógiai programjával kapcsolatban véleményt nyilvánított, amelynek értelmében a benne foglaltakkal egyetért.

Fülöp, 2025. augusztus 28.

.....
a Szülői Közösség elnöke

3. A Diákönkormányzat véleményező nyilatkozata

A Diákönkormányzat az intézmény pedagógiai programjával kapcsolatban véleményt nyilvánított, amelynek értelmében a benne foglaltakkal egyetért.

Fülöp, 2025. augusztus 28.

.....
a Diákönkormányzat képviselője

A Pedagógiai Programot és mellékleteit az intézmény igazgatója a nevelőtestület bevonásával készítette el.

Fülöp, 2025. augusztus 28.

.....
Popovics Ferencné
igazgató

MELLÉKLETEK

- 1. SZÁMÚ MELLÉKLET – EGYÉNI TANREND SZABÁLYZATA**
- 2. SZÁMÚ MELLÉKLET – SNI TANULÓK FEJLESZTŐ PROGRAMJA**
- 3. SZÁMÚ MELLÉKLET – A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI**

Jelenléti ív és adatkezelési tájékoztató

Tárgy: Pedagógiai Program véleményezése a nevelőtestület által

Időpont: 2025. 08. 28. 9:30 óra

Helység: Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola angol terem

	Intézmény	Résztevő neve	Hozzájárulás készítéséhez és felhasználásához az alábbi tájékoztatóban foglaltak szerint	Az alábbi adatkezelési tájékoztató elfogadása	Aláírás
1.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Kulcsár Katalin	Igen / Nem	Igen / Nem	Kulcsár Katalin
2.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Lekkané Nyíri Franciska	Igen / Nem	Igen / Nem	Lekkané Nyíri Franciska
3.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Mitala Mónika	Igen / Nem	Igen / Nem	Mitala Mónika
4.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Párványik Tímea	Igen / Nem	Igen / Nem	Párványik Tímea
5.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Popovics Ferencné	Igen / Nem	Igen / Nem	Popovics Ferencné
6.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Posán Györgyné	Igen / Nem	Igen / Nem	Posán Györgyné
7.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Sulina Erika	Igen / Nem	Igen / Nem	Sulina Erika
8.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Tóthné Zsuzsanna	Igen / Nem	Igen / Nem	Tóthné Zsuzsanna
9.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Nemesné Komiszár Anikó	Igen / Nem	Igen / Nem	Nemesné Komiszár Anikó
10.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Liptainé Mudra Éva	Igen / Nem	Igen / Nem	Liptainé Mudra Éva
11.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Czigléné Tátorján Erika	Igen / Nem	Igen / Nem	Czigléné Tátorján Erika
12.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Nagy Levente	Igen / Nem	Igen / Nem	Nagy Levente
13.	Néri Szent Fülöp Kat. Ált. Isk.	Pogácsás Katalin	Igen / Nem	Igen / Nem	Pogácsás Katalin
14.					
15.					
16.					

A fenti „hozzájárulás fénykép készítéséhez és felhasználásához az alábbi tájékoztatóban foglaltak szerint” oszlopban lévő „Igen” megjelölésével hozzájárulok, hogy a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye (székhely: 4024 Debrecen, Varga utca 4.; adószám: 18791271-1-09) az általa szervezett képzésen fényképet és/vagy videófelvételt készítsen rólam és fényképeket és videófelvételeket időbeli korlátozás nélkül felhasználja, a fényképeket és videófelvételeket a hivatal@dnym.hu honlapra feltöltsé. Tudomásul veszem, hogy a fenti hozzájárulásom a hivatal@dnym.hu e-mail címre küldött e-mailben vagy a Egyházmegye részére küldött postai levélben vagy a Egyházmegye részére átadott, aláírt nyilatkozatban visszavonható.

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye jelen adatkezelési tájékoztatóban foglaltak szerint kezeli az általa szervezett rendezvényen készült fényképeket és videófelvételeket. A fenti személyes adatokat a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye a rendezvény dokumentálása és a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye rendezvényeinek népszerűsítése céljából kezeli. Az adatkezelés jogalapja az Ön hozzájárulása, amelyet a fenti táblázat 4. oszlopában az „Igen” megjelölésével ad meg. Az „Igen” megjelölésével a jelen adatkezelési tájékoztatóban foglaltakat tudomásul veszi és hozzájárul, hogy a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye a személyes adatait a fenti adatkezelési tájékoztatóban foglaltak szerinti kezelje

A fenti személyes adatait a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye saját döntése szerint a honlapján nyilvánosságra hozza.

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye az Ön személyes adatait a hozzájárulása visszavonásáig, de legfeljebb a Törvényben előírt ideig kezeli. Amennyiben a személyes adatai kezeléséhez adott hozzájárulását visszavonja, akkor a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye a fenti személyes adatait törli a honlapjáról.

Amennyiben a személyes adatai kezelésére vonatkozó tájékoztatót módosítja a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye, akkor mindent megtesz annak érdekében, hogy Önt tájékoztassa az adatkezelési tájékoztató módosításáról. Amennyiben a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye rendelkezik az e-mail címével, akkor a módosított adatkezelési tájékoztatót megküldi az Ön részére.

A személyes adataihoz jogosult hozzáférni, továbbá jogosult a személyes adatai helyesbítését vagy törlését kérni, illetve élhet az adatkezelés korlátozásához és adathordozhatósághoz való jogával. A személyes adataival kapcsolatos jogát gyakorolhatja a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye részére a hivatal@dnym.hu e-mail címre küldött e-mail útján vagy postai levélben a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye székhelyére küldött levél útján.

A személyes adatai megsértésével kapcsolatban (i) kapcsolatba léphet a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye a következő e-mail címmel: hivatal@dnym.hu; (ii) a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz panaszt nyújthat be vagy (iii) bírósághoz fordulhat.

Ikt. sz.:89-1./2025.

Jegyzőkönyv

Témája: Pedagógiai Program véleményezése a nevelőtestület által

Helye: Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola - angolterem

Ideje: 2025. 08. 28. 09:30

Jelen vannak: (13 fő) Popovics Ferencné intézményvezető, Párványik Tímea igazgató-helyettes és a nevelőtestület tagjai.

Popovics Ferencné köszöntötte a jelenlévőket, majd felkérte a jegyzőkönyv vezetésére Mitala Mónikát, a jegyzőkönyv hitelesítésére Kulcsár Katalin és Czegléné Tátorján Erika pedagógusokat. A felkért nevelők elfogadták a felkérést. A jelen lévők egyöntetűen megszavazták a jegyzőkönyvvezető és a hitelesítők személyét.

Popovics Ferencné elmondta a tantestület összehívásának okát, kérte a tantestület véleményét ezzel kapcsolatban. miszerint szükséges módosítani a Pedagógiai Programunkat egyrészt jogszabályi változások miatt, másrészt javaslat érkezett arra, hogy bevegyük a programba más helyszínen megvalósuló tábort, mely a környezettudatosságot, a fenntarthatóságot és a testi-lelki nevelést szolgálja. Ismertette a jogszabályi változások miatti változtatásokat, majd pedig a Pedagógiai Programba beírandó szöveget, mely a más helyszínen megvalósuló több napos táborra vonatkozik.

Kulcsár Katalin: kifejezte örömét a tábori lehetőséggel kapcsolatban. Elmondta, hogy a fülöpi gyermekek szabadidejének hasznos és élményszerű eltöltése észrevétlenül gyarapítja majd a tudásukat is.

Popovics Ferencné: más vélemény nem lévén kérte, hogy a nevelőtestület nyílt szavazással szavazzon arról, hogy a most véleményezett Pedagógiai Programot továbbíthatjuk-e a fenntartónknak elfogadásra. A kollégák kézfelnyújtással szavaztak, egyhangúan javasolták azt (13 igen, 0 tartózkodás és 0 nem). Az igazgatónő megköszönte a jelenléte és az aktivitást. Mindenkinek további jó munkát kívánva az értekezletet bezárta.

Fülöp, 2025. 08. 28.

Kmf.

Mitala Mónika

Mitala Mónika
jegyzőkönyvvezető

Kulcsár Katalin

Kulcsár Katalin
hitelesítő

Czegléné Tátorján Erika

Czegléné Tátorján Erika
hitelesítő

Popovics Ferencné
Popovics Ferencné
igazgató

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased by 1.5 million, and the number of people aged 75 and over has increased by 1.2 million (Office for National Statistics 2000).

There is a growing awareness of the need to develop strategies to meet the needs of the ageing population, and the need to ensure that the health care system is able to meet the needs of the ageing population.

Background

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

Background

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

Background

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

Background

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

Background

The ageing population is a major public health problem in the UK. The number of people aged 65 and over is expected to increase from 10.5 million in 1996 to 13.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000). The number of people aged 75 and over is expected to increase from 3.5 million in 1996 to 4.5 million in 2011 (Office for National Statistics 2000).

1. SZÁMÚ MELLÉKLET - EGYÉNI TANREND SZABÁLYZATA

A Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola - valamennyi tanulója vonatkozó - Egyéni tanrend szabályzata

1.) Jogsabályi háttér

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.)

2.) Az egyéni tanrend fogalma

Az Nkt. 45. § (5) A tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.

Az Nkt. 45. § (6) A felmentést engedélyező szerv – Oktatási Hivatal – dönt arról, hogy a tanuló, a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében tehet eleget. Az eljárás során a felmentést engedélyező szerv megkeresheti a gyámhatóságot, a gyermekjóléti szolgálatot, az iskolaigazgatót, gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő tanuló esetén a gyermekvédelmi gyámot. Az eljárásban a függő hatályú döntésben nem kell rendelkezni a kérelmezett jog gyakorlásáról.

3.) Felmentés kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól

Az Nkt. 55. § (1) Az igazgató a gyakorlati képzés kivételével a tanulót kérelmére - kiskorú tanuló esetében a szülő kérelmére - felmentheti az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye, továbbá sajátos helyzete ezt indokoltá teszi. Ha a kérelem az összes tanórai foglalkozás alóli felmentésre irányul, akkor a 45. § (6) bekezdése szerinti eljárást kell lefolytatni. Az igazgató a tanulót kérelmére mentesítheti a készségtárgyak tanulása alól, ha azt egyéni adottsága vagy sajátos helyzete indokoltá teszi. Az igazgató az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól a szülő kérelmére felmenti a tanulót, ha másik köznevelési intézménnyel is tanulói jogviszonyban vagy vendégtanulói jogviszonyban áll, az ott szervezett tanórai és egyéb foglalkozásokon történő részvétel érdekében, egyéb esetekben - kivéve, ha az intézmény e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként működik - felmentheti.

(2) Az egyéni munkarenddel rendelkezőt - az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével - az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.

(3) Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.

4.) Az egyéni tanrenden tanuló gyermek felkészítése

A R. 75. § (1) Ha a tanuló a tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni munkarend keretében tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Az egyéni munkarend keretében tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni. Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt az egyéni munkarenddel rendelkező köteleességeiről és jogairól. Az egyéni munkarenddel rendelkező kérelmére részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon, valamint felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásra. Ezen kérelmekről az iskola igazgatója dönt.

A R. 75. § (2) Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

A R. 75. § (3) A tanuló egyéni munkarend keretében teljesíti tankötelezettségét, ha szakorvosi vélemény alapján részesül tartós gyógykezelésben. Az iskola, köteles gondoskodni a tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról.

5. A tankötelezettségét egyéni tanrenden teljesítő tanuló értékelése:

Az Oktatási Hivatal engedélye alapján tankötelezettségét egyéni munkarendben teljesítő tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie.

A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.

R. 64. § (1): A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.

R. 64. § (2): Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

a) felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól.

Ez azt jelenti, hogy a tanulónak alapesetben félévkor és a tanév végén egyaránt minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie még abban az esetben is, ha egy vagy több tantárgyból esetleg rendszeresen részt vett a tanítási órákon vagy azok többségén.

Az egyéni tanrend szerint haladó tanulók félévi értékelésére iskolánkban az első félév végét megelőző 2 hétben kerül sor, a tanév végi értékelésre pedig a tanév utolsó napját megelőző két hétben. A nevelőtestület a számonkérés formáját szóban, írásban és/vagy gyakorlatban határozhatja meg.

A közismereti tárgyak (magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, történelem, természetismeret, fizika, kémia, biológia, földrajz) félévi és tanév végi értékelése és minősítése osztályozó vizsga keretében, legalább háromfős vizsgabizottság előtt zajlik.

A gyakorlati tantárgyak (vizuális kultúra, technika, testnevelés, hittan, ének-zene, hon-és népismeret) értékelése és minősítése a szaktanár által adott gyakorlati jegy formájában valósulhat meg.

R 64. §. A vizsgák időpontjáról az iskolavezetés írásban értesíti a tanulót, tanköteles tanuló esetén a szülőt legalább a számonkérés időpontja előtt 7 nappal.

A tanuló köteles megjelenni a számára elrendelt osztályozó vizsgán. Távolmaradását 24 órán belül orvosi igazolással igazolni kell.

Nkt. 45. § (6a) Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

Nkt. 45. § (6b) A döntés ellen közigazgatási pert a döntés közlésétől számított tizenöt napon belül lehet megindítani. A felmentést engedélyező szerv döntését a bíróság nem változtathatja meg.

Nkt. 70. § (2h) a tanulók magasabb évfolyamba lépésének megállapítása, a tanulók osztályozóvizsgára bocsátása a nevelőtestület hatásköre.

6.) Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról:

R. 75. § (2) a) Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról a) beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a pedagógiai szakszolgálati intézménynek,

b) sajátos nevelési igényű tanuló esetén az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori

hálózatnak kell gondoskodni.

7.) Az egyéni tanrenden tanuló jogai:

Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt az egyéni munkarenddel rendelkező köteleességeiről és jogairól. A szülő, illetve a nagykorú tanuló kérelmére a tanuló részt vehet a kötelező és választható iskolai foglalkozásokon, tanórákon, sportköri foglalkozásokon, látogathatja az intézmény könyvtárát, sportlétesítményeit.

Az óralátogatásra az engedélyt az intézményvezető adhatja meg. Az óralátogatási jogot az intézmény vezetője megtagadja, ha a tanuló iskolában történő megjelenése veszélyezteti a többi tanuló biztonságos nevelésének és felügyeletének folyamatát.

Amennyiben az egyéni munkarendben tanuló, de rendszeresen iskolába járó egyes napokon hiányzik, nem szükséges igazolást benyújtania, hiszen az egyéni munkarend szerint tanulót a köznevelésről szóló törvény 55. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az iskolai foglalkozások látogatási kötelezettsége alól föl kell menteni.

Az egyéni munkarendnek semmilyen külön költsége nincs. A tanulót ugyanolyan juttatások illetik meg, mint azokat, akik tankötelezettségüket rendszeres iskolába járással teljesítik (pl.: térítésmentes tankönyv, ha a feltételeknek megfelel: ingyenes étkezés...).

8.) Az egyéni munkarend létesítése iránti kérelem benyújtása:

Az egyéni munkarend határozott időre történő engedélyezése iránti kérelmet a szülő (nagykorú tanuló) az adott tanév első napját megelőző június hónap 15. napjáig nyújthatja be a felmentést engedélyező Oktatási Hivatalhoz. A június 15-i időpont után csak abban az esetben lehet kérelmet benyújtani, ha a kitűzött időpontot követően a rendes tanulói jogviszony iskolába járással történő teljesítésnek akadálya merül föl. Ilyen lehet például, ha a tanuló családjával külföldre költözik, ha egészségi állapotában méltánylást igénylő lényeges változás lép föl, vagy ha balesetet szenved.

Szabályzat hatálva:

A 2019/2020. tanévtől visszavonásig.

Átmeneti időszak – 2019.09.01 – 2020.08.31.

- A 2019.08.31-ig kezdeményezett magántanulói jogviszonyt nem lehetett egyéni tanrendre módosítani.
- 2019.08.31-ét követően az intézményvezető nem hozhatott határozatot magántanulói jogviszony engedélyezéséről, hiszen a magántanulói jogviszony, mint jogi kategória, már nem létezik.
- Ha a 2019/2020. tanév megkezdését követően egy tanuló számára feltétlenül szükségessé válna az egyéni munkarend szerinti köteleességteljesítés engedélyezése, akkor a köznevelési törvény 45. § (5) bekezdésére hivatkozva a szülő (vagy nagykorú

tanuló) kérelmet nyújthat be az Oktatási Hivatal számára az egyéni munkarend engedélyezésére, amelyben feltétlenül meg kell jelölnie azt a tanév közben bekövetkezett körülményt, amely a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozza. Ilyen eset következhet be például a család (tartós) külföldre költözésekor, súlyos megbetegedés esetén.

- Ha a szülő szeretné, hogy gyermeke a következő tanévtől kezdődően egyéni tanrend szerint tanuljon, a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. A kérelem közvetítésében az iskola segítséget vállal. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel.

Fülöp, 2020. 04. 15.

Kérelem – Lásd „Iratminta” lent!

Popovics
Ferencné
intézményvezető

Iratminta az egyéni munkarend engedélyezésére

Tárgy: Szülői kérelem az egyéni munkarend tanév előtti engedélyezésére

Oktatási Hivatal

1363 Budapest Pf. 19.

Tisztelt Oktatási Hivatal!

Kérem, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 45. § (5) bekezdésében foglaltak szerint:

Gyermelem, (született:, anyja neve:, lakása....., tanulói azonosító száma: 7.....) számára a következő tanév első napjától, azaz szeptember 1-jétől szíveskedjenek engedélyezni, hogy tankötelezettségét augusztus 31-ig egyéni munkarend szerint teljesíthesse.

Gyermelem a tanévben a Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskolában (4266 Fülöp, Kossuth u. 30.) teljesíti tankötelezettségét.

Kérelmem okaként kívánom megjelölni, hogy a szülők külföldi munkavégzése miatt családnk gyermekeinkkel együtt előreláthatóan 2020. augusztus 1. napjától tartósan külföldre költözik, ezért gyermekünk mindennapos iskolába járása nem oldható meg. Gyermeünk külföldön történő iskolába járása egyelőre nem biztosított, ezért a tankötelezettség külföldön történő esetleges jövőbeni teljesítése ellenére is szeretnénk, ha magyarországi tanulói jogviszonya megmaradna.
(vagy)

Kérelmem okaként kívánom megjelölni, hogy a-i Szakértői Bizottság / sz. szakértői véleményében javasolja gyermekem mentesítését a mindennapos iskolába járás alól és tankötelezettségének egyéni munkarend szerint történő teljesítését.

(vagy)

Kérelmem okaként meg kívánom jelölni, hogy gyermekem súlyos betegsége miatti egészségi állapota nem teszi lehetővé a rendszeres iskolába járást. Szakorvosi véleményt mellékelek.

(vagy)

Kérelmem okaként meg kívánom jelölni, hogy (egyéniileg kitöltendő).

Kérem az Oktatási Hivatalt, hogy gyermekem számára szíveskedjék engedélyezni tankötelezettségének egyéni munkarendben történő teljesítését.

Dátum:.....

Tisztelettel:

(szülők nevei és aláírásai,
elérhetősége

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola

OM:031 148

PEDAGÓGIAI PROGRAM

FEJLESZTŐ PROGRAM

**A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK/TANULÓK SPECIÁLIS
FEJLESZTÉSÉHEZ**

TARTALOMJEGYZÉK

<i>HELYZETKÉP</i>	<i>10.</i>
<i>ÁLTALÁNOS CÉL – ALAPELVEK</i>	<i>10.</i>
<i>ÁLTALÁNOS FELADATOK</i>	<i>11.</i>
<i>A FEJLESZTÉS, TERÁPIA ÁLTALÁNOS SZEMPONTJAI</i>	<i>14.</i>
<i>ALKALMAZOTT TERÁPIÁK</i>	<i>14.</i>
<i>A HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS TEVÉKENYSÉGEK</i>	<i>15.</i>
<i>TANULÁSSZERVEZÉSI FORMÁK</i>	<i>17.</i>
<i>A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓ</i>	<i>18.</i>
<i>AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓ</i>	<i>19.</i>
<i>A BESZÉDFOGYATÉKOS TANULÓ</i>	<i>36.</i>
<i>AZ ÉRZÉKSZERV FOGYATÉKOS TANULÓ (NAGYOTHALLÓ)</i>	<i>50.</i>
<i>A MOZGÁSSZERV FOGYATÉKOS (ÖNÁLLÓ HELY-ÉS HELYZETVÁLTOZTATÁSRA KÉPES ÉP ÉRTELMŰ MOZGÁSKORLÁTOZOTT)</i>	<i>59.</i>
<i>A PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓ</i>	<i>64.</i>
<i>LÁTÁSI FOGYATÉKOS TANULÓ</i>	<i>67.</i>
<i>AZ AUTIZMUS SPEKTRUMZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓ</i>	<i>67.</i>
<i>ÖSSZEGZÉS</i>	<i>68.</i>

„Minden ember egyenlő, de nem egyforma”

Helyzetkép

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegíti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált –oktatásuk. Intézményünk az együttneveléssel többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezőkkel kívánjuk biztosítani:

- o Pedagógusaink és a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- o Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemléletet érvényesítjük és a sérülés-specifikus módszertani eljárásokat alkalmazzuk. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában alkalmazkodunk a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- o A nyitott tanítási-tanulási folyamatban olyan tevékenységet kívánunk megvalósítani, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

Célunk a funkcionális integráció megvalósítása, melynek során az együttes fejlesztést a tanórákon és egyéb foglalkozásokon, a teljes képzési időben, 1-8. osztályban folytatjuk. Intézményünk szakmai kapcsolatot tart fenn a Nevelési Tanácsadóval, Szakértői Bizottsággal, logopédussal, gyógypedagógussal, szakértővel.

A többségi gyerekekkel együtt neveljük és oktatjuk a sajátos nevelési igényű tanulókat Ennek szellemében a pedagógiai folyamat minden eleme (tervezés, szervezés, feltételek, óravezetés, tanulásszervezés, tanulói értékelés) módosul, más pedagógiai attitűd, team- munka, együttműködés szükséges. Az integrált nevelés nem azonnal megvalósuló, hanem elkezdődő és folyamatossá váló intézményi folyamat. Első lépése az ún. „érzékenyítő program”, melynek során a pedagógusokkal megismertetjük, elfogadtatjuk a változásokat.

Általános cél – alapelvek

Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy kerüljenek összhangba, mint más gyermekeknél.

Ennek érdekében

- o a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,

- o az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- o ha szükséges, a fejlesztés iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,
- o a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak intézményünk pedagógiai programjának tartalmi elemeivé,
- o a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározzuk:

- o a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,
- o a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
- o a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

Általános feladatok

- o Az integrált oktatás rögzítése a dokumentumokban (PP, helyi tanterv, éves munkatervek, egyéni fejlesztési tervek, tanmenetek, órai munka tervezése)
- o Szűrés, felmérés, szakvélemények elemzése
- o Kontroll vizsgálat
- o Szakmai együttműködés, kapcsolattartás nevelési tanácsadóval, szakértői bizottsággal, szakemberekkel. (logopédus, pszichológus, gyógypedagógus)
- o Szakmai dokumentáció vezetése (egyéni fejlődési lap, munkanapló)
- o Rehabilitációs foglalkozások szervezése
- o Rehabilitációs időkeret felhasználása

Az igazgató feladata:

Felelős az egész pedagógiai folyamatért.

Az osztályfőnök feladata:

Koordinálja a tanulóra irányuló fejlesztési tevékenységet (tanítók, szaktárgyi pedagógusok, gyógypedagógusok – team-munka megszervezése, biztosítása)

A pedagógus feladata:

- o a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;
- o szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- o a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatja eljárásait, az adott

- szükségletéhez igazodó módszereket alkalmaz;
- o egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- o alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- o együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A pedagógustól elvárható kompetencia:

- o ismerje fel és tudja kezelni a részképesség-zavar tünet együttesét
- o a differenciálás módszertanát tudja alkalmazni
- o a tanulóval szemben sem kirekesztő sem hátrányosan megkülönböztető viselkedést ne tanúsítson
- o a tanuló értékelésekor vegye figyelembe a tanuló eltérő képességeit, és a szakértői vélemény ajánlásait
- o ismerje fel a tanuló azon képességeit, amelyek pozitívak és ezekre támaszkodva hatékonyan segítse elő további fejlődését
- o a fejlődés mértékét mindig a tanuló korábbi teljesítményéhez igazodva vizsgálja
- o a tanulóközösségben a nevelői példa alapján váljon szokássá a részképesség zavar toleranciája
- o a tanulóval kapcsolatos problémákat figyelmesen és tapintatosan közölje a szülőkkel
- o legyen érzékeny és megértő a tanulók problémájával kapcsolatosan
- o szükség esetén forduljon szakemberhez a gyermek ügyében
- o folyamatosan kísérelje figyelemmel a tanuló szakellátását, eredményességét
- o gondoskodjon a tanuló pályaválasztásáról
- o szükség esetén a tanuló magatartásáról, teljesítményéről adjon írásban véleményt.

A gyógypedagógus feladata:

- o segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- o javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- o segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- o javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- o figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletéhez igazodó módszerváltásokra;
- o együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- o terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben - ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

A módosuló intézményi feladatokban való részvétel az iskola minden dolgozójának kötelessége.

A fejlesztés, terápia általános szempontjai:

Kiindulópont az elakadás szintje

A haladási tempót a fejlődési tempó határozza meg:

- o Kis lépések
- o Fokozatosság a továbblépésnél

A feladatok egymásra épülése:

- o Gyakorlási idő
- o A képességek megszilárdítása

Játékosság, nem tanóraszerű feladathelyzet:

- o szemléltető módszerek,
- o mozgásos feladatok
- o az ismeretek tapasztalati úton történő elsajátítása, minél több érzékszervet bevonva a tanulásba

Az időtartam fokozatos növelése

Rendszeresség

Viszonyítási alap: az önmagához mért eredményesség (hosszú távú cél: saját korosztályi szint elérése)

Alkalmazott terápiák

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését a következő terápiák alkalmazásával is elősegíthetjük:

Brigitte Sindelar tréningprogramja – A részképességek terápiája

Az osztrák klinikus pszichológus, pszichoterapeuta tréningprogramja iskolás gyermekek számára kidolgozott eljárás, amelynek célja a tanulási zavarok hátterében álló gyengén fejlett kognitív képességek (az Affolter-i koncepció szerint részképességek) befolyásolása. A tréningprogram a következő részképességek fejlesztésére terjed ki:

- o vizuális differenciálás
- o vizuális alak-háttér differenciálás (tagolás)
- o auditív differenciálás
- o auditív alak-háttér differenciálás (tagolás)
- o vizuális emlékezet
- o auditív emlékezet
- o intermodalitás
- o szerialitás
- o téri orientáció

Az egyes kognitív képességek önálló egységet alkotó gyakorlatsorai a komplexitás és a fokozatos nehezedés elvét követik. Minden rész-program 3 vagy 4 egymásra épülő, önálló gyakorlófüzetből áll. Így lehetséges, hogy a tréningprogram a kezdő iskoláskortól – sőt egyes, külön jelzett esetekben az iskolába lépést megelőzően – az általános iskola teljes időtartamában alkalmazható. Egyúttal az is lehetséges, hogy a gyermek a képességének megfelelő szinten kapcsolódjon a programba.

A terápiát igénylő részképességek sorának, összefüggéseinek meghatározása külön vizsgálóeljárás segítségével történik, amely egyrészt az egyéni fejlesztési terv kijelölésére,

másrészt a foglalkozás hatékonyságának ellenőrzésére szolgál.

Kulcsár Mihályné terápiája

A fejlesztő pedagógus által kidolgozott terápia Carl Henry Delacato módszerének továbbfejlesztett változata. Alapja: a központi idegrendszer érési folyamata és a mozgásfejlődés egymással szoros egységben biztosítja az értelem fejlődését, ebből következik, hogy a mozgás az egyik legfontosabb eszköz, amelynek segítségével hatni lehet az idegrendszerre. Delacato szerint az idegrendszer egy-egy területének fejlettségéről az elemi mozgások tájékoztatnak, melyek a terápiához kidolgozott vizsgálatnak és a fejlesztésnek is alappillérei. A terápia területei:

- reprodukáló képesség
- megkezdett sor folytatása
- térirányok térben és síkban
- szem-kéz koordináció és iránykövetés
- alak-háttér megkülönböztetése
- alak-forma állandóság
- gestalt-látás
- azonosságok, különbségek felismerése
- auditív megkülönböztetés
- térérzékelés
- egyensúlyérzék
- elemi mozgások (mellúszás, kúszás, mászás, járás, ugrás, futás)
- kérgi területek
- testséma és keresztcsatornák
- dominanciák
- általános tájékozottság
- beszédképesség
- gondolkodás
- emlékezet
- kinesztétikus érzékelés
- figyelem
- átfordítási képesség

A módszer részletes útmutatót ad a csoportos és az egyéni terápia megtervezéséhez.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységek

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységek jellege

- kulcskompetenciák fejlesztése
- differenciálás
- kooperatív technikák alkalmazása
- komplex képességfejlesztés

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet végző szakemberek

- o gyógypedagógus

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység helyiségei

- o tornaterem
- o tanterem
- o fejlesztő szoba

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

- o A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő közoktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.
- o A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teszi szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- o Az enyhén értelmi fogyatékoságból, a beszéd fogyatékoságból, egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartási zavar) rendellenességéből fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- o A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- o A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- o A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- o Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- o A fogyatékoságból eredő hátrány csökkentése

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- o A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- o A fogyatékoság kialakulásának ideje.
- o A sajátos nevelési igényű tanuló
 - o életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - o képességei, kialakult készségei,
 - o kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
- o A társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás

Összefoglalva: A helyzetfelismerés, helyzetértékelés után a segítségadás formái iskolánkban a következők:

- o szoros kapcsolat a helyi óvodával, a szakértői bizottsággal
- o gyógypedagógus szakember igénybevételével fejlesztő foglalkozások biztosítása a szakértői véleményben meghatározottak szerint
- o tervszerű egyéni fejlesztés
- o az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, differenciálás
- o egyéni törődés
- o a bizottság javaslata alapján a tanuló mentesítése az értékelés és minősítés alól
- o a feladatok megvalósításához hosszabb időszavok, keretek megjelölése ott, ahol erre szükség van
- o szükség esetén sajátos, a fogyatékosnak megfelelő tartalmak, követelmények kialakítása és teljesítése
- o segítő megkülönböztetés, differenciált, egyéni segítségnyújtás, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődés értékelése
- o felzárkóztató foglalkozások biztosítása
- o a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- o törekvés arra, hogy a tanuló minél több sikerélményhez jusson a tanórákon és tanórán kívüli tevékenység során
- o családlátogatások
- o a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése
- o a továbbtanulás irányítása, segítése

A segítségnyújtás, fejlesztés szinterei:

- o tanóra
- o egyéni fejlesztő foglalkozások
- o a napközi
- o a felzárkóztató foglalkozások
- o az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

Tanulásszervezési formák

A frontális tanítási forma helyett csoport-, pár- vagy egyéni munkamódszer a megfelelő. Differenciált tanulásszervezéssel biztosítható a legjobban az egyéni fejlesztés. Ehhez elengedhetetlen, hogy a gyermekek megtanulják azokat a technikákat, amelyek az egyéni, a páros és a csoportos kooperatív (együttműködő) feladatvégzéshez szükségesek.

Az egyéni fejlesztést biztosító önálló feladatvégzés technikái:

- o önellenőrzés,
- o önértékelés,
- o önálló, differenciált feladatválasztás,
- o vita,

- o meggyőzés,
- o helyes érvelés,
- o más vélemény elfogadása.

A tevékenység és a módszer az, ami egyénre szabott, differenciált. Így mindenki számára hatékony a tanulás. A tanulók csoportokba rendezését a feladat jellege szerint lehet változtatni:

- o azonos teljesítményű tanulók,
- o eltérő teljesítményű tanulók (egyik jól számol, rajzol, a másik pont abban gyengébb, de jól olvas és ír vagy jól beszél),
- o egymással jól dolgozni tudók (vezető típus – irányítható típus),
- o önszerveződő csoport (szimpátia, közös élmény alapján),
- o véletlenszerűen (pl. ülésrend szerint).

A sajátos nevelési igényű tanuló

Különös bánásmódot igénylő tanuló. A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes megléte esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Iskolánkban az SNI-s gyerekek alapító okiratban meghatározott csoportjának integrált oktatását, nevelését vállaljuk fel a 2011. évi CXCV. törvény 4§ (25) bekezdése alapján. Ezek a következők:

- o *az enyhén értelmi fogyatékos*
- o *a beszéd fogyatékos*
- o *autista*
- o *az érzékszervi fogyatékos*
 - o *a mozgásszervi fogyatékos (önálló hely-és helyzetváltoztatásra képes ép értelmű mozgáskorlátozott)*
 - o *egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartási zavarral) küzdő tanulók*

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennálló - egyéni adottságokból és igényekből adódó - különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor figyelembe vesszük.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- o a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- o az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A fejlesztés feladata

- Kiterjed az egész személyiségre
- Figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló jellemzőit:
 - Módosulás
 - Kiesés
 - Hiány
- A meglévő pozitív értékekre épít

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszeri és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésének alapelvei, céljai és kiemelt feladatai

Szükséges feltételek:

- a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta foglalkoztatása,
- speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés és terápia hatására fejlődésük a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Fejlesztési területek, nevelési célok

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nt-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

– Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára érdemes támogatást nyújtani a kortárskapcsolatok kialakításában. A konfliktusok megoldásához a pedagógus modellálása és a konfliktuskezelési technikák tanítása/begyakoroltatása is

szükséges. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.

– **Önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

– **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés**

A kooperatív csoportmunka segíti meg tapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a szükséges támogatással fokozatosan képessé válik a felelősségteljes döntések meghozatalára.

– **Médiatudatosságra nevelés**

A tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.

– **A tanulás tanítása, pályaaorientáció**

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézmények biztosítják azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően támogatják az életpálya-tervezést és a pályaaorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

– **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell hogy alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai szinten belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).

– **A fenntarthatóság, környezettudatosság**

Elengedhetetlenül szükséges a személyes meg tapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez

fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

Kulcskompetenciák fejlesztése

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi kommunikáció

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag – a tanítási tartalom – eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában. Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Kommunikációs kompetenciák: idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

Matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokban tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanítás- tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

Digitális kompetencia

Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó digitális eszközök használatának megtanítása fontos. A tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompétenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezésekapcsán.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói

magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

Tanulási területek

Magyar nyelv és irodalom: magyar nyelv, irodalom

A magyar nyelv a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és – gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, a speciális készségek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában. Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- a) Az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése:
 - vizuális észlelés – jelfelismerés,
 - akusztikus észlelés – hangok differenciálása,
 - a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
- b) A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése.
- c) Grafomotoros készségek fejlesztése.
- d) Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
- e) Szavak olvasásának begyakorlása – szóemlékezet, vizuális, akusztikus memória fejlesztés.
- f) Szövegösszefüggések megglátatása, szövegértés fejlesztése.
- g) A helyesírási szokások megerősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- alkalmazza a tanult nyelvi fordulatokat tanulási helyzetben és a spontán beszédben egyaránt;
- képes a kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartásra és viselkedésre;
- képes véleménynyilvánításra és mások véleményének meghallgatására;
- fokozódó önállósággal alkalmazza a szövegtartalmat és a beszélő szándékát tükröző kommunikációs eszközöket;
- receptív (passzív) és expresszív (aktív) szókincse bővül;
- egyéni sajátosságaihoz mérten törekszik a rendezett és olvasható írásképre;
- érdeklődésének megfelelően, hagyományos és digitális szövegek által bővíti ismereteit;
- felismer helyesírási problémahelyzeteket, képes hibakeresésre és hibajavításra.

Fejlesztési feladatok

Kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben. A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is. A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása. Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása. A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása fokozódó önállósággal. Figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analízáló, szintetizáló képesség fejlesztése. A tanulók passzív és aktív és szókincsének gazdagítása. Összerendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok mellett. Az írás eszközszintű műveleteinek gyakorlatai: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai. Mozgás, finommotorika, ritmusfejlesztés, szem-kéz koordináció, vizuális észlelés fejlesztése. Az önkorrekciónak képesség fejlesztése, hibakeresés, – javítás, helyesírási problémahelyzetek felismertetése. Helyesírás fejlesztése másolással, tollbamondással, illetve emlékezetből történő írásbeli feladatokkal. Vizuális, akusztikus, fonematikus észlelés, érzékelés fejlesztése.

Idegen nyelv: élő idegen nyelv

Az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. A szülők igényei, a tanulók fejlettsége szerint az iskola hozhat döntést a hetedik évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás ügyében. Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és késztetés a nyelv tanulása iránt, sikerélményekhez juttatni a tanulót a későbbi nyelvtanulás érdekében. A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül. Az idegen nyelv elsajátítása során a tanulók olyan nyelvi tevékenységekben vesznek részt, amelyek értelmi szintjüknek, fejlettségüknek megfelelnek. A nyelvtanulási stratégiák között fontos szerep jut a játékos tevékenységeknek, az egyszerű élethelyzetek modellezésének, ismert helyzetek, tartalmak idegen nyelven történő értelmezésének. Természetes része a tanuló tanórai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet párhuzamosan használnak az idegen nyelvvel együtt. A nyelvtanulás középpontjában a motiváció fenntartása, a hallott szöveg (kérdés, utasítás, cselekvés stb.) megértése, fejlesztése áll. Az idegen nyelv olvasásának, írásának tanítása csak a tanulóban erősödő igény alapján kívánatos. Az idegen nyelv tanulása nem önmagáért történik, hanem az idegen nyelvi környezetben az elemi kommunikáció és kapcsolattartás érdekében, az egyszerű információk felfogása, megértése céljából. A sikeres nyelvtanulás érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra.

Fejlesztési feladatok

– Beszédszándék

Az idegen nyelven történő megszólaltatás gátlásainak oldása. Szükségletek, motívumok felébresztése az idegen nyelv tanulása iránt. Idegen nyelvű információhordozók iránti kíváncsiság felkeltése. Az Európában való eligazodás, kommunikálás igényének felkeltése.

– Beszédértés

Az idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése. Egyszerű

- a témához kapcsolódó – kérdések felfogása, megválaszolása. Kapcsolatfelvétel a tanult témakörökben. Kérdések, igények egyszerű kifejezése.
- Beszédkészség
- Képesség – a tanult témákban – egyszerű kérdések megfogalmazására és azok megválaszolására.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- megismerkedik a nyelvtanulással, nyelvtudással, és pozitív viszonyulása alakul ki ezekhez;
- bekapcsolódik a szóbeliséget, interakciót igénylő alapvető, korának megfelelő játékos, élményalapú nyelvi tevékenységekbe;
- érdeklődik az idegen nyelvi információhordozók, a számítógép nyelve iránt;
- felismeri és használja a legegyszerűbb kérés kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- megérti és értelmezi az adott témakörökben feldolgozott, begyakorolt szavakat.

Matematika

A gyakorlás folyamán, a kognitív képességeket szem előtt tartva növelhetjük a tanulók intellektuális kapacitását. A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- A tanulás eszközeinek célszerű használata.
- Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.
- Ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.
- Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.
- Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése, és a tapasztalatok összefoglalása.
- A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása.
- A matematika tanuláshoz szükséges fogalmak fokozatos megismerése.
- A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
- A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
- Az alkotás örömeinek átélése. Az érzelmi, akarati életük fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek megismertetése, elfogadtatása.
- Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelt és a tényleges megoldás összevetése.

Fejlesztési feladatok

A térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás saját élményből kiindulva. A megszerzett tudás, az elvont fogalmak, szabályok, összefüggések stb. felhasználása, kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban. A problémamegoldó képesség

megszerzése a próbálkozás útján, majd racionális szinten. Kérdések megfogalmazásának, állítások bizonyításának, a véleményalkotás képességének kialakítása.

A kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása. A számolási készség fejlesztése változatos gyakorlati feladatok segítségével.

Műveletek írásban való végzése, a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra) való emlékezés. Cselekvési sorrend tervezése; megoldáskeresés: lehetséges megoldások kiválasztása, megoldása készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén. A feltételezés és a valóság összehasonlításának a képessége az eredmény helyességének megítélésében. A segítségkérés és – elfogadás képességének, valamint az együttműködési képesség fejlesztése, kialakítása. A gyakorlatban megfigyelt tulajdonságok megnevezése, a lényeges jegyek kiemelése. A látottak elemzése, összehasonlítása, a különbségek felfedezése. A tájékozódási képesség fejlesztése térben, időben és a mennyiségek között a gyermek ismereteihez igazodva. A finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztése. Mennyiségek elképzelése, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással. A tulajdonságok kiemelése, a tulajdonságok összehasonlítása, a különbségek felismerése. Megadott szempont szerint összefüggések keresése a látszólag különböző dolgok között. A tapasztalatok gyűjtése alapján kérdések megfogalmazása. Az ítéletképesség fejlesztése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- tájékozódik a térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban saját élményből kiindulva;
- felhasználja a megszerzett tudást, az elvont fogalmakat, szabályokat, összefüggéseket stb. kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban;
- használja a problémamegoldó képességét először próbálkozás útján, majd racionális szinten;
- képes kérdéseket megfogalmazni, állításokat bizonyítani, valamint véleményt alkotni;
- ismeri a matematikai fogalmakat, a mennyiségi viszonyokat, valamint a mennyiségállandóság fogalmát a kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével;
- változatos feladatokban használja számolási készségét;
- emlékszik a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra), így képes műveleteket írásban elvégezni;
- megtervezi a cselekvési sorrendet; megoldást keres: kiválasztja a lehetséges megoldásokat, a feladatot megoldja a készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén. A sémák alkalmazásának nehézsége esetén felismeri a lehetséges műveletet, és eszközhasználat (pl. számológép) váltja ki;
- összehasonlítja a feltételezést és a valóságot az eredmény helyességének megítélésében;
- megnevezi a gyakorlatban megfigyelt tulajdonságokat, kiemeli a lényeges jegyeket;
- elemzi és összehasonlítja a látottakat, felfedezi a különbségeket;
- képes mennyiségeket elképzelni, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással;
- tanult ismereteit digitális eszközön is alkalmazza;
- képes segítséget kérni és elfogadni, valamint együttműködni.

Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk. A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- a) Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.
- b) Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és a társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, a világ nemzetei.
- c) Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése: bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.
- d) A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
- e) A kommunikációs képességek fejlesztése.
- f) A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
- g) Tapasztalatszerzés a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, a valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- h) A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- i) Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
- j) Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával.
- k) Az érdeklődés felkeltése és fenntartása a világ, a társadalom eseményei iránt.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- érzékeli a különbséget a múlt és a jelen között, képes beazonosítani eseményeket saját élményből;
- elemzi a történelmi események okait és következményeit fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett;
- ismeri a közös európai civilizációs és magyar nemzeti kulturális kódrendszer (szimbólumok, történelmi személyek, történetek, fogalmak, alkotások) legalapvetőbb elemeit;
- felismeri a saját szerepét, a saját feladatát, valamint a saját felelősségét;
- felismeri a szabadság, a felelősség és az emberi helytállás jelentőségét;
- tájékozódik a munkalehetőségek és a munkavállalás terén;
- az információk szerzéséhez és rendszerezéséhez infokommunikációs eszközöket használ.

Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, fizika és földrajz

A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív – a természet védelmében, valamint a saját és mások egészségének megőrzésében tudatos – magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

A tanulók a mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit. Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztése a specifikumokra figyelve történik.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- a) A kíváncsiság és az érdeklődés felkeltése.
- b) Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
- c) A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése, a tantárgyspecifikus fogalmak használata.
- d) A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, a viszonyszavak pontos használata.
- e) A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és a térkép összefüggéseinek felismerése.
- f) Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- g) Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- h) Az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idő és tér változásának észlelése, értelmezése. Az idő észlelésének fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- i) A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, problémák felismerése, megoldások keresése.
- j) A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- k) A tanulási technikák (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
- l) Tanulási technikák megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, a munkalap használata.
- m) Kísérletek, saját tapasztalatok, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- megkülönböztet anyagokat és halmazállapotokat a hétköznapi élet példáinak segítségével;
- megállapítja, majd összehasonlítja az élőlények érzékelhető jegyeit;
- megfigyeli a természet egyes ciklusait, összegyűjti az ezzel kapcsolatos tapasztalatait és ismereteit;
- irányítással, egyszerű példákkal felfedezi az állandóságot és a változást;

- jól tájékozódik a közvetlen környezetében, a szűkebb lakóterében, lakóhelyén;
- jól tájékozódik a földrajzi térben és időben;
- jól tájékozódik a földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban;
- tájékozott a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban;
- ismeri a hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeit;
- tájékozott a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben;
- jól tájékozódik a térben térkép, illetve digitális alkalmazások segítségével;
- felismeri a használati tárgyak anyagait, az anyagfogalmat biztosan használja;
- ismeri saját szervezete működését, felépítését – megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével;
- ismeretekkel rendelkezik a gyakoribb betegségek megelőzéséről, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismeréséről, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásairól;
- jól használja a háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeit, a fizikai ismereteit alkalmazza a működtetés során;
- felismeri a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat;
- ismeri a háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályokat;
- segítséggel alkalmazza földrajzi tudását a mindennapi életben a környezettudatos döntések meghozatalában, felelősséget érez döntései következményeiért.

Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház

Az iskolai nevelés-oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megértést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széles körű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a sikerélmény biztosítására, a pozitív személyiségfejlesztésre, valamint a szabadidő hasznos eltöltésére és az érzelmi feszültség csökkentésére is.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- a) Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, a kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.
- b) Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás fejlesztése.
- c) Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.
- d) A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- e) Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- f) A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- g) A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
- h) A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- i) Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
- j) Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása, a belső kontroll, a pozitív énkép erősítése, a szegregált élethelyzet oldása.
- k) Az önkifejezés elősegítése, a szorongás oldása.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- képes téri helyzetek leírására szóban, megjelenítésére szabadkézi rajzzal;
- egyszerű közlő ábrákat értelmez;
- képes a kezdeményező, alkotó magatartásra;
- változatos technikákat alkalmaz az önkifejezésben és az alkotásban;
- képes az egyéni ízlését, stílusát érvényesíteni egy-egy saját tárgy készítése során;
- értelmezi a művészi alkotásokban megismert konfliktusokat, és ez segíti a toleráns, másokkal szemben empátikus személyiség kialakítását;
- egyszerű dalokat énekel emlékezetből, énekhangját árnyaltan használja;
- ismeri a tempó, hangerő, hangszín, hangmagasság és ritmus fogalmát;
- zeneértő és zeneérző képessége, zenei koncentrációja és érzékenysége fejlődik;
- alapszinten alkalmaz digitális zenei eszközöket, hangfelvétel készítéséhez, szerkesztéséhez és tárolásához.

Erkölc és etika helyett: hittan

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír az önfogadás, a másság elfogadása, a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. Fontos a szociális érzékenység, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és -megoldás képességének kialakítása.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
- Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- elfogadó attitűdöt tanúsít a hátrányos helyzetű és a különleges bánásmódot igénylő tanulók iránt;
- ismeri a különböző közösségekben való létezés formáit és lehetőségeit;
- ismeri az erkölcs, a vallás helyét és szerepét az egyén és a társadalom szempontjából;
- ismeretekkel rendelkezik a családi költségvetéstől az államháztartásig.

Technológia: technika és tervezés, digitális kultúra

A tanulási terület középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és képességfejlesztést állítja. A tanulók megismerik a környezet szervezett átalakítását, megtanulják használni a korszerű eszközöket, megértik a kapcsolódó erkölcsi és etikai kérdéseket.

A digitális kompetenciák elsajátítása az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel kialakítása céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóknak képessé kell válniuk a digitális kompetenciák alkalmazására a tudás aktív bővítésében, az ismeretszerzésben és a hatékony kommunikációban. A tanulási terület tanítása-tanítása során kialakított kompetenciák messze túlmutatnak e tanulási terület keretein, mivel beágyazódnak más tantárgyak tanulásába is.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Érzékszervi megismerések.
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.

- c) Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.
- d) Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
- e) Csoportosítások, következtetések.
- f) Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- g) A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség fejlesztése.
- h) A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
- i) Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.
- j) Analízis, szintézis.
- k) A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
- l) A problémafelismerő, tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
- m) A cselekvőképesség fejlesztése, az önellátás, a környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
- n) Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akaratú mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
- o) A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.
- p) A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
- q) Szociális képességek fejlesztése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- felhasználja az infokommunikációs eszközöket a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is;
- kezdetben segítséggel, majd önállóan információkat keres az interneten, később használja kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához;
- megkülönbözteti a számára releváns információt a lényegtelen, illetve hamis információktól;
- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére;
- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- önállóan használja az informatikai eszközök operációs rendszereinek felhasználói felületét, az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- a hulladékokat szelektíven gyűjti, környezetét rendben tartja;
- ismeri a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályait;
- munkavégzéskor szabálykövető, kooperatív magatartást követ;
- munkája során odafigyel a takarékos anyag-, idő- és energiafelhasználásra;
- elvégzi a rábízott családi és iskolai feladatokat;
- odafigyel az egészséges étkezés szempontjaira, egyszerűbb ételeket, italokat elkészít;
- a lehetséges továbbtanulási útvonalakkal kapcsolatban segítséggel összehangolja a valóságot és a vágyakat.

Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés

A tanulási területhez kapcsolódó nevelés, fejlesztés célrendszere az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek körében igen sokrétű. Általános célként a testi fejlődés segítése, a praktikus mozgások

fejlesztése jelölhető meg. A tanulóknál atipikus mozgásfejlődési folyamat tapasztalható, ezért a fejlesztés célja az ebből származó nehézségek kialakulásának megelőzése, csökkentése is. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók későbbi társadalmi beválása, a munka világába való beilleszkedése szempontjából különösen fontos a megfelelő fizikai állapot; a mozgások elsajátításának előkészítése a munkatevékenységek megtanulásában is szerepet játszhat.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- a) Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkészséget, bátorítson mozgásos feladatokat, gyakorlatok elvégzésére.
- b) Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.
- c) Fejlessze a mozgásos alapt technikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet.
- d) Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, dobó, egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
- e) A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonyiszavak megértése, használata, a téri biztonság erősítése.
- f) A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- g) A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.
- h) Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- képes önállóan elvégezni koordinációs gyakorlatokat, amelyek a kinesztetikus differenciáló képességet (ezen képességterület az izmokból, inakból, ízületekből származik, és a finoman szabályozott mozgások működésében nyilvánul meg), a térbeli tájékozódó képességet és az egyensúlyozó képességet fejlesztik;
 - képes önállóan elvégezni kondicionálást biztosító gyakorlatokat, amelyek növelik az erőt, az állóképességet és a gyorsaságot;
 - megosztott figyelme automatizálódik;
 - helyzetfelismerő képessége fejlődik;
 - képes helyesen kivitelezni tartásjavító és korrekciós gyakorlatokat, prevenciós és rehabilitációs feladatokat sporteszközök alkalmazásával is;
 - a testmozgás, a testnevelés és a sport eszközei által megfelelő önismeretre tesz szert, fejlődnek az érzelmi-akaratú készségei és képességei;
- toleráns a fogyatékos személyek iránt, tiszteletben tartja a szexuális kultúra alapelveit, elfogadja az egészségügyi szűrések és a környezetvédelem fontosságát

Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztendő területek

A differenciálás kiindulópontja, hogy nincs két egyforma enyhe értelmi fogyatékos tanuló. Az iskolában együtt tanított tanulók különböznek egymástól, ugyanakkor mindenkinek joga van a képességeihez mért legmagasabb szintű, minőségi oktatáshoz. A differenciálás lényege a tanulók egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztés és/vagy az önvezérelt fejlődés körülményeinek biztosítása a nevelés gyakorlatában. A differenciálás célja annak biztosítása, hogy a tanulók abban a tempóban

fejlődhessenek, amely számukra a leghatékonyabb, illetve önmagukhoz képest érik el a lehető legnagyobb fejlődést, teljesítve a követelmények megfelelő szintjét.

A hatékony differenciálás megtervezéséhez szükséges a tanulókat megismerni a következő tekintetben:

- a továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;
- az aktivizálhatóság;
- az önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség;
- az együttműködési képesség;
- a társas helyzet jellemzői.

Fontos, hogy a tudatos differenciált tanulásszervezés használata pozitívan hat az önértékelésre, valamint a társakkal való viszonyra is.

6. Értékelés (tanulási eredmény)

A szakértői bizottság a komplex diagnosztikát követően megállapítja a sajátos nevelési igényt, ezen belül az enyhe értelmi fogyatékosságot. Ezzel egyidőben – szükség esetén – javaslatot tesz egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alóli mentesítésre. A szakértői vélemény alapján az intézményvezető mentesítheti a tanulót az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, a gyakorlati képzést kivéve. A szülő kérésének megfelelően a szakértői vélemény alapján javasolja a szóveges értékelés és minősítés alkalmazását. A felmentés, mentesítés természetesen nem elsődleges cél.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai teljesítményeit döntően szóveges fejlesztő értékeléssel (tanulást támogató értékeléssel) végezzük, amely a Nat által kijelölt célok elérését is támogatja. Célja a tanulói szükségletek meghatározása, valamint a nevelési-oktatási folyamatnak azokhoz történő igazítása. A szóveges értékelés lehetőséget ad az egyéni képességek és eredmények szerinti differenciálásra, illetve javaslatokat tartalmaz, hogy a gyermek mire fordítson nagyobb figyelmet a tanulási folyamatban. A szóveges értékelés történhet szóban vagy írásban, ezt kiegészíthetik egyéb értékelési formák (szimbólumok, tárgyak, pontozás stb.). A fejlesztő értékelés pedagógiai célja, hogy a gyermek folyamatos támogatást kapjon. Éppen ezért a gyermek számára is jól érthető megfogalmazásnak nagy szerepe van.

A leíró, szóveges értékelés feltételei a következők:

- az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz;
- tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek;
- a fejlődés előző fokához kell kapcsolódnia, és a perspektíva következő fokát jelöli meg;
- emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg a szülők és a tanulók számára differenciáltan és érthető módon.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekről, fiatalról általában a családban és az iskolában is kevésbé feltételezik az önszabályozás képességét, így önértékelésükben a külső visszacsatolások jelenthetik a legmeghatározóbb megerősítést.

A fejlesztő értékelés és az értékelési folyamat részeként a tanulók számára nyújtott visszajelzés rendszeressége, a visszajelzés kultúrája, szakmai minősége az iskolai tanulási környezet alakulását, a tanulás motivációját és a tanulási célok elérésének sikerességét alapvetően meghatározó tényezők. Nagyobb időközönként sor kerül minősítő, szummatív értékelésre is, amelynek célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje eléri-e a tanulási eredményekben foglalt kritériumokat. Az értékelés ez esetben tudáspróbák alapján történik, és százalékosan vagy ötfokú skálán lehet kifejezni. Kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál, hogy a szummatív értékelés formatív, fejlesztő

elemeket is magában foglaljon, lehetőséget biztosítva a tanulók számára egy következő tanulási periódusban a javításra és a további fejlődésre. A diagnosztikus és szummatív értékelésnek ugyanakkor létjogosultsága van a továbbtanulás, pályaválasztás reális megítélésének elősegítésében, a szülők és tanulók döntésének támogatásában is.

Az ötfokú érdemjegy (osztályzat) skála alkalmazása – a gyermekek egyéni fejlődése szempontjából – nehézségeket vet fel. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlődési tempója ugyanis nagy egyéni eltéréseket mutat. A tapasztalatok azt támasztják alá, hogy az egy-egy tanév végéhez kapcsolódó követelményszintek alapján történő minősítő értékelés döntően az ismeretjellegű tudás megállapításakor lehetséges. A bonyolult pszichikus struktúrájú képességek kialakulása kevésbé időzíthető a tanévek egyes szakaszaival (pl. félév vége, tanév vége); egy-egy képesség fejlődésében a változás megállapítása (esetleges mérése) esetenként csak több év elteltével lehetséges.

A tanulók teljesítményét a számukra előírt követelményekhez kell viszonyítani. Az árnyalt, reális értékelés érdekében nem csupán a tanulás-tanítás folyamatában, hanem az értékelés során is szükséges a változatos, differenciált körülmények megteremtése. Fontos, hogy a tanuló a mérési-értékelési helyzetben élhessen a jogaival (pl. eszközhasználat, több idő stb.), továbbá arányosan jelenjenek meg a követelményekben a kompetenciák, az ismeretek, a készségek és az attitűdök is. Törekedni kell a tanulói tevékenységek és produktumok változatosságára.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlődésének, tanulási eredményeinek, viselkedésének dokumentálására az egyes iskolák különböző megoldásokat alkalmaznak. Ezek segítségével nyomon lehet követni a tantárgyi teljesítmények mellett a gyermek általános fejlődésének folyamatát.

Állapotmegismerés, szakértői vélemény

A szakértői bizottság komplex pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, orvosi vizsgálat alapján szakértői véleményt készít. A szakértői vizsgálat a szülő kérelmére, illetve ha az eljárást nem a szülő kezdeményezi, a szülő egyetértésével indul. Amennyiben a megyei illetékességű szakértői bizottság a vizsgálat alapján sajátos nevelési igényt, ezen belül enyhe értelmi fogyatékossgot állapít meg, javaslatot tesz a tanuló különleges bánásmód keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, a szükséges szakemberre és annak feladataira.

A szakértői véleménynek tartalmaznia kell:

- az ellátás intézményes módjára vonatkozó javaslatot: külön- vagy együttnevelés, együttnevelés esetében részleges vagy teljes integráció;
- a kijelölt nevelési-oktatási intézmény megjelölését;
- a gyermek, tanuló nevelésével, oktatásával kapcsolatos sajátos követelményeket, fejlesztési feladatokat;
- a fejlesztési feladatok ellátásának javasolt időkeretét;
- a kötelező felülvizsgálat idejét;
- a szükséges szakemberre vonatkozó javaslatot; valamint
- tartalmazhatja a javaslatot az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítésre.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók mind a gyógypedagógiai, mind az együttnevelési folyamatban a kötelező tanórákon kívül részt vesznek egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás során a probléma jellegéhez legadekvátabb eljárások, módszerek és technikák használatával alakítják a gyermek képességeinek fejlődését, egyidejűleg biztosítva az ahhoz szükséges feltételeket. A fejlesztési célok közé tartozik az akadályozott fejlődésből eredő hátrányok csökkentése, hogy a tanuló ismeretszerzési-tanulási folyamatban való részvétele aktív és eredményes legyen, és a lehető legkevesebb nehézséget tapasztalja a folyamat során. A foglalkozás célja a hiányzó, sérült pszichikus funkciók kialakítása, magasabb szintre emelése, az esetleges rosszul szerveződött struktúrák megváltoztatása, de a kiemelkedő képességek fejlesztése szintén a fejlesztő munka hangsúlyos tartalmi eleme.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás segít a tananyag és a fejlesztési követelmények differenciálásában, a képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolásában, az egyéni tanulási technika kialakításában, a haladási tempó és a motiváció egyéni biztosításában, a fejlődés és a fejlődést tükröző értékelés megállapításában.

A foglalkozás eredményességét növeli, ha minél rendszeresebben – terápia során akár naponta – egyénre szabottan valósul meg, a fejlődés üteméhez illeszkedik, illetve a habilitáció teljes ideje alatt folyamatos a szakember támogatása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása az egyéni fejlesztési terv (EFT) alapján történik, amelyet a gyógypedagógus készít el, együttműködve a partnerekkel. Az EFT a szakértői véleményre, illetve a gyógypedagógus által készített pedagógiai diagnózisra alapulva készül.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a reálisan megfogalmazott rövid és középtávú célokat, ezek elérésének lépéseit, a tervezett eszközöket, valamint a fejlesztés lehetséges helyszíneit. Funkciója a segítségnyújtás tervezése, koordinálása és ellenőrzése. Az együttműködő partnerek előre meghatározott időnként – például havonta, háromhavonta – ellenőrzik, értékelik a végrehajtás eredményességét, az akadályozó tényezőket, és új fejlesztési célokat tűznek ki. A fejlesztendő területek mellett figyelni kell a tanuló erősségeire is, és ezeket a kiemelkedő képességeket is be kell építeni a tervbe, illetve a foglalkozásokba. Az EFT segít, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló életét támogató különböző szakemberek összehangolják tevékenységüket, tudásukat; tapasztalatuk mindenki számára hozzáférhetővé és hasznosíthatóvá váljon.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások megvalósulása lehet osztálytermen belül és kívül is, egyéni vagy kiscsoportos formában. Mindehhez szükséges az együttnevelést megvalósító iskola pedagógusai és a tanulás támogatását megvalósító fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más szakemberek közötti együttműködés. Ez az együttműködés a pedagógusok kötelező tanórával le nem kötött órakerete terhére tervezhető, s a konzultációkkal alátámasztott pedagógiai tevékenységként valósulhat meg.

A kéttanáros modell során egy többségi pedagógus és egy gyógypedagógus dolgozik együtt azért, hogy közösen irányítsanak egy heterogén összetételű osztályt. Ahhoz, hogy ez sikeresen megvalósuljon, közösen kell tervezniük, közösen kell tanítaniuk, és ezt követően közösen is kell értékelniük. A megfelelő együttműködéshez a következő feltételek szükségesek:

- egyértelmű és nyílt kommunikáció;
- az osztályterem és az eszközök közös használata;

- a tantermi folyamatok közös tervezése;
- a tanórák közös megtartása;
- az osztály vezetését, szervezését segítő szabályok;
- közös értékelési normák.

A beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak a kiemelt figyelmet igénylő tanulók (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában. Ez biztosíthatja a tanulók számára a felfelé nivellálást segítő pedagógiai környezetet.

A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd fogyatékos jellegétől függ.

A beszéd fogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

Beszédzavarok

- Hangképzési zavarok
- Rezonanciazavarok (hipernazalitás, hiponazalitás)
- Beszédfolyamatossági zavarok (dadogás, hadarás)
- Artikulációs zavarok (beszédhanghibák)
- Beszédmozgászavarok (verbális diszpraxia)

A beszéd fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

A törvényben a beszéd fogyatékos SNI tanulók csoportján belül leírt zavarok mindegyike – még gondos fejlesztés ellenére is – végigkíséri a tanulók egész iskolai pályafutását, és természetükből adódóan más-más területen, de markáns teljesítményhátrányt jelentenek. A továbbiakban a beszéd- és nyelvi zavarok jellemzőit – jóllehet mindkettőt a beszéd fogyatékos SNI kategóriába soroljuk – külön-külön tárgyaljuk, hogy ráirányítsuk a figyelmet a két csoport tüneti képének alapvető különbségeire és az ezek nyomán jelentkező eltérő ellátási szükségletekre. A beszédfejlődési

zavarral küzdő tanulók a társult zavaroktól eltekintve szinte minden esetben jobb teljesítményt nyújtanak az írott nyelvhez kötődő feladatokban (pl. olvasás, szövegértés-szövegalkotás). Az írásbeli szövegalkotás és szövegértés kompetencia esetükben akár teljesen tipikus fejlődést is mutathat. Ugyanakkor a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók a nyelvi megértés és/vagy kifejezés zavara miatt a szóbeli és az írásbeli nyelvi teljesítmények terén egyaránt akadályokkal küzdenek. A beszédzavarok esetében ritkán társul az alapproblémához specifikus tanulási zavar. A nyelvi zavarok másodlagos következménye iskoláskorban szinte minden esetben különböző súlyosságú specifikus tanulási zavar, más néven verbális tanulási zavar. A nyelvfejlődési zavar következtében kialakuló tanulási zavarok elsősorban az olvasás-írás tanulása során jelentkeznek, ezen belül a dekódolás (olvasástechnika) és a szövegértés is jelentősen eltérő fejlődést mutathat. Tágabb értelemben azonban a teljes szövegértés-szövegalkotás kompetenciát érintik. Ezek megelőzése a nevelő-oktató munka és a rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztő beavatkozások fontos feladata.

Beszédzavarok

A súlyos beszédfejlődési vagy szerzett zavarokról összefoglalóan elmondható, hogy a tanuló a hangzó beszéddel való kommunikációra motivált, azonban beszédének gyenge érthetősége miatt a szóbeli kommunikáció sikertelen, vagy csak részben tudja betölteni funkcióját. Ez az iskolai életben nehezíti:

- az önálló szóbeli megnyilvánulásokat a tanórán és a tanórán kívüli tevékenységekben;
- a szóbeli kommunikációs helyzetek létrehozását és fenntartását;
- a megfelelő társas kapcsolatok alakítását.

A magyar iskolarendszer nagymértékben a verbális tanulási folyamatokra épít. Ezekben a beszédzavarral küzdő tanuló jelentős hátránnyal indul, ezért napi szinten szenved el kudarcot, frusztrációt. Az ilyen tapasztalatok sokasodásával egyenes arányban a lehetőségekhez képest kerülni igyekszik a szóbeli megnyilvánulásokat. A megjelenő beszédfélelem (logofóbia), szorongás fokozódásával „ördögi körbe” kerül. Társas kapcsolataiban egyre visszahúzódóbbá válik. Egyre növekvő frusztrációja miatt különböző pszichés tünetek jelenhetnek meg: agresszió, bohóckodás vagy éppen apatikus viselkedés (mely kamaszkorban akár depresszióig fokozódhat). Így másodlagos viselkedési, magatartási zavarok keletkeznek, melyek gyökere a beszédzavar. Emellett maguk a kommunikációs partnerek is kerülik társaságát, mivel őket is frusztrálja, hogy nem értik a beszédet, vagy a természetes beszédől idegen jelenségeket észlelnek. Az osztályban a beszédzavarral küzdő tanuló könnyen perifériára szorulhat, kapcsolatrendszere beszűkülhet. Ezek a tapasztalatok alacsony önértékeléssel párosulva a közösségben céltáblává, bűnbakká tehetik a gyenge kommunikációs és ezáltal gyenge érdekérvényesítési képességgel bíró tanulót. A nagy emocionális terhelés a tanuló kognitív energiáinak egy részét is felemésztheti, így következményes tanulási zavar is kialakulhat. Különösen olyan esetekben fordul ez elő, ahol a hangzó beszéd jelentős eltérése mellett a beszédértés nehézsége is tapasztalható (pl. rezonanciazavarok).

A beszédfigyatékos (beszéd- és nyelvi fejlődési vagy szerzett zavarral küzdő) tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei

Intézményi, szervezeti formák

A beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló képességfejlődését, személyiségének harmonikus alakulását a megfelelő személyi, tárgyi és módszertani feltételekkel rendelkező befogadó, (inkluzív) szemléletű iskola szolgálja legjobban. Az intézmény kijelölésekor minden egyes esetben szükséges annak mérlegelése, hogy az iskola tárgyi, személyi és közösségi feltételei és a gyermek biológiai és képzettségi kora, képességei, személyiségjegyei, fejlesztési szükségletei, valamint a szülők együttműködési, adaptációs képességei, nevelési céljai milyen mértékben illeszkednek egymáshoz. A beszédfigyatékos tanulók neveléséhez-oktatásához szakmai támogatás igényelhető:

- az egységes gyógypedagógiai, konduktív-pedagógiai módszertani intézménytől (EGYMI),
- pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől,
- pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől,
- utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézményektől,
- sorstársközösségeket, szülői közösségeket építő, szakmai támogatást nyújtó mentori hálózatot fenntartó civilszervezetektől.

3.2. Befogadó attitűd, együttműködési feltételek

- Az érintett tanulók specifikus nevelésének-oktatásának alapja egyéni szükségleteik felismerése, megértése, ezek tanulási-tanítási folyamatokban való figyelembevétele.
- Az iskolaközösség (szülők, pedagógusok, kortársak) érzékenyítése előfeltétele a beszédfigyatékosok integrációjának. Főként a verbális kommunikáció sajátos helyzetét és a sikeres kommunikációs lehetőségeket fontos bemutatni.
- A gyermekek elsődleges beszéd-/nyelvi zavarainak tünetei, másodlagos tanulási/viselkedési zavarai megfelelően adaptált és kommunikációs szempontból akadálymentesített, befogadó-elfogadó légkörű nevelési, tanítási környezetben enyhülnek, nem specifikált rugalmatlan tanulási környezetben súlyosbodnak.
- Az iskolai integráció csak akkor lehet sikeres, ha a szülői ház és az iskola összehangolja a beszédfigyatékos gyermek számára legmegfelelőbb nevelési-tanítási környezet kialakítását.
- Az intézménybe lépéskor szükséges a szülők és a pedagógusok (főként az osztálytanító vagy osztályfőnök, illetve a logopédus-gyógypedagógus) közös szándéknyilatkozata és megvalósítási terve a rendszeres együttműködésre. Javasolt erről pedagógiai megállapodást is kötni, melyben a tanuló fejlődése érdekében vázolt közös célok és ennek elérésében mindkét fél feladatai egyértelműen rögzítésre kerülnek. A megállapodás alapját az egyéni fejlesztési terv képezi. Annak megvalósulására érdemes legalább évente visszatekinteni.

3.3. A logopédus és a többségi pedagógusok szerepe

- A tanulók beszéd- és nyelvi sajátosságait, az ezekből következő fejlesztési, kompenzációs szükségleteiket logopédia szakon/logopédia szakirányon végzett gyógypedagógus ismeri leginkább, ezért a rehabilitációs-rehabilitációs munkában kulcsfontosságú szerepe van.
- A logopédus által biztosítható beszéd-/nyelvi fejlesztő ellátás mindenképpen szükséges, akkor is, ha a tanuló az iskolai pályafutása alatt már csak tanulási zavar diagnózist kap, mely a jelenlegi törvényi szabályozás szerint az egyéb pszichés fejlődési zavar SNI-kategóriába sorolódik. A tanulási zavar kezelésében ennek ellenére továbbra is az oki háttér, tehát a nyelv- vagy beszédfejlődési zavar a mérvadó.

- A kezelési folyamatba a habilitációs, rehabilitációs órák mellett a következményes tanulás- és viselkedészavarok megelőzése és kezelése érdekében más szakos gyógypedagógus, pszichológus vagy mentálhigiénés szakember bevonása is szükségessé válhat. Ez azonban nem váltja ki, csak kiegészíti a szakszerű logopédiai ellátást.
- A tanulók sérülésspecifikus támogatásának és a kommunikációs akadálymentesítésnek a tanórák mellett az iskolai élet minden színterén jelentősége van, mivel a verbális kommunikációs aktusok a teljes folyamatot átszövik.
- A sikeres integráció alapfeltétele, hogy a habilitációs-rehabilitációs munkát végző logopédus az egyéni fejlesztési terv elkészítésében és megvalósításában gördülékenyen működjön együtt az osztálytanítóval és a szaktanárokkal. Segítse a kollégákat a verbális tanulnivaló mennyiségének, összetettségének sérülésspecifikus szempontok mentén való meghatározásában, a beszéd- és nyelvi szempontú akadálymentesítésében, a tanuló képességstruktúrájának, terhelhetőségének leginkább megfelelő feldolgozási és számonkérési mód kialakításában, valamint a feladatokra fordítható idő kijelölésében.

3.4. Nevelési-oktatási folyamat

- A befogadó iskola biztosítja a feltételeket ahhoz, hogy a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló aktívan vehessen részt az osztály- és az iskolaközösség életében, megmutathassa tehetségét, erősségeit.
- A közösség elismeri az SNI tanuló tanulásra és részvételre irányuló erőfeszítéseit, és önmagához képest mérlegelve pozitív, előremutató és motiváló értékelést ad.
- Az életkornak megfelelően szükséges a gyermek önmagáról való tudásának, önismeretének folyamatos fejlesztése. Az erősségek és gyengeségek tudatos felismerésével alakítsuk ki a számára legmegfelelőbb megküzdési stratégiákat, a későbbi önálló tanuláshoz vezető úton.
- Változatos, az egyes tantárgyak nyelvi sajátosságaihoz igazodó tanulási, tananyag-feldolgozási stratégiák kialakítására, folyamatos fejlesztésére van szükség.
- A tananyag-feldolgozásban és a számonkérésben részesítsük előnyben a nem nyelvi megoldási módokat. Pl. a különböző művészeti ágak segítségével mozgásos, dramatikus, rajzos vagy más képi feldolgozást, digitális alkalmazásokat használhatunk, ahol a beszéd-/nyelvi zavart mutató tanuló is a többiekhez hasonló, netán kiemelkedő képességeket mutat.
- A pozitív önkép kialakulását, megélését és a következményes emocionális vagy viselkedészavarok megelőzését szolgálja, ha megkeressük azokat az iskolai, sport-, művészeti vagy egyéb tevékenységeket, melyekben a gyermek sikeres lehet.
- A habilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésre biztosított időkeretben a nyelvi képességek (fonológiai tudatosság fejlesztése, szókincs aktivizálása és bővítése, grammatikai készségek fejlesztése, nyelvhasználat alakítása), az írott nyelvi képességek (olvasástechnika, szövegértési és szövegalkotási képesség egyaránt) és felső tagozattól az adaptálható tanulási technikák tanítása (pl. pókhálóra, idővonal, gondolatérkép készítése) egyenlő súllyal szerepel.
- A habilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő órákon az általános korrepetáló jellegű feldolgozás helyett szaktárgyi szövegek esetén is a sérülésspecifikusan hatékonyabb nyelvi szempontú feldolgozás a terápiás cél: egy-egy tárgy alapszókészletének, szó- és mondatfordulatainak megértéséhez és használatához segítsük hozzá a nyelvi zavarral küzdő tanulót.

Az alapfokú képzés első szakaszának (1–4. osztály) feladatai

- Az alsó tagozaton a tanulási folyamat sikeressége döntően a tanító és a gyermek szeretetteljes elfogadáson alapuló bizalmi kapcsolatán múlik. Ahol a tanuló oldott légkörben, az idő okozta nyomást a minimálisra csökkentve kellő gyakorlási lehetőséget kap, a tanító pedig a hibázást a tanulási folyamat természetes velejárójaként értelmezi, ott egészséges önértékelés és önbizalom, ugyanakkor igényesség alakul ki a tanulóknál. Ha a tanító a tanterv lényeges elemeit képes kiemelni, és a tanulók egyéni adottságaihoz igazítva szervezi a nevelési-oktatási folyamatot, akkor a sajátos nevelési igényű tanulók is megfelelő lehetőséget kapnak a tanulásra és képességeik kibontakoztatására. Mindezek által megelőzhető a másodlagos viselkedési és magatartási zavarok kialakulása is.
- A prevenció egyrészt az írás-olvasáshoz szükséges készségek, nyelvi zavar esetén a számolás-mérés készségfejlesztő előkészítését jelenti. Ezzel párhuzamosan zajlik a nyelvi és beszéd-készségek folyamatos fejlesztése, mely a szókincs tanulását, aktivizálását, a grammatikai fejlesztést és a nyelvhasználatot egyaránt felöleli. Mindezekre jó lehetőséget nyújt a felkészítő évfolyam vagy a két évre elnyújtott olvasástanítás.
- A nyelvi zavarral küzdő tanulók esetében a készség-képességfejlesztés hangsúlya az egész alsó szakasz folyamán megmarad, csak így érhető el, hogy a kultúrtechnikák tanulása és használata biztos alapokra támaszkodjon. Az egyéni adottságokhoz mérten ez a beszéd- és nyelvi készség-képességstruktúra – a tipikus fejlődésű tanulókhoz képest jóval később – általában az alsó tagozat végére stabilizálódik. Így az olvasás, írás eszköztudásként is csak később válik használhatóvá. A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók az írott nyelvben szinte biztosan nem érik el a tipikus nyelvi fejlődésű tanulók eredményeit, a matematikában pedig – az egyéni adottságokhoz mérten – a 4. osztály végére vagy akkor sem sikerül ezt elérni.
- A beszédzavarral küzdő tanuló esetében minden közösség előtti megnyilatkozás, a nyelvi zavarral küzdő tanuló esetében emellett minden verbális tanulási folyamat külön kihívást, jelentős érzelmi és kognitív megterhelést jelent. A gyermek így hamarabb elfárad, mint társai, már a 3-4. órán nehezen tud koncentrálni, esetleg kevésbé toleráns társaival szemben, nehezebben adaptálódik a tanulási és a társas helyzetekhez egyaránt. Ugyanez tapasztalható az otthoni gyakorlás és a házi feladatok megoldása terén is.
- Az alsó tagozatos tanuló életkori sajátosságainak leginkább az aktív, cselekvéses tanulási helyzetek felelnek meg. Az ilyen változatos kihívások hosszabb ideig tartják fenn a tanulók motivációját, figyelmét, ezért a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló számára is igen előnyösek. Az alsó szakaszban célszerű rövidebb feladatokat tervezni az érintett tanulók számára, és több feladatváltással fenntartani, „frissíteni” figyelmüket. A frontális, hosszan egy feladatra koncentráló, esetleg hosszú füzetmunkát igénylő órafelépítés a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló számára olyan megfeszített koncentrációt kíván, hogy ezt lehetőség szerint kerüljük az alsó tagozaton. Ha mégis előfordul, érdemes az óra közben legalább ötperces „kilélegzést” biztosítani. Pl. kívánatos a terem egy nyugalmasabb sarkában fenntartani egy állandó helyet a rövid pihenő beiktatására vagy egy rövid udvari, folyosói mozgás lehetőségét megadni a tanulók számára. Jó szolgálatot tehetnek a statikus feladatok közé beiktatott rövid, mozgást is igénylő készségfejlesztő modulok.
- A beszéd/nyelv fejlődési vagy szerzett zavarával küzdő tanulók képességei egymástól is jelentősen eltérhetnek, ezért – főként az alsó tagozaton – a feladatadás, a módszerválasztás, a számonkérés és az értékelés egyéni differenciálását igénylik. Fontos figyelni arra, hogy bizonyos nyelvi/írott nyelvi zavarral küzdő tanulók például a matematikai szimbólumok és

műveletek tanulásában kifejezett tehetséget mutatnak, míg az olvasás-írás tanulásban nagy nehézségekbe ütköznek

4.2. Az alapfokú képzés második szakaszának (5–8. osztály) feladatai

- Az általános iskola felső tagozatán nyílik ki igazán a gyermekek érdeklődése a világ dolgai, jelenségei, törvényszerűségei iránt. E felfedezési vágyhoz a szaktanárok segítségével találnak utakat. A szaktárgyak tanításának célja itt főképpen még nem a tudományos igényű megfogalmazások, definíciók megtanulása, hanem a jelenségek megfigyelése, felfedezése, azok pontos leírása, és lassanként a megfigyelésekből törvényszerűségek levonása. Amennyiben a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló aktív tanulás útján segítséget kap a tapasztalatok, megfigyelések nyelvi feldolgozásához, elsajátítja az egyes szaktárgyak szükséges ismereteit. Ám ha pusztán a tankönyvi lecke verbális megtanulását preferáljuk, nagy hátrányba kerül tipikus nyelvi fejlődésű társaival szemben. Az első esetben fenntartjuk, sőt növeljük tanulási motivációját. Ha a mechanikus verbális tanulás és a füzetmunka túlsúlyba kerül, tanulási motivációja a felső tagozaton teljesen elapadhat – függetlenül attól, milyen magas szintű értelmi képességekkel rendelkezik –, mivel számára a tankönyvekben megjelenő tananyag mennyiség teljes verbális feldolgozása megoldhatatlan feladatot jelent. Törekedjünk a kognitív funkciók, kiemelten a deduktív, az induktív és a problémamegoldó gondolkodás és a nyelvi funkciók közös fejlesztésére, ez segíti az elvonatkoztatási folyamatot, a jelenségek mélyebb megértését. Minden tantárgyban javasolt, hogy a szaktanár a gyógypedagógussal egyeztetve prioritásokat jelöljön ki az egyes témakörökön belül. Így néhány év alatt egy-egy tantárgy minden évfolyamán olyan feladatbankot dolgozhatnak ki, mely nemcsak a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő, hanem tipikus fejlődésű társaik számára is élménnyé teszi a tanulást. Az egy-egy tantárgyban tehetséget mutató és a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló számára egyaránt előnyös lehet, ha rendszeres időközönként vagy egy-egy témában gyakorló tanuló párokat állítunk fel a felső tagozaton.
- A szövegértés-szövegalkotás alapkompétencia fejlesztése a beszéd/nyelv fejlődési vagy szerzett zavarával küzdő tanuló számára korántsem zárul le az alapfokú képzés alsó szakaszában. A nyelvi/írott nyelvi feldolgozás mint eszköztudás fejlesztését a teljes általános iskolai szakaszban folytatni szükséges. Nem pusztán korrepetálásra van szüksége az egyes leckék megtanulásakor. Ebben fontos a szaktanár és a gyógypedagógus szoros együttműködése.
- Külön figyelmet igényel a szövegalkotás és a helyesírási képesség gondozása. A nyelvfejlődési, ennek következtében törvényszerűen írott nyelvi zavarral küzdő tanulók helyesírása jelentősen elmarad tipikus fejlődésű társaikétól. Az evidenciaalapú helyesírásban (ahogy mondjuk, úgy írjuk) is hátrányokkal küzdenek, akár még az 5-6. osztályban is. Esetükben általában a szóelemzés elve szerinti helyesírás megszilárdítása is a felső tagozat első felének feladata. Szövegalkotási, fogalmazási képességük is jelentős eltérést mutat. Társuló zavarok (pl. diszpraxia) esetén az írásmozgás és a kézírás alaki megformálása nem teszi lehetővé pl. az önálló tanulásra alkalmas jegyzetek készítését. Így már az 5-6. osztálytól elengedhetetlen a géppel írás, a klaviatúrahasználat és a digitális tananyagfeldolgozás (pl. felolvasó programok) használatának elsajátítása.
- A beszédfejlődési zavarral küzdő tanuló számára a szóbeli feleletek, a nyelvi és írott nyelvi zavarral küzdő gyermek számára a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások egyaránt szorongást keltenek. A nyelvi zavar jellegzetessége, hogy a tanuló nehezen tudja verbális formába önteni az egyébként számára érthető gondolatokat, összefüggéseket is. Fontos tehát olyan

alternatív számonkérési módok kidolgozása, melyek alkalmazásával meggyőződhetünk arról, hogy a tanuló hogyan, milyen mélységben érti az adott jelenségeket és összefüggéseket. Számonkérésként megfelel montázs, képregény, animációs film (az érintett tanulók általában jó képességeket mutatnak a vizuális átlátásban), de akár idővonal, pókhálóábra vagy kérdéssor készítése, esetleg dramatizálás is.

Tanulási és nevelési célok

A beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanulók nevelése során kitűzött célok megegyeznek a Nat céljaival, ugyanakkor azok elérése időben és az alkalmazott módszerekben, esetleg mélységében is eltérést mutathat. A következőkben csak azokat a speciális szempontokat fejtjük ki, melyek külön hangsúlyt vagy az általánostól eltérő utakat igényelnek.

Testi és lelki egészségre nevelés

A fokozott kognitív terhelés miatt fontos, hogy az alsó tagozatos tanulóknak szabad játékra, a felsősöknek kikapcsolódást nyújtó időtöltésre is maradjon lehetőségük, így a házi feladatok mennyiségét és minőségét ennek és pszichomotoros tempójuknak megfelelően szükséges kijelölni. A beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanulók minden csoportjában fontos a hanghigiéné kialakítása. Ezen belül meg kell tanítanunk a diákokat, hogy a hangképző szerveknek a lehető legkisebb terhelést jelentő hangszínt, beszédhangfekvést, és hangerőt válasszák, felső légúti megbetegedések esetén tartsanak hangdiétát (szigorúan tartsák be, hogy nem beszélnek, de még suttogva sem). Emellett ügyeljenek a hidratációra, tegyék tudatos szokássá, hogy rendszeresen és kellő mennyiségű tiszta vizet fogyasszanak, mivel a hangszalagok (hangajkak) csak nedves közegben működhetnek optimálisan) Ezt alsó tagozatban helyes táplálkozás és életritmus szokássá alakításával, felső tagozaton és középiskolában ehhez társuló felvilágosítással, valamint önmegfigyelésen és metakognitív készségek fejlesztésén alapuló tudatos életvezetés kialakításával segíthetjük. A dadogóknál és a diszfóniák esetében kiemelt feladat a légzési folyamat kiegyenlítése, a harmonikusvegyes (hasi-mellkasi) légzés kialakítása..

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A bizalommal teli, szeretetteljes, kölcsönös elfogadáson alapuló nevelési légkör segíti legjobban a beszéd- és nyelvi zavarral küzdő tanulók önbizalmának és önértékelésének egészséges alakulását, ezáltal a tanulási motiváció fenntartását.

A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók önreflexióját érdemes egyszerű kérdésekkel, szempontokkal segíteni, megfogalmazásaikat, mondatalkotásukat szükség esetén pontosítani, a társak számára egyértelművé tenni. A megvalósításkor figyelniünk kell arra, hogy akár a tanuló önmagára, akár társaira vonatkozó reflexiója lehetőség szerint ne lezárt ítélet, hanem a fejlődés perspektíváját felmutató megnyilvánulás legyen akkor is, ha negatív érzelmek csatlakoznak hozzá. Így érhető el a felső tagozatra, hogy a beszéd/nyelv fejlődési zavarával küzdő tanulók is reális önértékeléssel rendelkezzenek, erősségeiket tehetségként, gyengeségeiket, megküzdési stratégiáikat és helytállásukat erősítő fejlesztő lehetőségként élhessék meg, amelyet részben képesek meglévő képességeik segítségével kompenzálni. A fent leírt folyamat lépéseinek következetes betartása vezeti a közösség egyes tagjait ahhoz, hogy a kevés differenciálási lehetőséget kínáló ötfokú értékelés mögé nézve a tanulók önmaguk és mások valódi teljesítményét és erőbefektetését is értékelni tudják, ami szintén segíti az SNI tanulók reális önértékelését.

Médiatudatosságra nevelés

A beszéd-/nyelvi zavarral élő tanuló számára a teljes iskoláztatás folyamán kiemelt feladat a kommunikáció minden csatornájának (extralingvális csatorna: gesztus, mimika, térközsabályozás; szupraszegmentális csatorna: vokális eszköztár; szegmentális csatorna: verbális kifejezőeszközök)

fejlesztése. A gesztusok és a mimika (digitális nyelvben az emoji és motikonok) megértésének és adekvát használatának fejlesztése segíti a tanulókat a verbális közlések egy részének kiváltásában, állapotuk, mondanivalójuk könnyebb kifejezésében.

A nyelvi zavarral küzdő személyek szóbeli és írásbeli nyelvi megértésének és nyelvi kifejezőképességének fejlesztése nemcsak a rehabilitációs-rehabilitációs órákon, hanem a tanórákon is fontos feladat. Az általános iskola felső tagozatán is nehézségek mutatkozhatnak a megértésben, a kontextusnak megfelelő szavak megtalálásában, a szövegek közötti összefüggések megragadásában. A digitális eszközök és a média használatára nevelés szintén kiemelt feladat tanulóinknál. Ennek egyik oldala a jegyzetelés és az otthoni tanulás digitális eszköztárának, az eszközök biztos használatának kialakítása (pl. hanganyagok írássá alakítása, felolvasó programok, hangoskönyvek és jegyzetek, szövegszerkesztő és helyesírást ellenőrző funkciók).

A tanulás tanítása, pályaorientáció

Az autonóm tanuláshoz szükséges motiváció erősségét az iskola kezdő szakaszától fogva meghatározza az osztályban létrehozott bizalomteljes bátorító légkör, a fejlesztő értékelést helyesen alkalmazó módszertan és a gyermeki aktivitást megkívánó heurisztikus és kooperatív tanulási formák alkalmazásának gyakorisága. Mivel a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló sokkal több energiát fektet az önálló tanulásba, mint tipikus társai, már kezdetektől bátorítani szükséges az önálló érdeklődésének megfelelő pluszinformációk begyűjtésére, rövid, rajzzal, vizuális elemekkel megtámogatott beszámoló készítésére. Ezzel tanulási, megküzdési képességeit fejlesztjük, de egyben elismerést válthat ki osztálytársai körében is. Az általános iskola felső tagozatán a szaktanárok és a gyógypedagógus egyeztetésével jelöljük ki (feldolgozási szempontokkal együtt) olyan egyéni vagy csoportos kooperációt igénylő mini projekttemákat, melyek érdeklődés szerint választhatók.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A társadalmi integráció sikeres elérésében fontos szerepet játszik a szűkebb és tágabb társadalmi környezet megismerése, ami az egyes tanévek során koncentrikusan bővül. Kezdetben a szűkebb lakókörnyezet nyelvi és zenei hagyományai, a helyi szokások átélése, a velük való érzelmi azonosulás játszik fontos szerepet. A nyelvi zavarral küzdő tanulók számára fontos az anyanyelv gyermekversek, népi mondókák, szólások, közmondások, népdalok, anyanyelvhez kötődő szokások átélésén keresztül való ápolása. A felső tagozat elején a hazai tájakkal való ismerkedés tágitja a nyelvhasználatra való rátekintés fókuszát. A tanulók megismerkednek más tájegységek nyelvi fordulataival, kifejezéseivel, dalaival, ami elősegíti a rugalmas nyelvhasználat fejlesztését.

A fenntarthatóság, környezettudatosság

A személyes tapasztalatokon, a konzekvensen megvalósított környezettudatos szokásokon át (pl. a közvetlen környezet tudatos óvása, szépítése, iskolai szelektív hulladékgyűjtés, még inkább a hulladék keletkezésének megelőzése) vezet az út előbb a természet fenntarthatósága iránti érzékenységig, majd az életösszefüggések megértéséig és az etikus cselekvésért való felelősségvállalásig. A cselekvéses, multiszenzoros tapasztalatszerzés segíti a nyelvi megértést.

Kiemelt kompetenciaterületek

Alapkompetenciák

Az alapkompetenciák minősége egész életre meghatározza az ember tanuláshoz, ezáltal az emberi kultúrához való viszonyát. Kialakításuk a beszéd- és a nyelvi zavarok többségénél tágabb időintervallumban, hézagmentesen, kis lépésekben, hosszabb gyakorlási és látenciaszakaszokkal valósul meg. A legnagyobb kockázatot az olvasás, írás, helyesírás, szövegértés, szövegalkotás, a

matematikai fogalmak tanulása jelenti. A tudásvágy és a tanulási motiváció megtartása érdekében sikerorientált, apró, de biztos lépésekben haladó stratégiát érdemes választani, sok gyakorlással, ismétléssel. Az írott nyelv elsajátításához szükséges kommunikációs és nyelvi készségek folyamatos fejlesztése előzze meg és kísérje az olvasás- és írástanulást a teljes alsó tagozaton át.

A tanulás kompetenciái

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók tanulási kompetenciáinak fejlesztése nem tér el jelentősen a tipikus fejlődésű gyermekektől. A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók számára a zavar sokszínű tüneti képe miatt egyénileg szükséges azonosítanunk a hatékony tanulási utakat. Kisiskoláskorban az utánzásra épülő tanulási kompetenciából indulunk ki, ami a nyelvi zavarok egyes formáinál szintén sérül. A biztos utánzás kialakítása az alsó szakaszban még tart, de vele párhuzamosan egyre nagyobb jelentőségre tesz szert az önálló munka. A tanulót – önmaga erősségeinek és nehézségeinek megismerésén finoman, de folyamatosan dolgozva, sokféle megismerési-tanulási utat megmutatva – segítjük a számára leghatékonyabb tanulási formák felismeréséhez.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A fejlesztés fő iránya a kommunikációs-nyelvi intervenció. A kommunikációs szándék jelen van, de többnyire a nyelvi (írott nyelvi), néhol a vokális (pl. hangsúly, hanglejtés, tempó, hangszín) vagy a metakommunikáció (pl. gesztus, mimika, térköz) is akadályokba ütközik. A beszéd- és/vagy nyelvi zavart mutató tanulóknál a kommunikáció mindhárom csatornáján a társas kapcsolatok kialakításához és fenntartásához megfelelő kompetenciákat kell kialakítanunk. A kommunikációs partner megértése, a szókincs és a grammatika, valamint a jelentéshez való hozzáférés szempontjából éppen úgy fejlesztésre szorul, mint a kifejező beszéd.

A digitális kompetenciák

A „Z generáció” és az azt követő generációk már „digitális bennszülöttként” élik meg gyermekkorukat. A digitális kompetenciák fejlesztésének a beszéd fogyatékos populáció szempontjából két kiemelt területe van. Az egyik, az egyre korábban rutinszerűvé váló eszközhasználat a kommunikációs akadálymentesítést jelentősen megkönnyíti. A különféle szövegszerkesztők, felolvasó programok, hangzóbeszédet felismerő applikációk, fordítóprogramok, szinonima- és idegen nyelvi digitális szótárak, képszerkesztő alkalmazások széles tárháza áll rendelkezésre.

Különös gondot kell fordítani arra, hogy az információözbönből a tanuló képes legyen a szükséges információk kiszűrésére, rendszerezésére, más információkkal való összevetésére, és az érvényes, valamint az álinformációk elkülönítésére

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A társuló zavarokkal nem küzdő, nyelvfejlődési zavart mutató tanulók erőssége lehet a praktikus gondolkodás, a képi gondolkodás, a természettudományos jelenségeket és folyamatokat átlátó gondolkodás, a matematikai gondolkodás vagy az intuitív gondolkodás. Ezek fejlesztése a tehetséggondozás része is lehet. Ehhez célszerű az induktív út.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes kompetenciák fejlesztése a tanuló önmagáról alkotott részletgazdag, reális belső kép kialakításával és az önmaga észlelési és mozgásos funkcióinak felfedezésével kezdődik. A testtudat és a tér tájékozódás szempontjából gyakran érési késést mutató beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló számára még kisiskoláskorban is ez a legfontosabb feladat. Minél több a mozgásos játék és alkotás, annál pontosabb lesz a mozgás, cselekvés kontrollja is. A gyermek az alkotó folyamatokban megtapasztalja a fantázia kibontakozását, később pedig ennek segítségével éli meg saját lelki-érzelmi működéseit. A kamaszkorban szintén a belső képekhez kapcsolódva figyel fel önmaga gondolkodására. Ezeket a kompetenciákat tanulóinknál nem verbális tanítási módszerekkel,

magyarázatokkal, inkább mintaadás útján lehet hatékonyan fejleszteni. Amennyiben a családi, az iskolai vagy osztályközösségben megtapasztalják a nyitottságot, a befogadást, a kölcsönös figyelmet és toleranciát, a bizalommal teli, nyílt kommunikációs légkört, ez a minta meghatározó lesz későbbi életükben is, érdeklődők és érzékenyek maradnak a társadalmi jelenségek iránt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az alkotás a fent említett személyiségfejlesztő hatás mellett akadálymentes kifejezési csatornát jelent a beszéd- és nyelvfejlődési zavarral élő tanuló számára. Ebben a kifejezési módban kompetensnek éli meg önmagát (akár különös tehetséget is mutathat). A csoportos vagy egyéni formában végzett művészeti tevékenységek, komplex művészeti terápia vagy zenei improvizáció a dadogás, a hangképzési zavar kezelésének hatékony módja lehet.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A társadalmi integrációban több kompetencia is fontos szerepet játszik, pl. az alapkompétenciák, a személyes és társas, a kommunikációs, a kreatív alkotás, önkifejezés és a tanulási kompetenciák. Ezek fejlődése a munkavállalói kompetencia több területét is megszólítja. A társadalmilag hosszú távon hasznos munkavállaló: kreatív, adaptív, képes az élethosszig tartó tanulásra, gördülékenyen kommunikál, képes használni a digitális rendszereket.

Az egyes tanulási területekre vonatkozó ajánlások

Magyar nyelv és irodalom: magyar nyelv és irodalom

A beszéd- és nyelvi/írott nyelvi megértés mint ismeretszerzési eszköz fejlesztése, a beszéd és nyelvi/írott nyelvi produkció mint önkifejezési és ismeretközlési eszköz fejlesztése kiemelt feladat a nyelvi és beszédzavarral küzdő tanulók számára. A populációba tartozó tanulók anyanyelvi teljesítményei között jelentős különbségeket tapasztalunk. A tanulási célokat az egyes tanulók egyéni képességeihez, aktuális nyelvi fejlettségi szintjéhez mérten a logopédussal való konzultáció segítségével szükséges megállapítani. Célszerűen hosszabb időintervallumok (pl. kétéves) kijelölésével is élhetünk. Az alábbi leírásban inkább az egyes területek kiemelt feladatait vesszük számba.

A beszéd- és nyelvi fejlesztés terén kiemelt feladatként kezeljük minden nyelvi szint fejlesztését (beszédhangzók, fonémafeldolgozás, szókincs és szóhasználat, szóelőhívás, toldalékhasználat, mondatalkotás és kontextushoz, szituációhoz kötött nyelvhasználat). Ezek arányát az anyanyelvi fejlesztésben a tanuló képességstruktúrájához viszonyítva határozzuk meg.

Az írás-olvasás tanulásának szakasza a beszéd és nyelvi zavarral küzdő tanuló további boldogulása, tanulási kompetenciája szempontjából kulcsfontosságú, egy életre meghatározhatja a tanulás sikerességét. Ezért igen körültekintően alakítsuk az olvasástanulás folyamatát! A beszéd- és nyelvi zavarral küzdő tanulók olvasás-írás tanításának előfeltétele, hogy a tanuló a beszédfeldolgozás során legalább egy-egy szó szótagjait és első hangját biztosan felismerje, leválassza, azonosítsa. Ezt az olvasástanulást megelőző készségfejlesztés során kell kialakítanunk. A betűtanításban a négyes asszociáció alkalmazása biztosítja a legszélesebb körű, multiszenzoros tapasztalatszerzést. Az összeolvasás tanítása fokozatosan, hézagmentesen nehezedő kell hogy legyen.

A szövegértés fejlesztésének minden esetben párhuzamosan kell haladnia a dekódolás (olvasástechnika) fejlesztésével. Ezek sikerélményt hoznak, erősítik az olvasottakkal való érzelmi azonosulást, ezáltal az olvasási motivációt. A szövegértés fejlesztésében fokozatosan tolódik el a hangsúly az egyre összetettebb gondolkodási műveletek felé. A nyelvtani jelenségek feldolgozását mindig egyszerű példákon, kérdőszó alapján való azonosítással, csoportosítással, sok metanyelvi

tapasztalat szerzésével kezdjük el. A nyelvtani szabályok betartásában és a helyesírás terén a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók jelentős elmaradást mutatnak, esetükben a helyes leírás nem válik automatikus készséggé, mindvégig jelentős szerepe van a tudatos hibajavítás megtanításának. A verbális emlékezet jelentős gyengesége, valamint a szóelőhívás nehézsége miatt tanítványainknak jelentős kihívást okoz rövid memoriterek megtanulása is. Ezért a feldolgozásra vagy megtanulásra szánt művek kiválasztását körültekintően kell mérlegelni, megtanulásukat pedig mnemotechnikai eljárások használatával ajánlott segíteni. A kötelező olvasmányok megválasztását és elolvasásának idői ütemezését is igazítani kell a tanuló aktuális olvasási és nyelvi feldolgozó képességeihez és pszichomotoros tempójához. Részesítsük előnyben a hangoskönyvet vagy a rövidített irodalmi változatokat. A műből készült filmet inkább csak az elolvasást és meghallgatást követően, a feldolgozás gazdagításához használjuk.

Matematika

A matematikai kompetenciák elsajátítása esetükben a tipikus fejlődésű tanulókéhoz hasonló ütemben haladhat, mélységét az egyéni fejlődési dinamikát figyelembe vevő tehetséggondozás szabja meg. Azonban a definíciók, fogalmak megtanulásában, felidézésében nyelvi feldolgozási és verbális emlékezeti gyengeségük miatt jelentős hátrányban vannak. Szintén hátrányba kerülnek az órai magyarázatok szeriális-verbális feldolgozásában, ezért többszöri ismételésre, időszakosan felzárkóztatásra lehet szükségük. Az érintett tanulók előrehaladása tipikusan fejlődő társaikéhoz hasonló ütemben csak akkor biztosított, ha a meghatározásokat, definíciókat inkább a praktikus példákön keresztül való alkalmazás során, és nem a szó szerinti felidézés alapján várjuk el. Minden nyelvfejlődési zavarban érintett tanuló esetében nehézséget okoz a szöveges feladatok megértése, akár szóban, akár írásban jelennek meg. Itt szükség lehet a szöveg nyelvi egyszerűsítésére (akadálymentesítésre). Szintén érdemes gondot fordítani a szöveges példákban gyakran előforduló nyelvi fordulatok gyakorlására, más és más adatokkal való alkalmazására. Csak akkor kaphatunk megfelelő képet a nyelvfejlődési zavart mutató tanuló matematikai készségeiről és tudásáról, ha meggyőződünk arról, hogy megértette a feladatot.

A nyelvi zavarok mellé leggyakrabban a diszkalkulia és a figyelem-, illetve aktivitási zavarok társulnak. Ezekben az esetekben a matematikatanulást az egyéb pszichés fejlődési zavarokkal küzdő tanulók SNI irányelvei alapján célszerű megszervezni.

Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek

A történelem és az állampolgári ismeretek egyes témaköreinek feldolgozásakor nyelvfejlődési zavar esetén előnyben kell részesíteni az aktív tanulást, a szituációkon, dramatikus feldolgozáson, közvetlen tapasztalatszerzésen alapuló ismeretszerzést. Ezek tanulságainak, összefüggéseinek felismerésében a nyelvi zavart mutató tanulók általában nem igényelnek támogatást, ugyanakkor nyelvi feldolgozásuk terén, pl. a törvényszerűségek és az idői egymásutániség kifejezésében több segítségre és hosszabb időre van szükségük. A feldolgozáskor érdemes egyszerű, célzott kérdésekkel segíteni a nyelvi megfogalmazást. A megértést támogatja a történelmi jellemzőkhöz igazodó feldolgozási technikák (pl. idővonal, gondolattérkép) használata is. A tankönyv leckéinek, valamint az eredeti források önálló feldolgozása során gondot okozhat a társadalmi folyamatokat leíró szövegekben rejlő implicit összefüggések felismerése, a lényegi események⁴³ kiemelése is. Ezt kapcsolódó filmrészletekkel, magyarázó animációkkal és a legújabb kor esetén családi elbeszélések gyűjtésével segíthetjük. Fontos segítség lehet a digitális tankönyv, melyet felolvasóprogram segítségével is feldolgozhat a tanuló.

Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, fizika és földrajz

A jelenségek pontos megfigyelését nemcsak a verbális leírások, hanem rajzok, folyamatábrák, táblázatok és grafikonok, akár rövidfilmek is visszatükrözhetik. Ezek nem befolyásolják a megértés mélységét, viszont megkönnyítik a folyamatok, az ok-okozati összefüggések feldolgozását. A definíciók, törvények pontos nyelvi reprodukálásában jelentősen gyengébben teljesítenek a nyelvi zavart mutató tanulók. Ezek gyakorlása több segítséget igényel, többletidőre és különböző mnemotechnikák alkalmazására van szükség. A törvények alkotó alkalmazásában, az intuitív vagy problémamegoldó gondolkodásban azonban kifejezett tehetséget mutathatnak a nyelvi fejlődési hátránnyal küzdő tanulók is. Törekedni kell tehát arra, hogy főként a látható, tapasztalható világ törvényszerűségeit, gyakorlatban is alkalmazható természettudományos ismereteket tanítsunk az általános iskolai szakaszban.

Idegen nyelv: élő idegen nyelv

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók a beszédben való gátlásaikon kívül általában nem mutatnak markáns nehézségeket az idegen nyelv tanulása tekintetében (kivéve a beszédfeldolgozásban és a nyelvi képességekben is érintett csoportokat: rezonanciazavar, verbális diszpraxia). Legfeljebb a kiejtésben és a kommunikációs bátorságban térnek el társaiktól

A magasabb szintű idegen nyelvi tudásig (pl. nyelvvizsga) közülük kevesen jutnak el, mindenképpen érdemes azonban legalább egy idegen nyelvet választani, és a mindennapi beszéd készségeit fejlesztve praktikusán használható kommunikációs kompetenciát felépíteni. A nyelvválasztásban a találkozási gyakoriság (vagyis, hogy a mindennapi életben melyik idegen nyelvvvel találkozunk gyakrabban a diákok, pl. a magyar nyelvben is használt idegen kifejezések, idegen nyelvű filmek, popslágerek, számítógépes játékok) mellett az játszik szerepet, hogy a tanuló milyen típusú nyelvi zavarral küzd

Az első három évben a nyelvtanulás mindenképpen lassabb haladással, kisebb lépésekre bontva, több gyakorlással valósulhat meg. Az alsó tagozaton döntően szóbeliséggel találkozzanak a tanulók; éljék át az adott nyelv vokális jellemzőit: zenéjét, ritmusát, rímelését, csengését. Erre igen megfelelőek a gyermekversek, dalok, játékok. Egyszerű, a mindennapokban jól használható alapszókincs, néhány mondatos szövegek megtanulására, megértésére érdemes gondot fordítani. Javasolt, hogy az idegen nyelvi írásbeliség kialakítását csak azt követően kezdjük el, mikor az anyanyelven való olvasás-írás készsége már megszilárdult. Ez körülbelül harmadik-negyedik osztályban következik be. Ezt megelőzően is lehet bővíteni a szókincset, képes szótárakkal, rajzos mnemotechnikák segítségével tudjuk leküzdeni az esetleges szótalálási nehézségeket. Változatos szituációkban, sokféle párbeszédben érdemes adaptálni a megtanult fordulatokat. A nyelvtani viszonyok megértése a nyelvi zavart mutató tanulók esetében később következik be, ezért inkább a 7-8. osztály, valamint a középiskola időszakában válnak képessé a nyelvtan intenzív tanulására.

Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház

Alapvetően minden tanulónak minden művészeti ágban az alkotás szabadságát, az önkifejezés sikerét és az alkotó folyamat „flow” élményét a legfontosabb megélni. A nyelvfejlődési zavarral küzdők más kifejezési formákban mutathatnak kifejezett tehetséget; ilyenek általában a vizuális művészetek, a kézműves tevékenységek. Az ének-zene tantárgyban az időbeli egymásutániség észlelése, a kottaolvasás, a finom akusztikus megkülönböztető készséget igénylő zenei darabok nehézséget okozhatnak a nyelvi fejlődési zavarral vagy az auditív feldolgozási zavarral küzdő tanulók számára. Itt évről évre képességeiknek megfelelő, egyéni célokat kell kitűzni. A dadogóknak és más beszédzavart mutató tanulóknak kifejezetten jól tehet az éneklés, közben általában nem dadognak. Érdemes törekedni rá, hogy az együtt éneklés-zenélés öröme megmaradjon.

Technológia: technika és tervezés, digitális kultúra

A verbalitástól független tanulási folyamatokban tanulóink általában átlagosan teljesítenek. A digitális világ feldolgozása, a problémamegoldó gondolkodás lehet kifejezett erősségük is. A digitális kompetenciák minél jobb elsajátítása nyelvi zavar esetében kiemelkedő jelentőségű, mivel esélyegyenlőséget biztosít. A különböző technológiák segítségével kommunikációs-nyelvi akadálymentesítést érhetünk el (gépírás, felolvasó programok, jegyzetelő programok, digitális átalakító programok), és segíthetjük az önálló tanulás kialakulását.

Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés

A testnevelés több szempontból is kiemelkedő szerephez jut a beszéd-/nyelvi zavarokat mutató tanulók fejlesztésében. A nagyobb fizikai és szellemi megterhelés miatt fontos a jó erőnlét, a megfelelő állóképesség kialakítása. Az alsó szakaszban a mozgáskoordináció, a testtudat, a téri orientáció és az egyensúly fejlődésének nehézségével küzdő tanulók (pl. verbális diszpraxia, nyelvfejlődési zavarhoz társuló tünetek) mozgásfejlesztésére külön gondot kell fordítani. Várhatóan a megtanult mozgásforma más helyzetre való rugalmas adaptálása is nehézséget jelent az érintett tanulók számára, ezért változatos formában és szituációkban újra meg újra szükséges elővenni a feladatokat.

A rendszeres mozgás segítheti a tanulási helyzetekben felgyülemlett stressz és frusztráció oldását, sikerélményhez juttatva a tanulót, emellett az önértékelés, az önbizalom javulásához is hozzájárulhat.

Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztési területek

A differenciálás alapfeltétele a tanuló állapotának részletes megismerése, melyben a szakértői vélemény multidiszciplináris diagnózisa mellett a tanítók, szaktanárok pedagógiai megfigyeléseire is támaszkodunk. Többek között feltérképezésre kerül a tanuló előzetes tudása, temperamentuma, általános aktivitása, önállósága, társas helyzetekben mutatott együttműködési készsége, kommunikációs jellemzői. A tanári megfigyeléseket érdemes a diákkal is átbeszélni, támaszkodva az ő saját megfigyeléseire, tapasztalataira is. Így tudatosan feltérképezve erősségeit és gyengeségeit hatékonyabb kompenzációs lehetőségek tárulhatnak fel.

A differenciálás a tanulás szervezése során sokféle formában jelenhet meg:

- különböző módokon lehet segíteni az eltérő nyelvi képességekkel rendelkező tanulóknak (pl. az instrukció felolvasása, a kulcsszóra való rámutatás, önálló olvasás elvárása);
- különböző feladatok alkalmazhatók (mindenki a képességeinek megfelelő feladatot kapja ugyanabban a témában);
- ugyanazt a feladatot különböző tevékenységekkel lehet végrehajtani (az egyik csoport szövegből, a másik grafikonból, a harmadik egy filmből gyűjti be ugyanazokat az ismereteket);
- különböző szociális keretek között valósul meg a feladat (páros, csoportos, egyéni munkákkal is egyidejűleg);
- különböző információs csatornák felhasználásával valósítható meg a tanulás (vannak, akiknek a hallás utáni észlelés, vannak, akiknek a látott dolog mond többet);
- különböző célok tűzhetők ki (az egyik tanuló a legfontosabb adatokat, a másik az összefüggéseket, a harmadik a szerző szándékát emeli ki);
- különböző érdeklődés szerint adható az olvasnivaló szövege (hasonló nehézségű olvasmány, minden tanuló az érdeklődését követve választ);

- különböző értékelési formák alkalmazása lehetséges, vagy maguk a tanulók választanak;
- a tananyag feldolgozása egyik tanulónál a készségek, másiknál az ismeretek megszerzésére fókuszál;
- az egy-egy tanulóra fordított időben valósítható meg a differenciálás.

A legfontosabb, hogy a pedagógus tudatosan válasszon differenciálási formát minden feladathoz, a tanuló képességeihez és a feladat jellegéhez mérten megfelelőt.

Értékelés (tanulási eredmény)

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók, ha társult zavarokkal nem küzdenek, általában a tipikus fejlődésű tanulókhoz hasonlóan teljesítenek. A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók legtöbbje másodlagosan verbális tanulási zavarral is küzd, így tanulási teljesítményük szórt képességprofiljuk, személyiségjegyeik és megküzdési stratégiáik függvényében változik. Általában elmondható, hogy a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók számára a verbális tanulási potenciált igénylő tantárgyakban differenciált tanulási eredmények kitűzése szükséges. Ezek közül a leginkább érintett a magyar nyelv és irodalom, valamint az idegen nyelv.

Ezek értékelése alól általában a szakértői bizottság véleménye alapján mentesítést is kapnak a tanulók. A mentesítés Janus-arcú lehetőség. A szakértői vélemény nyomán intézményigazgatói hatáskörben megszületik az értékelés alóli felmentés. Ez sokszor azt sugallhatja a tanulónak vagy a szülőnek, hogy az adott tantárgyban való helytállás „nem is olyan fontos”. Már az iskolába lépéskor tisztázni kell, ha szükséges, a szülővel kötött pedagógiai megállapodásban is, hogy a tantárgyi értékelés alóli felmentés csak az ötfokú érdemjegy elmaradását jelenti. Ezzel a tanító/szaktanár hivatalosan is élhet a joggal, hogy a tanulót kizárólag saját képességeihez mérten, a számára kijelölt tanulási eredmények mentén szöveges fejlesztő értékeléssel segíthesse. Ez azonban a tanító/szaktanár és a velük együttműködő gyógypedagógusra nagyobb felelősséget ró, és megváltoztatja a mérés-értékelés viszonyát.

A gyógypedagógus feladata, hogy a tanulási teljesítmények (olvasás, szövegértés, helyesírás, esetleg matematika) és a nyelvi teljesítmények (fonológiai tudatosság, szókincs, grammatika stb.) terén az évenkénti kontrollméréseket elvégezve, azok mennyiségi és minőségi elemzésével evidenciaalapú fejlesztő diagnózist és fejlesztési tervet állítson fel, majd az eredményeket átbeszélve a pedagógussal a gyermek szükségleteinek és aktuális beszéd-/nyelvi fejlettségének megfelelően az új tanulási célok differenciált kijelölését támogassa.

A szöveges fejlesztő értékelés célja, hogy a gyermekhez szóljon, számára is érthető legyen a megfogalmazás. A szöveges értékelés jellemzői:

- a konkrét területen elért teljesítményre vonatkozik, sosem minősíti azt, nem címkéz;
- az elért pozitív eredményeket és hiányosságokat egyaránt tárgyilagos formában írja le, nem minősíti azokat;
- viszonyít a kiindulópontához, az előző teljesítményhez mérten értékeli a fejlődést;
- mindig megjelöli a következő (proximális) fejlődési zónát, a gyermek számára is érthető formában konkrét javaslatokat tesz, és biztat a továbblépésre.

A fejlesztő értékelés kulcsszerepet tölt be a beszéd-/nyelvi zavart mutató tanuló önbizalmának, helyes önértékelésének felépítésében és fenntartásában. Az optimálisan megfogalmazott értékelés serkenti a tanulási motivációt és segíti a tanulói önszabályozást.

Állapotmegismerés, szakértői vélemény

A szakértői vélemény az SNI-ellátás alapidokumentuma. Mint ilyennek tartalmaznia kell:

- az intézményes elhelyezésre vonatkozó javaslatot, ezen belül a külön- vagy együttnevelés javaslatát;
- az ellátást biztosító nevelési-oktatási intézmény pontos kijelölését;
- a sajátos nevelési-oktatási követelményeket;
- a fejlesztés területeit;
- a fejlesztés időigényét, óraszámát;
- az ellátó szakember képzettségét;
- az igényelhető többletjogokat, pl. felmentéseket;
- a kötelező felülvizsgálat idejét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

Az együtt- és különnevelés folyamatában a beszéd fogyatékos SNI tanuló a tanórák mellett a szakértői bizottság javaslatának megfelelő mértékben részt vesz egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon. A foglalkozások megszervezésekor figyelembe kell venni a szakértői bizottság fejlesztési területekre, az ellátó gyógypedagógus szakirányára és tanuló képességstruktúrájára, viselkedési jellemzőire vonatkozó leírását.

A habilitációs-rehabilitációs ellátást végző logopédia szakos vagy szakirányos gyógypedagógus feladata, hogy összehangolja a gyermek képességeihez mérten a fejlesztési szükségleteket a tantárgyi célokkal, és erről rendszeresen konzultáljon a tanuló osztálytanítójával, szaktanáraival. A habilitációs-rehabilitációs foglalkozások megvalósulhatnak osztálytermen belül és kívül, egyéni vagy kiscsoportos formában egyaránt. Az együttműködő felek legalább negyedévente közösen tekintenek rá az egyéni fejlesztési terv megvalósulására, értékelik az elért eredményeket, szükség szerint módosítják a középtávú célokat. Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a tanuló erősségeit, nehézségeit, a vizsgálati evidenciákra támaszkodva megállapított közép- és rövid távú célokat, a hozzájuk vezető út lépéseit, a fejlesztőeszközöket és a fejlesztés helyszínét. A fő fejlesztési területek a beszéd fogyatékos SNI tanulók számára a beszéd-/nyelvi képességek fejlesztése, a nyelvi készségekhez szorosan kötődő kognitív funkciók fejlesztése, valamint a tanulási teljesítmények fejlesztése, a reedukáció. Emellett kiegészítésként pszichomotoros, grafomotoros, vizuális és auditív készség-képességfejlesztés fordul elő leggyakrabban.

Az érzékszervi fogyatékos tanuló (nagyothalló)

A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel, mert ennek szintje általában nem korrelál életkorával, hallásállapotával – melytől pozitív és negatív irányú eltérés is lehet.

- A siket tanulónál súlyos fokú hallásvesztés áll fenn (a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztés 90 dB-nél nagyobb). Ennek

következménye a hangzó beszéd spontán kialakulásának képtelensége, elsajátításának súlyos fokú nehezítettsége, valamint a nyelvi kommunikáció általános akadályozottsága. A hallásvesztesség mértékétől, jellegétől, a környezeti hatásoktól és a szociokulturális háttértől függően módosulhat a megismerő tevékenység, a gondolkodás és a lelki élet egészének fejlődése.

- o A nagyothalló tanulónál (a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztesség 30–45 dB közötti; közepes nagyothallás: esetén a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztesség 46–65 dB közötti; súlyos nagyothallásnál a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztesség 66–90 dB közötti) A nagyothalló tanulónál a hallás csökkenése akadályozottságot jelent a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavartól a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet.
- o A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlearis implantált) hallássérült tanulóknál – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép beszédhallás mérhető. Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ attól, hogy a gyermek milyen életkorban volt a műtét elvégzésekor, intelligenciájától, illetve az esetleges pszichés fejlődési zavartól stb. A nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását a hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai habilitációs és rehabilitációs, valamint az azzal párhuzamos pedoaudiológiai gondozás és az aktív szülői megsegítés eredményezi.
- o A hangos beszéd kialakulása után hallássérültté vált tanulók személyisége az előző csoportokhoz viszonyítva még sérülékenyebb, nehezen dolgozzák fel a hallás elvesztésével fellépő állapotváltozást: vagyis a nehezített kommunikációt, a környezettel való kapcsolatuk beszűkülését.

A hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók fejlesztésének alapelve, céljai, feladatai

A hallássérült tanuló egyéni fejlesztési lehetőségeit befolyásoló tényezők:

- o személyiségjegyek
- o hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja
- o hallássérülés kóroka, mértéke
- o a fejlesztés megkezdésének ideje.

A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül gyógypedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs eljárások folyamatában valósul meg. A komplex ellátás a korai fejlesztésre és óvodai nevelésre építkezve, megfelelő audiológiai ellátással, a jól beállított hallókészülékek és hatékony hangátviteli technikák használatával és/vagy a legkorszerűbb műtéti technika alkalmazásával beépített implantátumokkal történik. A felsoroltak együttesen határozzák meg a hallássérült tanuló eredményes nevelhetőségét, oktathatóságát.

A hallássérült gyermekek együttnevelése halló társaikkal többféle formában lehetséges:

- o egyéni teljes integráció, amelyben a gyermek az oktatás teljes időtartamában a befogadó csoportban van;
- o a csoportos teljes integráció, amelyben a hallássérült csoport a befogadó iskola azonos osztályfokán tanul;
- o részleges integráció, amikor a tanuló a tanórák egy részén vesz részt a többi tanulóval együtt, a többi időt gyógypedagógussal, csoportban tölti.

Fejlesztési területek, nevelési célok

Testi és lelki egészségre nevelés

A hallássérült tanulókat szükséges megismertetni – az életkoruknak, esetleges társuló fogyatékoságuknak megfelelő szinten – azokkal a tényezőkkel, melyek hallássérülésüket, illetve annak következményeit okozták. El kell sajátíttatni a tanulókkal a nélkülözhetetlen hallásjavító eszközök karbantartását, használatát, valamint azokat az egészségügyi ismereteket, melyekkel biztosítható számukra hallásmaradványuk aktivizálása és az esetleges további hallásromlás elkerülése. Életmódjuk, életvitelük alakításában hangsúlyos szerepe van komplex kommunikációs lehetőségeik fejlesztésének (hallásmaradvány kihasználása, szájról olvasás, jelnyelvi ismeretek). A mozgás, a testedzés hozzájárulhat a hallássérüléssel esetlegesen együtt járó egyensúlyproblémák kezeléséhez is.

Az érzelmek, indulatok, belső feszültségek verbális kifejezésének nehezített volta miatt fontos, hogy a tanulóknak legyen lehetőségük ezek nem verbális módon való kifejezésére akár a művészetek (képzőművészet, tánc), akár a sport terén.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

Az érintett gyermekek tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításáért, tanulják meg elfogadni és tisztelni a környezetükben élő személyek különbözőségét, az emberek közötti kommunikáció kívánatos formáit, tudjanak udvariasan segítséget kérni, elfogadni, és ők is készek legyenek másoknak segítséget nyújtani.

A hallássérült tanulókat segíteni kell abban, hogy önmagukat megismerjék, hogy önmagukról reális képet alakítsanak ki, hogy önértékelésük megfelelő legyen (alul- és felülértékelés, reális énkép). Támogatni kell őket abban, hogy érzékszervi fogyatékoságukkal együtt élve, önmagukat elfogadva, a munka világának aktív részesévé, kiegyensúlyozott személyiségekké váljanak a sikeres társadalmi beilleszkedés céljából. Tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításáért, és azon túl másokért, a közösségért is. Tudják felismerni mások érzéseit, szükségleteit, szándékait, tulajdonságait, és azokhoz empátikusan tudjanak viszonyulni.

Médiatudatosságra nevelés

A hallássérült tanulók ismeretszerzésében kiemelkedő szerepe van a vizuális csatornának. Ezen a téren a nyomtatott sajtón kívül egyre inkább szerepet kap az elektronikus média: a televízió és az internet.

A tanulóknak fontos tudniuk, hogy a média közvetíthet pozitív (információ, tanulás, szórakozás), illetve negatív (agresszív, pornográf stb.) tartalmakat, illetve a valóságnak nem megfelelő tartalmakat is. Ismerjék a függőség fogalmát és káros hatását. Tudják, hogy a média modelljeinek pozitív és negatív hatása is lehet az értékrendszerre, a gondolkodásra, a viselkedésre. Tudjanak a média befolyásoló szerepéről, a reklámok hatásáról. Szükséges a társadalmi kapcsolatépítés és a kapcsolattartás formáinak megismertetése, elsajátítása, gyakorlása. Fontos a hallássérült személyek számára készült feliratozott műsorok, filmek használata.

A tanulás tanítása, pályaorientáció

A hallássérült gyermekek tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk. A tanulással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik (emlékezet, annak struktúrája, diszfáziás jegyek, részképességszavarok stb.) feltárására építve valósítható meg az egyénre szabott fejlesztés. Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő eszközök (pl. számítógép, internet, elektronikus és iskolai könyvtár) készség szintű használatát. A hatékony tanulás módszereinek elsajátíttatása magában foglalja a csoportos tanulás módszereinek, a kooperatív tanulási technikák vagy a távoktatás megismerését.

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az identitástudat kialakítása a kulturális örökségek megismerésén keresztül, a tanulók életkorának megfelelő gyakorlatorientált módszerekkel (pl. tárgyi emlékek, múzeumlátogatások) történhet. Szemléletük, nyitottságuk alakításában nagy jelentőséggel bír, ha kommunikációs lehetőségeik segítségével kapcsolatot tudnak teremteni tágabb környezetükben élő sorstársaikkal (pl. internet, pályázatok, szabadidős tevékenységek, kulturális rendezvények).

A fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulókat a lehető legfiatalabb korban tevékeny részvétellel, megfigyelés útján kell eljuttatni a környezet alakításának, megóvásának és fontosságának felismeréséhez (pl. interaktív tananyagok alkalmazása, természetben töltött programok). Tudatos pedagógiai segítséggel minél több vizuálisan jól érzékelhető, saját élményen alapuló ismeret gyűjtését kell lehetővé tenni.

A kulcskompetenciák fejlesztése

Alapkompetenciák

A tanulás kompetenciái

A hallássérült tanuló önértékelése esetenként nem reális, szókincs- és beszédértési nehézségei miatt az önálló tanuláshoz szükséges képességek kialakítása nagyobb figyelmet igényel. Munkába állásuk, karrierépítésük a kommunikációs akadályozottságuk miatt nehezített, ezért ajánlott megtanítani őket munkájuk értékelésére, tanácsok, információk kérésére. A különböző tanulási technikák megismertetése elengedhetetlen (szótárak, lexikonok, ezek digitális változatainak használata, jelnyelvi videók, jelnyelvi szótárak).

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Anyanyelvi kommunikáció

A hallássérült gyermekek/ fiatalok ismeretszerzését nehezítheti a nyelvi kommunikációs szintjük életkorhoz viszonyított elmaradása. Szókincsük, fogalmi gondolkodásuk szegényes lehet, kifejezőmódjuk hangzó magyar nyelven esetleg kevésbé árnyalt, mint halló társaiké. Az ismeretek megértését segíti a változatos szemléltetés, a saját élményen alapuló tevékenységbe ágyazott nyelvi fejlesztés, a digitális technika nyújtotta lehetőségek kihasználása. Kiemelt feladatok:

- a beszédértés (jelértés) fejlesztése;
- a szövegértő olvasás fejlesztése;
- konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés, jelkincsfejlesztés;
- a hangzó nyelv használata (egyéni képességeknek megfelelően);
- az írásbeli kifejezés fejlesztése.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelv elsajátítására való képességet jelentősen befolyásolja a hallássérült tanuló hallásállapota, szókinccse, nyelvi kommunikációs szintje, valamint az esetleges társuló tanulási zavarok. Az idegen nyelv tanulásánál a gyermek egyéni képességeihez alkalmazkodva a nyelv megismerése és elsajátítása, illetve a köznapi élethelyzetekkel vagy egy adott szakmával kapcsolatos kifejezések megértése és használata lehet a cél. A nyelv oktatása mindig az egyes tanulók egyéni képességeihez, hallásállapotához, anyanyelvi szintjéhez igazodva történik.

A digitális kompetenciák

A hallássérült személyek egyik legfontosabb információszerzési, illetve kommunikációs eszköze a számítógép, az okoseszközök és ezeken keresztül az internet. Használatukat nehezíti szűkebb szókinccsük és szövegértési nehézségük. Ebből adódóan kiemelt feladat a keresőoldallal, szótárakkal, helyesírás-ellenőrző programokkal stb. való megismertetésük, ami segíti a lényegkiemelést és az írott szöveg megértését. Fontos megismertetni a tanulókkal a digitális eszközök hasznos, a mindennapokat segítő szolgáltatásait, az internet használatának etikai szabályait (többek között az adatvédelemre, a törvényes megosztás lehetőségeire és korlátaira vonatkozóan).

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai gondolkodás fejlesztését a hallássérülés következtében kialakult szűkebb szókinccs és az alacsonyabb nyelvi szint jelentősen befolyásol(hat)ja. A gondolkodás kevésbé flexibilis, esetenként gondot okozhat az egyes témakörök, feladattípusok, műveletek közötti váltás. A matematikai fogalmak értelmezését segíthetik a mindennapi élethelyzetek (pl. vásárlás, mérés, bankolás, térbeli tájékozódás, tapasztalatok) tanórai modellezése, valamint verbális megfogalmazása, illetve a matematikai szaknyelvi szókinccs fejlesztése. Kiemelt jelentőségű a speciális szemléltetés és a segédeszközök használata.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes kompetenciák keretében fontos többek között a szorgalom, kitartás, pontosság, önállóság, önfegyelem, stressztűrő képesség, felelősségtudat, a társas kompetenciák keretében pedig a kapcsolatteremtő és -fenntartó készség, udvariasság, kezdeményezőkészség, határozottság, empátia, tolerancia, segítőkészség fejlesztése. Fontos továbbá a társas normák, illemszabályok elsajátíttatása.

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív, reális énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A hallássérült tanulók esztétikai nevelése, ízlésük formálása nemcsak személyiségük színesebbé tételét szolgálja, hanem fontos eszköze a társadalmi beilleszkedésüknek, önkifejezésüknek is. A művészeti ágak közül elsősorban a vizuális kultúra, a manuális tevékenységek (festés, agyagozás, szövés, bőrtárgykészítés, fotózás, kézimunka, gyöngyfüzés, ékszerkészítés) lehetnek az önkifejezés eszközei.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Minél korábbi életkorban (5. osztálytól) fontos az iskolák életpálya-építést megalapozó, pályaorientációs tevékenysége, hogy a hallássérült tanulók és szüleik megismerjék a választható szakmák körét, a továbbtanulási lehetőségeket. Kellő figyelmet kell fordítani a sikerorientáltságra, innovációs készség kialakítására. A tapasztalatszerzés hiánya, a nevelés során gyakran kialakuló, másoktól függő életforma indokoltá teszi a terület hangsúlyozott fejlesztését.

Az egyes tanulási területekre vonatkozó ajánlások

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi terület speciális fejlesztési részterületei valamennyi évfolyamon:

a) Egyéni társalgás

Ezeknek az óráknak a keretében zajlik az elsősorban köznapi témájú verbális kommunikáció, a nyelvi szerepváltás, a beszédértés (beszédhallás és szájról olvasás) és a gondolatok önálló, minél érthetőbb megfogalmazásának folyamatos fejlesztése. A fejlesztés az egyéni anyanyelvi nevelés keretei között történik speciális módszerek alkalmazásával.

b) Hallás-, ritmus-, mozgásnevelés

Közvetlenül a hallássérülést és annak következményeit tantárgyi keretekben, egyénre tervezett fejlesztési programmal lehet kompenzálni, a hallásfigyelmet fejleszteni. Speciális tevékenykedtetés célozza a beszédhallás, a hangos beszéd további komponenseinek – mozgási, ritmus– fejlesztését. A dráma és tánc a tanulók térbeli tájékozódásának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, ön és társismeretük kialakításában, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap.

c. Jelnyelv

A hallássérültek sajátos, a nyelvi kommunikációt vizuális úton közvetítő forma. Oktatása az 5. évfolyamtól valamennyi tanuló számára, a beszéd és nyelvtanulási akadályozottsággal (diszfázia) rendelkező tanulók esetében viszont már 2. osztálytól ajánlott.

Idegen nyelvek

A siket tanulók oktatásában az élő idegen nyelv műveltségi terület tanítása az intézmény pedagógiai programja, helyi tanterve alapján szervezett keretekben, a nyelvi fejlettségi szint függvényében történik. Az oktatás folyamatában jelentős hangsúlyt kap az írásos forma. A nyelvi fejlettségi szint szerint célszerű a csoportokat szervezni. Az értékelés alól felmentett tanulók számára szervezett foglalkozások elsődleges célja a képességfejlesztés, melynek egyik fő feladata az idegennyelvi készségek fejlesztése, az idegen nyelv elemi szintű tanulására történő felkészítés.

Matematika

A nyelvi kommunikációs szint, a fogalmi gondolkodás, a szövegértő olvasás, valamint a matematikai problémák felismeréséhez és megoldásához szükséges absztrakciós képesség szoros összefüggést mutat. Fentiekből következően a matematika eredményes oktatásának feltétele a fogalmi, gondolkodásbeli megalapozottság. A NAT-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, az ismeretanyagot.

Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek

A tanulási terület speciális fejlesztési tartalmát képezi a történelmi időben és térben való tájékozódóképesség formálása, a kritikus gondolkodás, problémamegoldás, kommunikáció, kreativitás, együttműködés, történelmi gondolkodás fejlesztése. A hallássérült tanuló így mélyebben képes megismerni a valóságot maga körül, segítséget kap a társadalomban való eligazodáshoz, beilleszkedéshez, továbbá a jövőről is felelősebben tud gondolkodni.

A Nat-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, adaptálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, fizika és földrajz

A beszédkommunikációjukban és megismerő tevékenységükben akadályozott hallássérült tanulókat lehetőség szerint gyakorlati tevékenykedtetéssel, multiszenzoros tapasztalatszerzéssel olyan alkalmazható ismeretek birtokába kell juttatni, melyek konvertálhatók a természeti környezet, a viszonylatok, összefüggések felismeréséhez. A természettudományos és más tantárgyak közötti kapcsolatokat projektmunkákkal, projektnapok/hetek rendezésével lehet erősíteni. A Nat-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, adaptálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház

Az önkifejezés, az információszerzés számtalan lehetősége teremthető meg a tanulási terület tartalmain keresztül. A kreativitás fejlesztése szempontjából megkülönböztetett jelentőséggel bír a vizuális kultúra fejlesztése, a különböző manuális technikák megismertetése és sokoldalú művelése. A személyiség fejlesztésében a dráma és a tánc adta lehetőségek kihasználása fontos az önkifejezés miatt. A tanulók teljesítménye a tanulási terület egyes részterületein eléri, sőt, meghaladhatja a halló társak produktumait.

Technológia: technika és tervezés, digitális kultúra

A hallássérült tanulóknak az információszerzésben és kommunikációban meglévő akadályozottságuk következtében alapvető szükségük van a vizuális információszerzés, -feldolgozás és -átadás legkorszerűbb technikáinak ismeretére és ezek alkalmazására. Megkülönböztetett jelentősége van a digitális technológiának az írásos kommunikációban. Ezért a gyermekeket a lehető legkorábbi életkortól tanítani kell a számítógép helyes használatára, illetve az internet által kínált kommunikációs lehetőségek tudatos, kulturált elsajátítására, az információszerzés módjaira, a szerzett információ kritikus kezelésére. Az internet a hallássérült tanulók számára is az ismeretek hatalmas tárházát nyújtja. A multimédia bevonása a tanítás folyamatába lehetővé teszi, hogy a nagyothalló gyermekhez többféle csatornán, többféleképpen és többszöri ismétlést biztosítva jusson el ugyanaz az információ. Ennek során lehetővé válik az egyes tanulókkal való differenciált foglalkozás vagy a nehezen tanuló gyerekek megsegítése, a hallássérült tanulók tanulási sikerélményhez juttatása. A Nat-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, adaptálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés

A tanulási terület speciális szerepe többirányú. A fejlesztésnek figyelembe kell vennie a tanulók adottságait, az átlagosnál gyakrabban előforduló mozgáskoordinációs zavarokat, a testi fejlődési rendellenességeket, a térbeli orientációs zavarokat. Ez a tehetséggondozás fontos területe is egyben, ahol a hallássérült tanulók jó adottságaikat fejlesztve a halló társakkal azonos teljesítményekre képesek. Feladata a fizikai munkavégzésre történő testi és pszichikai felkészítés, a motoros képességek fejlesztése, a fizikai kondíció növelése, az egészséges életre nevelés, a mozgásigény kialakítása, a halló gyermekekkel való kapcsolatok kiépítése, versenyhelyzetek teremtése.

A hallássérült tanulók egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozásai

A feladat jellegéből adódóan az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció döntően individuális jellegű, ezért egyéni vagy kiscsoportos keretben valósul meg.

- A hallás korlátozottsága és annak súlyos következményei döntő befolyással bírnak nemcsak a fogalmi gondolkodás fejlődésére, hanem a lelki élet, a személyiség fejlődésének egészére is. Ezt megelőzendő, alapvető pedagógiai fejlesztési cél a lehetőség szerinti legkorábbi időponttól kezdett szakszerű hallásnevelés (a meglévő hallásmaradvány aktivizálására alapozva), a technikai lehetőségek felhasználásával.
- Az egyéni anyanyelvi nevelés az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú órakeretben kerül megvalósításra. Az iskolai fejlesztés alapozó és alsó tagozatos szakaszában a hallássérült gyermek egyéni adottságaihoz, érdeklődéséhez igazodó központi témájú társalgások szolgálják a nyelv, a beszéd különböző területeinek fejlesztését. A hallás-ritmus-mozgás nevelés összehangolt fejlesztő tartalma közvetlenül szolgálja a hallássérülés és következményeinek korrekcióját.
- A hangzó nyelvi készségek fejlesztése a rehabilitációs órakereten kívül része valamennyi (nyelvi fejlesztést is megvalósító) tantárgynak.
- Az egészségügyi célú rehabilitáció a hallássérült tanulók esetében elsősorban a folyamatos otológiai és audiológiai ellátásra irányul. Feltétel: az audiológiai vizsgálatokhoz szükséges tárgyi és személyi feltételek iskolai keretek közötti maradéktalan biztosítása.
- A hallássérült tanulók fokozottabban támaszkodnak a látásukra, ezért annak védelme a fülészeti ellátással azonos fontosságú.
- Kiemelten fontos a mentálhigiénés gondozás, a pszichológiai ellátás, különösen a hallásukat a hangos beszéd kialakulása után elvesztett tanulók esetében – az eredményes iskolai oktatás szempontjából is.

A pszichológiai rehabilitáció, rehabilitáció elsődleges célja, hogy megelőzze, illetve csökkentse azokat a kedvezőtlen folyamatokat, amelyeket a hallássérülés és az azzal összefüggő eltérő nyelvfejlődés a személyiség fejlődésében okozhat.

A pszichológiai rehabilitációval, rehabilitációval összefüggő főbb feladatok:

- a társulási problémák (pl. tanulási zavar, hiperaktivitás, autizmus) korai felismerésének segítése, szakemberekhez irányítás, a megfelelő – minél korábbi – terápiához való hozzájutás támogatása;
- tehetség gondozás: a tehetség felismerésének és kibontakozásának segítése;
- a tanulók ön- és társismeretének fejlesztése;
- belső állapotok, érzelmek felismerésének, azonosításának, helyes kezelésének fejlesztése, az empátia készség fejlesztése;
- a társas helyzetek értelmezésének segítése, a helyzetnek megfelelő kommunikáció, viselkedés kialakítása, többek között a segítségkérés, az önvédelem, önérvényesítés, konfliktuskezelés, alkalmazkodás készségeinek gyakorlása;
- a gyermek, fiatal támogatása a másság megélésében, a sérültség elfogadásának, elfogadtatásának segítése;
- a család támogatása a hallássérüléshez kapcsolódó krízishelyzetekben, a hallássérült gyermek nevelésében;
- a pályorientáció, a pályaválasztás segítése a hallássérült specifikumok figyelembevételével pályatanácsadás formájában;
- az integráció előkészítése, a gyermek, szülő, befogadó intézmény támogatása, sikertelen integráció esetén a gyermek negatív élményeinek feldolgozása, az önbizalom erősítése;

- a tanulók intézményen kívüli pszichológiai ellátása – különösen súlyosabb kommunikációs akadályozottság és kollégiumi bentlakás esetén – lehetetlen, ezért indokolt az intézményen belüli pszichés megsegítésük;

Az egyéni anyanyelvi nevelés keretében történik:

- a nyelvi kommunikáció megindításának támogatása;
- a beszédfejlődés természetes vonulatának bejárása, az érthető, megközelítően természetes ritmusú beszéd kimunkálása;
- a még hiányzó beszédhangok kialakítása, automatizálása, illetve a meglévő hibás hangok korrekciója;
- a szuprasegmentális elemek megfelelő használatának tudatosítása, a helyes beszédprozódia állandó gyakorlása;
- a grammatikai, pragmatikai hiányosságok korrekciója;
- a szókincs folyamatos bővítése, a szavak, kifejezések értelmezése, melyek hiányában a jó beszédprodukciónak elérése lehetetlen;
- fontos, hogy a halló társakkal végzett közös tevékenységek, közösen szerzett élmények során a hallássérült gyermekek felismerjék azokat a kapcsolódási pontokat, melyek segítségével egyenértékűnek tekinthetik magukat a halló tanulókkal.
- Kiemelt feladat a tehetséggondozás, melynek keretében megvalósul az átlagnál jobb nyelvi képességekkel rendelkező tanulók anyanyelvi kompetenciáinak kiemelt fejlesztése a következő területeken:
- a nem verbális önkifejezés képességének fejlesztése, illetve a partner nem verbális jelzéseinek értelmezése.
- a kiemelkedő matematikai-logikai gondolkodással bíró tanulók matematikai kompetenciáinak fejlesztése és szövegértési kompetenciájának olyan szintre emelése, amely képessé teszi őket a matematikai szöveges feladatok megértésére.
- az anyanyelvi és a kiemelkedő egyéb kompetenciák mind magasabb szintű és szélesebb körű birtoklásának elősegítése minden tanulási területen, amely képessé teszi tehetséges tanulóinkat a verbális, hangzó és képi kommunikáció eszközeinek és kódjainak, a különböző információhordozók üzeneteinek megértésére és feldolgozására, ezzel az önálló tanulás képességének gyakorlására.

Állapotmegismerés, szakértői vélemény

A hallássérült tanulók iskolai ellátásának, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs fejlesztésének alapja a szakértői vélemény. A szakértői vélemény tartalmazza a vizsgálat célját, előzményeit, a diagnózist/diagnózisokat és a komplex szakértői vizsgálat eredményeit, megállapításait. A hallássérülés területén nem megyei, hanem országos szakértői bizottság működik. A diagnosztikus munka a tradicionális hazai komplex diagnosztikai eljárás rendszerét követi. A szakértői vélemény javaslatot tartalmaz azzal kapcsolatban, hogy a tanuló együttnevelés vagy különnevelés keretében folytassa-e tanulmányait, megjelölve a nevelési-oktatási intézményt. Kitér a szakemberszükségletre, a rehabilitációra vonatkozó időkeretre, a rehabilitáció által érintett területekre, valamint az egyéni kedvezményekre, mentesítésekre. Az egyéni fejlesztési tervet megalapozó legfontosabb felmérések hallássérülés esetében a következők: hallásvizsgálat, nyelvi-kommunikációs képesség/készség, nonverbális kommunikáció, pszichomotoros fejlettség, egyéni állapotmegismerés, adaptív magatartás, szociális érettség, átfogó mentális képesség

(intelligencia), viselkedési problémák, bizonyos esetekben: motoros készségek, szenzomotoros integráció, magatartás, személyiségi jellemzők.

Differenciálás

A hallássérült gyermekek csoportja rendkívül heterogénnek tekinthető sokféle, a tanulást alapvetően meghatározó szempontból. Az alkalmazott módszertani alapelvek egyik legfontosabbika a differenciálás. Hallássérült tanulók esetén ez a következő területeken valósulhat meg:

- a tananyag, feladat választásában;
- az alkalmazott nyelvi szintben, az alkalmazott nyelvben (hangzó magyar nyelv, magyar jelnyelv);
- a tananyag feldolgozásának menetében;
- a feldolgozás módjában;
- a segítségnyújtás mértékében, minőségében;
- az értékelésben;
- az alkalmazott kommunikációs módokban;
- a tanulási tempóban.

A mozgásszervi fogyatékos (önálló hely-és helyzetváltoztatásra képes ép értelmű mozgáskorlátozott)

Intézményünkben eddig nem – és most sincs - volt mozgásszervi fogyatékos tanuló.

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) az a tanuló, akinek a mozgása veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavar miatt jelentősen és maradandóan akadályozott, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

Pedagógiai szempontból a következő csoportok alakíthatók ki:

- o végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok,
- o petyhüdt bénulást okozó kórformák,
- o a korai agykárosodás utáni mozgás-rendellenességek,
- o egyéb, maradandó mozgásállapot- és funkcióváltozást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák,
- o a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák.

A mozgás minden gyermek tapasztalatszerzésére, illetve annak lehetőségére hatással van, befolyásolja személyiségfejlődését. Mozgáskorlátozott gyermek esetében a mozgásos tanulás lehetősége és folyamata módosul.

A mozgáskorlátozott tanuló sajátos nevelési igényét a károsodás keletkezésének ideje, annak formája és elhelyezkedése, akadályozottságának mértéke egyedileg határozzák meg, a megfelelő különleges bánásmódot, a fejlesztés szakszerű feltételeit, formáját biztosítani kell.

A mozgáskorlátozott tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A nevelés, oktatás, mozgásfejlesztés, az egészségügyi szükségletek ellátása és a gondozás (sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat) során szükséges a folyamatos, tapasztalatszerzésre építő korrekciós szempontú fejlesztés, ezzel a sérülésből adódó hátrányos következmények csökkenthetők, ellensúlyozhatók.

Az önállóságra nevelés elvét mindig szem előtt tartva, az iskolában – a mozgáskorlátozott

tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően – biztosítani kell a megfelelő mozgás- és étletteret, amely magában foglalja:

- a fizikai környezetet, amely egyrészt akadálymentes, másrészt valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges környezeti feltételeket,
- a személyre szabott (segéd)eszközök és egyéb, az oktatáshoz szükséges speciális eszközök meglétét és használatát,
- a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabb környezetre is hatással bíró személyi környezetet (integrált oktatásnál a tanuló társak, azok szülei, az iskola dolgozói részére a befogadást segítő ismeretek átadása),
- szükség szerint személyi segítő meglétét.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának kiemelt célja:

- az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányaik során felkészültté váljanak az ismeretszerzésre és tanulásra, az önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre,
- ismerjék meg a mozgáskorlátozottságukból eredő egészségi teendőket és az egészségügyi ellátás lehetőségeit, a sajátos helyzetükből adódó jogukat, alakuljon ki bennük az önrendelkező életforma képessége, amely elősegíti jövőbeli felnőtt életüket, társadalmi beilleszkedésüket,
- olyan belső motiváció teremtsdön meg, amely által a mozgáskorlátozott tanuló aktívan kapcsolódhat be a fejlesztő folyamatba; alakuljon ki a fejlődés igénye önmagával szemben, az igény a sikeres továbbtanuláshoz, munkába álláshoz.

Fejlesztési területeket, nevelési célokat, kulcskompetenciákat, valamint az egyes műveltségterületek hangsúlyos, speciális feladatait a „Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei tartalmazzák részletesen.

Az 1–2. évfolyam pedagógiai feladatai

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek, eltérő iskolakészültségi szintek pedagógiai kezelése történik. Ebben a szakaszban fontos cél a tanulók egyéni tanulási módszereinek és szokásainak megalapozása. A tanórai tevékenységekhez szükséges eszközök kiválasztása, esetleg adaptálása ugyancsak az első pedagógiai szakasz kiemelt feladata.

- Az olvasás-írás során a csúszásgátló, a megfelelő méretű, alakú és vonalazású füzet használata; a ceruzafogás kialakítása, illetve különböző ceruzafogók használatának személyes beállítási szükségességek, illetve amennyiben a kézírás nem lehetséges, a segítő technológiák használatával történő írás kialakítása válik elsődlegessé; az olvasáshoz esetleg szükséges könyvtartó, sorvezető, nagyító használatának beállítása történik meg.
- A matematika sokszínű eszközkészletének mozgásállapothoz történő adaptálása az eszközök méretének, anyagának, vastagságának, megfoghatóságának, rögzíthetőségének, borításának

változtathatóságával válik lehetővé, annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott tanuló cselekvés, tevékenykedés útján irányított formában szerezzon tapasztalatokat.

- A technika és tervezés tantárgy, valamint a vizuális kultúra keretében az egyedi adaptált eszközök, módszerek és segítő technológiák teszik lehetővé, hogy a mozgáskorlátozott tanuló az örömmel végzett alkotómunkában kiteljesedhessen és a mindennapi tevékenységek végzésében fejlődjön.

A 3–4. évfolyam pedagógiai feladatai

Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán fontossá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanulási-tanítási folyamatok, és fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamat – a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat, valamint az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.

Az 5–6. évfolyam pedagógiai feladatai

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képességegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. Különösen nagy hangsúly van a matematikai és az anyanyelvi kompetenciaterületek fejlesztésén. Kiemelt szerepe van az esélyteremtésnek, felzárkóztatásnak, tehetséggondozásnak, melyek segítik a tanulók képességeinek kibontakoztatását.

A 7–8. évfolyam pedagógiai feladatai

A felső tagozat 7–8. évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az egész életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, melynek során kiemelt hangsúlyt kap a pályaválasztás, pályaaorientáció. Ebben a pedagógiai szakaszban az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz kapott minták alkalmazása, a tanulók egyéni tanulási módszereinek és szokásainak megalapozása történik. Az egészséges életvitel kialakítása kiemelten fontos a mozgáskorlátozott személyek esetében, ezért számos tanulási terület és tantárgy feladataként szolgál (mozgásnevelés, természettudomány, technológia).

Értékelés

A mozgásnevelés tantárgy esetében a nevelés-oktatás teljes idejében mindvégig szöveges fejlesztő értékelést kell alkalmazni. Az ének-zene, vizuális kultúra (komplex művészeti nevelés), digitális kultúra, technika és tervezés tantárgyak esetében a 4. évfolyam végéig fejlesztő értékelést ajánlott alkalmazni mozgáskorlátozott tanulók esetében, amit a pedagógiai programban is rögzíteni kell.

A mozgáskorlátozott tanulók a különböző mérések (előzetes felmérés; segítő-formatív felmérés; összegző, lezáró-szummatív felmérés) során ugyanolyan minőségű és mennyiségű feladatot oldhatnak meg, mint többségi társaik, számukra azonban többletsegítséget kell biztosítani.

A többletsegítség sérülésspecifikusan, elsősorban a funkcionális állapotjellemzőkhöz igazodva, egyéni szükségletekre szabottan legyen elérhető! Az adaptációs szükségletre vonatkozó adatokat, a számonkérésekre, vizsgákra vonatkozó paramétereket a tanulók sajátos nevelési igényével

kapcsolatban a mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók vizsgálatára specializálódott szakértői bizottság által elkészített szakértői vélemény tartalmazza javaslati részében.

A 2011. CXCV. köznevelési törvény 51. § (5) bekezdésének értelmében a sajátos nevelési igényű, jelen esetben mozgáskorlátozott tanuló részére a felvételi vizsgán indokolt esetben biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli vagy szóbeli felmérésen biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket, a vizsga szervezésével alkalmazkodni kell az adottságaihoz.

Az 56. § (1) bekezdése szerint a tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő, b) a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. A (2) bekezdés szerint érettségi vizsgán kijelölt tantárgyak helyett a tanuló – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – másik tantárgyat választhat.

- Többletidő és szünetek: A többletidő biztosítása a sajátos nevelési igény e típusában alapvető, hiszen az állapotból adódóan az esetek többségében jellemzően lassul a kivitelezési tempó, másrészt a kórformák egy részénél a feladatközi szünetek biztosításának kötelező, orvosilag meghatározott rendszere van.
- A feladatlapok adaptációja: Az írásbeli felméréseket egyes mozgáskorlátozott tanulók esetében nagyítani szükséges. Fontos, hogy a tesztek összeállítása során egy feladat teljes egészében egy oldalra kerüljön (amennyiben a szöveg és a hozzá tartozó kérdések egy lap két oldalán vannak, úgy azok folyamatos lapozása szükséges, ami akadályozott kézfunkció esetén idővesztést jelent, mivel problémás a lap megfogása, megfordítása). Fontos, hogy a feladatlapokon szélesebb rubrika, illetve több sor, valamint nagyobb sorközök álljanak rendelkezésre
- Eszközös megsegítés: A mozgáskorlátozott tanulók esetében előfordulhat, hogy speciális íróeszközre, egyéb kiegészítő eszközre (pl. speciális asztalra, csúszásgátlóra) van szükség a felmérés során. Bizonyos mozgáskorlátozott tanulóknál az írásbeli vagy a szóbeli, esetleg mindkét kommunikációs csatorna súlyos mértékű akadályozottsága áll fenn. Ezekben az esetekben mind a tananyagot, mind a felmérést digitalizálni kell.
- A felmérés módjának adaptációja: Mozgáskorlátozott tanulók esetében a szóbeli számonkérés írásbelire, az írásbeli számonkérés szóbelire változtatható.
- A felmérések során személyi segítő jelenléte is szükségessé válhat, aki a következő módokon nyújthat segítséget:
 - lapoz a feladatlapban;
 - a tanuló testhelyzetét igazítja, individuálisan (személyre szabottan) pozicionálja;
 - ha kell, az időkeret betartása érdekében felolvassa a kérdéseket;
 - ír a tanuló helyett, aki tollbamondja a megoldásokat.

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

A mozgáskorlátozott tanulók habilitációs, rehabilitációs fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulóknak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Ennek érdekében szükséges:

- az ellátás során a teammunka kialakítása, a különböző szakemberek együttműködése (az orvos – neurológus, ortopéd szakorvos, gyermekgyógyász – irányította egészségügyi rehabilitáció megszervezése, szükség esetén egyéb segítő szakmák, szakemberek bevonása);
- a pszichomotoros funkciók korrekciója, fejlesztése;
- a kialakuló tanulási problémák korrekciója;
- a mozgáskorlátozott tanulók részvételét megteremtő és az egyéni igényekhez igazodó fejlesztést biztosító tanulásszervezési, módszertani eljárások, technikák alkalmazása (differenciálás, csoportmunkára építő módszerek, kooperatív technikák alkalmazása, témahetek szervezése, projektmunka);
- speciális felkészítés az önkiszolgálásra, az önálló életvezetésre, az önrendelkező életformára;
- az önkiszolgálást, az iskolai munkát segítő és a fejlesztést szolgáló sérülésspecifikus egyéni rehabilitációs eszközök biztosítása;
- a gyógyászati segédeszközök és az orvosi, egészségügyi háttér biztosítása;
- a nyelvoktatás megvalósítása úgy, hogy az segítse a tanuló más anyanyelvű emberekkel történő kommunikációját, és a média segítségével biztosítsa a számára közvetlen megtapasztalással elérhetetlen élményeket;
- alapos szakmaismereten és önismereten alapuló pályaeorientáció;
- a mozgáskorlátozott személyekre vonatkozó jogi és érdekvédelmi tudnivalók (szövetség, egyesületek, klubok, alapítványok stb.) ismerete.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

Az egyéb pszichés fejlődési zavar a Köznevelési törvény által használt gyűjtőfogalom, a sajátos nevelési igényre (SNI) való jogosultság egyik kategóriája. Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

A kategória többféle diagnózist tartalmaz, részben idegrendszeri fejlődési zavarokat, részben a magatartás-szabályozás más zavarait. Az idegrendszeri fejlődési zavarok nagy csoportjából ebbe a kategóriába tartozik a specifikus tanulási zavar és a figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD). Ezeknek az állapotoknak közös vonása, hogy a háttérükben mindig eltérő idegrendszeri fejlődés áll, ami számos esetben genetikai okokra visszavezethető vagy pre-, illetve perinatálisan (magzati korban vagy a születés körüli időszakban) szerzett, nem a környezet vagy a nevelés hatására alakulnak ki, és a zavar a korai életkortól kezdve jelen van. Ezzel szemben a magatartásszabályozási zavarok általában nem az eredendően eltérő idegrendszeri fejlődés talaján alakulnak ki, hanem az idegrendszer biológiai sérülékenysége és a rossz környezeti feltételek, elégtelen bánásmód, tartósan extrém magas stressz együttes következményeként jönnek létre.

Kíváncsú lenné az egyéb pszichés fejlődési zavar kifejezés helyett erre a meglehetősen heterogén tanulói csoportra a Nemzeti köznevelési törvényben zárójelben szereplő **tanulási, figyelem- és magatartás-szabályozási zavar** megnevezést mint SNI főcsoport-elnevezést használni.

- A (specifikus) **tanulási zavar** egy olyan multifaktoriális meghatározottságú ún. idegrendszeri fejlődési zavar (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, vagy ezek halmozódása), mely az átlagos vagy akár átlag feletti értelmi képességek és a szükségletekhez illeszkedő, megfelelő oktatási feltételek ellenére okoz komoly nehézségeket a tanulásban, a sikeres iskolai előmenetelben. Az egyes tanulási zavarok tünetei gyakran egyszerre is jelen lehetnek, ezáltal több iskolai készséget is érinthetnek, pl. az olvasás elsajátításának zavarai és az aritmetikai műveletvégzés zavarai. A specifikus tanulási zavar iskolai alulteljesítést eredményez, de nem minden iskolai alulteljesítés mögött áll specifikus tanulási zavar.
- Az **olvasási zavar** (diszlexia) neurobiológiai eredetű specifikus tanulási zavar, az olvasás, írás elsajátításának nehézségét jelenti, gyenge szófelismerés, pontatlan és lassú olvasás jellemzi, mely legtöbbször helyesírási zavarokkal együtt jelentkezik.
- A **helyesírási zavar** (diszortográfia) önmagában előfordul ugyan, de ritkán.
- Az **íraskivitelezés** (íraskép) **zavara** (diszgráfia) gyakran olvasási zavar nélkül jelenik meg. Másodlagos következményként szövegértési nehézségek jelentkezhetnek, valamint a kevesebb olvasási tapasztalat hátráltathatja a szókinész és a háttértudás fejlődését.
- A **számolási zavar** (diszkalkulia) esetén az intellektuális teljesítményhez, életkorhoz (osztályfokhoz)² viszonyítva jelentős elmaradás mutatkozik a számköri ismeretek, számérzék, szám- és műveleti fogalmak kialakulásában, az alapvető műveletek végzésében és a bázisfunkciók (téri-vizuális rendszer, központi végrehajtó rendszer, munkamemória, beszéd és nyelv, gondolkodási funkciók) működésében

- A hétköznapi nyelvhasználatban is egyre gyakrabban felbukkanó **ADHD** kifejezés egy angol mozaikszó (Attention Deficit Hyperactivity Disorder, magyarul **figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar**), mely

- **figyelemhiánnyal** és/vagy
- **túlmozgással** (hiperaktivitás) és **impulzivitással** jellemezhető.

A két altípus önállóan vagy kombinált formában is előfordulhat.

Az ADHD átlag alatti, átlagos és átlag feletti intellektuális teljesítmény mellett egyaránt jelen lehet. A szakirodalom szerint az iskoláskorú gyermekek kb. 5%-át érintő, a tanulási teljesítményt és a viselkedésszervezést jelentős mértékben befolyásoló, támogatás hiányában rontó, idegrendszeri fejlődési zavar, mely jelentős mértékben aluldiagnosztizált, számos esetben a diagnózis és a sajátos nevelési igény megállapítása nélkül van jelen a köznevelés színterein. A **magatartásszabályozási zavar** is az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriában nevesülő SNI állapot. Összefoglaló név, mely alatt

- **impulzuskontroll-zavart** (személyre és/vagy tárgyakra, tulajdonra irányuló agresszív, destruktív szóbeli és viselkedéses kitörések) és
- **diszruptív** (irritált, vitatkozó, bomlasztó),
- **diszszociális** (normasértő, agresszív, megbotránkoztató) **viselkedészavarokat** értünk.

A magatartásszabályozás zavarával együtt járó problémák súlyosan és tartósan megnehezítik a tanulási helyzetekben való aktív és produktív részvételt, ezáltal jelentős tanulási hátránnyal járnak. A zavarok természetéhez tartozik, hogy kihatással vannak a társas viselkedésre, az interperszonális kapcsolatokra, kommunikációra, a normakövetésre és a szabályok betartására, így ezek a problémák az oktatási, nevelési helyzetekben is jelen vannak.

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók gyakran élnek át kudarchelyzetet, sikertelenséget, elutasítást, amelynek következtében az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség vagy ellenállás, önértékelési zavarok, különböző jellegű és mértékű társas interakciós és alkalmazkodási problémák alakulhatnak ki. Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladtával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Pszichés fejlődési – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási – zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságai, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. logopédiai osztályban, tagozaton), valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

- o a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.

- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

Fejlesztési területeket, nevelési célokat, kulcskompetenciákat, valamint az egyes műveltségterületek hangsúlyos, speciális feladatait a „Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei” tartalmazza részletesen.

Az iskolai fejlesztés szakaszai (alapozó [első félév, óvoda–iskola átmenet], alsó tagozat, felső tagozat)

Az alapkészségek biztos kialakítása, a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges alapkompentenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozása, valamint a tanulási motiváció felkeltése és fenntartása az egyéb pszichés fejlődést mutató tanulók esetében is kiemelt jelentőségű.

A különbségek feltárása, az érési késést, fejlődésben való elmaradást mutató gyermekek képességeinek fejlesztése az alapkészségek kialakítása szempontjából is az alapozó nevelési szakasz kiemelt feladata.

Az első tanév első féléve minden köznevelési intézményben olyan előkészítő szakasz, amely tananyagában, módszereiben és értékelési formáiban eltér a későbbiektől. Ez az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába eső tanulóknak kedvező, a Nat-ban javasoltak alkalmazása megfelelő.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a Nat-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet esetükben az 1. évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény)

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. A tanulási folyamat követését szolgáló felméréseket, ellenőrző méréseket minden esetben a tanulást támogató, fejlesztő-segítő értékelésnek és visszajelzésnek kell követnie. Ezeknek az eszközöknek a kiegészítése a tanulói önértékeléssel, a társértékeléssel és a csoportos értékelési formákkal lehetővé teszi, hogy az értékelés a tanuló számára örömteli, élvezetes eseménnyé váljon, fejlesztve ezzel a reflektivitást és az érzelmi, szociális intelligenciát, valamint a pozitív énkép és önbecsülés fejlődését.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába került tanuló a megyei szintű pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságának szakértői véleménye alapján indokolt esetben adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése és minősítése alól mentességben részesülhet, továbbá többlet felkészülési idő, segédeszköz-használat biztosítható számára.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt.

Állapotmegismerés – szakértői vélemény

Az állapotmegismerés fogalom gyógypedagógiai pszichodiagnosztikai tevékenységre utal. A specifikus tanulási zavar, valamint a figyelem- és magatartásszabályozás zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel, melynek során a komorbiditások/társuló zavarok, fogyatékoságok megállapítását is szem előtt kell tartani. Az ADHD és a magatartásszabályozás zavarai alá tartozó diagnózisok megállapítása pszichiátriai szakorvosi kompetencia, melyet a szakértői vizsgálat felhasznál az SNI státusz megállapításához vagy kizárásához. A szakértői vélemények akkor tudnak valódi segítséget, támpontot nyújtani a pedagógusoknak, ha elkészítésük és értelmezésük valódi teammunkán alapul.

Habilitáció/rehabilitáció

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatást kell kapniuk az osztálymunkában részt vevő pedagógusoknak, szaktanároknak, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére. Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulása időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrzésre kerül a további célkitűzések megtervezését megelőzően, melyről a pedagógusnak szintén tájékoztatást kell kapnia. A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban az egyéb pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Látási fogyatékos tanuló

Intézményünkben még soha nem volt – jelenleg sincs – látási fogyatékos tanuló. „A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei” kiadvány 7-33. oldala tartalmazza a látási fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének tudnivalóit, a kompetenciafejlesztést, a tanulási területeket és tudástartalmakat, az iskolai fejlesztés szakaszait, az értékelés lehetséges módzatait, az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció és rehabilitáció módjait, az együttműködést a családdal és más partnerekkel.

Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

Intézményünkben valaha volt – jelenleg sincs – autizmus spektrumzavarral küzdő tanuló. „A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei” kiadvány 108-129. oldala tartalmazza az ilyen tanulók iskolai fejlesztésének tudnivalóit, a kompetenciafejlesztést, a tanulási területeket és tudástartalmakat, az iskolai fejlesztés szakaszait, az értékelés lehetséges módzatait, az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció és rehabilitáció módjait, az együttműködést a családdal

és más partnerekkel.

Összegzés

A tanulók eltérő fejlettségi szintjét, különbözőségét, más-más haladási ütemét figyelembe vevő szemléletmódnak napjainkban megvan a létjogosultsága. Kifejezetten igaz ez abban az esetben, ha a tanulók között van, vagy vannak olyan gyerekek, akiknek valamely részképesség zavar miatt nehézséget okoz a tanterv által előírt tananyag elsajátítása, a követelmények megfelelő szintjének elérése. A gyerekek igyekezete, a nevelők felkészültsége és a változatos módszerek valamint a fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus által végzett fejlesztés meghozza a kívánt eredményt. Fontos, hogy a pedagógusok ismerjék az SNI tanulókra vonatkozó törvényi hivatkozásokat, az alapidokumentumok tartalmát, az egyéni fejlesztési tervek fontosságát, az egyes fejlesztési területekhez tartozó, lehetséges tevékenységeket. A részképességeket fejlesztő egyénre szabott tevékenységek kifejtik pozitív hatásukat. A pedagógus által befektetett energia megtérül, hiszen a tanuló személyisége pozitív irányba fejlődik, ami a tulajdonképpeni cél, s minden pedagógus erre törekszik oktató

– nevelő munkája során.

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola

OM: 031 148

Fülöp

Továbbhaladás követelményei

5.számú melléklet: A továbbhaladás követelményei

TARTALOMJEGYZÉK:

Továbbhaladás feltételei – 1. osztály	71.
Továbbhaladás feltételei – 2. osztály	75.
Továbbhaladás feltételei – 3. osztály	79.
Továbbhaladás feltételei – 4. osztály	86.
Továbbhaladás feltételei – 5. osztály	93.
Továbbhaladás feltételei – 6. osztály	102.
Továbbhaladás feltételei – 7. osztály	111.
Továbbhaladás feltételei – 8. osztály	122.
Sajátos nevelési igényű tanulók - továbbhaladás feltételei	133.

Továbbhaladás feltételei - 1.osztály

Matematika

A tanuló képes a 20-as számkörben

Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

- halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint;
- halmazt alkotni;
- állítások igazságtartalmának eldöntésére;
- állítások megfogalmazására;
- összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés megállapítására;
- közös tulajdonság felismerésére, megnevezésére;

Számтан, algebra

- több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának helyes használatára;
- néhány elem sorba rendezésére próbálgatással;
- számokat ír, olvas;
- megtalálja a számok helyét a számegyenesen;
- meghatározni az egyes számszomszédokat;
- természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
- matematikai jelek: $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ ismerete, használata;
- képes összeadni, kivonni;
- képes szöveges feladat értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírása számokkal, segítséggel
- megkülönböztetni a páros és páratlan számokat;

Gondolkodás

- növekvő és csökkenő számsorozatok folytatása;
- számpárok közötti kapcsolatok felismerése.

Alakzatok geometriai tulajdonságai

- ismeri az egyenes, görbe vonalakat;
- képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;

Tájékozódás térben és síkon

- képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- ismeri a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő fogalmak jelentését;

Mérőeszköz használata, mérési módszerek

- a szabvány mértékegységeket ismer: m, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év;
- mennyiségek közötti összefüggések felismerése;
- mérőeszközök használatára;
- közös tevékenységekben, csoportokban dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni;

Adatok megfigyelése

- adatokról megállapításokat megfogalmazni.

Magyar nyelv és irodalom

- beszéd és szókincs életkornak megfelelő

olvasás:

- a tanult betűket felismeri és megnevezi
- önállóan összeolvassa a tanult betűket
- képes önállóan elolvasott szavak magyarázatára

írás

- a tanult betűket, betűkapcsolatokat kis segítséggel alakítja
- írástempója életkornak megfelelő
- másolás: írottól, nyomtatotttól kevés hibával végzi
- tollbamondás: hibáit segítséggel javítani tudja
- írás emlékezetből: kis segítséggel képes javítani hibáit

Ének-zene

- 15 dal éneklése kívülről önállóan és csoportosan,
- 2-es ütem hangsúlya, egyenletes lüktetés
- szó, mi, lá hangok elhelyezése dallamkirakón, szolmizálásuk, kézjelük
- Z (szün), tá, titi hangoztatása, felismerése, írása
- vonal, vonalköz
- ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel
- Dalok mondókák ritmusának felismerése, és megfelelő ritmushasználat improvizációval, ritmusírás, -olvasás.
- Különböző hangkészletű dalok éneklése, lá szó mi hangkészletűek szolmizálása.

Zenei hangulatok jellemzése

- Emberi hangfajták megkülönböztetése, megismerése hangzás alapján.
- A tanulók emlékezetből elő tudják adni a gyermekdalokat a kapcsolódó játékokkal együtt. Csoportosan bátran, zengő hangon, jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek.
- Képesek csendben, társaikkal együtt zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak.

Vizuális kultúra

- képes legyen a formák, színek érzékeltetésére
- önállóan, tisztán, az utasításokat betartva készítse el munkáját

Technika és tervezés

- használja önállóan, balesetmentesen az eszközeit
- képes legyen önálló, tetszetős munka elvégzésére

Sakk-logika

- a sakkjáték eszközeinek megismerése és használata

Testnevelés és egészségfejlesztés

- Előkészítő és preventív mozgásformák
- A testrészek megnevezése.
- A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.
- Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben.
- Az iskolatáska gerinckímélő hordása.
- A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.
- Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.
- Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése.
- A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.

- Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák
- A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása.
- Manipulatív természetes mozgásformák
- A sporteszközök szabadidős használata igénnyé és örömforrássá válása.
- Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban
- Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.
- A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.
- Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban.
- A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.
- A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.
- Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása.
- A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben.
- Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben
- Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.
- Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

Hittan

- A gyermeknek legyen élményszerű fogalma Istenről, mint gondviselő Atyáról.-
- Segítséggel tudjon elmondani a tanult történetekből legalább hármat.
- Ismerje a katolikus köszöntést.
- Tudja segítséggel elmondani a Miatyánkot, az Üdvözlégyet
- Ismerje az étkezés előtti és utáni imát.
- Tudjon a templomban megfelelő módon viselkedni

Továbbhaladás feltételei - 2. osztály

Magyar nyelv és irodalom

- Legyen képes kb. egyoldali összefüggő szöveg olvasására, megértését bizonyítsa kapcsolódó feladatok önálló megoldásával
- Legyen képes szabályos betűalakítással és kapcsolással másolni nyomtatott és írott szöveget
- Helyesen írja a szavakat tollbamondáskor
- Ismerje az ábécét
- Tudjon szótagolni, elválasztani
- Ismerje fel a kijelentő és kérdő mondatot.

Matematika

A tanuló a 100-as számkörben

Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

- képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni;
- képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni;
- halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi;

Számítan és algebra

- több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát helyesen használja;
- néhány elemet sorba rendez;
- ismeri a helyi érték fogalmát;
- számokat ír, olvas;
- tud római számokat írni, olvasni (I, V, X)
- megtalálja számok helyét a számegetyosen;
- meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
- képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
- tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani;
- a matematikai jeleket $+$, $-$, $*$, $:$, $=$, $<$, $>$, $()$ helyesen használja;
- képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani 100-as számkörben;
- ismeri a szorzótáblát és bennfoglalt táblát.
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét;
- képes szöveges feladat értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel;
- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
- figyelme tudatosan irányítható;

Geometria, mérés

- ismeri az egyenes és görbe vonalakat;
- képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
- tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint;
- képes tájékozódni, ismeri az irányokat;

- képes a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére;
- ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
- képes átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között;
- felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket;
- mérés során helyesen használja a mérőeszközöket;

Gondolkodás

- felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni;
- felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat;

Adatok megfigyelése

- képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni;
- tud adatokról megállapításokat megfogalmazni;

Ének-zene

- 20 dal a törzsanyagból, önálló és csoportos éneklése
- fél értékű hang és szünet
- ré, dó, alsó lá hangok neve, kézjele, elhelyezése a vonalrendszerben
- Énekelt dalok ritmuskísérete mozgással.
- Dalok mondókák ritmusának felismerése, és megfelelő ritmushasználat improvizációval, ritmusírás, -olvasás.
- Különböző hangkészletű dalok éneklése és szolmizálása.
- Vokális és hangszeres hangszínek felismerése.
- Zenei hangulatok jellemzése.
- Emberi hangfajták megkülönböztetése, megismerése hangzás alapján.
- Kreatívan részt vesznek a játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. (Képes ezeket egyszerű tánclépésekkel érzékeltetni.)
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek.
- Képesek csendben, társaikkal együtt zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük.

Vizuális kultúra

- Képes legyen a formák, színek érzékeltetésére
- Önállóan, tisztán, az utasításokat betartva készítse el munkáját

Technika és tervezés

- Használja önállóan, balesetmentesen az eszközeit

- Képes legyen önálló, tetszetős munka elvégzésére

Sakk-logika

- a sakkjáték eszközeinek ismerete és használata
- a viselkedés tradicionális szabályainak ismerete és a sakketikett megismerése

Testnevelés és egészségfejlesztés

- Előkészítő és preventív mozgásformák
- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.
A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei.
- A medence középhelyzete beállítása.
- A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk.
- Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése.. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.
- Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák
- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.
- Manipulatív természetes mozgásformák
- A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.
- Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.
- A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.
- Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban
- Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.
- Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön. A tanult tánc(ok) és játékok térformáinak megvalósítása.
- Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban
- A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete.
- Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban.
- Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban.
- Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban
- Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.
- Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kispályákban.
- A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.

- Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése.
- Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak.
- Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben - -
Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról. Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

Hittan

- A tanult történetekből önállóan tudjon képek alapján elmondani négyet.
- Ismerje az egyházi év fontos eseményeit.
- Jézus nyilvános működésének főbb eseményeit.
- Ismerje a szentmise fő részeit
- Tudja a liturgikus színeket felsorolni
- Ismerje a keresztség szentségét
- Az imákat önállóan is el tudja mondani.

Továbbhaladás feltételei - 3. osztály

Magyar irodalom

- Hangos olvasása közelítsen a természetes beszéd üteméhez.
- Olvasson a tanuló némán 1 oldal terjedelmű szöveget. Emeljen ki lényeges információkat kérdések segítségével.
- Ismerje fel a tanult költészeti alkotásokat.
- Ismerje a legfontosabb családi, vallási és nemzeti ünnepeinket. Olvasson a tanuló némán másfél oldal terjedelmű szöveget. Bizonyítsa az ismeretterjesztő szöveg megértését információk önálló kiemelésével.
- Tudja a tanult költészeti alkotásokat.
- Ismerje a magyar nemzet legfontosabb történelmi eseményeit.

Magyar nyelv

- Az írása legyen könnyen olvasható, írásmunkája tetszetős. Az írás teljesítményének szintje érje el a 19-28 betűt percenként.
- Ismerje fel és tudja megnevezni a tanult anyanyelvi ismereteket.
- Tudjon 5-7 mondatos fogalmazást írni a tanult műfajnak megfelelő eszközök felhasználásával képsor vagy átélt közös élmény alapján.
- Füzete legyen tiszta. Írásmunkájának elhelyezése legyen áttekinthető. Az írás terjedelme kb. 10-12 sor legyen.
- Határozza meg és alkalmazza a tanult anyanyelvi ismereteket.
- Tudjon 8-12 mondatos fogalmazást írni önállóan a tanult műfajnak megfelelő eszközök felhasználásával képsor vagy átélt közös élmény alapján.

Matematika

Gondolkodás

- tudjon elhelyezni elemeket egyszerű tulajdonságú halmazokba;
- ismerje az alaphalmaz, részhalmaz fogalmát;
- állapítsa meg egyszerű sorozatok szabályát, kis segítséggel tudja folytatni az elkezdett sorozatot,
- tudjon megfogalmazni igaz, hamis állításokat, állítások igazságát eldönteni;
- tudjon egyszerű nyitott mondatok igazsághalmazát megkeresni véges alaphalmazon;
- értelmezzen egyszerű szöveges feladatokat, segítséggel tudja az adatokat lejegyezni, megoldási tervet készíteni.

Számtan, algebra

- Tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben **1000-es** számkörön belül.
- Helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint.
- Alaki-, helyi-, valódi érték ismerete, alkalmazása
- Tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni.
- Ismerje a számok egyes, tízes, százaz szomszédjait, tízesekre, százazokra kerekített értékét.
- Tudja értelmezni, eszközzel elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást.
- Tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal.

- Legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 1000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval).
- Ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén.
- Tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

Geometria, mérés

- Ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat, nevezze meg néhány tulajdonságukat.
- Tudjon előállítani síkidomokat tevékenységgel.
- Ismerje és használja a mérőeszközöket és mértékegységeket gyakorlati mérések során.
- Tudjon megoldani egyszerű szám és szöveges feladatokat a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc).

Valószínűségi játékok, statisztika

- Kísérletek, játékok alapján a lehetséges esetek keresésére.
- Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos események eldöntésére egyszerűbb esetekben.
- Események bekövetkezésének megfigyelésére, lejegyzésére kis segítséggel.
- Igaz, hamis állítások felismerésére, szétválogatására.

Környezetismeret

- Legyen képes a megfigyelés, leírás, szóban, rajzban összehasonlítás, csoportosítás alkalmazására.
- Végezzen egyszerű kísérleteket, állapítsa meg az ok-okozati összefüggéseket.
- Az idő mérése, időtartamok becslése.
- Tudjon hőmérsékletet mérni.
- Tudja meghatározni a halmazállapot-változás okát. A megszerzett ismereteiről szerzett megfigyeléseit, tapasztalatait tudja a saját szavaival egyszerűen megfogalmazni.
- Ismerje fel a környezet változásainak hatását az élőlényekre.
- Egy természetes életközösséget tudjon bemutatni.
- Ismerje a leggyakoribb gyermekbetegségeket és azok tüneteit.
- Az egészséges életmód elemeit tudja alkalmazni.
- Az egészség megőrzésének és a betegségek elkerülésének ismerete.
- Olvasson le a térképről adatokat a színek és a számok segítségével.
- Ismerje a felszíni formákat és vizeket, valamint azok jelölését.
- Nevezze nevén lakóhelye jellemző közlekedési eszközeit. Tudja útba igazítani az idegent a lakóhelyén.
- Ismerje a gyalogos közlekedés szabályait.
- Tudja megnevezni hazánk fővárosát.

Ének - zene

- A tanult dalok zeneileg hibátlan, élményszerű éneklése hibátlan szövegkezeléssel.
- Részt tud venni kánonok és kétszólamú dalok pontos éneklésében.
- Felismeri és meg tudja különböztetni a tavaszi és lakodalmi szokásokat és dalait.

Zenehallgatás

- A kórustípusokat (gyerekkórus, nőikar, férfikar, vegyeskar) hallás utáni megnevezi.
- Hangszerek felismerése hallás után (kürt, üstdob).
- A hallgatott zeneművek és népzenei, autentikus felvételek felismerése.

Improvizáció

- Önállóan és alkotó módon vesz részt a népi gyermek és dramatikus játékokban, zenei improvizációkban.

Zenei ismeretek

- Tudjon ismert dalokat szolmizálni, legyen biztos a tanult ritmusértékek és ritmusképletek felismerésében, megszólaltatásában (felső dó, értékviszonyok, 4-es ütem), a magyar népdalok sorszerkezetének felírásában.
- Tudjon önállóan dalrészleteket olvasni és kottába írni.
- Könnyű többszólamú dalok éneklése.
- Rövid zenei részletet figyelemmel követése, megadott szempontok alapján.
- Tanári irányítással ritmus- és dallammotívumok visszaidézése (utóritmizálás és szolmizálás, felismerés, lejegyzés, reprodukálás).
- 30 dal (pl. 20 népdal, 10 műdal) éneklése emlékezetből.
- A tanulók 30 dalt) el tudnak énekelni emlékezetből több versszakkal, csoportosan is. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjéről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 2/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is.
- Az ismert dalokat olvassák kézjéről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjéről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai

építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni.

- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

Vizuális kultúra

- Az eddig tanult nyelvi vizuális kifejezőeszközöket egyre tudatosabban alkalmazza.
- Törekszik az új vizuális kifejezőeszközök megfigyelésére, főbb jellemzőinek megnevezésére, ezeket önállóan alkalmazza.
- Képes élményeinek, elképzeléseinek tudatos vizuális megjelenítésére. Felismerhetően ábrázol mozdulatokat, mozgáshelyzeteket.
- Képes élményeinek, elképzeléseinek tudatos vizuális megjelenítésére. Felismerhetően ábrázol térviszonyokat.
- Aktívan részt vesz a műalkotásokkal való foglalkozásokon.
- A bemutatott műalkotásokból 3-3 festményt, szobrot felismert, és ezeket szerző és cím szerint is tudja.
- Képes látvány alapján a jellegzetes formákat, színeket megragadni, ábrázolni a változást tanítói irányítással.
- Képes önállóan rögzíteni a változást.
- Képes közvetlen természeti környezet szemlélésére, jellegének leírására alapvető jegyekkel.
- Képes közvetlen természeti és mesterséges környezet szemlélésére, jellegének pontos leírására.
- Tárgykészítés során ötleteit tanítói segítséggel valósítja meg.
- Tárgykészítés során önálló ötleteit saját algoritmus alapján valósítja meg.
- Biztonsággal használja a megismert, gyakorolt ábrázolási, konstruálási technikákat.
- Szívesen alkalmaz új technikákat is.

Technika

-Család, otthon, háztartás:

Ismerje a lakás beosztásának alapelveit, a lakás helyiségeinek funkcióit.

- Papírmunkák:

Tudja a karton és papírlemez tulajdonságait felsorolni, vegye észre a tulajdonság és a felhasználhatóság közötti összefüggéseket.

- Fonal- és textilmunkák:

Önállóan végzi az anyagtulajdonsági vizsgálatokat. Alkalmazza a kézi varrás alapöltéseit és a fonást a munkadarabok elkészítése során.

- **Famunkák:**
Legyen képes fából készült szerkezeteket elkészíteni.
- **Fémek alakítása:**
Fel tudja sorolni az alumínium huzal tulajdonságait. Biztonságosan használja az alakításukhoz szükséges szerszámokat.
- **Jeles napok:**
Legyen képes az ünnepekkel kapcsolatos munkadarabok esztétikus kivitelezésére. Vegyen részt az ünnepi előkészületekben.
- **Mérés:**
Önállóan tud cm pontossággal méréseket végezni.
- **Műszaki ábrázolás:**
Önállóan megnevezi a méretszámokat és méretvonalakat.
- **Közlekedési ismeretek:**
Ismerje a kerékpáros közlekedés alapvető szabályait.
- **Háztartástan, életvitel:**
Ismerje a háztartási- és kommunikációs eszközök rendeltetését.
- **Jeles napok:**
Legyen képes az ünnepekkel kapcsolatos munkadarabok esztétikus kivitelezésére. Vegyen részt az ünnepi előkészületekben.

Sakk-logika

- a sakkjáték eszközeinek ismerete és használata
- a viselkedés tradicionális szabályainak ismerete
- a tanuló legyen képes udvarias módon megfogalmazni saját gondolkodási folyamatát
- a tanulók nyitott, rugalmas gondolkodása

Testnevelés és egészségfejlesztés

- Előkészítő és preventív mozgásformák
- Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.
- A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.
- A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.
- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.
- A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.
- A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.
- Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.
- Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése.
- Manipulatív természetes mozgásformák
- A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.
- A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.
- A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.
- Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban
- A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.
- Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.
- Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.
- A tempóváltozások érzékelése és követése.
- A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.
- Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban
- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.
- Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban
- A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.
- Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.
- Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.
- Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.
- A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.
- A sportszerű viselkedés értéké válása. Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban
- A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.
- Az önvédelmi feladatok céljának megértése.
- Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben
- Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.
- A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.
- A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

Digitális kultúra

- Ismerjen fel jeleket, piktogramokat, tudja értelmezni azok jelentését.
- Ismerje a számítógép üzemeltetésének rendjét.
- Ismerje a számítógép fő részeit, azokat tudja megnevezni.
- Munkái során szerezzen jártasságot a billentyűzet és az egér használatában.
- Szerezzen jártasságot az Internet használatában; a különböző multimédia és hipermédia oktatási anyagok alkalmazásában.
- Tudja használni egy egyszerű rajzkészítő program funkcióit.
- Használja a rajzolóprogramot rajzos - szöveges munkáinak megalkotására, módosítására.

Hittan

- Ismerje a bűn és a bűnbánat fogalmát
- Tudja elmondani a tízparancsolatot
- Ismerje a tízparancsolattal kapcsolatos bűnöket.
- Ismerje a szentmise négy fő részét
- Tudja a hét szentség fogalmát,
- Tudja az Oltáriszentség és a Bűnbánat szentségének a fogalmát
- Imák:
- Miatyánk,
- Üdvözlégy,
- Gyónási ima,
- Étkezés előtti
- Étkezés utáni ima
- Gyónás utáni ima
- Segítséggel a Hiszek egy Istenben ima

Továbbhaladás feltételei - 4. osztály

Magyar irodalom

- Érthető, helyesen tagolt, a magyar nyelv hangzástörvényeinek megfelelő beszédre a mindennapi kommunikációban.
- Vers és prózamondás közben a mondanivaló értelmes megfogalmazására, a memoriterek szöveghű előadására.
- Szöveghű, folyamatos, a tartalmat kifejező felolvasásra.
- Másfél oldal terjedelmű, az életkornak megfelelő szöveg önálló (néma) olvasására, a szövegértés bizonyítására egyszerű feladatok megoldásával.
- Legnagyobb költőink, íróink nevének és a tőlük olvasott művek címének, témájának megjegyzésére.

Magyar nyelv

- Esztétikus, rendezett egyéni írásra.
- A hangok időtartamának helyes jelölésére a begyakorolt esetekben.
- A mondat és a tulajdonnevek tanult eseteinek nagybetűs kezdésére.
- Szavak csoportosítására a tanult szófajok szerint.
- A tanult szófajok toldalékos alakjainak írására.
- Az egyalakú szótövek, a tanult toldalékok felismerése.
- Szavak elválasztására (összetett szavaknál is).
- A múlt idő jelének helyes használatára.
- Az igekötő és az ige leírására, ha az igekötő közvetlenül a hozzá tartozó ige előtt vagy után áll.
- A keltezés egyszerű alakjának írására.
- Minimum 8 összefüggő mondat terjedelmű írásbeli fogalmazás készítésére a megadott témáról (elbeszélés, leírás vagy levél).
- A szövegműfajnak és a témának megfelelő szókinccs használatára.
- Az írásbeli feladatok elvégzésére a kívánt helyesírási és íráshasználati normák megtartásával.
- Önellenzéresre, hibajavításra tanítói utasításra, helyesírási szótár használatára.

Matematika

Gondolkodás

- tudja halmazok számosságát megállapítani, összehasonlítani;
- tudja kiválogatott elemek közös tulajdonságát megnevezni;
- legyen képes összefüggések felismerésére;
- tudja eldönteni állítások igazságtartamát, egyszerű igaz, hamis állításokat fogalmazni;
- tudja megkeresni egyszerű nyitott mondatok igazsághalmazát;
- ismerje és segítséggel alkalmazza a szöveges feladatok megoldási algoritmusát;
- tudjon folytatni egyszerű számsorozatok a felismert szabály alapján;

Számтан, algebra

- használja, értelmezze pontosan a relációs jeleket ($<$, $>$, $=$);
- legyen biztos számfogalma a tízes számrendszerben 10 000-es számkörön belül;
- helyesen írja, olvassa a számokat **készségszinten**;
- tudja értelmezni, elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást a 10 000-es számkörben.
- tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal szóban;
- legyen **jártas** az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű és kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval);
- tudja ellenőrizni a számítások helyességét;
- tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával;
- tud római számokat írni, olvasni (I, V, X, L, C)

Geometria, mérés

- ismerje fel, és nevezze meg az egyszerű geometriai alakzatokat: négyszöget, háromszöget, négyzetet, téglalapot és a kört;
- ismerje a kocka és a téglatest tulajdonságait (lapok, csúcsok, élek száma);
- ismerje és használja a szabvány mértékegységeket gyakorlati mérések során, tudja elvégezni az egyszerű átváltásokat (km, m, dm, cm, mm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, ml, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc);
- tudja megmérni, kiszámítani a téglalap és a négyzet területét konkrét esetekben.

Valószínűségi játékok, statisztika

- tudja használni a biztos, lehetséges és lehetetlen fogalmakat;
- tudja egyszerű valószínűségi kísérletek lehetséges eseteit megkeresni;
- tudjon grafikonról, táblázatból néhány adatot leolvasni;

Környezetismeret

- Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.
- Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.
- A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.
- Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.
- A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.
- Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.
- Egy természetes életközösség bemutatása.

- Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.
- Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

Ének-zene

- 15 dal a törzsanyagból
- 3-as ütem, pontozott félkotta
- éles, nyújtott ritmus
- fá, ti, alsó ti hangok neve, kézjele, elhelyezése a vonalrendszerben
- pentatonia
- vegyes kar
- A tanulók 60 dalt (40 népzenei és 20 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is.
- Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szolmizálják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.

Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

Vizuális kultúra

- térbeli helyzet jelölése a forma feljebb-lejjebb helyezésével, takarásokkal
- domborodás kifejezése, a megvilágított és árnyékos oldal megkülönböztetése tónus alkalmazásával
- illusztrációkészítés hallott vagy elképzelt történethez
- fő-és mellékszín, keletkezésük módja

- Előkészítő és preventív mozgásformák
- Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.
- Önálló pulzusmérés.
- A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.
- A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.
- A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.
- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.
- A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.
- Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.
- Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák
- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.
- A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.
- A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások, azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.
- Manipulatív természetes mozgásformák
- A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel.
- A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.
- A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.
- A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.
- Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban
- Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is.
- A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.
- Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.
- Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.
- A tempóváltozások érzékelése és követése.
- A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.
- Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban
- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.
- A 3 lépéses dobóritmus ismerete.
- A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.
- A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete.
- A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése.

- Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban.
- A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.
- Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.
- Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.
- Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.
- A csapaterdeknek megfelelő összjátékra törekvés.
- A sportszerű viselkedés értékévé válása.
- Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban
- Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.
- Előre, oldalra és hátra esés, tompítással.
- A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálódása.
- A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása.
- A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.
- Az saját agresszió kezelése.
- Az önvédelmi feladatok céljának megértése.
- Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben
- Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.
- A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.
- A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.
- A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

Digitális kultúra

Az informatikai eszközök használata:

- Tudjon tájékozódni a számítógép grafikus felhasználói felületén.
- Ismerje fel az általa használt programok ikonjait.
- Tudja önállóan elindítani az általa használt programokat.
- Tudjon használni egyszerű játék és oktatóprogramokat.

Alkalmazói ismeretek:

- Tudja használni egy egyszerű rajzkészítő program funkcióit.
- Használja a rajzolóprogramot rajzos - szöveges munkáinak megalkotására, módosítására.
- Tudjon róla, hogy elkészült munkái elmenthetők, visszatölthetők.
- Tudjon szövegírásra használni egy szövegszerkesztő programot.
- Tudja kijavítani a gépelési hibákat.

Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel:

- Tudjon segítséggel felépíteni egyszerűbb algoritmusokat.
- Tudjon a Logo környezetben ismétlődést tartalmazó rajzot készíteni.

Infokommunikáció

- Szerezzon jártasságot az Internet használatában; a különböző multimédia és hipermédia oktatási anyagok alkalmazásában.

Angol nyelv

Minimum Requirements – Young explorers 2

Module	Grammar	Vocabulary
Hello	There is there are....	The alphabet days of the week numbers 1-100
1	Unit Has he/she got? Yes, she/he has. No, she/he hasn't	Adjectives
Unit 2	What's he/she doing? He's/She' s (reading a book)	Verbs, actions
Unit 3	Is there...? Yes, there is./No, there isn't.	park, station, hospital, school, shop, bank, bridge, restaurant...
Unit 4	Do you like...?	Actions in the morning, in the afternoon, in the evening, at night
Unit 5	What time do you..? I ()brush my teeth) at (nine) o 'clock.	Actions
Unit 6	I was atyesterday. There was... Thers were....	crabs, sharks, starfish, eels, turtles, dolphins, seahorses friendly, whales, dangerous, walruses, seals, polar bears

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, rövid kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egy mondatos kérdést vagy állítást pontosan megért.
- hiányos vagy egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre, szavakat és egyszerűbb szerkezetű, rövid szövegeket (mondókát, verset, dalt) tanult minta alapján reprodukál.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismert témákról, tanult tárgyakról, élőlényekről képes rövid mondatokkal, nonverbális elemekkel támogatva beszélni.
- észreveszi a magyarul illetve angolul történő olvasás közötti különbségeket.
- felismeri ismert szavak írott alakját, ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot elolvas;
- ismert nyelvi elemekből álló egy mondatos szövegben fontos információt megtalál.
- észreveszi a magyarul illetve angolul történő írás közötti különbségeket.
- felismeri ismert szavak írott alakját, leír ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat.

Sakk-logika

- a sakkjáték eszközeinek ismerete és használata
- a viselkedés tradicionális szabályainak ismerete
- képes udvarias módon megfogalmazni saját gondolkodási folyamatát
- ismereteit, képességeit rugalmas módon, kreatívan tudja használni

Hittan

- Ismerje és el tudja mondani a tanult Ószövetségi történetekből legalább négyet
- Tudja elmondani a karácsony történetét
- Tudja elmondani a húsvéti eseményeket
- Tudja elmondani a pünkösti eseményeket
- A tanult szentek közül legalább kettőről tudjon három – négy mondatot mondani
- Imák folyamatos gyakorlása

Továbbhaladás feltételei - 5.osztály

Magyar nyelv

- Az 1-4. évfolyamon tanult szófajok (ige, főnév, melléknév, számnév) biztos felismerése és megnevezése szövegben.
- A tanult helyesírási szabályok helyes alkalmazása a begyakorolt szókészleten.
- Rendezett, kiírt írás.
- Kb. egy oldal terjedelmű elbeszélő fogalmazás.
- A szöveg értelemtükröző felolvasása felkészülés után.
- Eligazodás a mindennapi kommunikációs helyzetekben
- A hangsúly, a dallam, a tempó, a szünet adekvát használata egy-egy konkrét, a tanár által meghatározott szóbeli kommunikációs helyzetben (pl.: élménybeszámoló társnak majd felnőtteknek, véleménynyilvánítás olvasmányról).
- A kapcsolatfelvétel, a megszólítás, a köszönés, a kérdés különféle formáinak ismerete és adekvát alkalmazása.
- Saját vélemény tömör megfogalmazása, megvédése egy-két érv említésével.

A beszélt nyelv

- A hang és a betű megkülönböztetése. Hang – betű – írásjegy.
- A magán- és mássalhangzók közötti különbségek megfogalmazása képzésük és hangzásuk alapján.
- A zöngés és zöngétlen mássalhangzók ismerete.
- Hangtörvények a hangok között, a beszédben létrejövő törvényszerűségek.
- A betűrendbe sorolás szabályainak ismerete.
- Az egyszerű és összetett szavak elválasztása.

Az írott nyelv

- Az előbeszéd tempójával megegyező, folyamatos hangos olvasás.
- A feldolgozott szövegek tartalmának elmondása vázlat alapján.
- Hibátlan másolás, emlékezet utáni írás.
- Egy-másfél oldalas elbeszélő, leíró szöveg alkotása.

A szavak jelentése és szerkezete

- Rokon értelmű szavak használata a felesleges szóismétlés elkerülésére szövegalkotáskor.
- A szó és a toldalék megkülönböztetése.

Magyar irodalom

- Kb. egy oldal terjedelmű elbeszélő vagy ismeretterjesztő szöveg kellő tempójú, a megértést biztosító olvasása, felolvasása.
- Barátkozás a könyvekkel
- Az epikai művek formai jellemzőinek ismerete.
- Saját vélemény megfogalmazása és megvédése egy-egy érv említésével a témának és a beszédhelyzetnek megfelelően. Mások véleményének meghallgatása, megértése

Mesék, népdalok

- Egy rövidmese értő, értelmező felolvasása a szereplők jellemének érzékeltetésével.
- A megismert mesefajták néhány műfaji sajátosságának ismerete.
- A mesei jellemzők ismerete.
- A jegyzetelés, vázlatkészítés ismerete.
- A szóhasználat, a kiejtés, a testbeszéd összehangolása különféle beszédhelyzetekben.
- A beszélő név felismerése.
- A mai és korábbi nyelvállapot különbségeinek felismerése.
- Mese írása mesei motívumok felhasználásával egy-másfél oldal terjedelemben.
- Meserészletek szöveghű ismerete, kifejező előadása.

Petőfi Sándor: János vitéz

- A mű részeinek értő, értelmező felolvasása a párbeszédek érzékeltetésével.
- Az epikus művek szerkezeti elemeinek ismerete. A tetőpont, a fordulópontok, a kitérők érzékeltetése.
- A versszak és a nagyobb szerkezeti egységek viszonyának megértése.
- Az alkotás műfaji jellemzőinek felismerése, más műfajoktól (pl. mesétől) való különbségének érzékelése.
- A próza és a vers közötti különbségek felismerése.
- A hasonlat, a megszemélyesítés és a metafora ismerete, értelmezése, hangulati hatásuk felismerése.
- Néhány gyakori nyelvi alakzat felismerése és értelmezése.
- A meseszerű és a valós közötti különbség érzékelése.
- Saját vélemény megfogalmazása a szereplők erkölcsi választásairól, döntéseiről, és azok megvédése érvek és a szövegből vett idézetek felhasználásával.
- Az idő és a tér mozzanatainak azonosítása.
- Az ütemhangsúlyos felező 12-es és a páros rím ismerete.
- Nyelvilag és tartalmilag egyaránt jól formált elbeszélés írása leíró résszel egy- másfél oldal terjedelemben.
- A szóhasználat, a kiejtés, a testbeszéd összehangolása különféle beszédhelyzetekben.
- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása (15-20 versszak a műből).

Eredetről, teremtésről, mítoszokról

- Alapismeretek a mítoszokról.
- Adott feladat kapcsán részvétel a csoportos kutatómunkában.
- A mítosz és a mese megkülönböztetése.
- Tapasztalatszerzés a dramatikus feldolgozás sajátosságairól.

Szülőföld, család, magyar írók

- Különböző témájú versek értő, értelmező felolvasása a művek hangulatának érzékeltetésével.
- Az olvasmányélmény megfogalmazása.
- Néhány alapvető irodalmi téma felismerése.

- A tájleíró költemény, az életkép, a regény műfaji jellemzőinek ismerete.
- Az epikai és lírai művek jellemző vonásainak ismerete: a cselekmény, a szerkezet, a képiség, a zeneiség eszközei, a verselés.
- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása.
- Művek önálló elolvasása után a cselekmény utólagos felidézése, a szereplők cselekedeteinek, jellemének, gondolatainak megértése.

Matematika

Gondolkodási módszerek

- Halmazok értelmezése és alkalmazása

Számтан, algebra

- A természetes számok helyes leírása, számegyenesen való ábrázolása milliós számkörben
- Összeadás, kivonás többjegyűvel, szorzás, osztás kétjegyűvel
- Egész számok helyes leírása, számegyenesen való ábrázolása
- Műveletek az egész számok körében
- A tört számok helyes leírása, számegyenesen való ábrázolása
- Egyszerűsítés, bővítés
- Egyjegyű pozitív nevezőjű törtek összeadása, kivonása.
- Egyjegyű pozitív nevezőjű törtek szorzása, osztása egészszámmal
- A tizedes törtek helyes leírása, számegyenesen való ábrázolása
- Tizedes törtek összeadása, kivonása.
- Tizedes törtek szorzása, osztása egészszámmal

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Helymeghatározás a derékszögű koordináta-rendszerben

Geometria, mérés

- Körző, vonalzó helyes használata
- Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása
- Síkidomok rajzolása
- Kerület és terület fogalma
- Téglalap kerülete és területe
- Hosszúság és terület mértékegységeinek ismerete
- Kocka és téglatest

Történelem

Egyiptom és az ókori Kelet kultúrája, kereszténység

- Fogalmak: őskor, ókor, régészet, szerszámkészítés, öntözéses földművelés, Krisztus előtt, Krisztus után, évtized, évszázad, emberöltő, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, betűírás, múmia, többistenhit, egyistenhit Biblia, Ószövetség
- Személyek: Ádám, Éva, Noé, Mózes, Dávid, Salamon
- Topográfia: ókori Kelet, Egyiptom, Nílus, Jeruzsálem, Mezopotámia, Kína
- Évszámok: Kr. e. 3000 körül (az Egyiptomi Birodalom egyesítése)

Az ókori görög-római világ, kereszténység

- Fogalmak: mítosz, városállam, olimpia, népgyűlés, Akropolisz, légió, rabszolga, provincia, népvándorlás, Újszövetség
- Személyek: Zeusz, Periklész, Romulus, Remus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Jézus, Mária, József, Attila
- Topográfia: Balkán-félsziget, Olümposz, Athén, Spárta, Perzsa Birodalom, Marathón, Itáliai-félsziget, Róma, Karthágó, Szicília, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Júdea, Betlehem
- Évszámok: Kr. e. 776 (az első feljegyzett olimpia játékok), Kr. e. 490 (a marathóni csata), Kr. e. V. század közepe (Athén fénykora), Kr. e. 44 (Julius Caesar meggyilkolása), Kr. u. 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása, az ókor vége)

A középkor világa

- Fogalmak: földesúr, nemes, lovag, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, katolikus, polgár, céh, iszlám vallás
- Személyek: Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed
- Topográfia: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország

Képek és portrék az Árpád-kor történetéből

- Fogalmak: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, honfoglalás, kalandozások, vármegye, tized, ispán, tatárok, kunok
- Személyek: Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit
- Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság
- Évszámok: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása

Természetismeret

- A közvetlen környezet egyes anyagainak felismerése, megnevezése, bizonyos tulajdonságaik alapján történő csoportosítása.
- A mennyiségi tulajdonságok mérése.

- A három legfontosabb élettér (levegő, víz, talaj) alapvető tulajdonságai.
- A kert legfontosabb kultúrnövényei.
- A gyümölcs és zöldségfélék származása - környezeti igénye, termesztése, termőhelye valamint szerveinek felépítése működése és hasznosítása közti ok-okozati összefüggés feltárása, magyarázata.
- A kártevők felismerése.
- Hasznos madaraink ismerete.
- A biokultúra.
- A virágos növények testfelépítése.
- A házban és a ház körül élő állatok szervezete, életmódja és hasznosítása, vadon élő rokonaik felsorolás szintű ismerete.
- Az állatcsoportok lényeges jegyei.
- A térbeli tájékozódás valós környezetben, térképen és földgömbön. A valóság és a térképi ábrázolás. A térképolvasás.
- A légköri alapfolyamatok. Természeti törvények felismerése, alkalmazása a hétköznapi jelenségek értelmezése. Éghajlati diagramok, tematikus térképek értelmezése.
- A klímaváltozás és az emberi tevékenység közötti összefüggés felismerése.
Magyarország nagy tájainak ismerete, rövid jellemzése, összehasonlítása. Tájalakító tényezők jellemzése (folyó, szél, jég munkája)

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr.

Beszédkésztség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatban válaszol;
- tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket fogalmaz, kérdéseket tesz fel;
- megértési probléma esetén segítséget kér.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat elolvas;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szövegben fontos információt megtalál;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti.

Íráskészség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz.

Ének- Zene

- 5 dal éneklése helyes artikulációval, a dallam és a szöveg egységében
- a tanult dalok és többször meghallgatott zeneművek felismerése
- egyszerű dallamok szolmizálása
- kottázás betűkottáról
- a violinkulcs felismerése és írása
- egyszerű ritmusok hangoztatása, írása
- az ereszkedő és kupolás dallamvonal felismerése

Vizuális kultúra

- A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján.
- Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban.
- Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése.
- A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása.
- Szöveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során.
- Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása.

Technika és tervezés

- A foglalkozásokon való, aktív cselekvő részvétel.
- A fejlesztési céloknak megfelelő készségek, képességek, attitűdök folyamatos fejlődése.
- A foglalkozásokon a tárgyak, produktumok elkészítése, a feladatok megoldása a tevékenység elvégzése.
- Tudjon az egészséges táplálkozás szabályai szerint étrendet összeállítani, a háztartási gépeket szakszerűen használni.
- Vásárlási terv és költségvetés készítése.
- Egyszerű axonometrikus és vetületi rajzok olvasása, értelmezése, az anyagok érzékelhető tulajdonságainak azonosítása
- A használt eszközök és szerszámok szakszerű és balesetmentes használata.
- A közúti közlekedés és tömegközlekedés szabályainak ismerete, alkalmazása, veszélyforrásai ismerete. Biztonságos közlekedési magatartás.
- Közlekedési táblák, szabályok értelmezése.

Algoritmizálás és blokkprogramozás

- érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;
- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

Online kommunikáció

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.

Robotika

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Szövegszerkesztés

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.

Bemutató készítés

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Multimédiás elemek készítése

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

Az információs társadalom, e-Világ

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A digitális eszközök használata

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök³³ közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

Természetes és nem természetes mozgásformák

- A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása.
- Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában.
- A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.
- 8 - 10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása.
- A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete.
- A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása.
- Relaxációs módszerek alkalmazásával a feszültségek önálló szabályozása.
- A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete.

Sportjátékok

- A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékokban.
- Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.
- A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.
- Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása asportjátékokban.
- Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában.

Atlétika jellegű feladatok

- A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása.
- A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően.
- A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően.
- Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával.
- A kislabda-hajító technika képességeknek megfelelő elsajátítása.
- A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében.
- Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete.
- Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában.

Torna jellegű feladatok

- A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett.
- A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.

- A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.
- Talaj-, illetve gerendagyakorlat önálló összeállítása.
- Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kar gyakorlatokkal. Az alaplépésekből 2 ütemű gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére is.
- A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása.
- A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása.
- A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása.
- A balesetvédelmi utasítások betartása.
- Segítségnyújtás a társaknak.

Hittan

- Tudja mi a Biblia, keletkezése, részei, kannonizáció, sugalmazás,
- Ószövetségi történeteket el tudja mesélni
- A tankönyvi leckék végén lévő szentírási idézeteket kívülről tudja
- Ismerje a bűn fogalmát
- Tudja az erény fogalmát
- Ismerje a főbűnöket
- Tudjon eligazodni és keresni a Bibliában

Továbbhaladás feltételei - 6.osztály

Magyar nyelv

Páros és kisközösségi kommunikáció

A beszédhelyzethez (szándék, címzett, tartalom) és a nyelvi illem alapvető szabályaihoz alkalmazkodó beszédmód a kommunikáció iskolai helyzeteiben (pl. tanítási órán, szünetben, iskolai ünnepségeken).

Másfél-két oldal terjedelmű elbeszélés írása jellemzéssel személyes élmény alapján.

Szavak jelentése és szerkezete, szófajtani besorolása

- Szavak szófajának felismerése, megnevezése szövegben (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás, igenév, viszonyzó, mondatszó).
- A szófajok jelentéstani és alaktani jellegzetességeinek ismerete.
- A szófajok helyesírására, helyes használatára vonatkozó szabályok ismerete és alkalmazása szóbeli és/vagy írásbeli nyelvhasználat során.
- Jártasság a korosztály számára készült helyesírási szótárak használatában.
- Korábban az egyes témaköröknél megfogalmazott ismeretek, képességek, jártasságok megléte.

Magyar irodalom

Arany János: Toldi

- Szövegek műfaji különbségeinek felismerése.
- Hangos olvasás a versritmus érzékeltetésével.
- A szereplők cselekedeteinek, jellemének, nézeteinek megértése.
- Néhány mondatos vélemény megfogalmazása a szereplők jelleméről, szubjektív benyomások megfogalmazása, érvelés idézetekkel alátámasztva.
- Elbeszélés jellemzéssel és/vagy leírással kb. másfél-két oldal terjedelemben.
- Néhány gyakori költői kifejezőeszköz és nyelvi alakzat ismerete, hangulati hatásuk felismerése.
- Korábbi évszázadokban született szöveg és a mai nyelvállapot különbségeinek felismerése, egy-két konkrét nyelvi különbség ismerete.
- Az ütemhangsúlyos felező 12-es, a gyakorolt rímfajta ismerete.
- Alapismeretek a dramatikus feldolgozás sajátosságairól.
- Memoriter, 10-15 versszak szöveghű, kifejező előadása.

Népdal, népballada, műballada

- Gyermeknek szóló néhány ismeretterjesztő kézikönyv, lexikon, szótár ismerete, használata.
- Egyszerűbb szövegek műfaji különbségeinek érzékelése, néhány jellemző ismerete.

- A jegyzetkészítés, vázlatírás alapjainak ismerete, néhány vázlatpont önálló összegyűjtése, vázlat önálló kiegészítése.
- Az elbeszélő és dramatikus műrészeket különbségeinek ismerete.
- Néhány gyakori szókép és nyelvi alakzat ismerete, értelmezése, hangulati hatásuk felismerése.
- Néhány gyakori versláb ismerete.
- Alapismeretek a dramatikus megjelenítési formákról.
- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása: egy balladából részletek.

Gárdonyi Géza: Egri csillagok

- A házi olvasmányként elolvasott mű cselekményének összefüggő ismertetése, a befogadói élmény kifejezése, önálló vélemény alátámasztása idézetekkel.
- Néhány mondatos vélemény megfogalmazása az olvasmány hatásáról.
- Közös elemzett motívumok értelmezésének önálló összefoglalása írásban és szóban.
- A cselekmény utólagos felidézése, a szereplők jellemzése alapos szövegismeret birtokában.
- A mű idő- és térszerkezetének felismerése.
- A szereplők külső és belső jellemzőinek összefoglalása.
- Műfaji ismeretek a történelmi regényről.
- Rövid, néhány mondatos vélemény megfogalmazása a szereplők jelleméről.
- Elbeszélés írása jellemzéssel és/vagy leírással kb. másfél-két oldalas terjedelemben.
- Ismeretek a dramatikus feldolgozás sajátosságairól.
- Memoriter szöveghű és kifejező előadása a műből (pl. Dobó esküje).

A magyar líra kezdetei

- A versek témájának, hangulatának, hangnemének felismerése.
- A szó szerinti és a metaforikus jelentés megkülönböztetése.
- Saját vélemény megfogalmazása, megvédése érveléssel, idézetekkel.
- A lírai műnem sajátosságainak ismerete.
- A versekben megjelenő egyszerűbb képek és alakzatok, azok szerepének és hangulati hatásának megnevezése.
- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása.

A felvilágosodás irodalma

- A szövegek műfaji különbségeinek érzékelése.
- A szereplő külső és belső jellemzőinek összefoglalása.
- A mű értékszerkezetének felismerése. A saját vélemény alátámasztása érvekkel, a szövegből vett idézetekkel.

Matematika

Gondolkodási módszerek

- Halmazok értelmezése és alkalmazása
- Igaz- hamis állítások, kisebb-nagyobb

Számтан, algebra

- Oszthatósági szabályok (2-vel,3-mal,5-tel,9-cel,10-zel)
- Legnagyobb közös osztó keresése. Legkisebb közös többszörös keresése
- Alapműveletek egész számokkal
- Műveletek racionális számkörben. Műveletek helyes sorrendje, zárójel használat.

Arányosság

- Egyszerű arányos következtetések.
- Százalék fogalma
- Egyszerű egyenletek

Geometria, mérés

- Tengelyes szimmetria
- A szimmetrikus háromszögek tulajdonságai
- A háromszögek fajtái szögek és oldalai szerint
- Szögmásolás és szögfelezés
- Térfogat és űrmérték
- Kocka, téglatest és négyzetes oszlop felszíne és térfogata

Történelem

Képek és portrék a magyar állam virágkoráról

- Fogalmak: aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos
- Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás
- Topográfia: Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár
- Évszámok: 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása

Új látóhatárok

- Fogalmak: gyarmat, manufaktúra, tőkés, bér munkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás
- Személyek: Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz
- Topográfia: Amerika, Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak
- Évszámok: 1492 (Kolumbusz), 1517 (Luther fellépése), 1776 (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat)

Magyarország a kora újkorban

- Fogalmak: szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás, nemzetiség, orthodox, barokk
- Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia
- Topográfia: Mohács, Pozsony, Bécs, Erdélyi Fejedelemség, Eger, Gyulafehérvár, Debrecen, Temesvár
- Évszámok: 1526 (mohácsi csata) 1541 (Buda török kézen), 1552 (a „nagy várháborúk” éve), 1686 (Buda visszavívása), 1703–1711 (a Rákóczi- szabadságharc), 1740–1780 (Mária Terézia)

A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon

- Fogalmak: ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra, országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.
- Személyek: James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon, Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.
- Topográfia: Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia, Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.
- Évszámok: 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata, 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés

Természetismeret

- **A víz szerepe.** Állóvizek, folyóvizek. Vízszenyezés. Felszíni, felszín alatti vizek, talajvíz, belvíz, hévíz, gyógyvíz, ásványvíz, főfolyó, mellékfolyó, vízgyűjtő terület, vízvásztó, vízjárás, folyók felszínformálása, tó, fertő, mocsár, láp, vízszennyezés, vízvédlem.
- **Növények:** fő és mellékgyökérzet, fás-, lágyszár, fő-, mellékéres levél, porzós, termős virág, virágzat, fűfélék, koronagyökér, takarólevél nélküli virág, fészek-, kalász – torzsavirágzat, szemtermés, összetett levél, bogyótermés, egynyári, kétnyári, évelő, gyökérgümő, pillangós virág, gumó, levélhullató, örökzöld erdő, gyöktörzs.
- **Állatok:** gerinctelen állat, gyűrűs férgek, ízeltlábúak, rovarok, átalakulások fejlődés, teljes átalakulás, gerincesek, madarak, emlős, rágcsáló, ragadozó, táplálkozási lánc, táplálkozási hálózat, patások, párosujjúak, kérődzők.
- **A Naprendszer felépítése,** Földünknek a Világegyetemben elfoglalt helye. A Nap, a Föld és a Hold mozgásai.
- **A légköri alapfolyamatok.** Természeti törvények felismerése, alkalmazása a hétköznapi jelenségek értelmezése. A Föld belső felépítése, külső, belső erők. Síkság, alföld, feltöltődés, természeti erőforrás. Felszínforma, síkság, alföld, dombság, hegység, völgy, medence, folyók felszínformálása, homok, lösz, barnaszén, feketeköszén, kőolaj, földgáz, környezetszennyezés, talajpusztulás. Éghajlati térképek elemzése. Gyűrődés, vetődés, rög, lépcsős felszín, beszakadt árok, vulkán, kráter, kúrtó, magma, magma kamra, láva, vulkáni hamu, andezit, bazalt, mészkő, belső erő, külső erő, bauxit, lignit. Az emberi test felépítése és működése.
- **A betegségek megelőzése.** Az egészségvédelem.

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti.

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
- jórészt tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket tesz fel;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál; j
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megért.

Íráskészség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz;
- egyszerű szöveget tanult minta alapján létrehoz.

Ének – zene

- 5 dal éneklése helyes artikulációval, a dallam és a szöveg egységében
- tanult ritmuselemek felismerése, hangoztatása
- tanult dalok felismerése
- régi és új stílusú dalok megkülönböztetése

Vizuális kultúra

- Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során.
- Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel.
- A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása.
- Fontosabb szimbolikus és kulturális üzenetet közvetítő tárgyak felismerése.
- A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Technika és tervezés

- Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezet átalakító tevékenységgel járó felelősség belátása.
- Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről.
- Ételkészítés és tárgyalakítás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata.
- Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során.
- Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása.
- Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek előzetes, helyes felismerése, az azzal járó felelősség belátása.

- A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékoská és célszerűvé válása.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása.
- A kerékpár karbantartásához szükséges ismeretek elsajátítása.
- A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel.
- Tájékozódás közúti és vasúti menetrendekben, útvonalterképeken. Útvonalterv olvasása, készítése.

Digitális kultúra

Algoritmizálás és blokkprogramozás

- érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;
- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

Online kommunikáció

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.

Robotika

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Szövegszerkesztés

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.

Bemutató készítés

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Multimédiás elemek készítése

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

Az információs társadalom, e-Világ

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A digitális eszközök használata

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

Testnevelés és egészségfejlesztés

- Természetes és nem természetes mozgásformák
- A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása.
- Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában.
- A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.
- 8 - 10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása.
- A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete.
- A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása.
- Relaxációs módszerek alkalmazásával a feszültségek önálló szabályozása.
- A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete.

Sportjátékok

- A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban.
- Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.
- A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.
- Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.
- Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában.

Atlétika jellegű feladatok

- A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása.
- A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően.
- A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően.
- Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával.
- A kislabda-hajító technika képességeinek megfelelő elsajátítása.
- A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében.
- Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete.
- Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában. Torna jellegű feladatok
- A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett.
- A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.
- A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.

- Talaj-, illetve gerendagyakorlat önálló összeállítása.
- Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal.
- Az alaplépésekből 2 - 4 ütemű gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére is.
- A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása.
- A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása.
- A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása.
- A balesetvédelmi utasítások betartása.
- Segítségnyújtás a társaknak.

Hittan

- Nagy vonalakban ismerje az Egyház kialakulását, és legfontosabb eseményeket.
- Nagyon jól tudja és ismerje a szentségeket,
- Az Egyház fő ünnepeinek ismerete, a hozzájuk kapcsolódó liturgikus szokások
- Az egyházi év teljes ismerete,
- A liturgiában használt színek, szimbólumok alap ismerete

Továbbhaladás feltételei – 7 .osztály

Magyar nyelv

Magán- és közéleti kommunikáció

- Udvarias együttműködés felnőtt és kortárs beszédpartnerekkel.
- Vázlat készítése szóbeli megnyilatkozáshoz, cselekményvázlat készítése.

Az egyszerű mondat

- A megértést biztosító hangos és néma olvasás, szöveghű, folyamatos felolvasás.
- A mondatfajták biztos megkülönböztetése.
- Az egyszerű mondat elemzése.
- A mondatrészek megnevezése.

Magyar irodalom

- Irodalom és kulturális élet a XIX. század első felében
- Szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegek lehetséges jelentéseinek csoportos, egyéni, irányított és önálló ismerete.
- Tájékozottság a magyar romantika sajátosságairól.
- Műismeret, elemi ismeretek
- Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi költészetéről.
- Néhány fontos adat ismerete az alkotók életrajzából.
- A jegyzetkészítés ismerete.
- Olvasható és esztétikus írásmód.
- A különböző műfajok közötti különbségek ismerete.
- Alapismeretek a kor világszemléletéről.
- Szöveg és kép összjátékának, viszonyának ismerete.
- Alapismeretek a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazásáról.
- A közösen elemzett művek értelmezésének önálló összefoglalása írásban és szóban.
- Egyszerű képek, alakzatok, verselési módok ismerete.
- Az összehasonlító verselemzés néhány műveletének ismerete.
- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása (Kölcsey: Himnusz, Huszt, Vörösmarty: Szózat, Petőfi: Reszket a bokor, mert..., Szeptember végén és/ vagy még egy vers.)

Irodalmunk a szabadságharc bukása után

- Ismert tartalmú szövegek biztonságos, értelmező felolvasása.
- Szépirodalmi szövegek lehetséges jelentéseinek megértése, a közösen elemzett művek értelmezésének önálló összefoglalása.
- A szövegben ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és megértése.
- Önálló feladatvégzés, alapismeretek az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereiről.

Mikszáth Kálmán

- Változatos műfajú prózai művek ismerete.
- Alapismeretek a prózai műfajok sajátosságairól.
- A közösen elemzett művek értelmezésének önálló összefoglalása írásban és szóban.
- A művek egy-egy olvasatának, erkölcsi álláspontjának tárgyszerű ismertetése.
- Jegyzetelés, vázlatkészítés ismerete. Rövidebb beszámoló készítéséhez az anyaggyűjtés módszerének ismerete

Matematika

Gondolkodási módszerek

- Halmazok uniója, metszete és rész halmaz
- Logikai „és”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden”

Számтан és algebra

- Prímszám, összetett szám, prímtényezős felbontás
- Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös
- Hatványozás
- Műveletek racionális számok körében
- Műveletek helyes sorrendje, zárójel használat
- Algebrai kifejezések, helyettesítési érték számítása
- Elsőfokú egyenletek megoldása és ellenőrzése

Függvények, sorozatok

- Lineáris függvények ábrázolása
- Sorozatok folytatása adott szabály szerint

Geometria, mérés

- Középpontos szimmetria
- Középpontos síkidomok, paralelogrammák tulajdonságai
- Egyállású és váltó szögek felismerése
- Háromszögek és négyszögek szerkesztése
- Háromszögek és négyszögek belső és külső szögösszege
- Idő és tömeg mértékegységei

Történelem

A modernkor születése

- Fogalmak: nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus
- Személyek: Bismarck, Marx
- Topográfia: Olaszország, Németország, Amerikai Egyesült Államok., Brit Birodalom, Japán
- Évszámok: 1871 (a Német Császárság létrejötte)

A dualizmus kora Magyarországon

- Fogalmak: közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció
- Személyek: Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula
- Topográfia: Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest
- Évszámok: 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepségek)

Az első világháború és következményei

- Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, háterszág, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, kisantant
- Személyek: Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós
- Topográfia: Sarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria
- Évszámok: 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel), 1920. június 4. (a trianoni békediktátum)

Totális diktatúrák

- Fogalmak: személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus
- Személyek: Sztálin, Hitler
- Topográfia: Szovjetunió, Szibéria
- Évszámok: 1933 (Hitler hatalomra kerülése)

A Horthy-korszak

- Fogalmak: revízió, numerus clausus, pengő
- Személyek: Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert
- Topográfia: Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia
- Évszámok: 1920–1944 a Horthy-korszak

A második világháború

- Fogalmak: tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények
- Személyek: Franklin D. Roosevel, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára
- Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Auschwitz
- Évszámok: 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon, 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja)

A megosztott világ

- Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam
- Személyek: Hruscsov, Kennedy
- Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba
- Évszámok: 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása

Magyarország szovjetizálása

- Fogalmak: malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH)
- Személyek: Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József
- Topográfia: Recsk, Hortobágy, Duna-delta
- Évszámok: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra

Kémia

- tudjon különbséget tenni a vizsgált testek anyagai között, azok jellemző tulajdonsága alapján,
- tudjon megnevezni a természetben előforduló kémiai anyagokat,
- a mindennapi életünkben használt anyagok esetében ismerje fel, hogy melyek az ipari termékek,
- értse meg a kémiai ipar civilizált életünkben betöltött szerepét,
- értse meg a kémiatanulás módszereit, legyen képes alkalmazni azokat.
- tudjon példákat mondani a halmazállapot-változásokat kísérő energiaváltozások szerepére mindennapi életünkben,
- legyen képes a különféle anyagok tulajdonságainak megállapítására, a megismert anyagsoportokba történő besorolásra,
- a különféle típusú kölcsönhatások bemutatása alapján legyen képes a kölcsönhatások csoportosítására,
- tudja, hogy melyek az égés feltételei, mi a tűzoltás kémiai lényege,
- ismerje az élelmiszerek tápanyagtartalma és értéke közötti összefüggéseket, az egészséges táplálkozás feltételeit,
- törekedjék mikrokörnyezetében a szennyező anyagok káros mértékű felhalmozódásának megelőzésére,
- tudja a háztartási anyagokon szereplő pH adatokról a kémhatást megállapítani,
- legyen képes a mindennapi életben előforduló oldatok készítési és felhasználási utasításában feltüntetett adatok értelmezésére, oldatok készítésére,
- tudja a levegő összetevőinek nevét, ismerje a levegő és a víz szennyezésének fő forrásait és anyagait,
- váljék tudatossá a víz életünkben betöltött szerepének fontossága,
- tudjon példákat mondani a gyors és lassú égésre, ismerje az égésfajták hasonló és eltérő sajátosságait,
- tudja felsorolni a különféle energiaforrásokat, azok környezeti hatásait, érezze az energiatakarékosság szükségességét,
- tudja azt, hogy melyek a kőolaj-lepárlás termékei, milyen környezeti hatásai vannak, tűzveszélyességüket, élettani hatásait,
- tudják a gázzal működő berendezések használatának szabályait, tűz- és robbanásveszélyességét, az égéstermékek élettani hatásait,
- ismerje az élelmiszerek tápanyagtartalma és értéke közötti összefüggést,
- tudja felsorolni az atomot felépítő elemi részecskéket,
- tudja megnevezni a megismert atomokat, ionokat, molekulákat és tudja felírni kémiai jelüket,
- tudja használni a molekulamodelleket,
- tudjon egyszerű számítási feladatot megoldani,

- tudja használni a megismert laboratóriumi eszközöket,
- legyen képes megadott utasítások alapján egyszerű kísérletek elvégzésére,
- tudja kémiai ismereteit szabatosan néhány mondatban, szóban vagy írásban megfogalmazni,
- tudja hasznosítani az iskolai könyvtár ismeretterjesztő könyveit és folyóiratait ismereteinek kiegészítésére,
- tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet- és egészségkárosító hatásukat.

Fizika

- Megfigyeléseket és kísérleteket végez környezetében
- Hétköznapi eszközökkel méréseket végez
- Távolság, idő, tömeg mérése a rendelkezésre álló eszközökkel
- Energiahordozók a háztartásban
- Szélerőmű, nap elemek ismerete, működése
- Különbséget tesz az út és az elmozdulás között
- A megtett út és idő hányadosából sebességet számol és értelmezi azt
- Rugalmas és rugalmatlan alakváltozásokat felismeri
- Tudja mi az egyoldalú és kétoldalú emelő
- A téli fagy romboló erejét fizikailag meg tudja magyarázni
- Tudja a víz sajátos viselkedését
- Tudja, hogy a melegedést milyen tényező befolyásolja
- Tudja, hogy a Földnek is van mágneses tere
- Tudja az ózonpajzs elvékonyodásának hatásának következményét a Földre
- Ismeri a tüzelő anyagok elégetésének szerepét az üvegházhatás kialakulásában
- Tudja a Nap fizikai jellemzőit
- Az égtájakat meg tudja határozni a Nap járásának segítségével
- Ismeri a bolygók nevét
- Tudja a Naprendszer bolygóinak legfontosabb jellemzőit

Biológia

Távoli tájak élővilága és az állatok jellemzése

- Esőerdő elhelyezkedése és szintjei. Örökzöld növények jellemzése.
- Trópusi lombhullató erdő.
- Emberszabású majom.
- A hüllők.
- Csőszerű csőr, Keskeny szárny.
- A bögőmajmok jellemzői.
- A ragadozó fogazat. Tápláléklánc felépítése az esőerdőben.
- Tülkös szarv, növényevő fogazat, párosujjú patás láb. Páratlan ujjú patás láb.
- Ragadozó életmód.
- Tajga elhelyezkedése az éghajlati öveken belül. A fenyőerdő éghajlata. Rossz termőképességű

talaj és a növényzet kapcsolata.

- Szarulemezes lábujjak, tyúkféle, kaparó láb. Szörpamacs, hosszú farok, ugróláb, hegyes karmok.
- A hideg éghajlati övezet, a hegyvidék, és a tenger élővilága.
- Tundra, a hideg éghajlati övezeten belül. Felszín közelében szétterülő növényzet, talajra simuló ágak, alacsony termet. Telepes testfelépítés. Agancs, széles paták. Szőrös talp, rövid végtagok, rejtő szín. Állandóan fagyos terület. Széles mancs, úszóhártyás láb.
- A hegyvidéki éghajlat és a növényzet övezetes elhelyezkedése. Táplálkozási kapcsolatok.
- Cápák jellemzése: Ragadozó életmód.
- A tenger tagozódása. A plankton összetétele. Harang alakú, átlátszó test, tapogatókarok, csalánsejtek, szájnýílás, úrbél-a csalánozók fogalma.
- Állattelep-mész, szaru és kovafonalak.
- Áramvonalas test, mellső végtag-úszó, vízszintes farki úszólemez. Plankton evő- szila.

Az élőlények környezete és az életközösségek.

- Környezeti tényezők. Környezet. Életfeltétel.
- Tűrőképesség: Tágtűrésű, szűktűrésű élőlény
- Növényevő, mindenevő, élősködő
- Anyagforgalom, természetes és mesterséges életközösségek
- Termelők. Fogyasztók, lebontók: elsődleges, másodlagos, harmadlagos fogyasztók. Csúcsragadozók Táplálkozási piramis.

Az élőlények rendszerezése.

- Faj Osztály Törzs Ország
- A fajok rendszerbesorolása.
- A fejlődés bemutatása a moszatoktól a harasztokig.
- Sejtmaghiány, szerves tápanyagfogyasztás kettéhasadás. Sejt szervecskék. Kettéosztódás.
- Élősködő, korhadéklakó, együtt élő, spóra.
- Zuzmók-moszatsejtek és gombafonalak együttese.
- Szivacsok, csalánozók, gyűrűs férgek.
- Nyitvatermők, zárvatermők, egyszikűek, kétszikűek, mint rendszertani egység.
- Az ízelt lábúak. Fejlődések: teljes átalakulás, átváltozás, kifejlés, átalakulás nélküli fejlődés.

Földrajz

- Tudatosan használja a térképet, ismeri a térképek fajtáit. Ismeri a földrajzi helymeghatározás módszereit.
- A kőzetlemezek mozgásának és következményeinek összekapcsolása (hegyláncok felgyűrődése, gyűrődés; mélytengeri árkok és óceáni hátságok keletkezése; vulkánosság és földrengés; emelkedés és süllyedés, vetődés, rögösödés; magmás, átalakult kőzetek keletkezése).
- A piac működési alapelve, a kiadás-bevétel rendszer megértése egyszerű köznapi példákban. A kölcsön veszélyei. A takarékosodás és a megtakarítások lényege.
- Afrika domborzata és tájai. A trópusi mezőgazdaság. Száhel, az éhezés és a szegénység földje.

- Egyiptom: az ősi kultúra és a globális világ ellentmondásai. A mezőgazdaság típusai (hagyományos gazdálkodás és ültetvényes gazdálkodás).
- Afrika fontosabb terményei, ásványkincsei.
- Az amerikai földrész szerkezeti tagolódása.
- Észak-, dél- és közép-amerikai tájtípusok összehasonlító elemzése.
- A természetföldrajzi övezetesség, az É-D-i nyitottság és K-Ny-i zártság következményei.
- A farmgazdálkodás, a mezőgazdasági övezetesség.
- Amerikai Egyesült Államok; Brazília.
- Ázsia: óriástájak és szerkezeti egységek, monszun éghajlat és termőföldhiány, vízbőség és vízszegénység okainak ismertetése. Természeti veszélyhelyzetek (földrengés, vulkánkitörés, cunami, tájfun). Belső-ázsiai sivatagok. India, Japán és Kína.
- Ausztrália, a kontinensnyi ország. Elszigetelt fekvés, ellentmondásos természeti adottságok.
- A sarkvidékek és a világtenger jellemzői, problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok.
- Európa általános természetföldrajza. Az Európai Unió. Az Európai Unió tagállamai és fővárosuk; Strasbourg. Vatikán. Mediterrán-Európa földrajza. Észak-Európa földrajza.
- A fosszilis energiahordozó és ásványi nyersanyag-készletek.
- Nyugat-Európa meghatározó országai: Franciaország, Egyesült Királyság. Kelet-Európa, Oroszország.
- A hegyvidéki Közép-Európa: Lengyelország és Csehország. Németország földrajza. Az alpi és a kárpáti országok természet- és társadalom-földrajzi jellemzőinek összehasonlítása.

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

A tanuló

- megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megért;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket tesz fel,
- tanult minta alapján eseményeket mesél el;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- részt vesz egyszerű párbeszédben,
- beszélgetést kezdeményez, befejez.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti.

Íráskészség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő szöveget ír.

Ének – zene

- 5 dal éneklése a tanult dalokból
- előző években tanult ritmuselemek ismerete,
- hangoztatásazenei írás-olvasás betűkottáról
- tanult dalok, zeneművek felismerése
- népdalok elemzése.

Vizuális kultúra

- Célrányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása.
- A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.
- Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében.
- Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megjelölő értelmezése, és következtetések megfogalmazása.
- Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.
- Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása.
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Technika és tervezés

- Azonosítja a települések legfontosabb közműveit, közszolgáltatásait.
- Tapasztalatokat szerez a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről.
- Elvégez egyszerű beállítási, karbantartási, szerelési, javítási feladatokat a környezetében található szerkezeteken.
- Megismeri a szerszámokat, eszközöket.
- Összehasonlítja a hagyományos és a modern építőanyagokat.

Digitális kultúra

Algoritmizálás és blokkprogramozás

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Online kommunikáció

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Robotika

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Szövegszerkesztés

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusán használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Bemutató készítés

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutató készítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Multimédiás elemek készítése

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

Táblázatkezelés

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Az információs társadalom, e-Világ

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;

- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

A digitális eszközök használata

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről; ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

Testnevelés és egészségfejlesztés

- Természetes és nem természetes mozgásformák
- Gyakorlottság a célszerű óraszervezés megvalósításában.
- Egyszerű relaxációs technikákról tájékozottság.
- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére.
- Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete.
- Az összehangolt, feszes testtartás kritériumainak való megfelelésre kísérletek.
- A kamaszkori személyi higiénéről elemi tájékozottság.
- Az eddig elsajátított relaxációs technikák, és a képtudati, szimbolizációs folyamatok összekapcsolása.

Sportjátékok

- Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet.
- Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában.
- A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása.
- A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése.
- A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.
- Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése.
- Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban.

Atlétika jellegű feladatok

- Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása.
- Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően.
- Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben.
- Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.

- A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete. Torna jellegű feladatok
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban.
- Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban.
- A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.
- Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivitelében és a zenével összhangban történő végrehajtása.
- Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.

Hittan

- Ismerje meg a tanuló az újszövetségi könyveket.
- Evangéliumok, Apostolok cselekedetei
- Levelek ismerete.
- Tudjon önállóan keresni a Bibliában szövegrészeket.
- Tudatosítsa, hogy a sajátos műfajokban megírt Biblia igehirdetői céllal megfogalmazott írás
- Értse és értékelje, hogy a leírt tanúságtételeket Jézus követői élményszerűen, meggyőződéssel írták le.
- Lássák át, hogy a Biblia tanítása Jézus örömhírére épül, mely a mi örök életünk záloga.

Továbbhaladás feltételei - 8. osztály

Magyar nyelv

A tömegkommunikáció

- A szöveg értő befogadását biztosító olvasás, különféle műfajú szövegek kifejező felolvasása, elmondása.
- Tájékozottság és ítéletalkotás az alapvető tömegkommunikációs műfajokban, a média szerepének és hatásának felismerése.

Az összetett mondat

- Alárendelő és mellérendelő mondatok felismerése és megnevezése.
- A szórend és a jelentés összefüggésének felismerése.
- Összetett mondatok elemzése egyszerűbb esetekben.
- Mondattani, nyelvhasználati ismeretek alkalmazása szóban és írásban.

Szóalkotási módok

- Az alárendelő és a mellérendelő szavak megkülönböztetése.

Helyesírási ismeretek

- Az alárendelő összetett mondatok mondatvégi írásjelének helyes használata.
- Az egyenes (szó szerinti) idézet helyesírása.
- A begyikorolt alárendelő és mellérendelő összetett szavak helyesírása.
- A tanulmányokhoz szükséges eszközszintű íráskészség, jól olvasható, esztétikus írás.

Kitekintés a magyar nyelv életére

- Tájékozottság a magyar nyelv eredetéről, helyéről a világ nyelvei között.
- A köznyelv, a tanult szaknyelv, a társalgás és a szleng szókészletében meglévő eltérések felismerése és a kommunikációs helyzetnek megfelelő használatuk.

Szövegműfajok és kifejezésformájuk

- A gyakrabban használt, a mindennapi élethez kapcsolódó hivatalos iratok jellemzőinek ismerete.

Magyar irodalom

A Nyugat költői, írói

- Tájékozottság a Nyugat folyóiratról, nemzedékeinek sajátosságairól.
- Ady Endre, Móricz Zsigmond, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula, József Attila, Radnóti Miklós, munkássága fő jellemzőinek ismerete.
- A költői pályaképekhez kapcsolódó jellemző fogalmak ismerete.
- A téma, a hangnem, a beszédhelyzet és műfaj összefüggésének ismerete.
- A közösen elemzett motívumok önálló értelmezése.
- A kompozíció meghatározó elemeinek felismerése, értelmezése.
- A lírai mű beszédhelyzetének megállapítása.

- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása (legalább négy-öt vers a feldolgozott művekből).

Költők a két világháború között

- Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése (pl.: könyvtári kutatómunka során).
- A szövegalkotás képességének fejlesztése a költői életrajzokból írt kiselőadások készítésével.
- Az olvasottak alkotó továbbgondolása, József Attila pályaképe, korai versei, az anya – gyermek kapcsolat lírai megjelenése, a rend és a közélet motívumai. Néhány verse, pl.: Szeretném, ha vadalmafa lennék!, Tiszta szívvel, Anyám, Mama, A Dunánál, Születésnapomra, Favágó.
- Radnóti Miklós pályaképe, néhány verse, pl.: Nem tudhatom, stb.
- A publicisztika, a kritika, a riport.
- Az alkotói szabadság, a nemzedék fogalmának értelmezése tanári irányítással.
- A már ismert lírai verses műfajok, olvasott művek felidézése.
- Téma, hangnem, beszédhelyzet és műfaj összefüggéseinek megfogalmazása néhány jellegzetes példán.
- Szóképek, alakzatok, rím és verselés felismerése, megnevezése.
- A kötet, a ciklus mint egység, mint jelentéshordozó; a motívum, a szinesztézia költészeti jelenségeinek értelmezése, példák önálló és/vagy csoportos gyűjtése.
- József Attila, Radnóti Miklós munkássága fő jellemzőinek ismerete.
- A költői pályaképekhez kapcsolódó jellemző fogalmak ismerete.
- A téma, a hangnem, a beszédhelyzet és műfaj összefüggésinek ismerete.
- A közösen elemzett motívumok önálló értelmezése.
- A kompozíció meghatározó elemeinek felismerése, értelmezése.
- A lírai mű beszédhelyzetének megállapítása.
- Fogalmazás írása kb. másfél-két oldal terjedelemben a költő által megélt történelmi korról.
- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása (két-három vers).

A házi olvasmány feldolgozása

- Az epikai művek idő- és eseményszerkezetének ismerete.
- A kompozíciós egység felismerése és értelmezése.
- Ismeretek a dramatikus feldolgozás sajátosságairól.
- Ismeretek a nyelvi állandóságról és változásról.
- Fogalmazás írása a megismert fogalmazási műfajokból szabadon választhatóan kb. két-három oldal terjedelemben.
- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása megjelenítéssel (kb. 15 soros prózarészlet a műből).

A dráma

- Alapismeretek a drámai szerkezet, a monológ, a dialógus, a tragédia műfaji jellemzőiről.
- Az epikai és drámai történetmegjelenítés különbségeinek ismerete.

Matematika

Gondolkodási módszerek

- Halmazok uniója, metszete és részhalmaz

- Logikai „és”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden”

•

Számтан, algebra

- Műveletek helyes műveleti sorrend a teljes racionális számkörben
- Négyzetgyök fogalma, számítása (számológéppel)
- Algebrai kifejezések, azonosságok
- Szöveges feladatok megoldása egyenlettel

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Másodfokú függvény, abszolút érték függvény
- Egyenletek grafikus megoldása
- Számítási és mértani sorozat felismerése

Geometria

- Pitagorasz- tétel
- Gúla, kúp tulajdonságai. Felszíne és térfogata

Valószínűség, statisztika

- Átlag. Grafikon értelmezése

Történelem

Forradalomtól az ezredfordulóig

- Fogalmak: Molotov-koktél, sortűzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelészövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer
- Személyek: Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor
- Topográfia: Corvin köz, Mosonmagyaróvár
- Évszámok: 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba

Együttélés a Kárpát-medencében

- Fogalmak: kitelepítés, asszimiláció
- Személyek: Esterházy János, Márton Áron
- Topográfia: Szlovákia, Ukrajna
- Évszámok: 1944–1945 magyarellenességtörvések

Népesedés és társadalom

- Fogalmak: házasítás, nagy pestisjárvány, népességszűkülés, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció

- Személyek: Semmelweis Ignác

A demokratikus állam

- Fogalmak: népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog
- Személyek: Periklész, George Washington
- Évszámok: Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye

Régióink története

- Fogalmak: integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán
- Személyek: Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung
- Topográfia: Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael
- Évszámok: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba

Kémia

- ismerje az egyes elemcsoportok elhelyezkedését a periódusos rendszerben,
- atomszerkezeti ismeretei segítségével legyen képes a periódusos rendszerben feltüntetett adatok alapján a halmazszerkezet és a tulajdonságok értelmezésére,
- legyen képes értelmezni az elemek és vegyületek jellemző kémiai tulajdonságait,
- legyen képes tendenciák megállapítására,
- tudja megnevezni és kémiai jelekkel felírni a tanult elemeket és vegyületeket, ismerje azok fontosabb reakcióit, környezeti, élettani hatásait,
- tudja használni a molekulamodelleket a tanult molekulák bemutatására,
- tudja magyarázni a kémiai reakciók lényegét az elvégzett kísérletek alapján,
- legyen képes csoportosítani a megismert anyagokat és változásokat,
- leírás alapján tudjon tanulókísérleteket végezni,
- tulajdonságaik alapján tudja azonosítani a köznap életben is fontos szerves anyagokat,
- tudja felsorolni a levegő és a természetes vizek szennyezéseit,
- ismerje az egyes nemfémes elemek és vegyületek élettani, környezeti hatásait,
- legyen áttekintése a nemfémes elemek oxidjainak, a savaknak és sóknak szerepéről a természeti folyamatokban, a mesterséges anyagok körében, a háztartásban és az iparban,
- ismerje fel az anyagok tulajdonságai és élettani, illetve környezeti hatásai közötti összefüggéseket,
- tudja a mindennapi életben előforduló anyagokhoz mellékelt használati utasításokat értelmezni kémiai szempontból,
- ismerje a mérgező anyagok jeleit,
- tudja balesetmentesen használni a háztartási vegyszereket,
- kísérje figyelemmel, és értelmezze a tömegkommunikáció útján közzétett környezetszennyezettségre vonatkozó adatokat,
- érezzen személyes felelősséget, keressen cselekvési lehetőségeket közvetlen környezete megóvására,

- tudja a fontosabb fémek fizikai és kémiai tulajdonságait, előfordulásukat, előállításukat és gyakorlati jelentőségüket,
- értse a fémek tulajdonságok hasonlóságának és változatosságának okait,
- legyen képes általános ismereteit alkalmazni az egyes fémek tárgyalásakor,
- tudja azt, hogy melyek azok az alkálifém- és alkáliföldfém vegyületek, amelyek mindennapi életünkben szerepet játszanak, azok élettani és gyakorlati jelentőségét, a vizek lágyításának módjait,
- legyen átfogó ismerete a p-mező fémekről, kiemelten az alumíniumról, az ónról, az ólomról,
- értse az s- és d-mező fémek tulajdonságbeli különbözőségeit,
- ismerje a legfontosabb ipari fémek előállításának eljárásait, a technológiák környezeti hatásait,
- értse az alumínium-, a vas- és acélgártás gazdaságossági kérdéseit,
- ismerje a réz- és a cink-csoport elemeit,
- ismerje a fenti fémek fontosabb vegyületeinek felhasználási területeit, az alkalmazással kapcsolatos környezetvédelmi problémákat,
- ismerje az ötvöztetés, a korrózió lényegét, a korrózióvédelem hátterét,
- képes legyen értelmezni a mindennapok egyes kémiai folyamatait (pl.: fémtárgyak átalakulásai, mésztöltés, a gipsz megkötése, fényképezés),
- ismerje az egyes anyagokhoz kapcsolódó kémiai történeti vonatkozásokat,
- tudjon számítási feladatokat megoldani,
- értse az elemek és vegyületek körforgását a természetben, az élettelen és az élővilág fontosabb kapcsolatait,
- lássa a környezetvédelmi kérdések összefüggéseit,
- legyen képes a különféle információhordozók (videó- és tv-filmek, folyamatábrák, Internet) felhasználására az ismeretszerzésben,
- ismerje a hazai vegyipar történetének jelentős állomásait, fontosabb termékeit.

Fizika

- Ismeri az egyszerű áramkör részeit
- Elemek és akkumulátorok jellemző adatait össze tudja hasonlítani
- Ismeri a vasaló, hajszárító működési elvét
- Tudja Ohm törvényét
- Ismer néhány gyakran használt optikai eszközt és azok működését
- Tudja a fénytörés és a fényvisszaverődés törvényét
- Tudja mire használják a gyűjtőlencsét
- Ismeri a látás folyamatát
- Ismeri a hallás folyamatát
- Megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben
- Tudja, a hangszerek a hangképzési elvét
- Ismeri a színek észlelésének magyarázatát
- A felhők, az ég, a növényzet színének magyarázatát tudja

Biológia

Az emberi test felépítése

- Sejt, szövet, szerv, szervrendszer, szervezet.
- Az emberi sejt felépítése, működése, felépítő anyagai.
- Tanult szövetek felismerése, jellemzése.

A bőr és a mozgás szervrendszer

- Hám, irha, bőralja.
- Mirigyek felismerése, működése.
- Az izomszövet felépítése.

A szervezet anyagforgalma.

- Élelmiszer, táplálék, tápanyag.
- Zsírban, és vízben oldódó vitaminok.
- Emésztőnedvek neve és feladata
- A tápcsatorna szakaszai.
- Légzés. A levegő útja.
- Sejtes alkotóelemek, a vérnedv.
- Keringési rendszer: verőér, gyűjtőér, hajszálér. Kis és nagyvérkör.
- Nyirok.
- Kiválasztás Szűrlet, vizelet. A kiválasztó szervrendszer szervei és működése.

Az élet folyamatok szabályozása, és az érzékelés

- Inger, ingerület.
- Érzékszerv, érzékelés. Az érzékelés folyamata.
- A hallás, és az egyensúlyérzékelés szerve és folyamata.
- Érzékelési folyamatok.
- Központi és környéki idegrendszer felépítése.
- Reflex A két reflex összehasonlítása.
- Belső elválasztású mirigyek.
- Az idegrendszer és a hormonrendszer szerepe a szabályozásban.

A szaporodás és az egyedfejlődés

- Ivaros szaporodás, elsődleges, másodlagos nemi jelleg, szaporító rendszer felépítése.
- Menstruáció megtermékenyítés, hormon, elsődleges, másodlagos nemi jellegek, szaporító rendszer felépítése, ovuláció.
- Nemi szerepek.
- Megtermékenyítés.
- Egyedfejlődés.
- Nemi érés.
- Egyedfejlődés a születéstől a halálig.

Földrajz

- A Kárpát-medencevidék természetföldrajzi egysége.
- Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezése.
- Magyarország társadalmi-gazdasági szerepe. Magyarország idegenforgalmi adottságai.

- A magyar nemzeti kultúra.
- A magyarországi nagytájak. Természeti, kulturális és történelmi értékvédelem, eredetvédelem.
- A Kárpát-medence társadalom földrajzi jellemzői. Magyarország megyéi, néhány városa. Magyarország gazdasági szerkezete. Magyarország nemzeti parkjai, világörökség helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei.
- Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata.

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, megfogalmazott kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből kikövetkeztetni;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben képes a lényeges információt a lényegteltől elkülöníteni.

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket feltesz,
- eseményeket elmesél;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- egyszerű párbeszédben részt vesz;
- fenntartja a beszélgetést, pl. új témát kezdeményez.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveget elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;

- egyszerű történetet megérteni; jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegteltől elkülöníti.

Íráskészség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlét, baráti levelet) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget ír;
- kb. 50 szavas jellemzést, beszámolót ír.

Ének- zene

- 5 népdal kifejező éneklése
- tanult ritmuselemek felismerése, megszólaltatása ismert dallamokban emlékezetből vagy kottaképről
- ismert dalok, zenei szemelvények szolmizálása
- tanult dalok, zeneművek felismerése
- népdalok stílusjegyeinek ismerete, elemzése tanult dalokban

Vizuális kultúra

- Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgóképek, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során.
- A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán.
- A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése.
- Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint.
- Társelméleti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése.
- A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.
- A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Digitális kultúra

Algoritmizálás és blokkprogramozás

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;

- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Online kommunikáció

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Robotika

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Szövegszerkesztés

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Bemutató készítés

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutató készítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Multimédiás elemek készítése

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

Táblázatkezelés

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Az információs társadalom, e-Világ

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;
- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

A digitális eszközök használata

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről; ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

Testnevelés és egészségfejlesztés

- Természetes és nem természetes mozgásformák
- Gyakorlottság a célszerű óraszervezés megvalósításában.
- Egyszerű relaxációs technikákról tájékozottság.
- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére.
- Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete.
- Az összehangolt, feszes testtartás kritériumainak való megfelelésre kísérletek.
- A kamaszkori személyi higiénéről elemi tájékozottság.
- Az eddig elsajátított relaxációs technikák, és a képtudati, szimbolizációs folyamatok összekapcsolása.

Sportjátékok

- Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet.
- Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában.
- A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása.
- A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése.
- A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.
- Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése.
- Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban.

Atlétika jellegű feladatok

- Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása.
- Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően.
- Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben.
- Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.
- A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete.

Torna jellegű feladatok

- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban.
- Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban.

- A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.
- Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivételében és a zenével összhangban történő végrehajtása.
- Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.

Hittan

- Az üdvtörténeti erkölcsstan segítse a tanulót annak az igazságnak a belátására, hogy az Isten által „öröktől fogva megálmodott” személyiségünk van.
- Ez a személyiségünk a bűn következtében sérül,
- Mindig forduljunk bizalommal Isten felé
- Legyen a tanuló tisztában az alapvető erkölcsi kérdésekkel
- Ismerje az Egyház tanítását
- Ismerje a szentmise részeit, a liturgia cselekményeit
- Legyen tudása a szentmisén használt eszközökről, ruhákról, színekről
- Tudjon önálló véleményt formálni erkölcsi kérdésekben
- Legyen képes az Egyház tanításának megismerésére és tovább adására.

Sajátos nevelési igényű tanulók - továbbhaladás feltételei

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv és irodalom – Bevezető szakasz (1 – 2. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló tudjon beszélgetésekbe bekapcsolódni.
- Alkalmazza a tanult nyelvi formákat a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Tudja összefüggően kifejezni a gondolatait.
- Legyen képes adott témában 4-5 mondat alkotására.
- Ismerje a tanult nyelvtani fogalmakat (mondatfajták, szófajok, magánhangzók, mássalhangzók, betűrend, szótagolás).
- Alkalmazza a megismert helyesírási szabályokat.
- Ismerje a „j” hang kétféle jelölését a gyakorolt szavakban. Legyen képes a feldolgozott szövegek folyamatos olvasására.
- Alkalmazza eszközszerűen az olvasást és az írást a tartalmi megértést bizonyító egyszerű feladatok megoldásában.
- Tudja az olvasott történetek, mesék szereplőiről, magatartásukról véleményét röviden megfogalmazni. Tudjon az olvasottakról összefüggően beszámolni.
- Írásképe legyen tiszta, rendezett, olvasható.
- Legyen képes előkészítés után tollbamondással 4-5 mondat leírására.

Magyar nyelv és irodalom – Kezdő szakasz (3 – 4. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló legyen képes a mindennapi érintkezésben a kommunikációs helyzetnek megfelelő, néhány mondatos szöveg alkotására, véleményének egyszerű közlésére.
- Tudjon kérdést feltenni, válaszolni, egyszerű üzenetek átadásában közreműködni. Ismerje saját személyi adatait.
- Beszéljen érthetően, tagoltan, helyes köznyelvi kiejtéssel, megfelelő ritmusban.
- Legyen képes előkészítéssel, segítséggel szövegértést bizonyító feladatok megoldására, ismeretek, információk gyűjtésére.
- Tudjon 1-2 mondatos véleményt megfogalmazni az olvasott, hallott szövegben szereplők magatartásával kapcsolatban.
- Legyen képes felkészülés után egyenletes tempóban olvasni. Írásképe legyen rendezett, olvasható.
- Tudjon szavakat, rövid mondatokat másolni írottól, nyomtatottól előkészítéssel, 3-4 betűből álló
- szavakat tollbamondás után leírni előkészítéssel.

- Legyen képes alkalmazni a gyakorolt helyesírási szabályokat – előkészítés mellett alkalmazza a mondatkezdő nagybetűt, a mondatvégi írásjeleket, legyen ismerete a „j” hang kétféle jelöléséről.
- Legyen betűismerete a tanult betűk körében. Legyen képes 3-4 mondóka vagy vers elmondására.
- Rendelkezzen elemi műfaji ismeretekkel (vers, próza megkülönböztetése). Tudjon szöveghűen elmondani emlékezetből 3-4 verset.
- Legyen képes egyszerű esztétikai ítéletalkotásra, a természeti környezetre, tárgyakra, életkorának
- megfelelő műalkotásokra vonatkozóan.

Magyar nyelv és irodalom – Alapozó szakasz (5 – 6. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló beszéljen tisztán, érthetően, alkalmazza a beszédfonetikai eszközöket. Legyen képes eligazodni a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Tartsa be a viselkedési és illemszabályokat.
- Legyen gyakorlott egyszerű helyzetekben az önálló véleménynyilvánításban.
- Ismerje fel a kérdőszavak alapján a tanult szófajokat, és igyekezzen fokozott önállósággal alkalmazni az ezekhez kapcsolódó nyelvtani szabályokat.
- Ismerje fel a tanult irodalmi és fogalmazási műfajokat, tudjon egy-egy rövid mesét, verset elmondani.
- Legyen képes szóban és írásban – az olvasott vagy átélt – élmények közlésére adott szempontsor szerint.
- Tudjon írásbeli munkát készíteni – előkészítés után, segítséggel – a tanult műfajokban, a szövegszerkesztés szabályainak alkalmazásával, irányítás mellett.
- Olvasson az osztályfoknak megfelelő jó tempóban, értelmesen, elemezze irányítással tartalmi és formai szempontból az olvasottakat.
- Legyen képes – irányítással – a megismert irodalmi szövegekben a lényeg kiemelésére és a szöveg tömörítésére, elemzésére.
- Vegyen részt aktívan dramatizálásban, gyűjtőmunkában.
- Ismerje fel a tanult irodalmi művekben a pozitív és negatív hősöket, tudjon véleményt nyilvánítani irányítással – a művekkel kapcsolatban.

Magyar nyelv és irodalom – Fejlesztő szakasz (7– 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló legyen tájékozott az alapvető tömegkommunikációs helyzetekben és műfajokban. Ismerje fel a tömegkommunikáció szerepét és hatását.
- Tartsa tiszteletben mások véleményét.
- Ismerje fel a nyelvű szövegben a tanult hangtani, szó- és alaktani, mondattani jelenségeket. Legyen képes a helyesírási segédkönyvek eszközszintű használatára.
- Rendelkezzen olvasható írásmóddal. Tudjon önállóan 7-8 mondatban beszámolni irodalmi, film- és színházi élményeiről szóban és írásban.

- Vegyen részt aktívan a közös dramatikus játékokban és az azokat elemző beszélgetéseken.
- Olvasónaplóban, feljegyzés, vázlat, jellemzés vagy elbeszélés formájában tudja az olvasott művekben megjelenített emberi problémákat, kapcsolatokat, élethelyzeteket, erkölcsi kérdéseket megnevezni, bemutatni.
- Legyen tájékozott a tanult irodalmi kifejezésformák felismerésében és megnevezésében.
- Legyen képes kitölteni, megírni a mindennapi élet alapvető, egyszerűbb hivatalos iratait (feladóvevény, pénzesutalvány, csekk, hivatalos levél, kérvény).
- Ismerje fel ezek formai követelményeit, tudjon tájékozódni a kitöltés módjáról.
- Fejlettségi szintjének megfelelően legyen képes felfogni a tömegkommunikációs eszközök lényegi mondanivalóját, tudjon ezekhez viszonyulni.
- Legyen képes egy-egy film – irányítás melletti – elemzésére. Ismerjen néhány hazai és külföldi filmművészeti alkotást.

Matematika

Matematika – Bevezető szakasz (1 – 2. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Legyen képes tárgyak, személyek tulajdonságainak megfigyelésére, megnevezésére.
Tudjon a megismert tulajdonságok alapján csoportosítani.
- Tudjon kész csoportokat egy tulajdonsággal elnevezni.
- Legyen biztos számfogalma, műveletfogalma a 10-es számkörben. Tudja az egyszerű szöveges feladatot művelettel megjeleníteni, lejegyezni. Legyenek elemei tapasztalatai térbeli helyzetekről, nagyságbeli viszonyokról.
- Különböztesse meg a kerek, szögletes, gömbölyű alakzatokat.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom méréséhez. Legyen képes legalább háromelemű szekvencia felidézésére.
- Tudjon egyszerű sorozatokat alkotni megadott szabály alapján. Ismerjen fel összefüggéseket személyek, tárgyak, számok között. Tudja kifejezni a felismert összefüggéseket tevékenységgel, szóval. Legyen képes dolgokat egymáshoz rendezni.
- Megfelelő tapasztalati bázis megalapozásával:
- természetes számfogalom, műveletfogalom kialakítása 20-as számkörben;
- ismerkedés a geometriai alapformákkal;
- a megszerzett tudás kipróbálása a mindennapi életben;
- az egyéni és a csoportos munkavégzéshez szükséges viselkedési formák elsajátítása.

Matematika – Kezdő szakasz (3 – 4. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Legyen jártas a tulajdonságok változásainak megfigyelésében, megfogalmazásában, a halmazok képzésében.

- Tudjon megfogalmazni egyszerű állításokat és azok tagadását. Legyen biztos számfogalma, műveletfogalma az adott számkörben. Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatokat.
- Legyen jártas egyszerű relációk értelmezésében, kifejezésében, megfogalmazásában, a számok nagyságának összehasonlításában.
- Ismerjen fel egyszerűbb szabályokat, és tudja azokat megfogalmazni.
- Tudjon egyszerű, állandó különbségű számsorozatot folytatni mindkét irányban. Ismerje a téglalap és a négyzet tulajdonságait.
- Legyen jártas a négyzet és a téglalap kerületének értelmezésében. Gyűjtsön tapasztalatokat a számításokban.
- Ismerje fel a kockát, téglatestet, gömböt, hengert, négyzetet, kört, háromszöget; tudjon előállítani testeket gyurmából, síkidomokat vágással, tépéssel, rajzolással.
- Ismerje a szabvány mértékegységeket.

Matematika – Alapozó szakasz (5 – 6. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló tudjon gondolkodási műveletet végezni az ismert halmazok segítségével. Értse és használja helyesen a logikai fogalmakat.
- Legyen biztos számfogalma tízezres számkörben, a számok írásában.
- Értse a közönséges tört szám és a negatív szám fogalmát. Tudjon készségszinten számolni szóban és írásban.
- Tudjon önállóan összetett szöveges feladatot megoldani.
- Legyen jártas a természetes számok nagyság szerinti összehasonlításában.
- Legyen képes összefüggések felismerésére és leírására a matematika különböző témaköreiben. Felismert és megfogalmazott szabályokat tudjon lejegyezni.
- Tudjon különbségsorozatot folytatni, hányadosorozatot alkotni.
- Növekedjen gyakorlottsága a gyakorlati mérésekben, a pénzhasználatban. Tudjon csoportosítani testeket és síkidomokat a tanult tulajdonságok alapján. Ismerje a mértékegységeket és a mértékegységek közötti viszonyszámokat.
- Legyen jártas a szögmérő használatában, a szögek mérésében.
- Tudja a négyzet és a téglalap kerületét kiszámítani, területét lefedéssel mérni. Tudja szerkeszteni a tanult geometriai alakzatokat.
- Gyűjtsön adatokat, szerezzon tapasztalatokat a lejegyzési módban.
- Végezzon csoportos valószínűségi kísérleteket. Értse a „biztos” és a „lehetetlen” kifejezéseket.

Matematika – Fejlesztő szakasz (7 – 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló használja a matematika nyelvét a gondolkodási műveletek végzésekor. Legyen

biztos szám- és műveletfogalma az adott számkörben.

- Tudjon összetett szöveges feladathoz megoldási tervet készíteni, több megoldást keresni. Tudjon összehasonlítani racionális számokat.
- Legyen képes összefüggések felfedezésére a szabály kiválasztásánál, különböző módon tudjon sorozatokat folytatni az adott számkörben.
- Használja a logikai kifejezéseket.
- Ismerje a statisztikai adatok feldolgozásának, rendezésének módját.
- Legyen képes adott szabályú táblázatot kiegészíteni, adatokat ábrázolni koordináta-rendszerben. Tudjon grafikont készíteni leolvasott adatok alapján.
- Legyen képes megállapítani a valószínűségi játékok és kísérletek kimenetelét. Ismerje a fogalmakat.
- Ismerje a testek és síkidomok tulajdonságait, alkotórészeit.
- Tudjon területet, felszínt számolni, ismerje a terület mértékegységét. Tudjon szerkeszteni a geometriai alakzatokat.
- Tudjon síkidomot tükrözni, kicsinyíteni, nagyítani.

Digitális kultúra

Digitális kultúra – Kezdő szakasz (4. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A mindennapi életben szerzett közvetlen tapasztalatok alapján ismerje fel cselekvésekben, tevékenységekben az azonos elemek azonos sorrendben való megjelenését.
- Ismerje fel a közvetlen környezetében található jelek és kódok üzenettartalmát.
- Érdeklődéssel, örömmel vegyen részt a könyvekkel, folyóiratokkal kapcsolatos különböző tevékenységekben.
- Tudjon a tantárgyakban tanultakhoz kapcsolódóan adott témához nyomtatott könyvtári ismerethordozót keresni.

Digitális kultúra – Bevezető szakasz (5 - 6. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Legyen képes néhány lépésből feladatsor algoritmusának összeállítására.
- Tudjon egyszerű, elsősorban rajzos titkosírást készíteni, megfejteni.
- Legyen tájékozott a képi információforrások körében.
- Fokozódjon érdeklődése, aktivitása a számítógéppel végzett tevékenység iránt.
- Legyen képes változások létrehozására a képernyőn.
- Ismerje a billentyűzet és az egér használatát, tudjon egyszerű rajzot és rövid szöveget megjeleníteni a képernyőn.
- Növekvő önállósággal legyen képes az iskolai könyvtár használatára.

Digitális kultúra – Fejlesztő szakasz (7 - 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanulónak legyen ismerete a számítástechnika múltjáról, a jövőben betöltött szerepéről. Ismerje fel a számítógép perifériális egységeit, ismerje fel alapvető funkcióit.
- Legyen tájékozott a kalkulátorral való számolásban.
- Legyenek elemi gyakorlati tapasztalatai az algoritmusok leírási lehetőségeiről. Ismerje fel egy-egy algoritmus jelölését.
- Legyen képes tanári segítséggel algoritmusok megjelenítésére játékos számítógépes környezetben.
- Legyen képes a legfontosabb könyvtárban található dokumentumfajták megnevezésére, megkülönböztetésére.
- Legyen képes információk keresésére lexikonokból, gyermekenciklopédiákból. Legyen képes funkcióhoz kapcsoltn néhány egyszerű parancs bevitelére.
- Tudjon kész programba adatokat beírni, eredményeket értelmezni.
- Legyen képes tanári segítséggel értelmezni egyszerű ismétlődéseket, elágazásokat tartalmazó algoritmusokat.
- Tudjon segítséggel készségfejlesztő és oktató programokat futtatni. Ismerje a lakóhelyi (vagy legközelebbi) közkönyvtárat.
- Használjon a tanuláshoz többféle könyvtári dokumentumot.
- Legyen képes segítséggel a könyvtárban adott témában keresni, betűrendes katalógust használni.

Környezetismeret

Környezetismeret – Bevezető szakasz (3. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Alkalmazza a gyakorolt megismerési módszereket (tapasztalat, megfigyelés, csoportosítás).
- Tudja kifejezni tapasztalatait szóban és rajzban.
- Tudja az időjárás elemeinek, a napoknak, a napszakoknak és az évszakoknak a nevét. Ismerje a fő csapadékfajtákat.
- Értse az összehasonlítások során a tanár által használt kifejezéseket, relációkat.
- Használja a téri és idői relációkat jelentő legegyszerűbb kifejezéseket.
- Fokozatosan önállósodjon a gyalogos közlekedésben.
- Ismerje fel és nevezze meg a megfigyelt növényeket és állatokat.
- Tudja, hogy a növényeknek emberi táplálkozásra alkalmas részeik vannak, melyek az egészséges táplálkozásban fontos szerepet játszanak.
- Vegyen részt az életkorának megfelelő növényápolási és állatgazdálkodási munkákban.
- Fokozódó önállósággal válassza meg az évszaknak, az időjárásnak megfelelő öltözetet.

Környezetismeret – Kezdő szakasz (4. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Tudjon csoportosítani adott szempontok alapján. Vegye észre, hogy a tulajdonságok egy része fontos, lényegi, míg mások kevésbé fontosak.
- Tudja, hogy a víz és a levegő elengedhetetlen feltétele az élőlények létezésének.
- Tapasztalja meg, hogy a halmazállapotok egymásba átalakulhatnak.
- Fedezze fel az időbeli sorrendiséget a napi, havi történésekkel kapcsolatosan. Tudja az évszakok, hónapok, napok, napszakok nevét.
- Tudja megkülönböztetni a tűlevelű és a lombos fát.
- Legyen képes felsorolni segítséggel az életjelenségeket és az élethez szükséges környezeti feltételeket. Sorolja fel kép vagy a valóság alapján a virág és a gyümölcs részeit.
- Vegyen részt növényápolásban és a környezetében lévő állatok gondozásában.
- Fedezze fel, hogy az évszakok változása periodikus változásokat okoz a növények életében.
- Tudja felismerni a különböző élőhelyek jellemző állatait.
- Ismerje fel a háziállatokat képen és lehetőség szerint a valóságban is.
- Tudja, hogy az ember gondoskodik az állatokról és az állatok táplálékot nyújtanak az embernek. Ismerje a helyes étkezési rendet és étkezési szokásokat.
- Tudja, hogy betegség esetén orvoshoz kell fordulnia.
- Használja tudatosan a szemétygyűjtőket.
- Tájékozódjon biztonsággal az iskola épületében és a lakásban. Ismerje az utat a lakástól az iskoláig.
- Ismerje környezetének legjellemzőbb felszíni formáit és vizeit.
- Használja a földrajzi neveket, ismerje a fő világtájak nevét.

Természetismeret

Természetismeret – Alapozó szakasz (5 – 6. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló tudja tapasztalatait szóban, írásban rögzíteni. Legyen tapasztalata a hő hatására bekövetkező változásokról.
- Ismerje a tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait, tudja azokat felsorolni. Tudja, hogy tűz esetén hogyan kell segítséget kérni.
- Ismerje a termesztett növények, valamint a házi és ház körül élő állatok szerepét az ember életében. Tudja adott szempontok szerint jellemezni a tanult állatok testfelépítését, kültakaróját, életmódját, táplálkozását, szaporodását.
- Tudja felsorolni az időjárás elemeit és ezek segítségével önállóan jellemezni a napi időjárást. Tudja felsorolni és kijelölni a fő világtájakat a valóságban és a térképen.
- Tudja használni az iránytűt.

- Ismerje a színek jelentését a térképen.
- Ismerje fel Magyarország természetföldrajzi térképét.
- Ismerjen fel és nevezzen meg a hazai tájakra jellemző egy-egy növényt és állatot.
- Tudja jellemezni és csoportosítani a tanult növényeket és állatokat, adott szempontok alapján. Ismerje az összefüggéseket az időjárás, az évszakok változása és az élő természetben végbemenő változások között.
- Tudja, hogy az ember pozitív és negatív értelemben is befolyásolja a természeti életközösségek fennmaradását, életét.
- Tudjon felsorolni a környezetében alkalmazott környezetvédelmi módszereket. Aktívan vegyen részt környezetvédelmi tevékenységben.
- Használja tudatosan az ismeretszerzési eszközöket, módszereket. Váljon igényévé a könyvek és egyéb ismerethordozók használata.
- Legyen képes önállóan lejegyezni tapasztalatait.

Biológia, egészségtan, fizika, kémia

Biológia, egészségtan -Fejlesztő szakasz (7 – 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmény

- A tanuló tudjon példákat mondani a tanult életközösségek növényi és állati egyedeire, jellemző életformájukra.
- Legyen képes példákon keresztül bemutatni egy-egy életközösséget veszélyeztető történet és az ember felelősségét.
- Vegyen részt a növények, állatok gondozásában, óvásában, becsülje élő környezetét. Legyen igénye egészséges környezetre, tevőlegesen vegyen részt annak kialakításában.
- Fogadja el a másságot, lássa meg benne a természet sokszínűségét, szépségét. Legyen toleráns a
- saját környezetében felfedezhető mássággal kapcsolatosan. Bővítse ismeretei különféle információhordozó anyagokon keresztül. Legyen képes információk rövid, tömör közlésére szóban és írásban.
- Ismerje saját teste felépítését, a szervrendszereket. Tudja elhelyezkedésüket, működésük lényegét és szerepét a szervezet harmonikus működésében.
- Ismerje a fogamzásgátlás néhány lehetőségét.
- Legyen képes megkülönböztetni a szervezet egészséges és beteg működését. Legyenek ismeretei a természetgyógyászatról. Utasítsa el a kuruzslás minden formáját.

Fizika -Fejlesztő szakasz (7 – 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló legyen képes egyszerű mechanikai és hőtani jelenségeket megfigyelni a gyakorlatban és kísérletekben, fogalmazza meg tapasztalatait.
- Ismerje fel a tanult fizikai ismeretek szerepét a technikai és természeti környezetben. Ismerje a

- fizikai vizsgálatokhoz szükséges eszközök balesetmentes használatát.
- Legyen járatos a mérések végzésében és tudjon egyszerű kísérleteket önállóan is elvégezni.
 - Tudja kiválasztani azokat a cikkeket, könyveket, rádió-, televízió-műsorokat, amelyek segíthetik a fizikai jelenségek jobb megismerését.
 - Tudja megkülönböztetni az egyenletes és egyenletesen változó mozgásokat.
 - Tudja, hogy nem a mozgás fenntartásához, hanem a mozgásállapot megváltoztatásához kell erő. Ismerje fel a halmazállapot-változásokat a mindennapok gyakorlatában.
 - Ismerje a hőmérséklet-kiegyenlítődés elvét és az energiamegmaradás törvényét. Tudjon gyakorlati példákat mondani a hőmérséklet mérésére.
 - Példák segítségével tudja értelmezni, hogy mi a különbség a test súlya és tömege között. Ismerje fel az anyagok halmazállapotát, tudja azokat jellemezni.
 - Ismerjen fel a gyakorlatban néhány egyszerű gépet.
 - Legyen tájékozott arról, hogy az egyszerű gépek a mindennapi munkavégzésben nélkülözhetetlenek. Tudja, hogy az összetett gépek alapjául is az egyszerű gépek szolgálnak.
 - Tudjon példát mondani a nyomás fizikai törvénye alapján készült berendezésére.

Kémia -Fejlesztő szakasz (7 – 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Lássa be a kémiai ismeretek fontosságát a mindennapi életben és a tudományos fejlődésben. Tudja csoportosítani tanári segítséggel a változásokat aszerint, hogy megváltozott-e az anyagok minősége. Ismerje fel a vizsgált anyagok leglényegesebb fizikai és kémia tulajdonságait.
- Tudja, hogy az oxigén és a víz elengedhetetlen feltétele az életnek.
- Ismerje a tűz hasznát és pusztítását. Ismerje a tűzoltás néhány alapszabályát.
- Legyen képes tájékozódni a napi sajtóban, ismereteket szerezni a médián keresztül, tudja azokat átadni, értelmezni.
- Fogalmazza meg tanári segítséggel, majd fokozódó önállósággal a vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait. Tudja, hogy a lúg veszélyes mérge, ismerje kezelésének szabályait.
- Mondjon példát lúgok hasznosítására.
- A tanuló ismerje a tanult elemek és vegyületek nevét.
- Tudjon példát mondani felhasználásukról, jelentőségükről az ember életében.
- Ismerje azokat a veszélyeket, amelyeket a tanult kémiai anyagok jelenthetnek, tartsa be kezelésük, tárolásuk szabályait.
- Tudja, hogy a vásárolt termékek használata előtt mindig el kell olvasni a használati utasítást és azt maradéktalanul be kell tartani.

Történelem

Történelem – Alapozó szakasz (5 – 6. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló legyen tájékozott saját életeseményei alapján a múlt–jelen–jövő relációs rendszerben. Ismerje saját helyét, szerepét a családjában.

- Mutassa be az iskolai közösséget közvetlen tapasztalatszerzés, saját élmény alapján. Meséljen családjá és iskolája múltjából érdekes történeteket.
- Ismerje lakóhelyének településformáját, természeti szépségeit, gazdasági értékeit. Legyen képes ezek rövid szöveges bemutatására.
- Tudjon biztonságosan tájékozódni és közlekedni lakóhelyén.
- Ismerje és használja a lakóhely művészeti és kulturális szolgáltatásait.
- Tudjon különbséget tenni a történelem különböző megismerési forrásai között. Legyenek elemi összehasonlító fogalmai a távoli korban és a ma élő emberek életmódjáról. Ismerje fel a tanult korokat – ruházatot, használati tárgyakat, jellegzetes épületeket – képről. Legyen képes beszélni Jézus születéséről, a kereszténység kialakulásáról.
- Értékelje a Biblia jelentőségét, tudjon elmondani bibliai történetet.
- Mondja el önállóan a megismert mondák, legendák, történetek tartalmát. Tudjon különbséget tenni a történetek mesei és valóságos eseményei között. Legyen képes segítséggel rajzos beszámolókat készíteni.
- Ismerjen fel és nevezzen meg hazánk őskori és ókori emlékeiből legalább kettőt képről, filmről. Tudja leolvasni, megmutatni a képes történelmi atlaszban a tanultakkal összefüggő történelmi helyeket. Olvassa le és mutassa meg vándorló őseink állomáshelyeit.
- Ismerje a letelepedés, a honfoglalás évszámát, valamint fontosabb emlékhelyeit. Tudjon érzelmileg azonosulni a honfoglalással, a magyarság életében betöltött szerepével. Tudja megnevezni a tanult korok uralkodóit, beszéljen tetteikről.
- Legyen képes tanári rávezetéssel ok-okozati összefüggések felismerésére, következtessen a tanulságokra.
- Legyen képes példákkal illusztrálni az ország fennmaradásának, a magyarság megmaradásának küzdelmeit.
- Legyen képes ismereteit bővíteni forrásanyagok felhasználásával, olvasson rövid részleteket a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Tudja a tanult évszámokat az időszalagon elhelyezni, az események helyszíneit a térképen megmutatni. Mondjon példákat a történelmi események művészeti megjelenítésére.

Történelem – Fejlesztő szakasz (7 – 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Tudjon megnevezni a lakóhelyén működő helyi közösségeket, ismerje alapvető tevékenységeiket, mondjon gyakorlati példákat.
- Ismerje lakóhelyén a lakossági ügyintézés intézményeit, tudja hova, milyen ügyben lehet fordulni. Tudja kezelni a kiemelkedő személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat.
- Legyen képes szóban felvázolni rövid életrajzi portrét egy általa példaképnek tartott történelmi személyiségről. Ismerjen fel az egyes korok eseményei között történelmi összefüggéseket, készítsen azokról vázlatot.

- Ismerje a legjellegzetesebb reformkori személyiségek nézeteit, érveljen, vitázzon a megismert tények alapján.
- Tudjon összefüggéseket említeni a világ- és a magyar történelem eseményei között. Az ok-okozati összefüggések felismeréséből, a következtetésekből legyen képes elemi ítéletalkotásokra.
- Megadott szempontok alapján elemezze a társadalmi, gazdasági változásokat, konkrét példákkal mutasson rá a fejlődésre.
- Tudja a tanult történelmi évszámokat.
- Jártasság szintjén használja a képes történelmi atlaszt.
- Ismerje fel, hogy népünk számára milyen gazdasági, társadalmi veszteségeket jelentett a háborúkban való részvétel.
- Legyen képes a térképről önállóan leolvasni a háborús eseményeket, használja fel a térképet szóbeli feleletéhez.
- Utasítsa el a nemzeti, faji gyűlöletet.
- Legyen magatartásában megnyilvánuló magyar és európai azonosságtudata. Ismerjen néhány történelmi témájú irodalmi művet, filmet.
- Legyen képes tankönyvből önállóan felkészülni, könyvtárban forrásanyagot keresni, irodalmi ismeretei alapján illusztrációkat gyűjteni adott témához.
- Alkalmazza a tanulás során gyűjtött anyagot, a kortársak visszaemlékezéseit.

Ének – zene

Ének – zene – Bevezető szakasz (1 – 2. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Szívesen és örömmel vegyenek részt az énekórai munkában, a közös éneklésekben, ritmikai, dallami és fantáziafejlesztő játékokban.
- Szerezzenek ismereteket a gyermekdalok és -játékok körében.
- Ismerjék fel a többször hallott felvételek alapján környezetük hangjait, zajait, zörejeit. Vegyenek részt a közös mozgásos játékban, fejlődjön mozgásuk és együttműködési képességük.

Ének – zene – Kezdő szakasz (3 – 4. évfolyam)

A szakasz végére várható követelmények

- Vegyenek részt a dalok tanulásában, közös éneklésében.
- Kedvvel és szívesen énekeljenek.
- Fejlődjön ritmusérzékük, mozgásuk, fantáziájuk.
- Segítséggel tudjanak tájékozódni a vonalrendszerben, erősödjenek ismereteik a zenei írás-olvasás terén.
- Ismerjék fel a többször hallott zenét, legyenek képesek zenei részletek irányított figyelmű hallgatására is.

Ének – zene – Alapozó szakasz (5 – 6. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Vegyenek részt örömmel az énekórákon, énekeljenek közösen, vállalkozzanak egyéni éneklésekre is. Válasszanak kedvenc dalokat, törekedjenek a tanult előadásmód megjelenítésére a dalok éneklése során.
- Fejezzék ki és fogalmazzák meg a tanult dalok élményvilágát, hangulatát.
- Vegyenek részt többszólamú gyakorlatokban, éneklésekben, a közös rögtönzésekben, vállalkozzanak egyéni hangszeres és/vagy énekes rögtönzésekre is.
- Gyakorolják tanári segítséggel a különféle kották írását-olvasását a tanult formákban. Fejlődjön zenei hallásuk, ismerjék föl a többször hallott nép- és műzenei szemelvényeket.
- Legyenek képesek hosszabb terjedelmű zenei részletek figyelemmel kísérésére, elemzésére, adott szempontok alapján.

Ének – zene – Fejlesztő szakasz (7 – 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Tudják kifejezően énekelni a tanult dalokat társakkal és egyénileg.
- Vegyenek részt a kánonok éneklésében, többszólamú gyakorlatokban, csoportos és egyéni rögtönzésekben egyéni képességek szerint.
- Törekedjenek fokozottabb önállóságra a zenei írás-olvasás feladataiban.
- Szerezzenek ismereteket zeneművekről, zeneszerzőkről, ismerjék fel a meghallgatott zenei szemelvényeket jellegzetes témáik alapján is.
- Fejlődjön esztétikai érzékük, zenei hallásuk, muzikalitásuk, emocionális érzékenységük.

Vizuális kultúra

Vizuális kultúra – Bevezető szakasz (1 -2. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Tudjon megfigyelni formákat, azokat nagyság szerint rendezni. Tudja a tárgyak helyét, helyzetét segítségnyújtással meghatározni.
- Tudja megkülönböztetni a sík- és térformákat. Tudja megnevezni, ábrázolni a szabályos, szabálytalan, valamint a szögletes-íves, szögletes-gömbölyű és szimmetrikus formákat. Értse meg a tankönyv ábráit, az egyszerű eligazító táblákat, piktogramokat.
- Értelmezze az egyszerű arckifejezéseket, gesztusokat.
- Tudjon szabadon képet alakítani élmény alapján festéssel, rajzzal.
- Tudja kifejezni az évszakokhoz kapcsolódóan az időjárás egyszerű jelenségeit a képkialakításaiban. Tudjon tárgyakat készíteni papírból, agyagból.

Vizuális kultúra – Kezdő szakasz (3 -4. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló ismerje a vizuális alapelemek egyszerű rendszereit (vonalfajták, formák, színritmusok). Ismerje a vizuális alapelemek viszonyait (irány, arány, kompozíció, hangsúlyozás).
- Váljon gyakorlottá az egyes vizuális elemek használatában. Fejlődjön érzelmi világa és kreativitása. Tudjon képet alkotni az időjárás, az évszakok hangulatának kifejezésével, a téri viszonylatok spontán rögzítésével.
- Legyen képes egyszerű vizuális ritmusok létrehozására.
- Tudjon megfigyeléseket tenni és azokat megfogalmazni a természeti környezet vizuális jellemzőire vonatkozóan.
- Tudjon a megismert anyagokkal tárgyakat készíteni. Értse a legegyszerűbb vizuális jelzéseket.
- Ismerje a vonal- és foltképzési technikákat.
- Legyen képes tárgykészítés céljából forma- és színritmusok létrehozására. Biztosan ismerje a térbeli viszonylatokat a téri szerkezetek létrehozásakor. Ismerjen fel cselekvéssort képeken.
- Ismerjen fel tárgyakat két nézete alapján. Legyen képes látvány hatására képet alkotni.
- Tudjon látvány alapján tárgyakat segítséggel, szóban elemezni, összefüggéseket rávezetéssel felfedezni.

Vizuális kultúra – Alapozó szakasz (5 -6. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Tudjon adottságai függvényében egyszerűbb vizuális problémákra, emocionális késztetésekre kreatívan reagálni.
- Szerezzen tapasztalatokat a vizuális kifejező elemek változatos felhasználhatóságáról a folt, a vonal, a felületek kapcsolatában.
- Ismerje a komponálás néhány fontos eszközét (vonaltagság, szín, elhelyezés). Tudjon ritmikus kompozíciókat létrehozni.
- Legyen képes egyszerű formák látványszerű ábrázolására.
- Fejlődjön képi kifejezése irodalmi és zenei élmények hatására (festés, rajzolás és plasztikus alakítások). Tudjon – a tárgyalkotó folyamat lépéseinek betartásával – a megismert anyagokból egyszerű tárgyakat készíteni.
- Legyen jártas az összetettebb síkbeli alkotások létrehozásában.
- Tudatosan alkalmazza térábrázolásaiban a térjelzéseket (közel, távol, takarás). Szerezzen tapasztalatokat az egyszerű tárgyak szerkezetéről.
- Legyen képes – szabadon választott technikával – művészeti és személyes élményei képi kifejezésére.

Vizuális kultúra – Fejlesztő szakasz (7 -8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Használja tudatosan a vizuális nyelv elemeit.
- Ismerje a mértani térformák legfontosabb tulajdonságait és tudja azokat felhasználni térelemzéshez, térképezéshez.
- Alkalmazza a fény-árnyékot a plasztikus formák megjelenítésében.
- Legyen képes művészeti élmény hatására kifejező alkotásokat készíteni térben vagy síkban. Legyen képes egyszerű mértani testek látványszerű ábrázolására.

- Tudjon embert ábrázolni modell után. Legyen ismerete az ember méreteiről, arányairól.
- Ismerje fel a műalkotásokon a kompozíció legfontosabb eszközeit. Használja tudatosan képalakításain a vizuális kifejezőelemeket.
- Legyen képes egyszerű plakátok megtervezésére és kivitelezésére.
- Legyen képes művészeti élmény vizuális kifejezésére a tanult kompozíciós eszközök felhasználásával. Legyen nyitott az esztétikai közlésre és befogadására.
- Tudjon értékítéleteket hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan. Legyen jártas a környezet alakításában, a tárgykészítésben használatos egyszerű eszközök, szerszámok használatában.
- Legyen ismerete a tárgyi környezet és az életmód összefüggéseiről.

Földrajz

Földrajz – Fejlesztő szakasz (7 – 8. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló tudjon példákat mondani a természetföldrajzi övezetességre, alapvető jellegzetességének bemutatására tanári irányítás mellett. Legyen képes egy táj természeti jellemzőit bemutató kép, ábra, adatsor elemzésére irányítás, segítségadás mellett. Megadott szempontok szerint tudja csoportosítani a nagyobb tájegységek tipikus tájait, legyen képes a térképen megmutatni ezeket.
- Tudjon tanári segítséggel egy-egy példát mondani az adott táj természeti és társadalmi környezetének alapvető összefüggéseire.
- Szempontsor mellett legyen képes jellemezni Európa természetföldrajzi adottságait, erőforrásait. Legyen elemi ismerete az Európai Unióról.
- Ismerje Európa legfontosabb országait. Mondjon példát a közös és az eltérő földrajzi vonásokra. Használja pontosan a témához kapcsolódó földrajzi, topográfiai fogalmakat, legyen képes megmutatni ezeket a térképen is.
- Legyen képes jellemezni hazánk nagy régióit szempontsor szerint. Végezze önállóan írásbeli feladatait a munkalapokon, feladatlapokon.
- Oldja meg készségszinten a szemléleti térképolvasást, jártasság szinten a következtető térképolvasást. Tudja a megye, a főváros főbb jellemzőit.
- Tudjon példát mondani a megye környezeti állapotára.

Technika és tervezés

Technika és tervezés – Bevezető szakasz (1 – 2. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- Fokozódó önállóság az önkiszolgáló tevékenységben.
- Szabálykövetőmagatartás az étkezésben, az egyéni fejlettségnek megfelelő feladatok elvégzésében, a munka elfogadásában.
- A megfigyelt anyagok felismerése, megnevezése, tapasztalatok, ismeretek felhasználása az egyszerű megmunkálásban, a megismert eszközök balesetmentes használata.
- Egyszerű modell, rajz alapján építés, térrendezés. A gyalogos közlekedés szabályainak ismerete.

Technika és tervezés – Kezdő szakasz (3 – 4. évfolyam)

A szakasz végén elvárható követelmények

- A természeti, társadalmi és a technikai környezet megfigyeléséből, elemzéséből gyűjtött tapasztalatok értelmezése, felhasználása egyszerű feladathelyzetben, anyagok megmunkálásában, eszközök használatában.
- Az épített környezet megnevezése, önálló tervezés, építés kockák, dobozok, szerelőelemek felhasználásával.
- A gyalogos közlekedés szabályainak betartása jártasság szinten, gyakorlottság a tömegközlekedésben (egyéni fejlettség szerint). Szabálykövető magatartás.
- Kulturált együttműködés, részvétel életkorának, állapotának megfelelő közösségi munkában, a családi munkamegosztásban, házimunkában.
- A tanult, a begyakorolt életviteli szokások alkalmazása konkrét helyzetekben: ruházkodás, tisztálkodás, táplálkozás, takarékoság, tisztaság, rend megőrzésében.

Technika és tervezés – Alapozó és fejlesztő szakasz (5 – 7. évfolyam)

A szakasz végén elvárható követelmények

- A technikai környezet megfigyeléséből, elemzéséből gyűjtött tapasztalatok, ismeretek felhasználása az élethelyzetekben, feladatok, problémahelyzetek megoldásában.
- Az egészséges élethez, az önellátáshoz, életmódhoz szükséges ismeretek elsajátítása, a szabályok, szokások betartása.
- Egyszerű műveletek, feladatok elvégzése rajzok, tervek, munkamenet (algoritmus) szerint – önállóan. Balesetmentes eszközhasználat.
- Az anyagtakarékosság, az anyag–forma–funkció egységének ismerete, gyakorlati alkalmazás. Egyszerű tárgykészítés az ismert anyagokból.
- Biztonságos gyalogos közlekedés, tájékozottság a tömegközlekedésben, az információszerzésben. Szabálykövető magatartás.

Testnevelés

Testnevelés – Bevezető és kezdő szakasz (1 – 4. évfolyam)

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló tartsa be a biztonsági szabályokat.
- Értse az órán elhangzó utasításokat és szakkifejezéseket, ezeknek megfelelően cselekedjen. Legyen képes alkalmazni a tanult sorakozási formákat, alakzatokat, menetgyakorlatokat. Tudja végrehajtani a bemelegítő gyakorlatokat bemutatás után. Legyen képes gyors indulásokra, irány- és iramváltásokra futásgyakorlataiban.
- Érzékelje a távolba és a célba dobás különbségét. Különböztesse meg mozgásában a magasba és a távolba ugrást.
- Tudja összekapcsolni és irányítással végrehajtani a tanult talajtornaelemeket.

- Ismerje, illetve alkalmazza a labda birtokbavételének és továbbításának egyszerű kéz- és lábtechnikai megoldásait.
- Ismerje a tanult játékok nevét, tanári segítséggel idézze fel és tartsa be a játékszabályokat.
- A tanuló értse meg és hajtsa végre az utasításokat menetgyakorlatok közben.
- Törekedjen a tanult mozgásformák, gyakorlatok esztétikus, koordinált végrehajtására.
- Növekedjen az egyéni teljesítménye növekedjen.
- Tudjon egyenletes iramban 4-6 percig futni vagy futómozgást tartalmazó tevékenységet végezni. Törekedjen a maximális futósebesség elérésére rövidtávon, majd a sebesség minél hosszabb ideig történő tartására.
- Tudjon állórajtból indulni, ugrásoknál elrugaszkodásra hangsúlyt helyezni.
- Növekedjen a célba dobásoknál a találatszám, távolba dobásoknál az egyéni eredmény. Tudjona tanult talajtornaelemekből összeállított egybefüggő talajgyakorlatot végrehajtani tanári segítséggel. Tudjon egyfajta szekrényugrást végrehajtani, segítségnyújtás mellett elvégezni.
- Alkalmazkodjon a labda méretéhez, súlyához, a repülő labda útjához, ívéhez, irányához, sebességéhez. Alkalmazzon egy számára megfelelő labdafogást, elkapást, birtoklást feladathelyzetben és játékban. Tudjon a játékhelyzetnek megfelelően helyezkedni, viselje el a játék közben a kudarokat.
- Tudjon a mellig erő vízben biztonságosan mozogni.

A szakasz végén elvárható követelmények

- A tanuló hajtsa végre a tanult órászervezést segítő rendgyakorlatokat, értse az utasításokat, vezényszavakat.
- Legyen képes 4 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat eszközzel végrehajtani. Tudjon a távolságnak megfelelően gyorsan és kitartóan futni 6-8 percig.
- Sajátítsa el az ugrások sajátos mozgásösszetevőit – alkalmazza azokat fejlettségének megfelelően. Tudja a hajító mozdulatot pontosan kivitelezni.
- Törekedjen az elsajátított gyakorlatok összefüggő, biztos végrehajtására.
- Törekedjen az ugrásoknál a bátor nekifutásra, az erőteljes elrugaszkodásra, az esztétikus kivitelezésre. Fejlődjön a statikus, dinamikus és egyensúlyozóképessége.
- Alkalmazza a labda birtokbavételének és kézzel, lábbal történő továbbításának legegyszerűbb változatait. Tudja játék közben is alkalmazni a tanult technikai elemeket.
- Tudjon játék közben tartósan figyelni, összpontosítani és gyorsan reagálni.
- Legyen képes mellúszással úszni.
- A tanuló lássa be a tanult rendgyakorlatok szükségességét, megfelelő önfegyelemmel hajtsa végre az utasításokat.
- Legyen képes bemelegítésre alkalmas 8-10 gimnasztikai gyakorlat önálló elvégzésére. Ismerje és alkalmazza a legfontosabb testtartást javító gyakorlatokat tanórán kívül is. Tudjon 6-8 percig kitartóan futni.
- Ismerje és alkalmazza az ugrásoknál az energikus elugrást, a légmunka fontosságát, a biztonságos talajérést.
- Fejlődjön a hajítás és a lökés mozdulata, egyéni teljesítménye.
- Mutasson be 3-6 elemből álló összefüggő talajgyakorlatot (tanári segítséggel). Növekvő biztonsággal uralja testhelyzetét labilis egyensúlyi helyzetben.
- Legyen gyakorlott két sportjátékban, ismerje és tudja betartani a szabályokat.
- Tanúsítson megfelelő önfegyelmet, önuralmat, sportszerű magatartást játék közben. Ismerjen két úszástechnikát és legyen képes folyamatos úszásra.
- Tudjon alkalmazkodni az időjáráshoz szabadtéri sporttevékenység közben.

